

Dr. Rupan od sv. Vargorja Kfajaliga
nem jagam z. o.

Jaklić France

Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe,
in naj vzame svoj križ in hodi za menoj. (Mat 16, 24.)

Apklje *Ni št. 351-52*

Življenja
SREČEN POT.

Nauki, vzgledi in molitve
za
mladeniče.

Spisal
Anton Martin Slomšek,
bivši knez in škof lavantinski.

Novič izdala in založila
Družba sv. Mohorja v Celovcu.

1893.

Natisnila tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Z devoljenjem visokočastitega krškega knezoškofijstva.

S 259

N 33240/1973

Predgovor.

Knjižica naša je prvič izešla leta 1837. z naslovom: »Življenja srečen pot. Potrebni nauki, izgledi ino molitvice za mladenče. Spisali mladi duhovni, ino na svetlo dal Anton Slomšek, špiritval v' Celovski duhovščnici. Po dovoljenji viši duhovske ino deželske gosposke. V' Celovci 1837. Natisnil ino na prodaj ima Janez Leon.« Mala osmerka, stranij 330.

Dostavek »spisali mladi duhovni« ni družega, kakor le prevelika skromnost Slomškova. Pisali so, res da, nekateri bogoslovci legende (življenje svetnikov), toda ti spisi niso sodili za javnost. Cela knjiga je iz

Slomšekovega peresa, to trdimo popolnoma mirno.¹

Drugi natis »Življenja srečen pot« je bil izdan l. 1845., tretji l. 1851., četrty l. 1859., peti l. 1871.; vsi nespremenjeno po prvem natisu, le molitve so v poznejših izdajah nekoliko pomnožene.

Knjigo smo, kakor gre po obsegu, razvidno razdelili na tri dele: I. nauki, II. vzgledi, III. molitve. »Nauke« smo postavili vse v prvi del, torej tudi tiste, ki stojé v prejšnjih natisih za življenjepisi in med molitvami. Mladeniške pesmi postavili smo na drugo mesto; v prejšnjih izdajah stojijo vse tri na koncu knjige. Te pesmi, če tudi niso posebne pesniške vrednosti, so nam vendar le drage in mile, ker so ljubki spomini Slomšekovega preblagega srca, ki je vselej gorko bilo za blaginjo naše slovenske mladeži.

Prva dva dela naše izdaje sta povsom Slomškova; samo tretjemu delu smo dodali, da bi knjižica služila tudi kot popolen mo-

¹ Kogar zanima, naj bere, kar stoji o tem v prvi knjigi »Slomškovih zbranih spisov« str. 232, 235, 236.

litvenik, navadne litanije in nekaj molitev, na pr. tri božje čednosti, kratke molitve k sv. maši, rožni venec, molitve za sv. odpustke. — Tudi s kratkim katekizmom ob koncu se bode knjižica mnogim mladeničem gotovo še posebno prikupila.

Vendar smo v soglasju z družbinim odborom izpustili vse zemljepisne opazke, katerih je bilo v prejšnjih natisih precej pod črto. In to menda z upravičenim razlogom, nekaj, ker je poglavitni namen tega izdanja samo le nabožen, nekaj pa tudi, ker je vsled današnjega stanja naših šolskih razmer zemljepisno znanje v naši mladeži gotovo ugodnejše, kakor je bilo leta 1837., ko je knjiga prvič izešla.

Druge stvarne opazke in vzglede, ki so bili v dosedanjih izdajah pod črto, uvrstili smo pa skoro brez izjeme med berilo na konec dotičnih odstavkov, katerim imajo služiti v razjasnilo; ločijo se le z drobnejšim tiskom od navadnega berila.

»Življenja srečen pot« se je že mnogo prebiral med slovensko mladino; to spričujejo.

peteri natisi; upamo, da se bode odslej še več, ker pride še v obilnejšem številu med ljudstvo. Če se bodo slovenski mladeniči prav radi ravnali po velemodrih vodilih tega kažipota, prirastlo bode naši dragomili domovini mnogo môž-poštenjakov, dobrih in vnetih katoličanov, vrlih Slovencev, pa zvestih avstrijskih državljanov. Zatorej

Mladeniči slovenski!

sprejmite knjižico z blagovoljnim in veselim srcem. Sicer je gotovo, da je brez obilnega prida ne bode čital nikdo, naj si bo stanú katerega koli, vendar je v prvi vrsti namenjena vam, dragi mladeniči! Naj postane torej vaša zvesta prijateljica in vedna tovaršica. Radi jo prebirajte, neprenehano premišlujte! Vsako nedeljo in praznik naj vas spremlja k službi božji in vsakokrat prečitajte po jeden odstavek iz prvega dela, izmed naukov, naj že bo kateri koli, najbolje menda od nedelje do nedelje po vrsti naprej; k temu pa še tudi iz drugega dela popis tistega svetnika, čegar god sv. cerkev v istem, ali v ravno

minulem, ali pa v nastopnem tednu ali mesecu obhaja. Teh vzgledov iz življenja svetnikov nahajate v knjižici ravno dvainpetdeset, po številu vsakoletnih nedelj, in to gotovo ni le sama naključba, marveč rajni vaš duhovni oče Anton Martin Slomšek vam ponujajo za vsak teden jednega svetnika v premislek in posnemo! Da si vzgled, katerega ravno želite, lahko prav hitro poiščete v knjižici, postavljeni so popisi po abecednem redu svetnikov; na koncu knjižice pa je še dodano posebno kazalo godovnih dnij za vse te izvoljene nebeške varihe in pomočnike krščanskih mladeničev.

Ti vzgledi so kaj modro izbrani, in menda je ni razmere, ni okoliščine v življenju slovenskega mladeniča, o kateri bi se tukaj ne govorilo in učilo.

V zadnjem delu te knjige tiskane so nalašč za vas „kratke molitve“ k poglavitnim delom sv. maše: k začetku, k sv. evangeliju, k darovanju, k povzdigovanju, k sv. obhajilu, k sklepu, ravno zato, da pri sv. službi božji poleg potrebnih mašnih molitvij lahko

zgotovite še tudi zgoraj priporočeno berilo iz prvega in drugega dela. Teh »kratkih« molitvic se dobro privadite in prav lahko jih bodele opravljali, vredno se udeleževali daritve sv. maše, pa vmes lepo prebirali in premišljevali zlate nauke in imenitne vzglede, vašemu stanu primerne.

Te nauke in vzglede premišljuje od tedna do tedna, in vaš mladostni duh bode imel vedno dovolj zdrave in tečne hrane. Slomšek vam bodo v resnici moder voditelj k časnemu blagostanju in k večnemu zveličanju. V to pomozi Bog in pa ljuba mati božja, preblažena devica Marija!

Mih. Lendovšek,
župnik.

A. M. Slomška:

Življenja srečen pot.

Moj sin! vse svoje žive dni imej
Boga pred očmi in varuj se v greh pri-
voliti.

Tob. 4, 6.

Mladenič je stopil pred Jezusa in mu
rekel: „Dobri učenik! kaj naj storim, da
dosežem večno življenje?“ Jezus mu je
rekel: „Ako hočeš iti v življenje, spolnuj
zapovedi.“

Mat. 19.

Pišem vam, mladeniči, ker ste močni
in beseda božja v vas prebiva, in ste
hudega premagali: Nikar ne ljubite svetá,
tudi ne tega, kar je na svetu. — Svet
preide in vse njegovo poželenje; kdor
pa stori voljo božjo, ostane vekomaj.

Sv. Janez v I. listu; 2, 14—17.

Nagovor.

Zivel je svoje dni v daljni deželi na Jutrovem skrben oče: stari Tobija mu je bilo ime. Imel je blagega sina, ki so ga po očetu imenovali mladega Tobija. Mati njegova je bila Ana. Bili so pobožni, pošteni, a ubožni ljudje. Oče je oslepel, sin bil še ves mlad; pridna mati ju je živila na svojih rokah.

Imel je oče v stranski deželi nekega znanca po imenu Gabael. Precej denarjev mu je bil posodil v poprejšnjih letih, ko je bil še pri boljšem. Rad bi svojega sina poslal po ta dolg; a pot je daljna, hoja nevarna, mladenič neznan. Mati joka, očeta skrbi in sin ne vé kam. »Pojdi«, pravi oče, »poišči si zvestega človeka, ki bi šel za plačilo s teboj!«

Mladi Tobija gre in sreča zalega mladeniča, ki se je ravno odpravljaj na pot.

Veselo se ponudi Tobiju v tovaršijo in mu obeča, da ga bo spremil in srečno privedel spet na očetov dom. Lepo ju odpravi stari Tobija, rekoč: »Srečno hodita! Bog bodi z vama na poti, in spremljaj vaju njegov angelj!«

Popotnika sta srečno hodila; moder in zvest je bil Tobijev tovariš. Vsake nevarnosti ga je rešil in mu pomagal do velike sreče. Vzdignil mu je premoženje, celó dobro ženo oskrbel, pripeljal zdravega in premožnega v naročje ljubih starišev; ozdravil je tudi očeta in osrečil vso hišo. — Mladega Tobija zvesti tovariš je bil Rafael, angelj božji. — Oh, da bi takega tovariša imeli vsi mladeniči, kedar se spravljajo od hiše svojih starišev v tuje dežele!

Popotnik si tudi ti, mladenič, bodi si starišev ubogih ali bogatih. Vsa zemlja je za-te le tuja dežela, hiša starišev samo kratka ostaja za nekoliko dnij tvoje mladosti; tvoj pravi dom so sveta nebesa. Tudi ti moraš svoje sreče iskati po svetu, da bi se kedaj srečno povrnil k svojemu Očetu v sveto nebó.

Kedar pa boš odpotoval, koga si boš tovariša izbral, da te bo srečno vodil? Oh,

išči si ga in lepo prosi Bogá, naj ti v tvojih mladih letih da dobrega tovariša, da ne zaideš; na stare dni bilo bi tovariša iskati prepozno.

Ponuja se tovarišev mnogo, obeta prijateljev še več, ki ti kažejo srečen pot, naj bi potegnil za njimi. Ne verjemi vsem; radi lažejo. Izmed sto je težko zaupati enemu.

Skrbelo je starega Tobija, koga bi svojemu sinu dal na pot za tovariša; tudi tvoje ljube stariše in oskrbnike močno skrbi, kako se ti bo še godilo po svetu. Ljubeznjiva Ana Tobijeva je milo jokala, ter se za svojega sina bala. Oh, kdo bi se tudi ne posolzil, ko gleda nedolžnega mladeniča, lepega ko žlahtno drevce v božjem vrtu, po svetu pa vidi sovražnikov toliko, ki te čakajo in zapeljati želijo! Tvoji stariši ne morejo s teboj, zapustijo te bratje in sestre tvoje, samo tvoj angelj varih te spremlja od zibeli do groba, kakor mladega Tobija, naj si ga ravno ne vidiš. Oh, poslušaj njegov glas, slušaj njega vsak čas, kar te uči!

Prijazni glas svetega angelja variha lahko bereš v teh bukvicah in po njem spoznaš

srečni pot, katerega te on uči. Ne zaničuj naukov, ki ti jih dajejo bukvice; posnemaj vzglede, katere ti kažejo. Hodil boš čez hribe in doline, vozil se po suhem in po morju, pa vselej srečno, ako ne zanemarjaš naukov, ki jih bereš v teh bukvicah. Lahko se boš branil vsake nevarščine, lahko izognil vsaki nesreči, ako boš zvesto ohranil, kar bodeš bral. Angelj božji te bo pripeljal na Očetov dom v sveto nebo, kjer boš veselo užival, kar si dobrega storil po potu življenja.

Kdor pa te nauke zaničuje, tak svojo srečo zametuje in ne bo imel srečnega pota vse svoje žive dni. V grozovitne globočine padel bo, izgubil vse svoje premoženje, in peklenški sovražnik ga bo privlekel na strašno sodbo, kjer ga bodo tudi te bukvice tožile, da je zanikarnik, večnega pogubljenja vreden. Ne daj Bog tega!

Mladi popotnik, srečno hodi! Božji angelj naj te vodi! Živi pošteno in bogaboječe!

Bog nam daj vsepovsôd
Srečno hojo, lahko pôt!

Mladeničev tovaršija.

Mladenič, ti boš potoval,
Kogá si boš tovarša 'zbral? —
'Zbral Jezusa bom in objel,
Si Njega za tovarša vzel.

Jezus je milega srcá,
Kar koli prosim, vse mi dá,
Dal tudi bo mi srečen pôť
In mene spremljal bo povsôd.

Posvetni dobrovoljci vi,
Na vašo družbo mi mrzi,
Vsa vaša sreča je le prah,
Veseljá konec večni strah.

Le lahek vetrič pohlídí,
Pomete prah in spremení
Vso vašo dobro voljo v jok,
Bahánje vaše v večni stok.

Med vami bil je lep junak,
Visoke glave, dečko jak,
Poglejte pa, kje zdaj leži? —
Še mesta skoro najti ni.

Poznal sem tudi drugega,
Mladenča razuzdanega,
Ki kakor divja zver je žil, —
Prišla je smrt, in mir je bil.

Povem še zgodbo enega,
Med vsemi najmodrejšega:
Drugóve je grdó učil,
Nazadnje pa ob pamet bil.

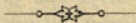
Bogá in pekla ni se bal,
Krščanskim naukom se smijal, —
Poslednjič je nesrečno umrl,
In pekel njega je požrl.

Kdor društvo s takimi imá,
Teló in dušo jim prodá,
Po gladki cesti v pekel gre; —
Mladenču takemu gorjé!

Radujte se in ukajte,
Po plesih le se sukajte!
Gorjé vam! to je grešen pôť,
Življenje vaše polno zmôt.

V nebesa le en pôť peljá,
Le ozki' pôť zveličanja;
Kdor hoče priti v sveti raj,
Za Kristusom le hodi naj.

Moj ljubi Jezus, prosim Te,
Po pravem pôťu vodi me!
Da kjer si Ti, Zveličar moj,
Bom tudi jaz, služabnik Tvoj!

Prvi del.

Potrebni nauki za mladeniče.

I. Mladeničev trojno premoženje.

Mladenič, Bog daj srečo! Popotnik sem jaz, popotnik si ti; prijazno podajva si roke, ter povzdigniva k svetim nebesom svoje oči. Tam nad rumenim solncem v prelepi jasni svetlobi, visoko nad zvezdami tam sva domá. Črna zemlja, na kateri stojiva, je za naju le tuja dežela. Včeraj je na njej tekla najina zibel, jutri bo črna jama najina postelj, duša pa pojde zopet domóv k Stvarniku svojemu v sveto nebó, kjer ima Oče nebeški lep sedež pripravljen tudi nama, ako ga bova vredna.

Oče nebeški, kateri prebiva v večni luči, pošlje tebe, mladenič, po svetu, naj bi si kaj

poskusil in si prislužil veselje svetega raja, neizrečeno veselje, ki ga ni videlo nobeno okó, ne slišalo uhó, tudi človeško srcé ne občutilo, katero je pripravil Bog samo tistim, ki njega ljubijo. Zatorej hoče tudi tebe poskusiti, ali njega ljubiš.

Da bi lahko obhodil svoj pot, izporočil je tebi trojno premoženje, lepo drago premoženje, ki ga nema celi svét:

I. Zdravo teló.

Prvo premoženje, ki ga je tebi dal vsega-mogočni Stvarnik, je zdravo teló, med vsem posvetnim najboljše blagó. — Dokler je človek zdrav, lahko si veselo žvižga in poje, po noči sladko spi in se ne boji dela po dnevi; jesti mu diši, in vsako delo mu gre gladko od rok. Zato govori sv. pismo: »Zdravje in veselo srcé sta več vredna, ko vse zlato; in trdna moč po životu je boljša, kakor polne skrinje denarjev.«¹

Mladenci pa radi, radi pozabijo, kaj imajo, dokler so zdravi; zato tako slabo ravnaajo s svojim zdravjem. Nekateri se grdo tepô, suvajo ali mečejo, in se tako nevarno poškodujejo. Veliko družih skače čez globočine, pleza po visokem drevju, pade, si ulomi

¹ Sirah 30, 15.

nogo ali roko, pa tudi vrat. Še več se jih na vročino napije mrzle vode in neduho dobi. Najde se jih, ki po volčje jedô in pijô, ter ne pomislijo, kako nezdravo je to. Tudi jih je, ki sladkarije radi imajo, in ne verjamejo, da od sladkih jedij rad želodec boli. Veliko mladeničev je umazanih in nesnažnih, ki se zjutraj ne umijejo, zvečer zôb ne iztrebijo in ust ne izplaknejo, se ne počesejo, tudi ob nedeljah ne preoblečejo se. Vse to je grdo in škodljivo. Tudi škorne ali čizme ti sègnijejo, ako jih v blatu pustiš: kako pa bo zdravo tvoje teló, če ga skrbno ne čediš? Vsi, ki tako živijo, zapravljajo ljubo zdravje, morijo sami sebe in grešijo zoper peto zapoved božjo, ki pravi: »Ne ubijaj!«

Mladenič! Bog ti daj zdravje, pa tudi pamet, da ga boš vedel varovati. Hočeš zdrav in vesel živeti dolgo let, poslušaj zlatih naukov pet, ki ti bodo varovali zdravje:

1. Uživaj vsega po méri, jej in pij le za potrebo; nehaj, kedar bi se ti še nekoliko poljubilo. To je zlata méra, zdravja prva podpéra! »Veliko jesti napravlja bolečine, požrešnost jih je veliko že pomorila.«¹ Mlin zastoji, kedar se preveč zasiplje; želodec oslabi, ako se preveč nadeva. »Kdor pa po

¹ Sir. 37, 33.

méri živi, mirno in zdravo spi, in njegov duh je dobre volje.«¹ Kdor preveliko pije, sam sebe zalije in svoje zdravje potopi. — Bodi zadovoljen z domačim živežem in ne poželuj predobre kuhinje. Kdor nezmerno živi, sam v sebi črve redi, hitro ga bodo pojedli.

2. Ne bodi prijatelj ne vinu, ne žganjici, ne drugi sladčici! V mladih letih vino ali pa žganje piti, to je ravno kakor z oljem ogenj gasiti. »Ako me greje mladost in mi kri daje vročino, ter sem žmética in trdnega života, rad bom pogrešal bokala, v katerem je strupna nevarnost.« Tako uči sv. Jeronim mladega Nepocijana. Vino po méri pito je zdravo za stare ljudi, kakor mleko za otroke; žganje stare in mlade mori in je prava smrtna vodka, naj bo že brinovec, slivovec ali rozolj; le za zdravilo je včasih dobro, pa še to malo malo kedaj. »Taka pijača prav gladko teče po grlu (če se je človek privadi), zadnjič pa pikne kakor gad, in rani ko strupena kača.«² Najbolj zdrava je čista voda, ki bistro teče in tudi mladeniča bistri. Le studenčnice se za žejo napij, in glava te bolela ne bo.

3. Ne hodi prepozno spat, in skrbi zgodaj vstat, dokler si zdrav.

¹ Sir. 31, 24. — ² Prip. 23, 31.

Vsaka poštena stvar gre zvečer počivat. Rože na polju se stisnejo, ptiči v logu utihnejo in pospijo; tako tudi vsi pridni in pošteni ljudje. Kakor hitro pa zasvita mlado jutro, vse se vzbudi: ptičice žvrgolé, cvetô rožice, ter pi-jejo v juterni rosi zdravja in življenja novo moč. Dobro boš tudi ti shajal, ako boš zgo-daj vstajal. Tvoja glava bo jasna, kakor ju-terno čisto nebo; lahko in čvrsto bo tvoje teló, kakor mlado zelenje. Rajši boš molil, lože boš delal, če juterne ure ne zamudiš. Juterni čas, zlat čas! — Kdor pa dolgo leži, juterni blagoslov zamudi, ki ga Oče nebeški daje svojim otrokom, ki radi zgodaj vstajajo. Truplo zaspanca je vedlo ko puhla repa, ki ni za nič. Bolezen postelj išče, in se najraje prime tistega, ki po noči brez potrebe bedi, po dnevi pa dremlje ali celó leži. Le kdor zarana (zgo-daj) vstaja, se brani bolezni in zdravje ohrani. Tudi sv. cerkev lepo opominja: »Ne bodi vam zastonj vstajati pred svitom, zakaj Gospod je obljubil krono tem, ki (zgodaj) čujejo.«

4. Hočeš biti srečen in zdrav, delaj pridno, kar je prav. Nevarno je pri delu se pregnati, pa ravno tako škodljivo je tudi praznovati. Železo rja sné, lenoba pa mlado teló, ako praznuje. Stojéča voda segnije, če je veter ne premaja, truplo pa sprhní, ki se od dela ne spotí.

Mladenič, če boš pridno delal, boš tudi lahko spal, hude sanje te ne bodo budile; jesti in piti bo tebi dišalo, ne bo te tiščalo, kar boš zaužil. Lice tvoje bo rudeče ko roža, močno kakor dob (hrast) bo tvoje teló. Hudo vreme ti ne bo škodovalo, tudi bolezen se te lahko prijela ne bo. Delo je velik božji dar, le malovreden človek se ga boji; ali ravno njemu se prej ali poznej huda godi, zakaj vsak meglenjak (meglen človek) je gotov siromak; lenoba je huda bolezen. Bodi priden in delaj rad, dokler si zdrav in mlad, in dobro bo tebi vse žive dni.

V nekem velikem mestu je berač za cesto sedé prosil vbogaime. Ljudjé ga vprašajo, kaj mu je? »Mene je sram in strah povedati svojo bolezen.« S temi besedami jih je odpravljal. Poslednjič pride imeniten gospod, ogleda bolnika, in ker ne najde bolečine, ukaže svojemu hlapcu berača pretepti, ako ne pové, kaj ga boli. Berač prisiljen vzdihne: »Oh, moja bolezen se mi je razlezla po vseh kostéh mojega života: eni jej pravijo lenoba, drugi gniloba.«

5. Varuj se hudih strastij, to je pregrešnih navád, ki ti stratijo dušo in teló. Veliko mladeničev pomori vojska, pa še več hude navade. — Huda jeza je strupena kača, ki te pikne za vsako žal besedo in skalí tvojo kri; vražji zavid ali nevoščljivost je zelen kuščar, ki ti rani srcé in zdravje

mori. Grda nečistost je ljuta (grozovitna) zvér, ki pije zdravo kri mladih ljudij, da jim teló oslabi in duh onemaga. Kdor že v mladih letih nesramno živi, snedli ga bodo hitro črvi. Tudi prevelika skrb in neutolažena žalost je škodljiva našemu zdravju. »Žalost jih je že veliko pomorila in nič ne pomaga; veselo srce daje človeku življenje, in veselje mu prihranja stare dni.«¹ Razbrzdano veselje pa in vse neugnane želje ljudém zdravje ujedô in jim pamet zmešajo. Vsega tega se moraš skrbno varovati z mladih nog. Le čisto, zadovoljno srcé daje vesele dni, in sveta čednost ohrani zdravo teló. Srečen, komur v zdravem telesu prebiva tudi lepa duša.

Potreba je pa tudi skrbeti za dušo; zato je dal Oče nebeški mladeničem drugo blago, in to je:

II. Dobra glava.

Mladeničev drugo žlahtno blago je dobra prebrisana glava, boljša, ko golo zlato, ako se v mladih letih dobro izučí. Potrebni nauki so žlahtni kamenčki, ki si jih nabiraš v vigredi (spomladi) svojega življenja: ž njimi si kupiš vsako srečo na svetu in po smrti sveto nebó. Zatorej opominja sveti Duh: »Moj sin! primi

¹ Sir. 30, 23—25.

se nauka od mladosti, in boš našel modrost do sivih las. Pristopi k njej, kakor on, ki orje in seje, in čakaj nje dobrega sadú. Ti se boš sicer nekoliko trudil, ali v kratkem boš užival njen sad.»¹

1. Prvi in najpotrebniši so krščanski nauki, ki učijo prav spoznati Boga in Jezusa Kristusa, božjega Sina; spoznati pa tudi, kar nam Bog zapoveda ali storiti prepoveda. To spoznanje imenuje Jezus večno življenje; kdor to pridno v glavi imá, ne bo izgrešil pravega pota, ki ga vodi k časni sreči in v večno zveličanje. — Jezus, božji mladenič, sedel je v svojem dvanajstem letu v sredi učenih môž, poslušal in popraševal jih, da bi tebi dal lep vzgled, kako si naj tudi ti iščeš dobrega nauka. Oh, le rad poslušaj božje nauke, pa še rajši jih premišljuj in na tanko spolnuj; tako boš po besedah Jezusovih podoben modremu možu, ki svojo hišo zida na skalo, katera se mu nikoli podrla ne bo. Kdor se samo posvetne modrosti uči, pa malo kaj poskrbi za božje reči, dela abotno kakor človek, ki svojo hišo stavi na pesek: hitro se mu bo podrla in še njega podsula.²

2. Drugi potrebni nauki so domača dela in opravki svojega stanú. Kmet

¹ Sir. 6, 18—20. — ² Mat. 7 24.

se naj uči sejati in orati, rokodelc vrtati in tesati; vsakdo naj dobro razume delo svojega posla. Mojster-skaza ali šušmar, ki svoje delo kazi, se slabo redi. — Boljše je pa tudi znati eno delo prav, kakor jih veliko na pol. Devet rokodelcev je deset stradavcev. Umna glava in pa pridne, dela vajene roke so najboljše bogastvo. Kdor svoje pošteno delo v nemar pušča, naj si ravno na denarjih sedi, bo še bos hodil.

3. Tretji koristni nauki so znanosti, ki se dajejo v poštenih šolah. Kdor zna pisati in brati, vsakemu pošten odgovor dati, tak toliko več velja, kolikor več dobrega zna, naj si bo hlapec ali gospodar, kmet ali gospod, če le pošteno ravná. Oh, ne zamudi šole, fantič mlad, uči se vsega dobrega rad, če le priložnost imaš; saj ne veš, kam še prideš danes ali jutri. Ako se mlado drevce ne požlahtni, in se divjaku žlahtna mladika ne vcepi, tudi staro drevó žlahtnega sadja rodilo ne bo. Tako mladenič, ki se noče učiti, ostane vse svoje žive dni malovredna lesnika.

4. Četrty potrebni nauki so pravila, ki ti pravijo, kako se naj modro in pametno vedeš (nosiš), da boš prijeten Bogu in poštenim ljudem. Fantič, ki zna besedo prav postaviti in se čedno vésti (zadržati), naj že pride v gosposko hišo

ali v kmetiški hram, povsodi bo našel prijateljev in vse ga bo rado imelo; nezarobljenca se vsak rad izogne. Zatorej opominja sv. Pavel: »Bratje! karkoli je resnično in spodobno, kar je pravično, sveto in ljubeznjivo, karkoli je dobrega imena, kar je čednosti in hvale vredno, to vam bodi na misli«. ¹

So mladeniči, ki bogate stariše imajo in se s svojim blagom bahajo, rekoč: »Meni se ni potreba učiti; saj sem bogatih starišev sin.« Ali kako aboten je tak golč (marn)! Kaj pomaga mladeniču polna hiša blaga, glava pa prazna? Modrost se ne da z denarjem kupiti, da bi vedel z blagom modro ravnati. Posvetno blago brez dobrega nauka je kakor prah na cesti, katerega veter pomete ali nagel dež v blato premeni. Mlad bahač, ki se noče učiti, bo star berač moral kruha prositi. »Kdor se zanaša na bogastvo, padel bo; pravični pa bo kakor zeleno drevó.« ² Blago moli snedô, denarje tatje ukradejo, le dobrih naukov nam nihče vzeti ne more.

Mlada glava je tisto nebeško premoženje, katero je Bog izročil človeku, naj bi skrbno kupčeval ž njim in si pripravljaj premoženja za večno življenje. Ako se skrbno učiš, boš priden hlapec, o katerem Kristus pové, da

¹ Fil. 4, 8. — ² Prip. 11, 28.

svojemu gospodu, ki mu je dal pet talentov, pridobi še pet talentov; zato ga gospod postavi čez veliko in vzame v svoje veselje. Če se pa nič prida ne naučiš, podoben boš zanikarnemu hlapcu, ki zakoplje svoj talent in svojemu gospodu nema kaj odšteti. Še to, kar glešta (ima), mu bo vzeto in drugim dano, on pa vržen v vnanje teme večnega pogubljenja.¹ Taka se vsem lenuhom godi. Le kdor se dobro uči potrebnih in božjih rečij, užival bo časno in večno veselje. — Ali Bog nas varuj učene glave, ako srce žlahtno ni! — Zato je dobri Bog dal mladeničem tretje premoženje:

III. Pošteno srce.

Srce je mala mala stvar, ki človeku v prsih kljuje, vendar v njem vsa človeška sreča ali nesreča stanuje. V srcu je žila telesnega in dušnega življenja domá, zategadelj se hitro na žili pozna, če je človek zdrav ali bolen. Dokler je srce zdravo in veselo, bo tudi truplo srečno živelo; če pa človeka srce boli, onemaga tudi život. — Iz srca izvira zdrava kri in se razliva po celem životu; iz srca vstajajo tudi želje, slabe ali dobre, pravične ali krivične, ki storijo srečno ali nesrečno celo

¹ Mat. 25, 14.

naše življenje. Ako je srce žlahtno, srečen boš vse svoje žive dni; če pa srce skaziš, studenec žive vode skališ (zmotiš): kako bi tebi iz njega čista sreča izvirala? Hočeš li, brate moj, srečno živeti, uči se za žlahtno srce skrbeti.

1. Moli rad! Mlade rože na polju se obračajo po rumenem solncu, ter iz njega pijejo čisto nebeško luč, ravno po tem toliko lepo cvetô; še gorše (lepše) mladeniči živé, ki v molitvi k Bogu povzdigujejo svoje srcé. Tudi ti vsako jutro iz srca lepo pozdravi Boga, in izroči mu vse svoje srčne želje; vsak večer Boga srčno zahvali za vse, kar si prejel. Celi dan naj bodo pri delu tvoje roké, pri Bogu pa tvoje srcé, in srečno bo tvoje življenje. Bog ti je dal roke in noge, ušesa in oči, naj služijo tebi, srce je izvolil pa sebi; v njem le on prebivati želi. Zatorej vse stvari na svetu ne morejo nasititi tvojega srca: nepokojno je, dokler v Bogu ne počiva.¹ Za samo srce te Bog prosi, rekoč: »Moj sin, daj meni svoje srcé in glej na moja pota.«² Oh, daruj mu ga prav pogosto v pobožni molitvi; saj ga je vreden.

2. Ubogaj rad! Mladeniči, ki radi ubogajo stariše in pridno slušajo učnike,

¹ Sv. Avguštin. — ² Prip. 23, 26.

bodo odrastli modri in žlahtni možje; ki so pa trde glave in se svoje trme drže, takim bo okamenelo srcé, da se jih dobrega nič prijelo ne bo. Tudi drevce, ki se ravnati ne da, ostane grdo sloko drevó. »Neumnež se posmehuje posvarjenju svojega očeta, — hudobnež je, kdor očetu žalost in svoji materi težavo napravlja. — Njemu, ki zasramuje očeta in zaničuje svojo mater, naj krokarji za potokom oči izkljujejo in mlade postojne (orli) pojedô. — Kdor svoje stariše preklinja, njemu bo luč sredi teme ugasnila.«¹ »Pokorni bodite svojim višjim in jim podložni«, pravi sv. Pavel, »zakaj oni čujejo nad vami, kakor taki, kateri bodo odgovor dajali za vaše duše, da to storijo z veseljem, ne pa vzdihovaje, zakaj to bi ne bilo dobro za vas.«² Kdor ne uboga, je brez Boga; njegovo srcé hudi duh v oblasti ima. Fantič mlad, varuj se tega in ubogaj rad!

3. Varuj se hudega poželenja, ne hoti, kar Bog prepoveduje! Mlademu kralju Salomonu se je nekdam prikazal Bog in mu rekel: »Prosi, kar hočeš, dal ti bom.« Salomon odgovori: »Gospod, mlad sem še; daj mi modrosti in umnosti, da bom prav vedel, kaj je dobro, kaj hudo.« Bogu je bila všeč

¹ Prip. 15, 5; 30, 17. — ² Hebr. 13, 17.

njegova prošnja; zato mu reče: »Ker to prosiš, in ne dolgega življenja, ne bogastva, ne smrti svojih sovražnikov, glej, dal sem ti tako modro in umetno srce, da tebi enakega kralja ni bilo in ne bo. Pa tudi dal ti bom, česar nisi prosil — bogastva in slave (hvale in časti); in če boš hodil moja pota, dal ti bom tudi še dolgo življenje.«¹ Tako storijo mladeniča srečnega pravične želje. »Hudo poželenje porodi greh, greh pa smrt.«²

Če si preveč častilakomen, ter hrepeniš med vsemi biti najimenitnejši, boš prevzetnega srca, neprijeten Bogu in neprijazen ljudem. »Bog in ljudje sovražijo napuh³: le ponižnim daje Bog milost.«⁴ — Želiš preveč o bogateti, padel boš v škušnjava in zadrgo hudičevo;⁵ tvoje srce bo trdo in neusmiljeno. Le kdor usmiljenje skazuje, usmiljenje najde. — Ako so tvoje želje nesramne, in nečista slada tvoje veselje, popačilo se ti bo srce tako, da ga bo sama grdoba. Noč in dan te bo gonilo, kakor slepega konja na uzdi, dokler se ves zdelal ne boš. »Vroča želja, gorečemu ognju enaka, ugasnila ne bo, dokler ne bo vse požgano.«⁶ — Srce, katero brez vse mere dobro jesti in piti želi, nema nikoli

¹ III. Bukv. kraljev. 3, 5. — ² Sv. Jakob 1, 15. —

³ Sir. 10, 7. — ⁴ Sv. Jakob 4, 6. — ⁵ I. Tim. 6, 9. —

⁶ Sir. 23, 22.

zadosti, in se rado polasti tujega blaga. Kdor v pozemeljskih dobrotah išče svoje sreče, s sitom vodo zajemlje. »Varujte se«, opominja Jezus, »da vaša srca ne bodo preobložena v požrešnosti in pijanosti.«¹ — Srcé, katero rado jezo kuha in sovraštvo v sebi redi, je peklenski kotel, iz katerega vsa nesreča vre; kako bi v njem prebivala milost božja? — Mesó, v katerem se črvi zaredijo, več dobro ni; slabo je tudi srcé, v katerem živijo hude želje. Vsaka pregrešna želja je živ črv, ki srcé gloda in mori, da je mladenič podoben bledemu drevesu, ki ga črv jé. V drevesu se mora črv umoriti, v srcu pa huda želja ugasiti, da ga konec ne bo. Zatorej, mladenič!

4. Očisti pogosto in prav zvesto svoje srcé. Vsak večer svoje srce pregledaj, ali se ni v pregrešne reči zaljubilo? Bog hoče imeti celo srcé, ali pa nobenega. Ako Bogu ponujaš le nekoliko svojega srca, drugo pa zakoplješ v pregrešno poželenje, Bog za-nje ne mara, in peklenski sovražnik si ga vlasti; namesto Boga le hudi duh v njem svoj sedež ima. Sam Bog nas tega varuj!

Poglej, kako pridni kmet svojo zemljo skrbno obdeluje, orje in pleve, da plevel

¹ Luk. 21, 34.

dobrega semena ne zaduši. Tudi srce tvoje je žlahtna zemlja, katero je tebi Bog oskrbeti dal. Če boš spal — le poredko svojo vest izpraševal, prišel bo sovražnik duše, in bo ljuliko vse hudobije v tvoje srcé zasejal. »Iz takega srca«, pravi Jezus, »izhajajo hude misli, uboji, prešeštva, nečistnije, tatvine, krive priče, preklinjevanje.«¹ Vse to pa ni sad življenja večnega, ampak sad pogubljenja. Sveti Pavel uči: »Vsi, ki take reči delajo, ne bodo dosegli kraljestva božjega.«² Hudobno srcé zmoti glavo, pogubi dušo in teló. »Blagor pa vsem, ki so čistega srca; Boga bodo gledali.«³

2. Mladeničev najlepše oblačilo.

Bog je stvaril lepo nebo in prijetno zemljo. Dobre so bile vse njegove stvari, med njimi najlepši človek na svetu, stvarjen po božji podobi; z nebeškim oblačilom čiste nedolžnosti ga je vsegamogočni Stvarnik ogrnil. Tako lepo oblečen je bil božji prijatelj, angeljev božjih tovariš, bil je njihove žlahte.

Nesrečni človek je pa zapravil s prvim grehom svete nedolžnosti oblačilo, otemnela je krona stvarjenja, ni več dopadel Bogu

¹ Mat. 15, 19. — ² Gal. 5, 21. — ³ Mat. 5, 8.

svetemu, angelji so žalovali nad njim, oblačiti se mu je začelo nebo in zemlja trnje roditi. Oblačilo svete nedolžnosti je izgubil sebi in vsem svojim otrokom. Oh, to je bila žalost!

Usmiljeni Jezus nam je spet zaslužil izgubljeno oblačilo nedolžnosti; vsakemu kristjanu se pri svetem krstu vnovič podá. Tudi tebi, ljubi bratec, so ga duhovnik podali ter so dejali: »Obleci belo oblačilo nedolžnosti, katero brez madeža prinesi pred sodnji stol našega Gospoda Jezusa Kristusa, da boš imel večno življenje.«

Dokler mladenič to oblačilo svete nedolžnosti nosi in z nesramnim grehom ne pomaže, je ljubljeneč božji, izvoljen bratec Jezusov, sin device Marije, žlahten cvet svete katoliške cerkve, veselje angeljev in vseh pošteni ljudi. Ni na svetu gorše (lepše) stvari, kakor mladenič, ki nedolžno živi!

Lepo se sveti solnce rumeno na jasnem nebu, še lepše se sveti obličje mladeniča nedolžnega v čisti svetlobi milosti božje. Ljubeznjivo je čisto jutro mladega leta, kedar zlata zarja ogrinja hribe in doline, še ljubeznjivejši je fantič mlad v nedolžnem jutru svojega življenja, lepa nebeška roža. »Oh, kako lep je čist rod, ki se čednosti sveti; njegov spomin je večni, ker ima hvalo pri Bogu in

pri ljudeh.« Tako govori sv. Duh.¹ Sveti Kazimir, žlahtni sin poljskega kralja, je hotel rajši umreti, kakor sveto nedolžnost izgubiti. »Rajši smrt kakor greh!« je bila njegova beseda.

Tri reči storijo na zemlji izvoljene ljubke božje: stanovitnost mučenike, nedolžnost mladeniče, in spokornike ostra pokora. — Trojno dušno oblačilo se v nebesih najlepše sveti: lepo rudeče mučnikov, belo ko lilija čistih mladeničev, in pa sivo s solzami omito oblačilo prave pokore. Katero izmed vseh treh si ti želiš? — Oh, izvoli si čisto oblačilo nedolžnosti: ono več velja, ko blago vsega sveta. Ako meni ne verjameš, poslušaj, kako se v svetem pismu hvali čistost mladeničev. »Blagor jim, ki se nedolžno držijo, in po Gospodovi postavi živijo;« tako poje David, mož po volji božji.² »Vse, kar je imenitnega in častitljivega, ne velja toliko, kakor čista duša«, govori modri mož.³

Še lepše časti in povišuje usmiljeni Jezus mladeničev čisto življenje. Marijo, prečisto devico, si je izvolil v svojo mater; le v njenem čistem telesu je hotel prebivati. Izbral si je svetega Jožefa, moža nedolžnega in čistega, za svojega variha in rednika. Med apostoli

¹ Modrost. 4, 1. — ² Psalm. 118, 1. — ³ Sir. 26, 20.

je najbolj ljubil svetega Janeza, ki ga je bila gola nedolžnost. Le sv. Janez je slonel njemu na prsih, le njemu je Jezus na križu izročil svojo deviško mater, in največje skrivnosti božjega kraljestva razodel je on nedolžnemu Janezu. Kje je mladenič, ki ne bi želel biti po Janezovo Jezusov ljubljene? — Tudi male otroke je usmiljeni Jezus klical k sebi, objemal jih in blagoslovil, dokler so bili nedolžni. »Devištvo in nedolžnost je žlahta angeljska. Od kod ona pride, uči nas Jezus sam, ki pravi: »Tam v nebesih se ne bodo ženili, ne mogli, ampak bodo kakor angeljci.« (Sv. Irenej.)

Svet je zakonski stan, Jezus nam ga je posvetil: ali lepše kakor solnce od lune je pred Bogom in vsemi pravičnimi ljudmi čisti stan mladeničev, ako se iz prave ljubezni božje varuje vsega madeža. »So namreč«, govori Jezus, »ki so sklenili za kraljestva nebeškega delj čisti po deviško ostati.«¹ Ravno po tem pravi tudi sv. Pavel mladeničem: »Želim, da bi bili brez skrbi. Kdor je brez žene, skrbi za to, kar je Gospodovega, kako bi Bogu dopadel; kdor je pa oženjen, skrbi za to, kar je svetovega, kako bi ženi dopadel, in je razdeljen. Menim torej, da je dobro človeku tako biti.«²

¹ Mat. 19, 12. — ² I. Kor. 7, 25.

Hočeš li slišati, kako vsi krščanski učeni-
 niki slavijo sveto čistost? »Kaj je dražje od
 čistosti?« vpraša sveti Bernard, »ona stori
 človeka angelja. Čist človek in pa angelj se
 sicer razločita, toda le po zveličanju, ne po
 čednosti. Srečnejši so čisti angelji, trdnejši
 v čednosti čisti mladeniči. Sama čistost po-
 sveti v mrljivem življenju neumrjočo veličast.«
 »O čistost«, govori sv. Jefrem, »ti razveseljuješ
 srcé, katero tebe ima, ti dušo povzdiguješ k
 nebeškim rečem in cveteš kakor roža med
 dušo in telesom, ter vse domovanje napol-
 nuješ z žlahtnim duhom. Le v čistosti se
 sveti lepota svetnikov brez vsega madeža.«
 — »Kar bomo mi še le v prihodnosti«, uči
 sv. Ciprijan, »to ste ve čiste duše že začele
 biti; vi imate veličastvo vstajenja že na tem
 svetu, ki brez posvetnih (nečistih) mislij greste
 skoz svet. Ker ostanete čisti, vi fantje ne-
 dolžni, podobni ste angeljem božjim, vi ste
 krščanske cerkve cvet.« »Toliko več velja
 mladeničev čisti stan od stanu zakonskega,
 kolikor večjo vrednost ima nebó od zemlje«,
 sklepa sv. Krizostom; »toliko imenitnejši je,
 kolikor so angelji popolnejši od ljudij.«

Kdo bi ne hvalil sreče čistega mladeniča,
 ki vse svoje žive dni ostane v sveti čistosti?
 Njegov duh se povzdiguje na perutih svete
 pobožnosti više nad solnce, mesec in zvezde

k svojemu Bogu. Njegovo srcé, veselo, brez vseh telesnih težav, je veličasten sedež nebeškega kralja. Teló nedolžnega mladeniča, čisto in ljubeznjivo ko jasno jutro, je živ tempel svetega Duha, v katerem sam Bog prebiva.¹ Njegove noge sicer hodijo po zemlji, ali življenje njegovo je v nebesih. »Čisto nedolžno življenje je živa podoba nebeškega življenja.« (Sv. Bernard.) Ljubi Jezus, ženin njegove čiste duše, v njem živi; Marija devica je mati njegova, ki za-nj prosi in skrbi; angelji so čistega mladeniča zvesti tovariši, ki ga spremljajo po vseh njegovih potih; vsi božji svetniki so njegovi prijatelji, ki se nad njim veselijo. Ni se bati čistemu mladeniču hudobe, ki lazi po noči okoli, ne sovražne roke po dnevu, ki ga zalezuje. Gospod je njegov pastir, in če bi ravno moral iti skoz mračno dolino smrti, lahko se veseli, zakaj prelepa krona večnega življenja, njemu pripravljena, ga že čaka v svetem raju. »Kdor se ne ženi (in čist ostane), bo kakor angelj božji v nebesih;² in kdor čistost ljubi, bo prijatelj nebeškega kralja.«³ »Nobeno oko ni videlo, nobeno uho šlišalo, tudi srce človeško ne občutilo, kar je Bog pripravil tistim, ki njega ljubijo.⁴ Kdo pa more bolj zvesto

¹ I. Kor. 6, 19. — ² Sv. Ambrož. — ³ Prip. 22, 11.

⁴ Skriv. 14, 1—4.

ljubiti Boga, kakor čisto nedolžno srcé, ki se Bogu z vsem izroči?

Neizrečno nebeško veselje čistih duš popisuje sv. Janez, rekoč: »Videl sem Jagnje (Jezusa) na gori Sion (v nebesih), in ž njim štiri in štirideset tisoč, kateri so imeli njegovo ime. — In glas iz nebes, katerega sem slišal, je bil kakor teh, ki na harpe pojô. In so peli kakor novo pesem pred sedežem. — In nobeden ni mogel peti te pesmi, razun onih, ki so z zemlje odkupljeni. Ti so, ki se niso bili ognusili z ženstvom; zakaj device so.«¹ »Čistih mladeničev deviško telo«, priča sveti Avguštin, »vstalo bo potem, ko se bo v prah in pepel premenilo, in v temnem grobu počilo, od mrtvih vzbujeno k večnemu življenju; njih posvečeno teló bo lepše od teles vseh drugih izvoljencev, ki niso imeli te časti. Njih čaka posebno veselje, katerega druge duše ne morejo doseči.« Najbliže božjega trona bodo v nebesih.

Ni torej lepše stvari na svetu, ne žlahtnejše reči pred Bogom, ne pred pravičnimi ljudmi, kakor mladeniča nedolžno čisto srcé. Lepše ko solnce se sveti belo oblačilo čiste nedolžnosti; solnce bo otemnelo, čista nedolžnost se bode svetila vekomaj. Ni večje

¹ Skriv. 14, 1—4.

sreče pod solncem, kakor živeti v vedni čistosti, pa tudi prijetnišega darú mladenič nema darovati Bogu, kakor čisto deviško življenje.

Vsako drago blago se mora dobro varovati, da se ne izgubi. Za kolikor več sveta čistost velja, za toliko več hudih sovražnikov ima, kateri jo iščejo mladeniču zatreti. Tudi ose in sovražni sršeni se najrajši lotijo najžlahtnejšega sadú. O takih dušnih tolovajih govori sv. Peter, da hodijo okoli kakor rujoveč lev, ter iščejo, koga bi požrli. Potreba nam je treznim biti, čuti in se jim ustavljati.¹ Velik zaklad, pravi sv. Pavel, nosim, pa v slabih prstenih posodah.² Pot našega časnega življenja je poln nevarnih izpotik in globokih prepadov. Mladenič, ki se dobro ne varuje, se lahko izpotakne; pade v jamo pregrehe, in potruplje rahlo posodo čistega srca; kozarec pa, ki se enkrat ubije, nikdar več cel ne bo. Raztrgana suknja se sicer okrpa (sešije), pa cela in nova ni več; ravno tako dušno oblačilo svete čistosti, ako se enkrat oskruni.

Oh, kolika žalost — kolika nesreča je za mladeniča, ki v greh zapeljan nedolžnost izgubi in svete čistosti lepo oblačilo raztrga! Kako majhno je število odrastlih mladeničev, ki bi še tako srečni bili, po potu nedolžnosti

¹ I. Petr. 5, 8—9. — ² II. Kor. 4, 7.

hodili in prišli z nebeškim vencem fantištva v večno življenje! — Široka je cesta, katera vodi v pogubljenje, in veliko jih je, kateri hodijo po njej. Oh, preljubi mladi brate moj! široke ceste razuzdanega življenja, pa gotovega pogubljenja, varuj se!

3. Sedem strupenih kač, ki so mladeničem posebno nevarne.

Za potom posvetnega življenja veliko pisanih kač preži, in čaka mladeničev pod rožnim grmom zapeljivega veselja. Kdor se eni ali drugi kači približa, njega neusmiljeno pikne, ter mu s svojim pregrešnim strupom pamet omami, in srce toliko rani, da zelo težko kedaj več ozdravi.

1. Prva strupena kača v tebi spi in se zove pregrešno poželenje. Izvirni greh jo je zasadil vsakemu človeku v srcé: pa ona nam škodovati ne more, če je sami ne vzbudimo, in je tudi drugim po pohujšanju ne damo vzbuditi. Kakor hitro se pa hudo poželenje v nas vzbudi, po sovražnem pohujšanju oživi, je ravno ta pregrešni nagon najstrašnejši sovražnik mladeniču. »Vsakdo je skušan, od svojega poželenja vlečen in vabljen.

Poželenje, potem ko spočne, porodi greh, greh pa, kedar se stori, porodi smrt.«¹ — Ne poželuj pregrešnih rečij, in jih ne premišljuj, vsake nespodobne misli se hitro iznebi. Iskra se lahko pogasi, dokler še v prhalici počiva; ali gorje je ogenj strahovati, ako se razgori in na veter pride. Le srce čisto ohrani, tako bo čisto tudi tvoje teló.

2. Druga strupena kača, ki mladeničem nedolžnost umori, je nesramna igrača otrok na paši ali doma, na potu ali pod streho, v kakem kotu ali na postelji, toliko nevarna, da veliko število mladeničev po nji svojo čistost izgubi, zdravje oslabi in življenje prikrajša. Na duši in telesu ona vse tiste nesrečne stori, ki ne poslušajo svoje vesti, katera jih svari pred tem grozovitnim grehom. Ako me vprašaš, kako se imenuje, ti po slovensko povedati ne vem, zakaj to je mutasti greh, kateri se po besedah svetega Pavla med nami ne imenuj. In če me vprašaš, kaj je? ne smem ti pokazati, zakaj le pogledati kaj tako ostudnega, lahko nedolžnost umori, kakor blisk, ki iz jasnega udari. Le samo to, ljubi fantič moj, prosim te za božjo voljo, varuj se, da tebe kdo kaj tako nesramnega ne nauči, da se skrivši ne pregrešiš! —

¹ Sv. Jak. 1, 14—15.

Ne nori z grdimi otroki, ki na paši goli letajo ali se nagi kopljejo; ne čačaj (igraj se) s takimi, ki se v kote skrivajo in nesramne reči kažejo, ali pa v postelji pod odejo tebe pri miru ne pustijo. Ne slači se vpričo drugih do golega; nikar kaj storiti, česar bi te bilo pred Bogom strah, ali pa sram, ako bi prišli in videli stariši ali drugi pošteni ljudje. Bog vse vidi, Bog vse vé in ostro šibo v roki ima, ki bo krvavo tepel tiste otroke, kateri delajo grde reči in pravijo: »Saj me nihče ne vidi? Krog mene je vse temno, stene me zakrivajo in nobeden me ne gleda, koga bi se bal? Tak ne pomisli, da so božje oči neizrečenokrat svetlejše ko solnce, ter gledajo na vsako človeško dejanje in v najskrivnejše kote človeških src. Tak bo popaden, kedar se mu bo najmanj zdelo.«¹ Angelj varih tudi vidi in se milo joče, kedar otroci kaj nesramnega delajo.

Če si pa že storil kaj takega, da te srce boli, kedar na Boga nisi, in te skrbi, ali bi bilo greh, le hitro povej spovedniku ali učitelju, ali pa očetu in materi, katerih najraje imaš. Lahko, da je strašen mutast greh, ki v nebo vpije, in ravno zato tebi strah dela. — Oj ne stori nikdar kaj takega, česar bi

¹ Sir. 23, 25.

te strah bilo in bi ne vedel, ali je greh ali pa ne. Ako ne poveš, kar si storil, boš nesrečen.

3. Tretja strupena kača je za mladeniča vsaka nesramna (klafarska) beseda, ki nedolžno srce umori. — Kedar človeka strupena živad pikne, obleti ga po celem životu neka vročina, in hitro mu začne slabo prihajati; ravno tako tebe, mladenič, tudi rudečica oblije, kedar kaj nesramnega slišiš, dokler še nedolžno živiš. Grda beseda rani tvoje srce, in tvoja vest te svari, da si v nevarnosti. Zato se pravi, da tudi beseda ubije človeka; in sv. Duh govori: »Več je z jezikom pogubljenih, kakor z mečem pomorjenih.«¹

Ne poslušaj nesramnih grduhov, naj že govorijo tiho ali na glas. »Njih grlo je kakor odprta mrtvaška jama«;² njih jeziki so strupeni žalci ravno tiste lažnive kače, ki je prve stariše zapeljala v greh. Kdor se jih skrbno ne varuje, zapeljan bo; hitro bo umrla njegova nedolžnost.

Ne daj pa tudi Bog, da bi ti kedaj kaj takega marnoval, kar bi pošteno ne bilo. »Povem vam«, pravi Jezus, »da za vsako prazno besedo, katero bodo ljudje govorili, bodo sodnji dan odgovor dajali;«³ kaj še le

¹ Sir. 28, 22. — ² Psalm. 5, 11. — ³ Mat. 12, 36.

bo za grdih pogovorov delj! — Gorjé vsakemu, ki s svojim nesramnim jezikom kako nedolžno dušo pohujša! Bolje bi mu bilo, da bi se mu bil obesil mlinški kamen na vrat, in se potopil v globočino morja.¹

Pošteni mladenič sv. Bernardin je tolikanj sovražil nečimerno govorjenje, da se v pričo njega nikdo ni drznil kaj nespodobnega ziniti. Ako so njegovi malopridni tovariši uganjali kaj nespodobnega in zagledali, da on pride, hitro so jenjali, ter so dejali: »Tiho, fantje! Bernardin pride.« — To je lepo!

4. Četrta zapeljiva kača je mladeničem vsaka nesramna pesem, ki se po dobrih voljah prepeva. Zelo lahko se mladenič nauči takih pesmij, pa tudi dni in noči mu potem hodijo na misel, da jih sam poje in ž njimi nečisti greh budi sam sebi in drugim. Nesramno peti slišimo mladeniče na delu in doma, v krčmi kakor na paši; po petju pa tudi spoznamo, ali so čistega ali nečistega srca. Saj se tudi ptica le po petju pozna. Mladenič, ki rad pleparice poje, in njih še rajši posluša, čistega srca ne bo. »Česar je polno srcé, tudi iz ust vré.«²

Ti rečeš, pesem je lepa, napev vesel, kaj bi take pesmi ne pel? — Tudi ptičar

¹ Mat. 18, 6. — ² Mat. 12, 24.

sladko poje, kedar ptice lovi in jim zanke nastavlja. Ptičica, ki za njegovim petjem leti, se hitro vlovi, in ptičar jej vrat zavije. Ravno tako mladeniče peklenški sovražnik vabi z nespodobnim petjem na svoje limanice. Prepevaj le, fantič mlad, dokler nedolžno živiš; saj tudi angelji božji s teboj pojô, in sveti Pavel kristijane opominja, naj pojô hvalne in duhovne pesmi z veselim srcem Bogu; ¹ ali tvoje pesme naj bodo poštene, v nebesih narejene, ne v peklenškem brezdnu; naj bo hvaljen Bog in veseli angelji božji, ne pa bližnji pohujšan in ti zapeljan. Čista voda le iz čistega studenca izvira; le iz čistega srca poštene pesme tekô.

5. Peta strupena kača so vsake zapeljive bukve, v katerih se berô nesramne, škodljive in prepovedane reči. Ne verjemi, da bi bila vse gotova resnica, kar bereš v zapeljivih bukvah natisnjenega. Kakor ima hudobec po svetu svoje pomočnike, ki mu ljudi zapeljujejo, česar sam ne more storiti, tako ima tudi svoje pisarje, kateri za-nj pišejo in dušni živež po svetu prodajajo, ki je z duhovnim strupom namešan. Posebno je nemških bukev zapeljivih sila veliko.

¹ I. Kor. 3, 16.

Dobre, svete bukve so res velika dobrota božja. Kakor srečen je, kdor ima zvestega prijatelja, tako srečen je, kdor lepo brati zna. Svoje lepe bukve lahko vsak čas vzameš v roke, se razveseliš lepih rečij, in ohladiš svoje žalostno srcé. Pa kakor nas zapeljiv prijatelj lahko goljufa, v časno in večno nesrečo potisne, ako se njemu damo v roké, ravno tako nas škodljive bukve oslepijo, spravijo v zmote, v hudobije, v časno in večno nesrečo. Zatorej je skrbna mati, sveta katoliška cerkev, zapeljive bukve brati ostro, ostro prepovedala.

Ljubi mladenič! če hočeš pošten in srečen biti, ne jemlji vsakih bukev v roke, ki se tebi ponujajo. Ni vse zdravo ne, kar ljudje hvalijo. Prej da take nove ali pa tebi neznanе knjige bereš, pokaži jih pametnim učnikom, poštenim starišem ali spovednikom, da iz njih strupa poprej ne zaužiješ, kakor bukve spoznaš. Le po malem in varno beri, da ti branje škodovalo ne bo. Preveč jesti želodec oslabi, preveč in mnogoterih bukev brati, oslabi pamet ali jo celo zmeša. Izmed prijateljev sto si le enega pravega izvoli, ki je po volji božji, in tega drži se zvesto; ravno to tebi tudi o bukvah povem.

6. Šesta nevarna kača je mladeniču vsaka zapeljiva ženska, ki se nespo-

dobno nosi, moškim nastavlja in dopasti želi. Nesramni ženski spol je moškemu spolu najhujši sovražnik, če se ga zvesto ne varuje; in kar peklenšček storiti ne more, to zapeljivo ženstvo stori. Bogaboječi David, mož po volji božji, je za ženstva delj postal prešeštnik in morilec. Salomona, najmodrejšega kralja, omotile so zapeljive ženske toliko, da je pozabil svojega Boga in malike častil. Junaškega Samsona, ki je leva zadavil, z oslovo čeljustjo tisoč sovražnikov pobil, cela mestna vrata zadel in vrh hriba zanesel, zvezala je Dalila, goljufna ženska, da so ga oslepili sovražniki, med katerimi je žalostno končal. Ravno tako delajo še dandanašnji zapeljivke z zapeljanimi fanti in moži. Koliko jih za ženskih delj pride ob pamet, koliko jih izgubi poštenje in tudi življenje! Oj poslušaj zatorej, kaj te uči sveti Duh: „Vino in ženske storijo, da modri odpadajo, in razumni zaničljivi postajajo. Ne dajaj ženstvu oblasti črez se, da ne prideš v sramoto. Ne ogleduj se po nesramni ženski, da v nje zadrge (mreže) ne padeš. Ne imej družbe s plesalko, tudi je ne poslušaj, da se po njenem sladkem petju ne pogubiš. Ne gledaj mladenke, da te kje ne pohujša njena lepota. — Odvrni svoj obraz od nališpane ženske in ne zijaj po tuji lepoti. Zavoljo ženske lepote

se je njih veliko pogubilo, in iz nje se kakor ogenj vnema poželenje.¹ — Ako mladenič pošten in srečen biti želiš, slušaj, kar te za Boga svetega prosim :

Varuj svoje oči, in ne gledaj po ženskem spolu! Kakor blisk večjidel umori človeka, katerega zadene, ravno tako umori nesramen pogled nedolžnost mladega srca. Človek začrni, v katerega udari, in velik smrad strela napravi; tudi sveto čistost zatemni nesramno oko, in vnema grdobo nečistosti med moškimi in ženskami. — Ne rekaj, da si sramožljivega srca, ako imaš nesramožljive oči; nesramno oko oznanjuje nesramno srce. (Sv. Avguštin.) „S svojimi očmi sem zavezo naredil,“ pravi bogaboječi Job, „da bi celó ne mislil na kako žensko; zakaj kakšen del bi Bog v meni imel, in kakov delež Vsegamogočni?“² Ravno tako stori tudi ti, če hočeš pošten ostati.

Varuj svoj jezik, da se v besedi z ženskim spolom ne pregrešiš. Kdor se z ženstvom rad pogovarja, in brez potrebe v samoti z njimi kvanta, on z nečistostjo baranta in bo hitro svoje srce prodal. Z ženstvom nesramno govoriti in pa dušo ubiti, je vse eno; zato pravi sv. Pavel, da se kaj

¹ Sir. 19, 2; 9, 2—9. — ² Job. 31, 1—2.

takega še imenovati med kristijani ne sme.¹
 — Kdor deklicam zapeljive obljube dela, navali si težek kamen na svojo vest, in ne vé, kedaj si ga bode odvalil.

Na Nemškem je bogatega župana sin, Konrad, hodil za Rozaljko, ki je bila poštena hči ubogega delavca težaka, in ji je obetal vzeti jo. Ona se mu brani, ker bogati stariši ne bodo dovolili, da bi vzel tako sirotico. Mladenič pa povzdigne roko k nebesom in ji priseže rekoč: »Rozaljka! ali kedaj tebe zapustim, in kako drugo vzamem, naj moje kosti nikdar ne sprhnijo; kost se naj kosti drži in jaz naj pri mrtvih pokojja ne najdem.« Zapeljal je ubogo deklico, pa jo tudi hitro pozabil. Vzel je bogato hčer imenitnega kmeta, ubogo Rozaljko pa zapustil v sramoti in revščini. — Konradu se je nekoliko časa dobro godilo, ali v srcu ga je le grizel črv, da je Rozaljko zapeljal. V kratkih letih ga je smrt pobrala. — Osemnajst let potem je bila Rozaljka na neki svatovščini. Dobrovoljci so si za kratek čas marsikaj izmišljali. Nekemu noroglavcu pride na misel, da prvi, katerega zadene vrsta, mora iti v kostenjak in kostenega moža prinesti v hišo. Bile so namreč moža cele kosti, ki so njih pogrebniški izkopali in v kostenjak postavili, ker so se trdno držale skupaj. — Igra zadene nekega trdnega korenjaka, ki hoče pokazati, da ga ni strah. Hitro teče v kostenjak in prinese kostenega moža v hišo, ter ga postavi v

¹ Efež. 5, 3.

sredo med dobrovoljce. Vse obleti strah in groza. — Gospodar stopi med svate in jih ostro posvari, rekoč: »Ni prav, da tega siromaka ne pustite v pokoju. Če so ravno le suhe kosti, Bog ve, kako se njegovi duši godi. Vsak naj zatorej kostniku roko poda, ga za nezamero prosi in en oče naš za njega pomoli.« Svatje ubogajo in kostenemu možu desno podajejo. Kedar pa pride vrsta na Rozaljko, začne se braniti in bledeti. Vprašajo jo, če li ga pozna? Ona pravi, da se ji znan dozdeva, zgrabi posiloma kosteno roko in reče: »Konrad, jaz ti odpustim!« Kot bi trenil, razpadejo na to besedo kosti. — Ko se svatje od strahu odahnejo, pove jim Rozaljka, kaj ji je bil Konrad prisegel, dopolnil pa ne. Gosposka, ki je to zvedela, zapovedala je, zopet pokopati kosti. — Gorjé zapeljivcem, ki delajo sladke obljuje, pa jih nočejo ali ne morejo dopolniti! Solze zapeljane nedolžnosti v nebesa vpijejo. (»Der Aufmerksam« števil. 130, Gradec 1834.)

Varuj svoja ušesa, in nikar ne poslušaj zapeljivega govorjenja ali goljufnega petja. Veliko je ženskega spola, ki nalašč prav sladko govorijo, ali pa prav mično pojejo, da bi mladeniče spravile v svoje mreže. Kdor jim rad nastavlja ušesa, napravlja sam sebi zanke, katerih pozneje ne bo mogel raztrgati. »Ne imej družbe s pevko, tudi je ne poslušaj, da se po njenem sladkem petju ne izgubiš.«¹ »Nečistnice usta so kakor sa-

¹ Sir. 9, 4.

to vje, iz katerega se méd cedi, in nje grlo je glajše ko olje; ali poslednjič je kakor pelin in kakor na oba kraja brušen meč.«¹ Sv. Stanislav je omedlel, ako je zaslišal kako nesramno besedo; zato so njegov oče morali ljudi prositi, naj vpričo njega ne zinejo kaj nespodobnega. Čeravno ti zavoljo ostudnih marnov ne omedliš, omedlela bo nedolžnost tvojega srca, ako pred klafanjem ne bežiš.

Varuj svoje noge, da za njimi hodiš ne boš. »Moj sin! poslušaj me, in ne odstopi od besed mojih ust«, opominja sveti Duh, »odvrni svojo pot daleč od nesramnice, in ne bližaj se durim njene hiše. — Nje noge gredo v smrt in nje stopinje peljejo v pekel.«² Kdor po dne za ženskim spolom lazi, že črez koleno v nečistosti gazi in bo skoraj v blato zagreznil. Kdor po noči za njimi hodi, njega že vodi peklenski zmotnjavec, in ga ima v svoji službi. Vsi voglarji in vasovalci, vlačugarji in ponočniki so črni vrani ali krokarji peklenskega brezdna, pravi ubijalci nedolžnih duš. Vsaka noč ima svojo moč. »Moj sin! ako te bodo grešniki prilizneno vabili, ne udaj se jim. Ako porečejo: „Pojdi z nami!“ ne hodi ž njimi, drži

¹ Prip. 5, 3.

² Prip. 5, 7. — 8, 5.

nazaj svoje noge od njihovih stez. Njegove noge v hudo tekô.«¹

Varuj svoje roke, in ne dotakni se prepovedanih krajev. Nesramno seganje dušo umori. Kdo bo ogenj v streho nosil, in ne bo pogorel? Kdor se z ženskim spolom peča, prstane daje, prstane jemlje, dokler ni v poštenih zarokah, hitro se bo izgubil; vsi taki darovi in vse take skrivne reči so nevarna zmota za mlade ljudi. »Tak nespameten mladenič je kakor vol, ki se v mesnico pelja, in kakor jagnje, katero skače, ter ne vé, da se k vezanju vleče, dokler pušica njegova jetra presune; ravná kakor ptica, ki v zadrge hiti, in ne vé, da ji gre za življenje. Dosti jih je, katere je ranila in podrla zapeljivka, tudi najmočnejše je ona umorila. Njena hiša je pot k peklu, ki pelje v smrtno globočino.« Tako sv. Duh govori.² Mladenič, Bog ne daj kaj toliko hudega! Varovati se je lahko, odvaditi gorje. Jame se lahko izogneš, ali če v jamo padeš, ne veš, kako boš prišel iz nje. »Jaz vam povem«, pravi Jezus, »da vsak, kdor ženo pogleda, da jo poželi, je že prešeštvoval ž njo v svojem srcu.«³ Le kdor se malega varuje, ne bo se pregrešil

¹ Prip. 1, 10. — ² Prip. 7, 22—27. — ³ Mat. 5, 28.

v velikem. Vse krščanske deklice in device naj ti bodo enako neznane, ali pa enako spoštovane. Ti nisi svetejši ko David, nisi modrejši ko Salomon, tudi ne močnejši ko Samson. Ne pozabi, da je ženska bila, ki je prvega prebivalca iz raja izpodila.¹

7. Sedma nevarna kača je vsaka močna pijača, naj bo že vino, žganje ali pivo. Lahko se pijanec biti navadiš, težko odvadiš. Zato pravijo: Pijanec se preobrne, kedar se v jamo zvrne. Žganjica, pa tudi druga sladčica je mladeničem prav živi strup. Kar prerado po grlu teče, rado njega smrtno opeče, ki se preveč piti navadi. »Mladeniče opominjaj, naj bodo trezni!« veli sv. Pavel.² »Ne vpijanite se z vinom, iz katerega pride nečistost!«³ Vino brez potrebe piti, se pravi na nečisti ogenj drva nositi. »V pijanščini se čistost potopi.«⁴

Človek v pijanosti stori, kar je treznega misliti strah. »Kdo se prepira in krvavo tepe? kdo ječí in vzdihuje? kdo ima zatekle oči? Ali ne tisti, ki so vedno pri vinu, in si prizadevajo bokale prazniti. — Tvoje oči bodo gledale po tujih ženah, in tvoje srce bo govorilo hudobne reči. Podoben boš človeku, ki

¹ Sv. Jeronim mladeniču Nepocijanu. — ² Tit. 2, 6. — ³ Efež. 3, 18. — ⁴ Sv. Avguštin.

spi sredi morja in je veslo izgubil.«¹ Zato zapeljivci najrajši piti kupujejo, kedar nedolžne v greh zapeljujejo. Tudi muham se strupena sladka pijača nastavlja, da jih omoti in ugonobi. Kakor muhe v nastavljeni strup, tako pijanci in pijanke padajo v greh.

Pijanost in nečistost sta si dve sestri iz pekla doma; mladeniča zdivjate, ki se njima poda. — Kakor stekli psi po svojih potih letajo, grizejo in s svojim strupom morijo, cele okolice v nesrečo in vso deželo v strah pripravijo, ravno tako delajo razuzdani mladeniči, ki od pijančevanja ali pa prešeštvovanja zdivjajo. Joj mu, kdor se takim pridruži: izgubil bo dušo in telo! Stekel pes nema nikdar pokoja, in se vode ko smrti boji; tudi pijanci niso pri miru, dokler kaj morejo. Da so zdivjali, to se jim očitno po obličju pozna. Steklega psa se mora človek od daleč izogniti, in skrbno zapreti vrata pred njim; ravno tako se je potreba razuzdanega človeka varovati, da cele soseske pohujšal ne bo. »Bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja.«²

Oh mladenič, če kedaj srečen biti želiš, varuj se pijanosti, varuj nečistosti; živi trezno in pošteno, nosi se pametno in spodobno,

¹ Prip. 23, 29. — ² Mat. 18, 6.

da boš ljubljenec božji in vseh poštenih ljudi, krona starišev, hvala žlahte, svoje soseske čast, sreča domače dežele in veselje svetih nebes. — Ako le prst pokažeš pregrehi, prišla te bo za celo roko.

4. Štiri spotike, mladeničem posebno škodljive.

Kdor hoče srečno svoj pot hoditi, ne sme se spotikati in muditi; izogniti se mora vsakega kamena, ki njemu na poti leži. Varuj se tudi ti vsake navade, ki te lahko okrade na premoženju ali poštenju, in za tebe lepa ni. Veliko takih praznih, škodljivih privad in slabih šeg imajo sedanjí mladeníči, ter se celo ž njimi bahajo. Ne spotikaj se nad njimi, in varuj se posebno štirih spotik, na katerih se toliko mladeničev spotakne.

1. Varuj se slabe tovaršije, ki mladeničem jemlje poštenje in krade dobro ime. »Kdor se smole dotakne, osmoli se, in kdor se z prevzetnim peča, prevzeten bo.«¹ S svetimi boš svet, nedolžen z nedolžnimi; s čistimi čist, s hudobnimi hudoben. Kdor

¹ Sir. 13, 1.

se po sebi poznati ne dá, lahko se po svojih tovariših spozna; kar si je podobnega, ima se rado.

Mladenič, srečal boš po svetu takih veliko, ki bodo vse drugače govorili, kakor so te tvoja ljuba mati učili, ali tvoj skrbni oče ti povedali. Oh, ljubi brate! zamaši pred njimi ušesa, in ne poslušaj jih. Česar peklenški sovražnik sam ne more storiti, to stori po zapeljivih tovariših. Zato nas usmiljeni Jezus svari: »Varujte se lažnivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj so pa zgrabljivi volkovi! Po njih sadu jih boste spoznali.«¹

Da se boš mogel slabih tovarišev varovati, moraš jih po govorjenju spoznati. Česar je polno srce, to jim tudi iz ust vre. Kdor rad nesramno govori, tudi v srcu čist ni. Lahko jih poznaš po njihovi noši. Kdor glavo visoko nosi, po navadi malo velja. — Poznaš jih lahko po dobri volji, kako se vedejo in zadržajo. Kdor se Boga ne boji, ne spoštuje božjih reči, svojo gosposko zaničuje, tak je gotov hudobec. Kdor s takim potegne, svojo dušo proda. — Oh koliko zalih mladeničev je zapustilo očetovo hišo zdravih in veselih, kakor lepo zeleno drevo;

¹ Mat. 7, 15.

v kratkih letih so prišli vsi zapeljani in zdelani zopet domov, in niso prinesli družega, kakor nekoliko novih zmôt in zapeljivih šeg, smrdljivo sapo in pa gnilo telo. Taka se godi takim, ki se ne varujejo hudobnih tovarišev. — Ako zveš, da v kakem kraju radi igrajo, ne hodi blizu in ne vsedi se k njim. Taki sosedge, ki te spravljajo na igro, nočejo tebe, ampak tvoj denar. Vselej pojdeš ubožnejši od hiše, kakor si k hiši prišel. Ako čuješ, da imajo v kaki krčmi kratkočasna dekleta, še mimo ne hodi, da ne boš slišal njih zapeljivega petja. One so tiste morske gospodične, o katerih se pripoveduje, da so s svojim petjem mornarje omotile in zapeljane raztrgale. Če vidiš, da pri kaki hiši družina nema nobenega strahú, da je gospodar sam malo prida, in gospodinja nič boljša, beži iz take hiše kakor iz žive Sodome, da se ne pogubiš! Take nepoštene hiše so peklenska vrata. Taki domačini so človeka najhujši sovražniki. Kdor nevarščino ljubi, bo v taisti pokončan.¹

V nekem mestu na Jutrovem ugledal je sv. Janez Evangelist vrlega mladeniča, ki še ni bil krščen. Da bi pridobil Bogu zvestega služabnika, izroči sv. Janez mladeniča škofu tistega kraja, rekoč: »Izročam ti tega

¹ Sir. 3, 27.

mladeniča, da zvesto skrbiš za-nj; cela soseska in Kristus sta moji priči.« Škof vzame mladeniča v svojo hišo in skrbi za-nj kakor za svojega sina. Pridno ga uči krščanskega nauka, in ker se je hitro učil in lepo vedel, bil je krščen in je prejel sveto birmo. Stari škof, predober oče, dá mladeniču preveliko svoje volje in se preveč zanese na-nj. — Mladenič začne biti sam svoj, zahajati v slabe tovaršije in znaniti se z razuzdanimi mladeniči, ki so ga v hudo zapeljali. — Privadili so ga dobro jesti in piti, pa nič delati; po dne spati, po noči se okoli vlačiti. In ker niso ničesar več imeli živeti, začnô goljufati, krasti in ropati, ter so se združili med seboj v tatinsko drhal. Mladenič ne posluša glasú svoje vesti, ne svojega učenika; kakor zdivjan konj brez uzde leti po široki cesti pogubljenja. Med vsemi tovariši hoče on najhujši biti; zato ga postavijo za svojega poglavarja. Tako je bil blagi mladenič po slabih tovariših lenuh, potepuh, tat, morilec in grozovitnih tolovajev glava.

Prigodilo se je, da sv. Janez v nekih letih spet pride v tisto mesto. Po opraviilu reče staremu škofu: »Vrni nam zaupano blago, ki sva ga tebi izročila jaz in Kristus.« Škof premišljuje, kaj li sv. Janez hoče; ali preden se mu zjasni, ogovori ga spet častitljivi apostol: »Mladeniča hočem; dušo hočem svojega brata.« Stari mož žalosti zajoka, rekoč: »»Umrl je.«« »Kako je umrl?« zavzame se Janez. »»Odmrl je vsemu dobremu««, žalostno odgovori škof: »»tam v oni gori je tolovajev poglavar««. Sv. Janez ves žalosten pretrga

svoje oblačilo in milo zajoče, rekoč: »Zalemu varihu sem izročil dušo svojega brata! Le hitro mi dajte konja in pa človeka, naj me tja pelje.« V diru prijaše (prijezdi) apostolski starček med tolovaje in jim reče, naj ga peljejo k poglavarju. Tolovajev glavar ga pričakuje ves v orožju, ali ko hitro spozna ljubeznjivega Janeza, poda se v beg. Sv. Janez, dasi star in slab, dirja za njim in kliče na ves glas rekoč: »Moj sin! zakaj bežiš pred svojim očetom? Usmili se mojega truda, nikar se ne boj! Tvoje zveličanje še ni zamujeno. Jaz hočem za te odgovor dati, tudi umreti, kakor je umrl Jezus za nas. Postoj! Jezus me k tebi pošilja.« — Na to mladenič ostrmi, obrne v zemljo svoje oči, zaluča orožje od sebe, milo zajoče in objame svetega Janeza, ki ga je došel. — Ves ujokan stoji razbojnik pred svetim Janezom in zakriva svojo desnico, s katero je tolikokrat prelival kri. Sv. Janez pa prime za njo in jo poljubi, ki je bila oblita z vročimi solzami prave pokore. Spet ga pelje nazaj, moli in se posti ž njim, dokler se mladenič ves ne poboljša. Toliko sveto je živel potem, da ga je sveti Janez vzel med cerkvene služabnike. — Kar slaba tovaršija pohujša, le ostra pokora poboljša.

2. Varuj se igre, posebno dokler si mlad, da ne boš sebi in drugim tat, in na svojo starost berač. Kdor veliko denarjev ima, lahko za kratek čas igra; priden mladenič pa nema zapravljati ne denarjev, ne časa. Vsak penez, ki ga v igri izgubiš, je

krvav denar, in v nebo vpije, ker ga vzameš sam sebi, ali pa svojim starišem, ter se pregrešiš v sedmi božji zapovedi, katera pravi: »Ne kradi!« Ako pa z igro želiš kaj pridobiti, pregrešiš se zoper deseto zapoved, ki prepoveda, poželeti blaga svojega bližnjega. Malo - malokdaj prav pametni možjé igrajo brez greha; mladeniči in poredni ljudje pa vselej grešijo. Pri igri se naučiš lagati in goljufati, se navadiš preklinjati in rotiti, da nas Bog varuj! S kobrami (kockami) jih veliko zapravi premoženje, zaigra voz in konje, in kedar že ne glešta več, postavi še svojo dušo povrh, ter se v goljufijo ali tatvino podá. Boljše je, nikdar kvart ne poznati, kakor se tako daleč zapeljati; ali kako lahko je to! V malem se začne, v velikem neha. Tudi trinogi so igrali pod križem, kedar je Kristus umiral na križu; zastonj je tekla za brezdušne igralce njegova presveta rešnja kri. Oh, da bi ne bila izgubljena za toliko navadnih igralcev.

Ravno tako nevarna ciganija za mladeniča je loterija, naj že bo velika ali mala. Veliko se po malem zastavi, veliko jih dolgov napravi; ali več jih strela pobije, kakor loterija obogati.

1. V neki vasi na Nemškem je leta 1832. na binškošno nedeljo v noč kvartalo nekoliko kmetov v krčmi. Ravno je bliskalo in grmelo. Eden izmed njih, ki je

zaigral že ves svoj denar, še enkrat postavi, kar glešta, rekoč: »Ako še to zlodej vzame, pa naj mahoma strela udari!« Komaj je to izrekel, vreže strela v krčmo, trešči preklinjalca izza mize na tla, in ga po eni plati zadene tako, da mu odmrje pol života. Vsem drugim ni storila nič žalega.

2. Nekega trgovca ali kupčevalca, ki je svojega gospoda po goljufovsko spravil ob denarje, jih zaigral, potem pa svojega prijatelja umoril in oropal, obsodili so k smrti, da bo obešen. Ko je zaslišal svojo obsodbo, je dejal: »Ne morem tajiti, da bi me božja previdnost ne bila svarila pred to nesrečo. Ko sem bil zaigral nekaj malega tujih denarjev, obiskali so me moj stric in me prosili, naj se varujem dolgov delati in igrati. ‚Če si dolžen‘, so dejali, ‚hočem ti pomagati. Dolgi in igra so nastave pogubljenja.‘ Ali jaz nisem ubogal. Enkrat sem ravno šel igrat in veliko denarjev nesel s seboj, ko so ravno iz vode potegnili človeka, ki je bil zavoljo igre obupal in v vodo skočil. Že sem se mislil vrniti; ali ravno me sreča neki igralec, ki je nesel polno pest cekinov z igre domov. To mi je zopet veselje dalo. Zunaj hiše, kjer smo igrali, ugledal sem delavca pri stebru, na katerem je visela svetilnica. Ravno je vrv deval na žrebelj, da bi laterno privezal. Videlo se mi je, kakor bi bilo to pripravljeno, da koga obesijo. Groza me je preletela po vseh kosteh. Nekaj mi je klicalo: ‚Tvoj hudobni pot te bo na vislice pripeljal. Ne hodi, povrni se!‘ Strmel sem, kakor bi stal že pod vislicami: ali spet sem otresel te misli in

šel igrat. Nesrečen pot k igranju me je spravil na vislice.«

3. Neki priden in pošten mesarski hlapec je šel iz mesta po deželi živine kupovat. V neki vasi s tremi tujci zaigra ves denar svojega gospodarja in začne jokati, kaj bo začel. Goljufni igralci mu ponudijo službo, in on se jim poda v tovaršijo. Bili so vsi trije tolovaji, in ubogi hlapec zavaljo igre tolovajev tovariš.

3. Varuj se plesa, ki je malokdaj brez greha. — Ako vprašaš, zakaj plešejo? porečejo ti: »Za dobro voljo.« Ali slaba dobra volja je, po kateri človeka ves život boli. — Ako vprašaš, kdaj se pleše? zvedel boš, da največ po noči; Bog je pa noč stvaril za počitek, ne za norije. Po noči se plesalci preveč potijo, se prehladijo, ali prenaglo napijejo in zbolijo. Srce jim klopoče, kakor bi hotelo prsi razbiti, in goni kri po žilah, kakor burja valove. Kri se skali, večkrat celó razlije. Kdo more povedati število nesrečnih mladeničev, ki so začeli zdravi plesariti, bolni nehali in mladi pomrli? Ali se ne pravi to samega sebe ubijati in zoper peto zapoved božjo grešiti?

Največ se pleše o svetih nedeljah, dostikrat po shodih (cerkvanju), po božjih potih, in tako se dvakrat hujše greši. In če prav po pameti premisliš, kako se na raju godi, spoznal boš sam, da se v sredi med

plesalci peklenski sovražnik vrti, dokler milo joka angelj varih svete nedolžnosti; zakaj nedolžnost na plesu mira, in umrje po potu domov; godci jej mrtvaško pesem pojô. — Kolikokrat se na plesu stepô, krvavijo in pobijajo! Nesramna plesalka je bila kriva, da je bil sv. Janez Krstnik ob glavo dejan; razuzdano rajanje je še zdaj krivo, da je mnogoteri mladenič v greh zapeljan časno in večno nesrečen. »Ne imej družbe s plesalko«, opominja sv. Duh, »da se ne pogubiš!«¹ Na plesu ima peklenski sovražnik svoj poboj: nekoliko jih pobije, nekoliko smrtno rani; le malo jih brez škode gre s plesišča. Zato pravi sv. Križostom: »Ako bi toliko svetlih zvezd bilo na nebu, kakor se je že grehov zgodilo na plesu, bila bi temna noč svetlejša kakor beli dan.« Laže je, bel sneg v goreči peči ohraniti, da se ne raztopi, kakor na raji se greha ubraniti, ki nedolžnost srca umori. — »Otroci pri igrah skačejo, boben in citre nosijo, ter se glasne godbe veselijo; svoje dni v dobri volji preživijo; ali kakor bi trenil, padejo v grob.«²

V nekem kraju na Nemškem so leta 1832. fantje plesali in tudi neke žene spravili na ples. Drugo noč potem jih mladi moži pričakujejo pred krême in pri

¹ Sir. 9, 4. — ² Job. 21—31.

priči pokoljejo tri tistih mladeničev. — Koliko takih strašnih rečij razuzdan ples naredi!

Hudobna nečistost ima tri pomočnike: pijančevanje, vasovanje in ples. Zato svariijo vsi modri in sveti učeniki mladeniče, naj se varujejo plesa, na katerem je nevarščine toliko za dušo in telo, dobička pa nobenega. »Kdo je kristijane plesati učil?« vpraša sv. Jefrem; »sv. Peter gotovo ne, ampak sama peklenska kača. Ples oslepi moške, pogubi ženske, nedolžnost zatara; nad njim angelji žalujejo in hudiči rajajo.« »V sredi rajanja«, pravi sv. Avguštin, »se zlodej vrti.« Zategadelj so celó neverni pogani ples zaničevali, ter so dejali, da nihče ne pleše, kakor tisti, kateremu se pamet moti. Četorej hočeš pameten biti, raji boš vse te nauke poslušal, kakor bi nesrečo poskušal, ki te na plesu čaka, in s katero Bog plesalcem preti, rekóč: »Ker ste z rokami ploskali in z nogami udarjali, vas bom s svojo roko udaril in zatrl.«¹

Ako že rajaš na kaki domači dobri volji ali gostiji vpričo starišev ali poštenih gospodarjev, le kratko pleši, da te ples omotil ne bo. Po krčmah ali gostilnah se nikoli ne zasukaj, če hočeš ostati nedolžen in pošten,

¹ Eceh. 25, 6.

Boljše je vbogaime dati, kakor pa godcem na plesu dajati: boljše, da ubožci molijo za te, in ti po ozki stezi v nebesa pomagajo, kakor da tebi godci godejo po široki cesti v peklenko brezdno. Zapeljivi svet sicer vse drugače govori, a njega poslušati varno ni; zakaj: »Svet preide in vse njegovo poželenje; le kdor voljo božjo stori, ostane vekomaj.«¹

4. Varuj se tobakarije, in pipe ne jemlji še v roke ne, veliko manj v zobe! Strah me je videti toliko mladeničev, celó še otrók, ki še žlice prav prijeti ne znajo, smrdljivo lulo pa že v zobeh imajo, s katero delajo sebi in drugim nadlego, strah in škodo. — Boš vprašal: Kako škodo? — Od tobaka zobje prhnijo in se tobakajcu za toliko hitreje zdrobijo, za kolikor poprej je kaditi začel, ter mu stojijo po ustih, kakor gnili štori za plotom. — Sapa iz tobakajca vsakemu silo smrdi, ki te negode navajen ni; tudi prsi se mu večjidel sušijo, če ni posebno tolste in trdne postave. Tobakajec brez vse potrebe več ali manj svojega zdravja izpljuje, in v nekih letih pokadi toliko denarjev, da bi lahko par volov kupil. Ne reci: »Kaj ti beliči! kar se za tobak dá, se malo pozna; tobak ima sam svoj denar.« — Ako

¹ I. Jan. 2, 17.

beliča nemaš, tudi krone imel ne boš, in kdor beliča ne pobere, tudi krone našel ne bo. Koliko jih je, ki neslano jedô, in še kruha kupiti nemajo zakaj, ali nesrečni tobak mora le biti; toliko huda je slaba privada!

Ako vprašam tobakajca: Pokaj kadiš tobak? ne vé mi sploh kaj drugega odgovoriti, kakor: »Za kratek čas.« Oj ti zanemarni hlapec, ki s tobakom dolg čas paseš, ali ne veš, da je naše življenje brez tobaka silo kratko, dolga, dolga pa večnost! Od vsake ponidoma izgubljene minute pride tisoč in tisoč večnih let za te izgubljenih; vsaka izguba se lahko popravi, le izgubljeni čas se ne povrne več. — Koliko zlatih ur zapravijo delavci s tobakajo, ter kradejo Bogu dragi čas, sebi in gospodarju pa delo; od svita do trdega mraka tiči mnogoterim pipa ali v zobéh ali pa v rokah. Koliko jih je, ki celó po potu v cerkev in iz cerkve ne morejo biti brez tobaka! Svoje dni so poštene možje sv. rožni venec imeli v rokah, kedar so šli k službi božji, zdaj jih vidim le pipe v rokah držati; mladim, pametnim fantom so molitvene bukvice iz žepa gledale, zdaj noroglavcem le tobaški mehur ali pa pipe cevka iz žepa molí. Povej mi vendar, ljubi moj! kaj je bolj prav?

Dečko, ki začne kaditi, začne tudi glavo

visoko nositi; starišev več ne posluša, in si raji pipo trebi, kakor bi roke povzdignil in molil. Od tobakaje ima prste ožgane, večjidel pa tudi od napuha okajene možgane in prismojeno pamet. Hitro ga grozi, odkriti se svojemu gospodu; poklekniti pred Bogom, misli, da ni lepo. Ali ravno takim pravi Kristus: »Kdor se sam povišuje, ponižan bo.«¹

Slišal sem praviti, da tisti, ki tobak kadijo, laže gredo navzdol, nego v breg; kateri pa ga nosljajo, bolj tanko vidijo po dne, nego po noči; slišal pa tudi toliko nesreč, ki se jih po svetu po tobaku prigodi, da me za vsakega mladeniča srce boli, ki se te nadloge privadi. — Koliko nesreče, straha in plačila, koliko morij se je vsled tobakarskega tihotapstva zgodilo, koliko se greha storilo, vse zavoljo tobakaje! — Vsak dan vzdihujemo in prosimo: »Bog nas ovaruj ognja, in sv. Florijan!« stari in mladi pa ogenj nosijo po vseh potih in kotih, ker žgô tobak; ali se ne pravi to grešiti na božjo previdnost? — Kolikor več moških tobak kadi, toliko več mest, trgov in vasi pogori; izmed pogorelcev deset pogorelo jih je gotovo pet po tobakaji. Večjidel pravijo, kedar kdo pogori: »To je hudoben človek storil«; ako se

¹ Mat. 23, 12.

prav preudari, prepriča se pa očitno, da je to storil le tobak. Dokler kravarji in kočijaži po parnah tobak kurijo, pijanci in potepuhi z gorečimi lulami v slami ležijo, stannarji in krovci po strehah, mlatiči po skednjih krešejo, moral bi čudež biti, da bi se preje ali pozneje ne užgalo.* Rekel boš: »Mora se pa varovati.« To je lahko rečeno, pa ne storjeno, dokler navajen tobakajec sam ne vé, kdaj kadi, in se le tistikrat spomni, kedar mu v pipi pogori, da zopet nabaše. Koliko je tobakajcev živih zgorelo!**

* Lepo Novodunajsko mesto je bilo srečno in bogato. V letu 1834 na male Gospojnice dan osmega kimovca popoldne napravi neki kočijaž v hlevu tobak in zatrosi ogenj v krmo (rezanje). Kakor bi trenil, bili so vsi bližnji skednji v plamenu; v eni uri je gorelo že večji del streh. Vsi zvoni so se raztopili, tri cerkve in po petsto hiš je pogorelo, trideset ljudij so izvlekli iz pogorišča mrtvih; koliko opečenih in kruljevih! Eno samo večerko (popoldan) je nesrečna tobakaja veliko tisoč ljudem beraško palico podala v roke. Veliko jih je bilo po krivem obdolženih, dokler ni ubogi človek na smrtni postelji povedal nesreče.

** V neki okolici na Švicarskem je moških nekdo svojo lulo, ki še ni čisto pogorela, v svoje hlače vtaknil. Hlače so se vnele, ognja ugasiti mogel ni in je zgorel. Mrtvega so poleg pipe našli.

V Gospej sveti na Koroškem je neki možun do

cerkve prikadil in gorečo pipo dejal v žep. Pri službi božji ga začne strašno peči. Stiska je bila velika, in preden pride iz cerkve, bil je po eni strani ves ožgan.

Bog nas varuj take nepotrebne in toliko nevarne razvade! Skoro bi rekel, da bi boljše bilo, v mladih letih si roko ulomiti, kakor tobaka se privaditi; roka se zaceli, ali redke je, ki tobak opusti. Huda navada železna srajca. — Ti se, fantič mlad! morda smejiš mojim besedam? Ali bi se jim na smrtni postelji tudi smijal? — Oj ne pozabi, kaj te sv. Duh uči: »Veseli se, mladenič, v svoji mladosti, in naj bo veselo v mladih letih tvoje srce; toda vedi, da te bode Bog zavoljo vsega tega postavil pred sodbo.«¹

Zakaj pa toliko pametnih mož in imenitnih gospodov kadi? porečeš ti. — Nekoliko jih tobak pije za zdravilo; in to ravno tako brez greha, kakor bolniki brez greha pijejo zdravilo; zakaj Bog je tobak stvaril le za zdravilo; kdo bi pa zdrav, če je prave pameti, brez vse potrebe zdravila pil? — Veliko jih pa tudi kadi iz nesrečne privade, in ravno zato pogosto vzdihujejo, da bi se nikdar ne bili privadili tobaka! Vse tedaj, govori Kristus, karkoli tebi oni rekô, drži in stori; po njih delih pa nikar ne delaj.² Be-

¹ Prid. 11, 9. — ² Mat. 23, 3.

dakov pak ne poslušaj in ne posnemaj. Pusti jih, slepci so, in slepce vodijo; če pa slepec slepca vodi, oba v jamo padeta.¹

5. Devet strašnih prepadov, mladeničem najbolj nevarnih.

1. Prvi široki prepad, ki se mladeniču odpira po potu življenja, je prevzetnost v mislih, sovražni napuh v zadržanju, gizdost v noši in ošabnost v obhoji z drugimi ljudmi, vse ena grda rodbina pregrešnega srca. Prevzetija človeka omoti, da sam sebe prav ne pozna in druge zaničuje, da bi sam sebe povišal. Ako se mladenič visoko nosiš, se sramuješ svojega stanu, tovariše svoje zaničuješ, kakor bi tebe vredni ne bili, tako bodeš mož visokih mislij, ali male, male vrednosti; zameril se bodeš Bogu in ljudem, škodoval pa največ sam sebi. — Ali sme zaničevati glinast pisker svoje tovariše, ki ga je lončar naredil iz ilovke, pa lepše položal ko njegove brate? — Naj ravno veter cestni prah visoko povzdigne pod solnce, vendar ostane le prah; dež ga pomoči in premeni v grdo blato. Taka se

¹ Mat. 15, 14.

štimancem godi. »Kdor se povišuje, bode ponižan.«¹

Kdor rad druge za zijaka ima, se ne boji njih razžaliti, za nezamero ne prosi, temuč se jim le smeji, kedar se oni jokajo in jezijo, — tak si napravi sovražnikov brez vse potrebe, ki mu bodo svoj čas nazaj merili ravno s tako mero, s kakoršno jim on meri, in mu še privrgli.² Prešernik (razuzdan prevzetnik) se povsod izpotika, in sramota se za njim pomika. — Mladenič, ki se ne dá z lepim posvariti, in vsako besedo vzame za zlo, ne bo nič prida iz njega. Napuh napihuje njegovo srce, da se ga dober nauk ne prime; sveta čednost omaguje in vse dobro pri njem medli. — Kdor sam sebe preštima, ravno s tem oznanja, da malo velja; dobro blagó se hvali samó. »Kaj imaš«, vpraša sv. Pavel, »česar bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor bi ne bil prejel?«³

Bog sovraži vse pregrehe, največ med vsemi sovraži pa prevzetnost, zakaj ona se povzdiguje celó nad Boga. »Prvo (dejanje) človekovega napuha je to, da se Boga loči, ker njegovo srce odstopi od njega, ki ga je stvaril.« Prevzetija je angelje hude duhove naredila, ona je prve stariše naše iz lepega

¹ Mat. 23, 12. — ² Mark. 4, 24. — ³ I. Kor. 4, 7.

raja izpodila, ona še zdaj največ mladih ljudi nesrečnih stori. »Napuh je slehernega greha začetek; kdor v njem tiči, bo s kletvijo napolnjen in pogubljen.«¹ Nebeška vrata so pretesna, da bi prevzetnež skoz nje šel v nebeško kraljestvo. Zatorej opominja sveti Peter: »Vi mlajši, pokorni bodite starišem! Vsi se drug drugemu ponižujte; zakaj Bog se ustavlja prevzetnim, in le ponižnim daje milosti.«²

2. Druga nevarna jama za mladeniča je huda jeza ali gnjev, ki v človeku žolč kuha in mu zdravje kali, spravlja truplo pod zemljo, dušo pa v pekel. Mladenič, ki se rad jezi, strupeno kačo v sebi redi, ki ga za vsako stvarico pikne in mori. »Kar stori strup zatrovanemu«, uči sv. Avguštin, »to dela jeza togotnemu.«

Hude jeze tovariš je navadni pobj. Veliko mladeničev se nahaja, ki so pripravljeni za vsako žal besedico boj narediti. Po krčmah posodo pobijajo, po sejmi in shodih se grdo tepô, tudi z božjih potov prinesejo krvave glave domov. Cele soseske spuntajo, in preletajo cele noči, kakor deroči volkovi, kateri se vsakega lotijo, kdor jim ne ubeži. V boju se preklinja, roti in prisega, da je

¹ Sir. 10, 14—15. — ² I. Petr. 5, 5.

strah; oblačilo se trga, ubija, krvavi, in tako zoper peto zapoved božjo greši, ki pravi: »Ne ubijaj!« Oh kolikokrat v takih bojih mnogo-teri človek po nedolžnem smrt stori! Taka nedolžna prelita kri zoper vsakega ubijalca v nebo vpije, kakor nekdanj prelita kri nedolžnega Abelna. Kako bi tak razbojnik kedaj srečno umrl, ki se je v svojem življenju rad tepel? On je cele soseske očiten sovražnik, pravo seme peklenskega brezdna iz očeta hudiča; zakaj on je bil od začetka ubijalec.¹

Na Koroškem se je nekoliko kmetov domov peljalo mimo nekega skednja. Neki nepokojen kmet začne tam hlapcem zabavljati, ter jim ponuja krvave klobase, in jih pika z grdimi besedami. Začnô se tepsti. Kmetov nekdo, ves nedolžen, jih hoče miriti; ali hlapcev eden ga s kolom udari po glavi, da na priči obleži in v nekih urah umrje.

Lepo Jezus uči, varovati se vsakega boja, ter pravi: »Povem vam, ne ustavljajte se hudemu, temuč če te kdo udari po tvojem desnem licu, pomoli mu še levo rajši, kakor bi se v boj podal.«² Zato je tudi Kristus Petru ukazal v Getzemani: »Vtakni svoj meč v njegovo mesto; zakaj vsi, kateri za meč prijemljejo, bodo z mečem končani.«³

¹ Jan. 8, 44. — ² Mat. 5, 39. — ³ Mat. 26, 52.

Že star pregovor pravi: »Vol, ki se rad bôde, hitro roge izgubi«; in jaz rečem: »Mladenič, ki se rad tepe in bojuje, v smrtni nevarnosti vedno živi, in srečne smrti imel ne bo.« »Ne prijazni se z jezavcem«, opominja sv. Duh, »in ne pečaj se s togotnim (jezavim) možem, da se njegovega obnašanja ne naučiš, in priložnosti ne dobiš, svojo dušo pohujšati.«¹

3. Tretja nesrečna globod za mladeniča je navadna kletev, rotenje in priduševanje, katero navado ima veliko nezarobljenih možakov, ki se za vsako besedo rotijo, za vsako malo reč preklinjajo. Podobni so taki črnim meglam, iz katerih namesto deža le bliska in grmi, toča ropoče in strele švigajo. Bog nas varuj takih ljudij!

Dobrotljivi Stvarnik je človeku dal jezik, da bi ž njim Boga hvalil, sebi in drugim bil k pridu. Kdor pa preklinja, žali Boga, pohujšuje bližnjega, dela nebesom žalost, peklu veselje, sam sebi pa nesrečo. Vreden je, da mu jezik segnije. »Jezik preklinjalca je kakor ogenj, ki ves tek našega življenja zažge, vnet od pekla. — Ž njim hvalimo Boga Očeta; in ž njim kolnemo ljudi, ki so po

¹ Prip. 22, 24—25.

božji podobi ustvarjeni. Iz enih ust pride hvala in kletva. To se naj ne godi, bratje moji«, opominja sv. Jakob.¹

Kdor se za vsako besedo roti, njemu ljudje malo verjamejo, ker po navadi ni mož besede. Zato uči Kristus: »Vaše govorjenje bodi: Je, je: ni, ni; kar je več od tega, je od hudega.«² Kdor za vsako reč, ki mu po volji ni, kletvico na jeziku ima, on hudemu duhu svojo dušo proda in v peklu bo našel svoje tovariše. »Kedar hudobnež kolne, kolne sam svojo dušo.«³

Strah je slišati pastirje na paši, kako hudičujejo, nedolžno živino hudemu izdajajo in ne pomislijo, kaj govorijo. Kaj bi bilo, če bi se zgodilo, kar oni rečejo? — Groza je slišati razbrzdane mladeniče, kako po madžarsko, laško in po nemško terentajo (preklinjajo), čudno neznane besede izrekajo, o katerih, ako bi jih razumeli in vedeli, kaj govorijo, bi jim lasje vstali po koncu. Kar človek ne razume, tudi ziniti ne sme. »Povem vam«, pravi Jezus, »da za vsako prazno besedo, katero bodo ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan. Iz svojih besed boš opravičen, iz svojih besed obsojen.«⁴

¹ Jak. 3, 6—9. — ² Mat. 7, 35. — ³ Sir. 21, 30.
— ⁴ Mat. 12, 36—37.

Ako hočeš, fantič mlad, biti pošten, Bogu in pravičnim ljudem ljubeznjiv, varuj se grde besede kakor živega ognja. Človek grdih besed je tudi človek grdega srca: ptica se po petju spozna. Varuj se pa tudi grdih ljudij, kateri radi preklinjajo. Kakor blato pete, tako se prime govorjenje mladeniča, kateri preklinjalce rad posluša. Lepa beseda najde lep prostor.

V neki vasi na Nemškem je živel mlad, črstev kmet, ki je imel hudobno navado, pri vsakem delu za vse preklinjati, karkoli mu ni bilo po volji. Tako strašno je preklinjal, da mu je dostikrat kletvic zmanjkalo, in ni vedel, kaj bi še zinil. V najboljih letih mu začne jezik gniti; poslednjič ni mogel več ne jesti ne govoriti, in v dveh letih je umrl. Trpel je strašne bolečine in najhujši glad, pa vse voljno, da bi storil za svoje nekdanje kletvice ostro pokoro.

4. Četrta globoka jama nesreče je za mladeniča nepokorščina starišem, učenikom in pravičnim predstojnikom. Kdor ne uboga, je brez Boga, kako bi kedaj srečen bil! Sin, kateri svojega očeta razžali, in svoji materi solze preliwa, nikdar dobro shajal ne bo; nesreča ga bo vse žive dni držala za vrat. »Kdor svojega očeta zasramuje in zaničuje svojo mater, naj mu vrane ali krokarji oči izpikajo, in jih mladi

orli požrô.«¹ Kdor svojim starišem beseduje, vreden je, da se mu jezik zaveže. »Kdor svoje stariše preklinja, njegova luč bo v sredi teme ugasnila.«² — Bog ne daj, nad očeta ali nad mater roke stegniti, ali jih udariti. Kdor pa očeta do praga privleče, njega bodo sunili otroci črez prag. Pravični Bog tepe vsako hudobijo, ali nehvaležne otroke sedemkrat hujše. Hudobni sin Absalon je preganjajal svojega očeta Davida; ovisel je na neki veji za lase, sovražnik ga je s sulicami prebodel, vrgli so ga v globoko jamo in s kamenjem zasuli. Tako se mu godi, kdor starišev svojih ne spoštuje. — »Uči se ubogati, o človek, ki si prst; uči se ponižati, o prah, in poglej, kaj sv. Luka o Jezusu pričuje ter piše: Bil je starišem pokoren«, veli sveti Bernard.

Slušaj rad, kar te stariši lepega učijo, kakor sveti Duh govori: »Moj sin! poslušaj poučenje svojega očeta, in ne zanemari postave svoje matere, da bo krona dejana na tvojo glavo.«³ Stori vse rajši, kar ti velijo poštenega, in razveseli kar moreš njihove dni. Potem boš tudi dolgo živel in dobro ti bo na zemlji. Jakob, stari očak, je ubogal v mladih letih svojo mater, in Bog mu je dal

¹ Prip. 30, 17. — ² Prip. 20. — ³ Prip. 1, 8—9.

vsega zadosti; izgubljeni sin ni hotel biti svojemu očetu pokoren, zapustil ga je in šel po svetu; poslednjič je moral otrobe jesti s svinjami, in jih še imel ni. Tako se bo vsakemu svojeglavcu godilo, ki svojim starišem uhaja in jih zapusti.

Blagor mladeniču, ki ima skrbnega očeta, kateremu vse lahko zaupa, ljubeznjivo mater, kateri vse lahko pové, kakor svojemu spovedniku. Oni so angelji varuhi svojemu sinu, če jim le vse iz srca odkrije. — Oh, mladenič! ne zakrivaj svojim starišem svojega dejanja, dokler jih še žive imaš; rad bi jim še kdaj pravil, pa jih več imel ne boš. — Sin, ki laže svojemu očetu, ali svoji materi kaj hudega utaji, zato ker se njihove šibe boji, ne bo ušel strašni palici, s katero ga bodo drugi topli. »Kdor svojemu očetu vzame, in pravi da to ni greh, tak je ubijalcem tovariš.«¹

Blizu mesta Bukreša v deželi Moldavi na Rumunskem je živel pošten oče Jakob Simonič. Ni bil bogat, pa tudi nikomur ne dolžen; pridno je delal in svoje ljudi lahko preživil. — Marko, njegov sin, se je bogato oženil, ali v slabih tovaršijah je jel biti pijanec in zapravljivec. Kedar se je žganja napil, prodajal je goljufom

¹ Prip. 28, 24.

žetvo na njivi pod nič; svojega očeta pa je grdo imel in nič ubogal.

Neki večer zve oče, da je Marko v roke prišel dvema sleparjema, ki ga v krčmi upijanjata in nago-varjata, podpisati dolžno pismo za en gon pitane živine, ki mu jo hočeta prignati. Bila je očitna goljufija. Oče hiti v gostilno, najde sina med njima, pismo pa na mizi. »Nikar ne podpiši, moj sin!« prosi oče, »le nocoj ne!« popade pismo in hoče uiti ž njim. Marko plane za očetom rekoč: »Kaj je tebi za to? Pismo nazaj!« V tej besedi zgrabi z levico pismo, z desnico pa sune očeta skoz vrata, in se povrne med svoje tovariše. »Pravični Bog!« zavpije oče, »v tvojih rokah je očetov pravica;« in milo se zjoče. Pijanci se debelo smejejo in hvalijo Marka, ki se je podpisal.

»Stari ima denar«, začne pivcev nekdo; »tega se boji, da bi moral za sina plačevati. Vem, kje ima mačka zakopanega. Marko, pojdi ga vzdignit! V starem zidovju, v starem topu (kanonu) ali pa pod topom morajo denarji ležati. Že večkrat so pravili, da po noči tam ropoče in straši; jaz pa le sodim, da hodi stari svoje denarje mešat.« — »Kaj še!« pravi Marko; »top je ves zarjavel; turški poglavar ga je dal očetu: še zmeziti se ne da. Smešno se mi pa vendar zdi, da se mi je sanjalo, kako so me oče svarili, naj se pazim topa, da mi roke ne zdrobi.« »Ho, ho«, zasmеjejo se pivci, »ravno to kaže, da denarji tam ležijo. Pojdimo jih vzdignit!«

Vzamejo potrebno orodje in svetilo; bila je temna Življenja srečen pot.

noč, ko gredo staro zidovje razkopavat. »Le luknjo najprej odkopljite; bom videl, če se top sproži. Sam satan bi ga bil pod zemljo nabil.« Tako govori Marko in seže z desnico v luknjo, ter pravi: »Nekaj že ošlatam; le bliže z lučjo!« — Kot bi ustrelil, tako neznansko zavpije Marko, da vsi tovariši odbežijo. Grozovitno ga je zbolelo v roko; komaj se je k domu privlekel. Celo noč leži v temi, in kedar se razdani in on iztrezi, vidi roko strašno oteklo. Hitro pošlje po lekarja, ki pride in najde dva globoka gadova (kačja) pika, roko pa že vso črno, ter spozna, da se mora roka brez odloga odrezati, kar se je tudi zgodilo.

Popoldne pride oče Simonič z duhovnikom obiskat nesrečnega sina, in najde ravno tisto roko, ki ga je zvečer poprej potisnila iz hiše, mrtvo na mizi, sina pa bledega ko smrt v postelji ležati. »O Bog!« vzdihne oče, »kako strašne so tvoje sodbe!« »»Pa tudi milostljive!«, pravijo duhovnik; »»Bog hoče, naj bi vaš sin svojo krivico spoznal in se poboljšal.« Roka je prekleta, ki se loti svojega očeta.

Ne pozabi pa tudi svojih starišev, kedar se tebi dobro godi, in če jim drugega storiti ne moreš, vsaj moli za nje. Bog ti bo sedemkrat povrnil, kar enkrat storiš svojim starišem.

Ako si v službi pri poštenih ljudeh, lepo spoštuj gospodarja in gospodinjo, kakor bi tebi bila oče in mati, gladko ju ubogaj v vseh poštenih rečeh. »Pokorni bodite svojim

višjim, in bodite jim podložni«, uči sv. Pavel; »zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo za vaše duše odgovor dajali, da to z veseljem storijo, ne vzdihovaje; zakaj to bi ne bilo dobro za vas.«¹ Ne hodi od bogaboječe hiše brez velike sile: goste službe, redke suknje. Boljše je manj služiti, pa v strahu božjem živeti, kakor veliko plačila imeti, milosti božje pa malo. »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Kakšno zamenjilo bo človek dal za svojo dušo?« vpraša Kristus.² Preobilen zaslužek dela zapravljivce v mladosti, premasten užitek stradalce na starost.

Pokoren bodi svoji duhovski in deželski gosposki, in spoštuj vse svoje predstojnike kakor namestnike božje. »Ni oblasti od drugod, kakor od Boga; katera pa je, je od Boga postavljena.«³ »Moj sin!« uči sveti Duh, »boj se Boga in kralja, in ne pridružuj se zaničevalcem, zakaj njih pogubljenje pride naglo.«⁴ Ni grših ljudij, kakor so pijanci za mizo, ki svojo gosposko sodijo in grdo opravljajo, sami sebe pa pozabijo, dasi so poprave najbolj potrebni. Taki vedô s svojim jezikom celi svet vladati, le svoje domače koče

¹ Hebr. 13, 17. — ² Mat. 16, 26. — ³ Rim. 13, 17. — ⁴ Prip. 24, 21—22.

ne morejo podpreti, da bi se jim ne podrla. Kdor ljudi na predstojnike šunta, je hudičev najemnik. Pahnjen bo kakor lucifer s svojimi uporniki v peklenko brezdno. Upor ali punt napravi iz mirnih ljudij hudiče v človeški podobi. Sam Bog nas tega varuj! Kristus je bil pokoren tudi svoji krivični gosposki, pokoren do smrti križa, in je s svojo pokorščino ves svet odrešil. Ravno to nas tudi sv. Pavel uči: »Vsak človek bodi višji oblasti podložen. — Kdor se oblasti uprè, uprè se božji volji. Kateri se pa upirajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo. Oblastnik je na mestu Boga, tebi k dobremu. Zatega voljo morate biti podložni, ne le zavoljo strahovanja, ampak tudi zavoljo vesti.«¹ Vladniki ali zapovedniki bodo odgovor dajali, kako so zapovedovali, podložniki pa, kako so ubogali. Bog bo sodil vse po ostri pravici, ali najstrašneje bo obsodil vse nepokornike. — Nepokorščina je prevzetne angelje iz nebes v peklenko brezdno pahnila, ona prvim starišem veseli raj v solzno dolino premenila; tudi tebi dobrega prinesla ne bo. »Sveta pokorščina je varna ladija, v kateri se peljemo v sveto nebó«, uči sv. Bonaventura; »ona je ključ, ki nam nebesa odpre.«

¹ Rim. 13, 1—5.

5. Peta nevarna jama je za mladeniča lažnivost in goljufija, njena sosesda, po katerih se toliko hudega na svetu godi. Z lažjo je peklenska kača prve stariše v greh zapeljala, nedolžnost in posvečujočo milost božjo jim odvzela; zavaljo laži se še zdaj toliko ljudij pogubi. »Vsi lažnivci so otroci hudičevi«, pravi Kristus. »On ni v resnici ostal, ker ni resnice v njem: on je lažnik in oče laži.«¹ »Lažnivi jeziki, kateri njemu služijo na svetu, bodo po smrti tudi ž njim svoj del imeli v ognjenem in žveplenem jezeru (v peklu)«, tako pravi sv. Janez.² Ne rekaj: »Saj nobenemu ne škodujem, če se ravno zlažem.« Ako komu drugemu ne, vendar sam sebi škoduješ, ker po grehu svojo dušo umoriš. »Lažniva usta dušo umorijo.«³ — Mala laž je mal greh, velika laž velik greh; kdor se pa malega ne varuje, tudi velikega premagal ne bo. Lažnivec in tat sta si brata. Zato govori sv. Duh: »Gorši je tat, ko navajen lažnivec; pa oba bosta pogubljenje v delež prejela.«⁴ »Opustite laž!« opominja sv. Pavel; »vsakdo naj govori resnico s svojim bližnjim, saj smo udje med seboj.«⁵ Bog je večna resnica: le kdor res-

¹ Jan. 8, 44. — ² Skriv. razod. 21, 8. — ³ Modr. 1, 11. — ⁴ Sir. 20, 27. — ⁵ Efež. 4, 25.

nico govori, je otrok božji. — Mož - beseda največ velja.

Pa tudi goljufije se varuj, naj bo mala ali velika; vsak krivičen belič vrednosti deset pravičnih požre. Kdor spravlja tuje blago pod svojo streho, redi si móle med svojim blagom. Krivično blago ne bo nikomur teknilo. Boljše malo po pravici, kakor po krivici veliko.

6. Šesta jama nesreče je za mladeniče zanikarnost in lenoba, mati veliko drugih pregreh. Lenuh v mladih letih dobrega dosti zamudi, in še to, kar ima, po malem izgubi. Največja uima (izguba) je za mladeniča lenoba, da ga grozi, pridno se prijeti potrebnega nauka ali pa navadnega dela. Mlad zanikarnik je star berač. Boljši dober nauk v glavi, kakor petica v žepu. Več ko fantič dobrega zna, bolj se brez skrbi po svetu podá; le pridno delo te bo povsodi živilo. Kar se dobrega zamudi, to se ukrade — sebi ali pa drugim.

Ne postopaj brez dela, dokler si zdrav in mlad. Megla juterna, ki se predolgo pomika, dobrega deža dala ne bo; tudi mladenič, ki se prerad brez pravega dela potika, dobrega malo obeta. »Lenuha glad mori, ker noče delati njegova roka.«¹ Vsak dan je za-

¹ Prip. 21, 25.

pisan v bukvah življenja. Kar dobrega storiš ali opustiš, boš enkrat tamkaj bral, kedar boš na sodbi božji stal, in o porabi svojih dragih dnij odgovor dajal. Le pridne delavce Bog rad ima.

Pridnega hlapca, ki je s petimi talenti pridobil še pet drugih, postavil je Gospod črez veliko in ga vzel v svoje veselje; lenemu hlapcu, ki je svoj talent zakopal, bilo je vzeto, kar je imel, in on pahnjen v unanje teme večnega pogubljenja. Kako se pa bo tebi godilo? — Kar tukaj seješ, boš tamkaj žel.

7. Sedmi prepad, mladeničem strašno nevaren, je zapravljevost, naj si boče v živežu ali v oblačilu, katerega stan ne nese. — Dokler je bil človek nedolžen, ni mu bilo oblačila potreba; kakor hitro je pa grešil, dal mu je Bog obleko za pokoro in za potrebo, ne za bahanje. — Kedar si, fantič mlad, kupuješ novo oblačilo, vprašaj svoje premoženje, in po njem naredi ceno; vprašaj drugič svoj stan, in po pametni šegi svojega stanu si daj oblačilo prirezati. Bog hoče, da se z obleko varujemo zime in škodljive vročine, svojo sramoto pokrijemo in se po oblačilu spoznamo, kakšnega stanú do smo. Kdor v svoji obleki za to trojno ne skrbi, močno greši.

Mladenič, ki v mladih letih preveč v žameti hodi, lahko na stare dni raševine ne bo imel, da si svoje hlače okrpa. Boljša je pamet ko žamet. — Kdor se nespodobno oblači, sveto sramožljivost slači, in je služabnik peklenškega zapeljivca. Gizdači in pa prižani metulji so si najlepši tovariši. Lepi so od zunaj, grdi od znotraj; hitro lepoto veter nesreče pomete, hodnik pa gizdalinom ostane. »Kdor za obleko preveč skrbi«, pravi sveti Ciprijan, »skrbi za čednost premalo.« — Kdor se šege svojega stanú sramuje, tudi božjo previdnost zaničuje, ki ga je v ta stan postavila. In kdor se po oblačilu svojega stanú spoznati ne dá, dela zmešnjavo v božjem kraljestvu, in tudi Bog njega ne bode spoznal za svojega služabnika. Tudi hudi duh se prikaže v drugi podobi, kakor se mu spodobi; njega posnema, kdor se ne nosi po svojem stanu. Po oblačilu se človek pozna. »Nikdar se večjega ne misli po svojem oblačilu, tudi na dan svoje časti se ne povišuj!«¹ Mladenič, ki se po gosposko nosi, naj bo že kmet ali rokodelec, večjidel na starost za kako raztrgano srajco prosi, da bi mu jo kdo dal. Prteni gospodi po navadi slabo izhajajo. Mlad bahač, star berač. Najlepša

¹ Sir. 11, 4.

obleka je za delavnega človeka, katero si sam naredi.

Še hujša je za mladeniča zapravljiva razvada v živežu. Nove, škodljive šege in porate v jestvini in pijači so najhuji davki, ki si jih ljudje sami nalagajo. Toča le neke okolice pobije, slabe navade pa cele dežele ubožajo. Kdor z domačim, zdravim živežem zadovoljen ni, in si kupuje laške jedi, imel bo bolen želodec, mošnjo pa prazno. Kdor v svojih mladih letih veliko po krčmah, gostarijah in kavarnah leta, hodil bo na starost kruha prosit od praga do praga. Lahko se človek boljšega privadi, ali odvadi težko, kedar ni kupiti za kaj. Kdor hoče srečno živeti, mora borno začeti. Ni srečen, kdor veliko dobrega ima, ampak kdor malo česa potrebuje. Kar imaš odveč, prihrani nekoliko, nekoliko daj vbogaime. Česar je danes preveč, bo lahko jutre premalo. — Bogatin se je mastno gostil, in drobtine ni privoščil ubogemu Lazaru; umrl je, in bil v peklu pokopan.¹ Katerih bog je trebuh, njih konec bo pogubljenje.²

8. Osma globočina, mladeničem strašna, je pijanščina, ki truplo mori in dušo pogubi. Žalostna je velika suša, ki posuši hribe

¹ Luk. 16, 20. — ² Fil. 3, 19.

in doline, da zemlja razpoka, in začnejo gore same od sebe goreti; še hujše se pijancu godi, ki se v pivo, vino ali celó v žganje poda; on sam v sebi sušo ima, katere tudi smrt ne bo pogasila. Pijancu želodec oslabi, da živeža kuhati več ne more; zato pijanci preveliko pijejo in premalo jedô, kako bi ne onemagali! Pijanca noge več ne nosijo, roke mu upadajo, huda bolezen se za njim pomika, smrt približuje, in pekel se že odpira, ki bo pijanca požrl. — Pijanec in pa voz, s katerim divji konji uidejo, sta si podobna. Pijanec je izgubil pamet, voz pa svojega voznika; obadva se potareta. Na prvem voglu se voz zdrobi, pijanec pa, ki se po široki cesti opoteka, išče smrti, in jo tudi najde. Vsaka luža je dosti globoka, da se utopi; vsaka stopnica dosti visoka, da se pobije. Strena glava in pa streno kolo, kako bi pijanca nosila! »Zavoljo nezmerne pijače«, pravi sv. Duh, »jih je veliko že smrt storilo.«¹ Kaj pa bo za dušo? — Namesto delati sedi pijanec po gostilnah in sam sebi krade zlati čas. »Rokodelec, ki se pijančevanju uda, ne bo obogatel.«² »Ti, kateri pijančujete, in si med seboj pojedine napravljajo, se bodo izpraznili, in zaspanec se bo s

¹ Sir. 37, 34. — ² Sir. 19, 1.

cunjami oblačil.«¹ Namesto skrbeti za svoje ljudi, prihraniti kaj za stare dni, ali pa ubogim pomagati, pijanec svoje premoženje tako rekoč v vodo pomeče, in dela dolge, katerih nikoli poplačal ne bo. Pogosto preklinja, klafo in opravlja, malo pa moli; malokdaj gre k spovedi, in še tistikrat se ne poboljša. Grdo je njegovo življenje, strašna njegova smrt; gorel na tem svetu, gorel na onem bo, kdor se ne varuje pijanosti.

V nekem vinskem kraju sem poznal štiri poglavitne pijance in sem ućakal njih žalostni konec. Prvi je v vodenici umrl, drugi je zvećer pijan šel z gorice in na nekem bregu v kolovozu obležal. Ploha priteće po noći in ga zalije. Tako se je na hribu utopil. Tretjemu pijancu je divja kanja (sokolić, jastreb) vzela življenje. Ujeli so namreć kanjuha in doma priklenili. Pijanće ves izgubljen ga gre dražit. Srdita ptica ga s kljunom popade za roko, da mu hitro oteće in začrni. Prasad se prime in on umrje. — Kaj se je ćetrtemu prigodilo, ne vem; samo to vem, kar sv. Pavel pové: »Pijanci ne bodo posedli nebeškega kraljestva.« I. Kor. 6, 10.

Pijanec na svet nobeden ne pride, ampak se le s ćasom privadi pijanosti; ni pa pregrehe, katera bi tako hitro ujela ćloveka, kakor pijanščina. Od zaćetka le pokuša, po-

¹ Prip. 23, 21.

slednjič pa pijanec misli, da mu brez vina ali žganja živeti ni. Nekoliko jih pije in misli, da brez močne pijače delati ne morejo; taki delavci že na pragu pogube stojijo; ne bo dolgo, da bodo moč in pamet zapili. Drugi pijô za kratek čas, za dobro voljo, in večjega veselja na svetu ne poznajo, ko po grlu vlivati. Taki že globoko v nesreči tičijo. Težko se bodo uboštva in nesrečne smrti ubranili; za takim veseljem pride vselej večja žalost. Tretji pijejo brez vsega vedenja, brez vse pameti. Taki pijanci živ pekel v sebi imajo, in človek biti nehajo.

V letu 1827. je prišel neki možak na Češkem iz mesta Tabor ves pijan domov. Po kosilu gre za svojo ženo na vrt, jo krega, da še ni vsadila podzemljic, vzame ji hlod, s katerim je sadila, in jo hoče pretepati. Ona uide, pijanec pa gre v hišo. Nekoliko časa potem ga gre iskat, in ga najde na hlevu klečé viseti, kjer se je v pijanosti obesil.

Škodljiva je človeku vsaka močna pijača, ki se črez potrebo zauživa, žganjica pa sedemkrat hujša, pravi živi strup za ljudi, posebno za mlade. Mladim kužekom (psom) dajejo žganja piti, zato da majhni ostanejo. Tudi otroci v svoji rasti zaostajajo, ako žganja piti dobijo. Kdor se v žganje poda, začne mu život od znotraj po malem goreti; življenju žlahtna moč uhaja in smrt naglo pri-

hiti. Vse to se žganjepivcem očitno pozna. Mlado obličje naglo obledi, in prihaja kakor prst blede, ali pa rudeče kakor kuhan rak. Želodec se krči in stiska, mozek po kosteh suši, in ves život se trese kakor šiba na vodi radi prevelike suhote. Vsaka nevarna bolezen se ga rada prime, in če zboli, ga ni lahko ozdraviti. Po vseh deželah je huda bolezen kolera največ pijancev pobrala, posebno pa žganjepivcev; redek je pijanec, ki bi ga pri življenju pustila.

Kdor začne žganje piti, začne tudi pamet gubiti; v kratkem se ves poživini. Takega ne veseli delati, ne Bogu služiti, ne za svoje ljudi, ne sam za-se skrbeti. Grše živi ko živina, in kedar se izpije, vzame si še življenje. Vse to žganje dela; ono iz človeka živino naredi. Zato pravijo, da je vino Bog stvaril, žganje pa izmislil peklenšček, ki stori toliko hudega. Čeravno ne smemo tega trditi, to vendar vemo in očitno vidimo, da toliko več ljudij zdivja, čim več se jih v žganje poda. Drugi pijanci še le sploh popoldne začnô, žganjepivci pa že na tešče pijô — že zjutraj žganje iz njih hahljá, kakor iz vrelega kotla; kako bi se taki pijanci ne pokuhali in ne posušili.

1. Neki kmet na Angleškem se je grel pri komnu v kuhinji. Nagloma se mu truplo užge; in ko so ga

hoteli gasiti, švigalo je več in več živega plamena iz njega. Povedal je, da se ni dotaknil ognja, pa nagloma se mu vname v želodcu in v eni minuti vidi ves prestrašen, da mu roke in noge gorijo. Nesrečni človek je rad žganje pil in ga je večkrat ob enem dušku potegnil pol steklenice.

2. Na Francoskem sta se mož in žena toliko lepo razumela, da je eden raji ko drugi žganjico pil. Neki večer se toliko napijeta žganja, da sta obležala. Drugo jutro njiju ni bilo družega najti, kakor kup oljnatega, začrnelega pepela in pa dvoje golih kostij.

Ne moti se, ljubi brate, da je pijancev veliko, katerim se nič hudega ne zgodi. Ako se ni, pa se jim še bo. — Ne zanašaj se, da se tebi ne bo godilo tako; le po malem človeka huda navada za seboj mika, pa naglo ga zgrabi, kedar si več pomagati ne more, in kakor goreč kolovrat leti ž njim v pogubljenje. Le s kraja se brani hude navade, ki te prijazno vabi; danes je lahko, jutre bi bilo prepozno. — Ne daj se posiliti, če se ti žganje še tako sladko piti ponuja: boljše nikdar sladkega strupa okusiti, kakor vsled njega umreti. Laže boš živel brez žganja zdrav in vesel, kakor da bi žganja preveč ne pil, če se ga enkrat privadiš.

V Ameriki in na Angleškem imajo prelepo bratovščino, da se med seboj po braterno žganja varujejo. Pri nas iz repe, ko-

renja, podzemljic ali krompirja in tudi iz drugih rečij žganje delajo, in tako rekoč iz ljubega kruha pripravljajo smrtni strup za ljudi; zato je toliko dober kup, da se lahko za nekaj drobiža vsak dan kupi smrti.

V deželi Novijork v severni Ameriki je bilo v letu 1832. na enkrat sto tisoč te lepe braterne tovarišev. Kdor pride v to bratovščino, zaobljubi se vsake žgane pijače varovati. Le pivo in vino se pije, pa po malem. Vsak tovariš je dolžen, kakor vé in zna, odvaditi svoje bližnje žganega pitja. V enem letu se je nad šest milijonov goldinarjev prihranilo, ki so jih poprej za žganje izdajali. Ljudje rajši ubogajo, bolj zadovoljno živijo in so bolj zdravi. — Žene se hvalijo, da imajo nebesa na zemlji, kar možjé, tovariši te lepe bratovščine, žganja ne pijejo. Ljubi mir prebiva pri hiši, boljši je živež in oblačilo; tudi za otroke imajo večjo skrb. — Oh, da bi tudi pri nas bilo veliko takih bratov!

9. Deveta jama, najgrozovitnejša, je za mladeniče nečistost, nevarna kuga, ki mori dušo in telo, da se ravno v zapeljive rožice povija. Ni jih še vojska toliko pobila, tudi ne kuga pomorila, kakor je hudobna nečistost mladeničev časno in večno nesrečnih storila, ki se niso nje skrbno varovali.

Nečistost umori mlado telo, kakor huda slana cvetočo rožo, in mu odvzame vso lepoto. Kakor črviv sad, nečistnik klaverno hodi, bleda smrt se mu na obličju pozna.

Ugasnilo je njegovo jasno, bistro oko, izginila zarja svete nedolžnosti z njegovih lic; podoben je žalostnemu drevesu, katerega so gosenice objedle. Tudi v njegovem srcu čistega veselja ni več, ker le nečisti ogenj gori in kalne (motne) želje nečistosti kuha.

Koliko jih zavoljo neznane nečistosti segni, koliko nečistnikov se posuši; koliko jih premoženje in vso srečo zapravi, zadnjič obupa in se pomori! Zato pravi sv. Duh: »Kdor nečistost uganja, jenjal ne bo, dokler ni ves ogenj požrt.«

»Vsak greh, katerega človek stori, je zunaj telesa, kdor pa nečistuje, pregreši se na svojem telesu.«¹ »Pregrehe njegove mladosti bodo napolnile njegove kosti, in v prahu ž njim počivale.«²

Kakor je nečistost velika nesreča za telo, tako je neznana kuga za dušo; nečistost je nedolžne duše najstrašnejša smrt. Dokler mladenič nedolžno živi, v njegovem srcu čista ljubezen božja gorí, kakor vesela svetilnica v Gospodovi hiši pred božjim oltarjem. Ako po svetli luči pihneš, svetlobo pogasiš; vse je temno in žalostno, le črn smrdljiv ogorek ti ostane. Ravno tako umrje v mladem srcu nebeška luč milosti božje,

¹ I. Kor. 6, 18. — ² Job. 20, 11.

kedar mladenič nesramen greh stori; njegova duša postane iz prijateljice božje grda pošast. O njej prerok Jeremija žalostno poje rekoč: »Vsa lepota Sionske hčere je izginila od nje; vsi, kateri so jo častili, jo zaničujejo, ker vidijo njeno sramoto.«¹

Ako bi kdo kraljevo hčer, žlahtno oblečeno, potisnil v grdo mlako, jej raztrgal predrago svatovsko oblačilo in jo v obličje zapljuval, povej, kaj bi storil kralj s takim hudobnežem? — Ravno to bo storil pravični Bog z nečistnikom, ki svojo dušo osramoti; zakaj tudi njegova duša je po svetem krstu bila kraljeva hči Očeta nebeškega, nevesta Jezusa Kristusa, izvoljen tempelj sv. Duha, v predragem svatovskem oblačilu svete nedolžnosti. Nečisti greh vzame duši vso to nebeško žlahtnost, katere ji ves svet ne more povrniti več. Pamet nečistnika oslabi, kakor se čista voda v blatu skali; njegovo srce izgubi ljubi mir, noč in dan mu nečisto poželenje ne dá pokoja. Razbrzdani nečistnik pozabi Boga, ne mara za nebesa in se pekla ne boji, celó sveto vero zataji, in prodá svojo dušo. »Vino in ženske storijo, da modri odpadejo, in razumni zaničljivi postanejo«, govori sv. Duh.² »Nečistnik gre za svojo pre-

¹ Jeremijevih žalostink 1, 6. — ² Sir. 19, 2.

greho kakor vol, ki se v mesnico pelje. Nje hiša je pot k peklu, ki pelje noter v smrtno globočino.«¹ »Kaj pomaga, najimaš še toliko lepih čednostij, ako pa pasa čistosti nemaš, vse boš poblatil«, tako uči sv. Jeronim mladega Nepocijana.

Grda in ostudna je sicer vsaka pregreha, ki Boga žali in človeka pogubi, ali gnoja gršega ni, tudi ne saj tako črnih, kakor nečisto dejanje: strašno in grdo ko živi pekel. Nečistnik je deroč volk med nedolžno mladino; nevaren je njegov pogled, škodljiva njegova sapa vsakemu, kdor se ga skrbno ne izogne. Zato tudi ljubi Jezus ni vzel med svoje tovariše nobenega nečistnika. Bil je med apostoli lakomni Judež, ki je svojega Gospoda prodal za trideset srebernikov, bil je nezvesti Peter, ki ga je trikrat zatajil, bil je neverni Tomaž; pa o nečistniku ne bremo ničesar; zakaj: »Nič nečistega ne pride v nebeško kraljestvo.« Zato so se prvi kristijani bolj nečistega greha bali, kakor najgrozovitnejše smrti.

Grozovitni neverniki so nekega krščanskega mladenciča neusmiljeno trpinčili, da bi zatajil sv. vero, pa ni ga premagala nobena muka. Zdaj grdi sodnik umisli, dejati ga ob čistost, ter si je svest, da bo zapeljan

¹ Prip. 7, 22.

tudi vero zatajil. — Ukaže ga v prelep vrt položiti na mehko pernico in privezati s svilenimi trakovi, da bi si ne mogel pomagati. Zdaj pošlje nesramno deklico, lepo olišpano, da bi ga pripravila v nečisto dejanje. Vse je poskusila, pa nič opravila; zdaj ga hoče v hudo posiliti. Kedar se sirotec braniti ne more, odgrizne si kos jezika, ter ga s krvjo pljune nesramnici v zobe. Tako je odgnal zapeljivko, ter vero in nedolžnost ohranil.

Prva cerkev je prešeštnike kakor ubijalce odločila iz svoje družine. Delati so morali dolgo, ostro in očitno pokoro, preden jih je zopet vzela med svoje vernike, in kristijani so se nad njimi jokali kakor nad mrličem, ker so bili mrtvi pred Bogom. Oh koliko je med nami prešeštnikov, kako malo pa spokornih solz!

Veliko se na svetu pregrehe godi, ki v nebo vpije, in dela nesrečne ljudi; pa hudobije ni človeškemu rodu toliko škodljive, kakor ostudna pregreha nečistosti. Cele okolice, mesta in dežele toliko oslablja, da že skoro pridnega, zdravega fanta več najti ni, ki bi svojega devištva ne bil oskrunil. Vso lepoto je mladeničem vzela nečista slana, možem vso moč požrla, kakor pomori mrzli sever žlahtnost mlademu cvetju. Kjer pošteni mladeničev ni, tudi pravičnih in čvrstih mož ne bo. »Hudobnih rodovita množica ne

bo za nič, in prešeštven zarod nema globoke korenine, ne trdnega debla.«¹

Pravični Bog tepe vsako pregreho; vsakega grešnika zadene prej ali poznej ostra šiba, ali nečistnike tepe do bele kosti. — Nečisto je živel ves prvi svet, ni bilo poštenega mladeniča, ne moža, razun Noeta in njegovih ljudij; in Bog je potopil ves svet brez vsega usmiljenja, razun osem pravičnih oseb. — Grdo so živeli razuzdani Sodomljani, Gomorci in njih sosedje; pravični Bog jih je z živim ognjem požgal, le poštenega Lota je po angelju rešil.² Na tistem mestu stoji zdaj smrdljivo jezero, in nam priča, kako grda je nečistost. Dva nesramneža sta hotela pošteno Suzano v nečisto dejanje posiliti, in Bog ju je dal s kamenjem posuti. Onan je storil silo ostudno reč, in Gospod ga je umoril. Sedem mož, ki so Saro, Raguelovo hčer, vzeli v nečistih mislih, polni živinskega poželenja, je prvo noč hudi duh pomoril; zakaj do takih ima hudič posebno oblast. Tako se bo nečistniku vsakemu zgodilo. »Kdor se z nečistnicami peča, bo nesramen; on bo delež strohljivosti in črvov, in njegova duša bo vržena iz števila živih“, tako priča sv. Duh.³ »Oj nečistost,

¹ Modr. 4, 3. — ² Sir. 40, 15. — ³ Sir. 19, 3.

ogenj peklenški! tvoj plamen je napuh, tvoje iskreslabi pogovori, tvoj dim nespodobnost, gnusoba tvoj pepel, in tvoj konec je pekel.« Tako govori sv. Jeronim.

Mladenič, ki se bojiš globoke jame, katero ti nečistost nastavlja, ne poslušaj zapeljivih tovarišev, ki pravijo, da nečistost ni greh; oni so najemniki tiste lažnive kače, ki je naše prve stariše zapeljala, ker je tudi dejala, da prepovedani sad jesti ni greh. Vprašaj take krive preroke, ali ubijati in krasti tudi ni greh, kar peta in sedma zapoved prepovedujete? Ali ni ravno tisti Bog tudi šeste zapovedi dal: »Ne prešeštvuj!« Naj bi te ravno angelj kaj takega učil, ne smeš mu verjeti, zakaj on je preklet, pravi sveti Pavel;¹ koliko manj razuzdanim zapeljivcem!

Ne zanašaj se, rekoč: »Saj se ne bo zvedelo, čeravno kaj nečistega storim.« Vse pride na svetlo. Nad teboj je oko, katero vse vidi, pravična roka, ki ostro kaznuje vsak greh. Dalje ko odlaga, hujše zadene. Bolj ko skrivaš svoje bolečine in jih zdraviti zamudiš, hujše te bodo bolele; bolj ko odevaš svoje pregrehe in bolj ko skrivaj grešiš, hujše se Bogu zameriš, in ostrejšo sodbo si narediš.

¹ Gal. 1, 8.

Podoben si pobeljenim grobom, ki se od zunaj svetijo, znotraj so pa polni mrtvaških kostij, in vsake pogubne gnusobe.¹

Ne izgovarjaj se, in ne reci: »Kaj pa je hudega, če kako znanje imam, saj ne storim nobene krivice.« Nevarno je s strupeno kačo igrati; najbolj varno je, da se jej ne približaš. Nečista ljubezen je huda bolezen, dolga bolezen pa gotova smrt. Nečisto znanje malokdaj srečen zakon prinese, ali pa nikoli. Na potu pregrehe prava sreča mladeniča nikdar ne sreča. Mladeniči, ki poprej grdo živijo, si svoj zakon v živi pekel premenijo, v katerem zauživajo grenki sad, katerega so si pred zakonom sadili. Kdor pa v zakon stopiti noče ali ne more in nečisto živi, po ravni cesti v peklenško brezdno leti. »Vsako drevo, ki dobrega sadú ne rodi, bo posekano in v ogenj vrženo.«² In tako drevo je vsak nečistnik.

Ne rekaj: »Saj jih veliko nečisto živi, in kaj se jim je zgodilo?« Njihova sodba teče, ako še ravno ni obtekla. Ob kraju Mrtvega morja, kjer ste nekdam stali hudobni mesti Sodoma in Gomora, rastejo jabelka, ki se zunaj lepo bliščijo, znotraj jih je pa sam strupen pepel. Kdor jih ne opusti, mora umreti. Tako smrtno jabelko je vsaka ne-

¹ Mat. 23, 27. — ² Mat. 7, 19.

čista ljubezen. Tudi steklina se človeku hitro ne pozna, kedar ga stekla zver ugrizne; ali v kratkem se tolikanj strašnejše prikaže.* Ravno taka je tudi z nečistnikom. »Ne reci: Grešil sem in kaj se mi je hudega zgodilo? Najvišji je potrpežljiv maščevalec.«¹

Ne tolaži se rekoč: »Če grešim, saj se lahko izpovem in Bog mi bo moje grehe odpustil.« Kdor predrzno na božjo milost greši, večjidel brez božje milosti umrje. Ako zapustiš lepi pot ljube nedolžnosti, hoditi boš moral po ostri stezi pokore k nebesom; nečistost ti bode rože veselja premenila v trnje žalosti. Kako boš, sirota, po trdem potu prišel v nebesa, ako ti je po lepem potu pretežko! Zato opominja sv. Duh: »Zavoljo odpuščene greha ne bodi brez straha, tudi ne kladaj greha na greh. Ne reci: Usmiljenje božje je veliko, Bog se bo usmilil obilnosti

¹ Sir. 5, 4.

* V nekem kraju na Slovenskem je mladenič grdo pretepal domačega psa; pes razjaden ga za roko popade in ugrizne; ali fant se ne zmeni za to in celo leto zdrav živi. V enem letu pa strašno steče, grize, in kar mu v roke pride, zdrobi. Na skedenj so ga priklenili. Neki dan je nagel piš skoz svisli deža vrgel po njem; sirota se je začel vrteti, in se je tako dolgo sukal, da se je zgrudil in umrl.

mojih grehov. Zakaj njega srd pride ravno tako hitro, kakor usmiljenje; že se ozira na grešnika njegov srd.«¹

O vi nespokorni nečistniki, vi slepi krti v ostudnem gnoju nečistosti, ne prevzetujte v svoji razuzdanosti, kakor bi bili brez vsega strahu! Vsegamogočni Sodnik, ki je prevzetne angelje, vaše tovariše, z gorečimi verigami priklenil v peklensko brezdno, on bo tudi vaš sodnik. »Gorjé v roke priti živemu Bogu!« — Vedite in premislite, »da noben kurbar ali nečistnik nema deleža v kraljestvu božjem.«

Vi pa, pošteni mladeniči! ne dajte se nikomur zapeljati s praznimi besedami, ker zavoljo tega pride jeza božja nad nepokorne ljudi.² »Kdo pa pojde na goro Gospodovo? Kdo bo prebival v njegovem svetem mestu (v nebesih)? On, ki ima nedolžne roke in čisto srce, kateri se ne pečá z nečimernimi rečmi.«³

6. Petero zdravil za mladeničev najhujšo bolezen (noroglavost).

Mlajše ko je drevesce, rajše se ga prime bolezen; žlahtnejši ko si mladenič, skrbneje

¹ Sir. 5, 5—7. — ² Efež. 5, 5—6. — ³ Ps. 23, 3—4.

se varuj v svojih mladih letih hude razvade; posebno pa noroglavosti, ki je mladeničem največja in najbolj škodljiva dušna bolezen.

Kdor se v mladih letih svoje glave drži, njemu rado izpodleti; globoko pade in težko vstane, ker nema prijatelja, da bi mu roko podal. — Mladeniča, katerega se v rožnem cvetu življenja ne primejo modri nauki, prišli se bodo slabi nauki kakor hude muhe; muhast mladenič bo pa tudi muhast (zvit) mož, katerega se vsakdo rad izogne.

Kdor začne razbrzdano živeti že v svoji lepi mladosti, hitro bo pomandral cvetje svete čednosti, in ostalo mu bo ostro trnje hudobe, ki ga bo ubadalo do smrti, in lahko še tudi po smrti. — Tako noroglavo vedenje (zadržanje) kaj je drugega, kakor nevarna bolezen, ki se zelo rada prime mladeničev. Varuj se te nevarne bolezni, na kateri jih toliko zboli, in boleha večjidel vse svoje žive dni. Petero zdravil tebi zato izročim:

1. Drži se skrbno pametnih mōž in ne zahajaj med noroglavce, naj bo na potu, v cerkvi ali doma. V kakoršno tovaršijo zahajaš, po taki se živeti privajaš, in česar se Janžek navadi, tega se tudi Janez težko odvadi. Deček, ki se rad potepat hodi, se hitro zvodi in priden ne bo. Slaba tovaršija kazi dobro vedenje.

2. Bodi vedno krotek in ponižen v svojem obnašanju in lepo pametno se nosi; spoštuj stariše in učenike, tudi drugih nikar ne zaničuj, naj bodo boljši ali slabši, nego si ti. »Tako vi mlajši«, pravi sv. Peter, »bodite pokorni starejšim; vsi se drug drugemu ponižujte, ker je Bog prevzetnim sovražnik, ponižnim pa daje milost.«¹

Človeku, kateri na visoki skali stoji, se rado v glavi zvrtili (zmôti); mladenič lahko znori, ki previsoko glavo nosi in je prenapuhnjenih mislij. Pohlevnega mladeniča ima vse rado, prešernega vreščaka vse zaničuje. Samo v lepem dolu ponižnosti vrlo cvetijo žlahtne rožice; po visokih strminah prevzetnosti raste le ostro trnje.

3. Ne zaničuj dobrih svêtov (nakov), ki ti jih dajejo stari ljudje ali pa modri učeniki. Kdor ne pomisli modrega posvarjenja in se svoje trme drži, podoben je abotniku, ki žlahtne bisere v blato tepta.

4. Ne prenagli se v svojem dejanju in nehanju; vselej premisli poprej ko storiš, in prosi Boga, da boš modrega srca. »Če kdo potrebuje modrosti, naj prosi Boga, ki vsem daje obilno; in dana mu bo«, pravi sv. Jakob.² Kar se prenaglo stori, rado

¹ I. Pet. 5, 5. — ² Jak. 1, 5.

človeka boli; boljša je prva zamera ko druga. Ako bi hodil čez nevarni most, pod katerim šumi deroča voda, kako rahlo bi stopal, da bi se ne udril v globočino. Ravno tak most so tudi mlada leta, v katerih mož zori iz mladeniča. Kdor v ti dobi varno ne hodi, lahko zblodi (zmoti se) za celo svoje življenje. Kratka zmota, dolga sirota.

5. Ne posnemaj prehitro novih šeg, ne v kosilu, ne v oblačilu, ako niso prav po pameti. Boljša je stara modrost, kakor nova norost, boljše poštenje, kakor neumno poželenje sveta. Zato opominja sveti Pavel: »Želj mladih ljudij se varuj, drži pa se pravičnosti, vere, ljubezni in mirú s temi, ki s čistim srcem služijo Bogu.¹

Največja nesreča je za človeka, ako pride ob pamet in obnori; prav pameten pa v resnici nobeden ni, ki pamet odlaga le na stare dni. Po svetu je sila veliko prepadov, v katere boš padel gredoč, ako ne boš živel pametno od mladih nog. Lahko je v jamo pasti, ali iz jame priti gorje: lahko greh storiti, ali težko poboljšati se. Ako pregrehi le mazinec pokažeš, zgrabila te bo za celo roko in te vlekla v pogubljenje. Velik kamen vrh hriba vsako dete lahko obdrži, če se pa

¹ I. Tim. 2, 22.

enkrat navzdol zatoči, ni ga mogoče ustaviti več, dokler ne obleži v globočini. Ravno tako se mladeniču godi, ki se v malem ne varuje hudega. Kdor prvikrat greši, ne greši zadnjikrat; za prvo stopinjo je že druga na pol storjena. Srečen, kdor pred grehom beži, kakor egiptovski Jožef, rekoč: »Kako bi zamogel jaz tako hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga?«¹ Le kdor pred grehom beži, nedolžnosti svoje ne izgubi, in vse skušnjave lahko premaga. — Preljubenzjivi fantič moj, ki še lepo čisto živiš in ne poznaš nesrečnega greha, ki je nevarnejši kakor modrasa (kače) smrtni strup, oh, varuj se prvikrat grešiti, svojo nedolžnost za vselej izgubiti; hitro bi ti Bog vzel svojo milost, in te večno pogubil.

Ako si pa toliko nesrečen, da si izgubil nedolžnost svojega srca, in sveto čistost prodal za grdo črvivo veselje, vsaj ne odlagaj omiti svojega srca z vročimi solzami prave pokore; le samo iz tega studenca izvira še tvoje zveličanje. »Ne odlagaj obrniti se h Gospodu, in ne odkladaj od dne do dne«, govori sv. Duh, »zakaj naglo bo prišla njegova jeza; in razdejal te bo ob času maščevanja.«² Ne rekaj: «Saj nisem sam; koliko

¹ I. Mojz. buk. 39, 9. — ² Sir. 5, 8—9.

jih je, ki ravno tako živijo!« Ravno ta je tista široka cesta, ki vodi v pogubljenje, in po kateri jih hodi veliko.¹ »Brez števila več jih bo pogubljenih, kakor zveličanih«, pravi sv. Avguštin. Ne izgovarjaj se, da nisi prvi in zadnji, ki slabo živiš; saj tudi prvi in zadnji ne boš, ki v pogubljenje pojdeš. »Ozka so vrata in tesna je pot, katera vodi v življenje, in malo jih je, kateri jo najdejo«, govori Kristus. »Pojdite noter skoz ozka vrata.«²

Nikar se ne moti, mladi prijatelj, in ne pozabi, da je le eno samo potrebno: svojo dušo zveličati. Le samo eno dušo imaš; ako njo pogubiš, nobene več nemaš. — Le samo eden je Bog, tvoj pravični sodnik; ako se njemu zameriš, h komu se boš obrnil? — Le samo ena smrt bo tudi tebe zadela, srečna ali nesrečna; kakor je tvoje življenje, taka bo tudi tvoja smrt. — Le samo eno sodbo boš po smrti zaslišal: »Pridi sem, izvoljenec mojega Očeta!« ali pa: »Poberi se v večni ogenj!« Kar boš zaslišal, to boš prejel. — Le samo ena večnost te čaka: strašna ali vesela, katere konca nikdar ne bo. Da bi vsakih sto let le eno solzo potočil, ves svet bi v solzah potopil, večnega ognja ugasil ne boš. — Le samo

¹ Mat. 7, 13. — ² Mat. 7, 13.

eno je potrebno: svojo dušo zveličati; vse je izgubljeno, ako je to zamujeno! »Pri vseh svojih delih spomni se svojih poslednjih rečij, in ne boš nikdar grešil.«¹

V nekem mestu na Avstrijskem je v šolo hodil žlahten mladenič, ki ga je bila sama nedolžnost in svetost. Bil je toliko priden in vêdel se tako čedno, da so vsi učitelji njega najraje imeli in priporočali vsem drugim za vzgled. — Nesreča je bila, da se je seznanil z razuzdanim človekom, ki ga je jel v greh zapeljevati. Sprva se je srčno branil in strah ga je bilo nesramnih govorov, katere mu je pravil zapeljivec. Po malem se pa le dá zapeljati, pregreši se in svojo nedolžnost izgubi. Oh nesreča! — Ravno tisto noč, v kateri je storil smrten greh, je tudi umrl; zjutraj najdejo mrtvega v postelji. — Strah in groza!

7. Dober svèt hlapcem in služabnikom.

Kaj tožuješ, ljubi brate, da je služba težka. Le poslušaj, kako naj storiš, da ti bode lahka, ako hočeš moder biti.

Ne pozabi, da smo vsi služabniki enega Gospodarja, ki v nebesih gospoduje in vsakemu plačuje, naj bo hlapec ali gospod, kakor si zasluži. Pred Bogom razločka ni, naj

¹ Sir. 7, 40.

je kralj ali hlapec, da le zvesto opravlja dela svojega stanú. Saj je prišel tudi Jezus služiti, ne pa da bi se mu služilo; torej bodi svoje službe tudi ti vesel, ker je tebe Zveličar za tovariša vzel. Ako voljno z Jezusom vse težave svoje službe pretrpiš, lahko se tudi v svetem raju enkrat veseliš večnega plačila. »Nebeško kraljestvo silo trpi!« tako Jezus govori, in le s trpljenjem si ga boš osvojil. Za sveto nebó naj ti vse lahko bo!

Pri vseh svojih težkih delih naj bo Jezus tvoj tovariš; le nanj poglej! On svoj križ nosi pred teboj; nosi ga za njim tudi ti, in poslušaj, kaj on govori: »Kdor hoče za menoj priti, naj svoj križ zadene vsaki dan, in hodi za menoj.« Le po potu križa te k nebesom vodi Zveličar tvoj; on govori: »Sladek je moj jarem, lahka moja butara.«

Kedar najdeš dobre ljudi, bodi jih vesel, služi svojemu gospodarju, kakor bi bil tvoj oče; ubogaj svojo gospodinjo, kakor dober sin svojo ljubo mater. Dober hlapec, kamor pride, dobre stariše dobi, in se lahko svoje službe veseli; on je hiši božji blagoslov, hiša pa njegova srečna domačija. — Skrben bodi, škode varuj celo svojo hišo; ako hiša pogori, boš pogorel tudi ti. Kakor

sebe, tako vse domače brani vse nesreče, da boš hlapec zvest.

Ne hodi rad od hiše, kjer tebi dobro je; kdor pregosto službe išče, malo le tak ceni se. Goste službe so vselej redke suk-nje; trikrat se preseliti, je enkrat pogoreti. — Ne išči take službe, kjer bi premastno jedel in predebelo pil; huda je razvada. Kdor se prehitro obredi, tudi hitro strada. Razvajena družina in pa bolna živina: vsakter se je boji. Ne kjer predobro živijo, ampak kjer se pošteno držijo, tam je dobra služba.

Bodi dobrega srca in dobre vesti, dobra pohlevna duša, prijatelj vseh ljudij, kar je po pravici. Skrbi za poštenje svoje domačije, ne raznašaj po drugod domačih ljudij, in ne pravi, kar drugim vedeti treba ni. Hlapec, ki rad svojo hišo opravlja, dela večjo škodo, kakor bi streho trgal s hrama. Kar se domá zgodi, naj domá ostane, ako te višja zapoved ne sili, komu česa razodeti; in kedar greš od hiše, nesi kar je tvojega, ali poštenje pusti vsaki hiši. Kdor jemlje dobro ime, je veliko hujši tat, kakor oni, ki denarje krade; denarji se povrnejo, ali poštenje težko.

Ne bodi besedljiv, varuj se hude jeze! Kdor prerad vzame za zló, dobi lahko slovó; kdor pa rad potrpi, ima zmerom lepo vreme, in kamor se podá, vse ga rado ima, ker je

dobra duša. Nikdar ne pozabi služiti Bogu, on je tvoj prvi gospodar; ne stori za noben denar, karkoli on prepoveda. Ne zamudi po krščansko k božji službi rad hoditi, ne sramuj se tudi moliti, kakor se spodobi. »Kdor se mene pred ljudmi sramuje in me ne spoznava, njega tudi jaz spoznal ne bom pred svojim Očetom«; tako Kristus govori. Pa moliti še ni zadosti, ampak je treba tudi tako živeti, da boš Bogu dopadljiv, in te bo po smrti vzel v svoje veličastvo. Oh ne rekaj, da ne utegneš v službi Bogu služiti; kdor ne služi prav Bogu, dober hlapec tudi ne bo svojemu gospodarju. — Srečen tisti, ki prav služi Bogu in ljudem; naj kraljuje ali službuje, dobro stori vsem. Stokrat boljši priden hlapec, kakor slab gospod.

8. Nekaj za rokodelce.

Vsako pridno rokodelstvo, katero kdo zna, ima srečo za svojo tovaršico, ki človeka oskrbi časno in večno, ako si sam svoje sreče ne umori. Ali rokodelcev sreča ima pet prstov, in treba je za vse skrbeti, da katerega ne izgubi.

Palec sreče je zvestoba. Zvesto delaj vsako reč, naj bo mala ali velika, naj te

viče ali tiče, kdor jo tebi v delo dá. Delo hvali delavca. Boljše je pa eno delo dobro znati, kakor pa vsakega nekoliko popakdrati; devet rokodelcev je deset stradalcev, še če so spretni, se težko preživijo. Kdor pa delo rad skazi, po malem naročnike izgubi. Mojster-skaza (šušmar) svoji lastni sreči palec odbije.

Kazinec (kazalec) sreče je ljuba zadovoljnost. Malo za dobro vzemi, dokler kaj več ne pride; kdor malega ne časti, velikega vreden ni. Boljše je malo plačilo, kakor pa brez zaslužka glad prodajati; boljše trdo služiti, kakor vbogaime prositi. — Boljše malo po pravici, kakor veliko po krivici; kdor ljudem preveč računi, ali pa vsega ne odda, kar jim gre, sam ob svojo srečo spravi se in ji kazinec odseka.

Sredinec sreče ali veliki prst je marljiva pridnost. Kdor dela pridno rad, le on je stanovitne sreče brat; lenuha glad mori, in potepuha se vsak boji: le pridnost je sreče poglavitna korenina. — Le vedno priden bodi, naj te vidi kdo ali ne, saj je Bog tvoja priča; on ti bode plačal. — Le zmerom priden bodi, naj drugi delajo ali ne, po njih se ne ravnaj; kdor prerad počiva, v koprivah obleži. — Le priden bodi neprenehoma; čeravno mahoma ne obogatiš, po ma-

lem si vendar pomagaš. Tudi mravlje po malem nosijo, pa vendar velik kup nanosijo; le pridno rad komaraj, in Bog ti bo pomagal. Kdor vedno priden ni, svoji sreči dno izbije.

Zlatenik ali sreče zlati prst je ljuba poštenost. Vselej pošten bodi in lepo se vêdi, kedar v tuje hiše prideš ali po šterah greš. Pošten rokodelec, ki se greha boji, in domače modro posvari, če se nespodobno vêde ali pa grdo govorijo, je prijatelj božji: kamor pride, gre dober duh za njim. Razuzdan rokodelec, ki je grdih besedij, se grdežem smeji, in ljudi pohujšati pomaga, on je sovražnik božji, ki pregrešen smrad po drugih hišah vlači; hudi duh povsodi za njim hodi. — Pošten bodi, vere ne zataji, in Bogu služiti se nikdar ne sramuj. Boljše je nespametnim ljudem se zameriti, kakor pa Boga ne v časti imeti, ki je Oče tvoj. — Pošten bodi, in hišam poštenja ne odjemaj, akoravno ni vse po tvoji volji. Rokodelec, ki rad ljudi raznaša, je najhujši hišni tat; potreba se je takega bati, kakor ognja v streho. — Pošten bodi, in v novih šegah se nikar ne blodi, katere niso po zdravi pameti. Pri vsaki novi šegi prav presodi, ali je novo ali pa staro bolj po pameti. Ne brani se novine, ne zaničuj starine; stori, kar je prav, ljubi,

kar je pošten. Kdor poštenje zapusti, svoji sreči zlati prst odtrga.

Mazinec sreče je modra prihranljivost. Misli v svojih mladih letih, da se boš postaral, skrbi, da prihraniš za bolezen kake peneze. Huda je za rokodelca, ako delati ne more, in nema vinarja, kedar ga krvavo potrebuje. — Bodi dober gospodar v svojih mladih letih, da boš star imel kaj živeti. Rokodelec je sam svoj tat, ki zapravlja rad; njegova sreča mazinca nema, nema premoženja.

Srečen rokodelec, ako ima njegova sreča vseh prstov pet; uima mu ne more vzeti, kar mu je sreča dala s celo roko. Ako pa le enega prsta nema, je že pri sreči uima: kar zasluži, nema teka. Vsak tak je siromak, ki si prste sam odseka. — Ako hočeš na svetu veselo živeti, v mladih letih ne razvadi se; človek, ki malo potrebuje, pa veliko premore, le on srečen živi. — V milosti božji živeti, in v milosti božji umreti, to je prva sreča, brez te je drugo vse ledena gaz.

9. Popotnica mladeničem, ki na dežele gredo, ali pa v vojake stopijo.

1. Mladenič, Boga se boj in njemu zvesto služi, doma kakor na tujem. Če-

ravno greš iz svojega kraja, in zapustiš svoje ljudi, Bog te ne zapusti, in je povsod pri tebi. Ako je Bog s teboj, kdo bode zoper tebe!

2. Bodi pokoren svojim poglavarjem v vseh rečéh, ki niso zoper voljo božjo; poglavarji bodo na sodbi stali, kako so zapovedovali; podložnik bo odgovor dajal, kako je ubogal. Kjer ni pokorščine, je smrt.

3. Svojim pajdašem se pohujšati ne daj; ne zapusti naukov svojega očeta, ne pozabi prošenj matere in skrbno se varuj lažnivih prerokov. Ne prepiraj se o svetih rečeh, kedar ni upati na vspeh; kaj bi metal svetinje psom, ali pa svinjam žlahtne jagode. Le samo eno jih povprašaj, ali bodo poslednjo uro tudi tako govorili? ali kaj takega storili, kaj?

4. Smrti se ne boj, ako se Boga bojiš, in srčen bodi. Tudi krogla, ki na boju švigajo, vodi božja roka; ne bo te zadela, ako božja volja ni. Kedar te Bog vzeti hoče, najde te na postelji ravno tako lahko, kakor v vojski. V božjih rokah smo; kdor Boga prav ljubi, se smrti bal ne bo.

5. Bodi silen in močen v vojski nad sovražniki; ubogim, ki orožja nimajo, sile nikdar ne delaj. Krščan-

ski vojščak pozna sovražnika le na morišču, doma sta si brata. Rajši revežu pomaga, kakor bi mu vzel; le v nebesih bo plačilo on prejel. Kri, katero preliwa, ne poplača se s posvetnim blagom.

6. Kedar po svetu hodiš, dobrega učiti se nikdar ne zamudi. Dobra reč, katero znaš, je boljša kakor denar. Denar ti bo sovražnik vzel, kar pa prida veš, to ti bo gotovo plačal. Česar se v tujih krajih izučiš, bo najboljši tvoj zaslužek, ki ga prineseš domov.

7. Ne pozabi svoje dežele, ne ljudij, za katere se vojskuješ; ne pozabi tudi nebes, in za-nja skrbi. Tudi vojščak ima Boga, ne samo cesarja. Če ne moreš Bogu služiti očitno in na glas, pa lepo na tihem. Cesarju služi naj telo, duša pa Bogu tako, da bo eno prav storjeno, drugo pa ne zamujeno; kdor eno zamudi, tudi drugega ne stori, kakor se spodobi.

8. Ne daj Bog! da bi iz vojske ali iz bojišča uhajal, še v misel ne smeš vzeti tega; bila bi taka misel hudičeva skušnjava. Ubijalci ali ubežniki so puntarji dežele in prvi sovražniki Boga in ljudij. Po goščah in po temah se potikajo, in poglavarju večnih tem (peklenskemu sovražniku) pridejo v oblast. Stariši, kateri sina skrivajo,

ki iz vojske ubegne, njemu vislice zidajo, za pekel ga redijo. Uhajalci so radi tihotapci, iz tihotapcev tollovaji in ubijalci, ki po krvavi cesti v pekel tekajo. O Bog mladeniča varuj kaj takega storiti; ovaruj stariše, takega sina pod svojo streho vzeti! Kjer je ubežnik, strah je in nesreča.

9. Kedar doslužiš in prideš spet v svoj kraj, ne uči svojih ljudij grdih, nevarnih rečij, ki si jih po svetu videl, ali pri vojakihi slišal, katerih še ne vedo, po imenu ne poznajo. Vojaki razpuščeni in pa odpuščenci so pogosto razbojniki in dušni tollovaji svoje domačije. Bog nas varuj takih brambovcev! — Blagor pa vojaku, kateri se Boga boji, sveto čednost ljubi, in greh črti, zakaj nesrečni greh je dežele prvi in najhujši sovražnik.

Srčen in mlad vojščak je dežele čast, angeljev veselje, sveta njegova oblast. Za pravico se vojskuje, in krivico pa strahuje; tam v nebesih je domá, kdor svoje življenje dá za pravico in resnico matrne dežele.

10. Dvanajst tovarišev in tovaršic, mladeničem posebnih prijateljev in prijateljic.

Kdor hoče na svetu veselo živeti, naj si skrbi za zveste prijatelje, ki mu trpljenje

polajšajo, veselje poslajšajo in življenje prijetno storijo. »Zvest prijatelj je močna bramba; kdor ga je našel, našel je zaklad; on je zdravilo življenja, in več vreden, kakor zlato in srebro.«¹
 — Kdor hoče srečno po svetu hoditi, ne sme brez dobrega tovariša biti; zakaj, kedar bo padel, ne bo ga imel, ki bi mu gor pomagal.²
 Kam se boš torej, mladi popotnik, obrnil, kje si prijateljev iskal, koga si za svojega izbral?

1. Prvi prijatelj tvoj naj bo usmiljeni Jezus, ljube mladosti najzvestejši tovariš. Nikoli se ne pogubi, kdor z Jezusom v čisti ljubezni živi.

Bil si izgubljen sin, v grehu od matere rojen; Jezus je prišel na svet tebi po bratovsko roko podat, in te spet pripeljat k tvojemu ljubemu Očetu. Vidiš, kako te on ljubi!
 — Sovražniki tvoji so hoteli tebe usmrtiti, in ti vzeti večno življenje: dal se je usmiljeni Jezus umoriti za te, naj bi ti vekomaj živel. »Večje ljubezni od té nema nobeden, da kdo svoje življenje dá za svoje prijatelje.«³
 Njegovi neskončni ljubezni še ni bilo zadosti. Da bi v dobrem ne oslabeled po potu življenja, daje ti v dušni živež svoje lastno meso in svojo kri, ter govori: »Jaz sem kruh živ-

¹ Sir. 6, 14—16. — ² Prid. 4, 11. — ³ Jan. 15, 13.

ljenja, ki sem z nebes prišel. Ako kdo jé od tega kruha, bo živel vekomaj, in kruh, katerega bom jaz dal, je moje meso, za življenje sveta.«¹ Zato te k svoji mizi kliče, rekoč: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživil!² Tako ljubeznjivi Jezus že na tem svetu za te skrbi, še lepše pa po smrti v nebesih, kjer on tebi prostor pripravlja. Obljubil je nekdam priti po te, in te k sebi vzeti na prelubi Očetov dom, da, kjer je on, boš tudi ti njegov služabnik.³ Oh kolika ljubezen Jezusova! — In kaj želi Jezus od tebe za toliko ljubezen? — Le samo tvoje srce, da njega ljubiš. »Brate moj! daj meni srce svoje!« tega te prosi on: »naj živim jaz v tebi in ti v meni vekomaj.«⁴ »Kdor mene ljubi, spolnoval bo moje besede, in moj Oče ga bo ljubil, ter bova k njemu prišla in pri njem prebivala.«⁵ Oh kolika sreča ljubezni Jezusove! — Kedar se moraš v hudo nevarščino podati, spomni se, da je ljubi Jezus tvoj tovariš, in srčno izreci: »Srce moje, nikar se no boj; Jezus Nazareški je vojvoda tvoj!« in srečno boš premagal vse svoje sovražnike, zakaj: »Kdor koli bo klical v ime Gospodovo, zveličan bo.«⁶ Če si v

¹ Jan. 6, 52. — ² Mat. 11, 28. — ³ Jan. 12, 26.
— ⁴ Jan. 6, 57. — ⁵ Jan. 14, 23. — ⁶ Rim. 10, 13.

hudih skušnjavah, in te hudoba zapeljati želi; hitro izreci njegovo presveto ime: »Jezus, pomagaj, da se ne potopim!« - in vsa sovražna moč bo bežala pred teboj; vse boš zamogel v njem, ki tebe močnega stori. — In ako se ti hudo godi in ni pomoči za te od nobenega kraja, le s trdnim zaupanjem k njemu vzdihni: »Jezus, sin Davidov, usmili se mene!« »in če bi mati zapustila svoje dete, on tebe zapustil ne bo.«¹ Oj kdo nas bo ločil ljubezni Kristusove? nadloga? ali bridkost? ali preganjanje? ali meč? — V vsem tem premagamo zavoljo njega, ki je nas ljubil. — Ne smrt, ne življenje, ne druga stvar nas ne bo ločila od ljubezni božje, katera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.² Po vseh tvojih potih tebi najljubši pozdrav, tvoja najlepša zahvala naj bo: »Hvaljen bodi Jezus Kristus! Hvaljen bodi vekomaj!«

* Sveti Edmund se je v svojih mladih letih po zelenem travniku sprehajal in vzdihovaje po nebesih oziral. Zdaj ugleda pred seboj zalega mladeniča v nebeški blagosti, ki ga prijazno ogovori: »Bodi pozdravljen, Edmund, preljubi moj prijatelj!« Edmund se začudi, ter mu odgovori: »»Jaz tebe ne poznam in ne vem, kako bi ti mene poznal?«« Mladenič mu ljubeznjivo reče: »Kaj bi me ne poznal, dokler vendar v šoli pri

¹ Izaija 49, 15. — ² Rim. 8, 35—39.

tebi sedim in te ne zapustim, ali že hodiš ali stojiš. Le na čelo mi poglej in beri: Jezus Nazareški, kralj judovski. To je moje ime. Globoko v srce si ga vtisni in pobožno na svoje čelo zaznamuj: ono je zveličansko ime.« — Jezus je izginil izpred njegovih očij: pa ne iz njegovega srca. Sv. Edmund je bil imeniten učenik in svet škof.

** Kedar so svetega škofa Polikarpa obsodili k smrti, in je on že stal pred gorečo grmado, nagovarja ga neverni sodnik, rekoč: »Preklinjaj (zakolni) Kristusa, in izpustim te!« Sv. Polikarp pa odgovori: »Že osemdeset let mu služim, in še nikoli mi ni nič žalega storil; kako bi svojega kralja preklinjal, ki me je odrešil?« Tako je izgovoril in radovoljno umrl.

Kdor koga pozdravlja s temi besedami: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« in kdor na to odgovori: »Na vekomaj!« ali »Amen!« ali pa: »Hvaljen bodi vekomaj!« zadobi vsakokrat petdeset dnij odpustka. Vsi, ki so to sveto navado imeli vse svoje žive dni, zadobijo na poslednjo uro popolnoma odpustek, ako ob času, obžalovaje svoje grehe, če ne z jezikom, vsaj v srcu izrekô presveto ime Jezusa in in Marije. — Ravno tako te odpustke zadobijo tudi vsi, ki druge učijo in opominjajo tako pozdravljati se. (Papež Sikst V. 1587. Benedikt XIII. 1728.)

2. Druga tvoja tovaršica po potu življenja naj bo tebi božja beseda, beseda

nauka Jezusovega, ki ima večno življenje. V temni noči je popotniku potreba luči, da ne zaide in se ne pobije; ravno tako potrebna je mladeniču beseda božja, ki mu kaže pravo pot v večno življenje. »Jaz sem kot luč na svet prišel, da nobeden, ki v mene veruje, ne ostane v temi.«¹ — Toliko mladeničev se zmôti in zdivja, kolikor jih pridige in krščanske nauke obiskovati neha. »Kdor je iz Boga, besedo božjo posluša.«² Pridna bučelica vsako mlado jutro skrbno na polje leti po cveticah sladkega medú nabirat; teci vsako nedeljo in zapovedani svetek (praznik) tudi ti v sveto vežo božjo, božjega nauka poslušat; on je tvoji duši ravno to, kar je vsakdanji kruh za tvoje telo. Brez živeža umrlo bi tvoje telo, brez nauka božjega pa tvoja duša. Gorjé vsem visokoglavcem, ki malo spoštujejo pridige, in krščanske nauke še manj. Sam sv. Duh po pridigarjih govori; in »kdor njih posluša«, pravi Jezus, »mene posluša; kdor njih zaničuje, mene zaničuje.«³

Kedar je bil Kristus v puščavi skušan, zavrnil je peklenskega sovražnika vselej z božjo besedo, rekoč: »Pisano je, Gospoda svojega Boga moli in njemu služi!« in hudi duh je zbežal.⁴ Tudi tebi bo v skušnjavah

¹ Jan. 12, 46. — ² Jan. 8, 47. — ³ Luk. 10, 16. — ⁴ Mat. 4, 10.

božja beseda mogočno orožje, ona je močna in ostrejša, ko na dve strani brušen meč, ki do živega prebode.¹ — V največjih težavah na križu je Kristus v božji besedi imel svoje potolaženje; izrekal je, kar je v sv. pismu o njem bilo govorenega. Tudi tebi bo v najhujših bridkosti beseda božja nebeška tolažba: zakaj slajši je ona kakor med.² Kdor besedo božjo ljubi, ne bo nikdar na izgubi; ona ima večno življenje.

Dva razuzdana mladeniča sta šla neko nedeljo mimo cerkvice, v kateri se je ravno obhajala služba božja. »Pojdiva za kratek čas še midva v cerkev!« reče njiju eden. Gresta in se brez vseh mislij vsedeta v neki stol. Med pridigo gane sv. Duh srce enega toliko, da se na ves glas razjoka, se izpove svojega hudobnega življenja duhovniku, in začne prav zvesto Bogu služiti.

3. Tretja pomočnica tvoja naj ti bo srčna molitev, katero je dobrotljivi Jezus nam v tovaršico izročil, kedar se je tega sveta ločil, rekoč: »Čujte in molite, da v skušnjavo ne pridete.«³ Pobožna molitev predere oblake, gre pred sedež milosti božje, in prinese svojim prijateljem za vse potrebe božjih darov. »Molitev«, pravi sv. Avguštin,

¹ Hebr. 4, 12. — ² Psalm. 118, 103. — ³ Mat. 26, 41.

»je nebeški ključ, ki nam nebesa odpre; je mana, ki nam naše želje napolni; je oster meč, s katerim premagamo sovražnike svoje. Molitev pravičnega gre k nebesom, in božje usmiljenje pride iz nebes. Naj si je ravno nizka zemlja in visoko nebo, vendar Bog usliši človeka, ako ima le čisto vest.«

Moli kedar si vesel in hvali Boga, ki ti daje veselja; — moli v žalosti, kakor Jezus na Oljski gori, in prosi nebeškega Očeta, naj ti, če je mogoče, odvzame grenki kelih trpljenja, naj se vsegdar zgodi njegova sveta volja. Juterna rosa pohladi razpokano suho zemljo, bogaboječa molitev pa žalostno srce. Če si v skušnjavah in se hudih mislij ne moreš iznebiti, začni moliti, rekoč: »O Bog! hiti me rešit; Gospod, teci mi pomagat!« in bežale bodo tvoje skušnjave. — Kedar si v velikih težavah in ne veš, kam bi se dejal, povzdigni svoje roke, z rokami pa tudi svoje srce in začni moliti, rekoč: »Iz globočine kličem k tebi, Gospod! Gospod! usliši moj glas!« Prej ti bo Vsegamogočni poslal angelja, nego bi te očitno zapustil brez vse pomoči. — Kjer koli bivaš, moli očitno, moli skrivaj v svojem srcu. »Bogaboječa duša je tempelj božji, in čisto srce najlepši oltar.« (Sv. Bernard.)

Neki učen mladenič se prevzame v svoji domišljeni modrosti in opusti molitev, rekoč: »Zakaj bi molil; saj molitev nič ne pomaga.« Modrega učenika to močno zaboli v srce; ves žalosten obišče svojega učenca. »Kaj vam je?« povpraša mladenič. »»Oh,«« veli modri mož, »»moj prijatelj ima dobro polje in je dosihdob lepo gospodaril, zdaj je pa delo opustil in prodal vse svoje orodje, rekoč: ,Saj me Bog brez vsega dela lahko živi'.«« »Temu možu se v glavi meša«, reče mladenič, »to se pravi Boga predrzno skušati. Kdo je tolik abotnik?« »»Ravno ti, ljubček moj!«« odgovori mu učenik. »»Bog človeka lahko živi brez dela, ravno kakor brez molitve, toda noče. Zapovedal je delati, pa tudi moliti, in je svojo obljubo dal delu kakor molitvi. Če torej hočeš srečen biti, moli in delaj!««

4. Četrty prijatelj, srečnega življenja zvest tovariš, je svet i post, varih ljubega zdravja, svete čistosti, zvest rednik in oče krščanske mere v živežu. Moder post človeka uči z malim biti zadovoljen in se varovati škodljivih rečij, premagovati hudo poželenje in strahovati grešne počutke; kdor pa to premore, velja več kakor vojščak, kateri premaga mesta in kraljestva. Nezmerna žrtnost največ ljudij v najboljih letih pomori; ljudje, ki se radi postijo po pameti, učkajo starih dnij.

Ljubeznjivo in prijetno je jasno nebo, katerega ne zakrivajo temni oblaki, še ljubeznjivejše je trezno teló, katero po malem

jé in pije; v njem bistra pamet prebiva. Debele megle zakrivajo solnce, preobložen želodec temni pamet; iz gnoja vstaja smrdljiva soparica, iz polnega trebuha pa kalne (môtne) misli. »Varujte se, da vaša srca ne bodo preobložena v požrešnosti in v pijanosti.«¹ Nesreča priburi nad človeka ko nagel piš, in požrešnik jej ne more ubežati. Ne boj se, da bi po pametnem postu shudel in oslabel; Danijel in njegovi tovariši so jedli rajši sočivje in pili čisto vodo, kakor se gostili pri kraljevi mizi; vendar so bili lepšega lica kakor vsi drugi kraljevi rejenci, in ni bilo take prebrisane glave, kakor oni. Vrgli so Ananija, Azarija in Misaela v ognjeno peč, a niso zgoreli; vrgli so Danijela med deroče leve, a niso se ga lotili. Vsi ti mladeniči so bili ljubljenci božji; post je, ki stori ljubljence božje. Prvi človek se ni postil, ter je jedel prepovedani sad in nas vse storil nesrečne; Jezus Zveličar naš se je postil, in nas je odrešil; nam pa tudi zapustil vzgled, naj ga posnemamo.

Posti se, kedar te skuša hudo poželenje, da je srečno premagaš; posti se, ako nesrečno grešiš. »Post pomori greh, pokonča hudobijo, pomaga v zveličanje, je korenina

¹ Luk. 21, 34.

božje milosti in temelj svete čistosti.« (Sveti Ambrož.) Sveti post je tisti zveličanski most, po katerem so svetniki hodili v nebesa; srečno boš hodil po njem tudi ti, ako zapovedane poste držiš in se modro postiš.

5. Peti prijatelj mladeniču je vsak dober opravke, vsako pridno delo, katerega se v mladih dneh nauči. Dobro poučena glava in pa roke delavne so boljše kakor gotovo blago. Denar se lahko izgubi in zapravi, drugo premoženje nam tatje ukradejo; kar pa človek dobrega zna, po vsem svetu k redu ima in si lahko pomaga.

Bogatini posojujejo denarje, kupujejo vole in jih imajo po rejah, da prejmejo ob svojem času lep dobiček; modri mladeniči pa skrbijo, da se kaj dobrega naučijo: naj bo že brati ali tkati, pisati ali koše plesti, metle vezati ali presti. Vsako tako pridno delo bo lahko živilo človeka, ako vse drugo izgubi. — Tudi Jezus je delal orala in drugo domače orodje, priča sv. Justin; zraven dela je pa tudi rasel v modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudéh. Kdor pridno dela, lahko se brani skušnjavam; hude muhe le samo lenuhe rade pikajo. »Vedno kaj dobrega delaj, da te skušnjavec praznujočega ne najde«, opominja sv. Jeronim; »ne bo te lahko ujel, ako brez dela ne boš.« — Pridnemu in raz-

umnemu delavcu je Bog in vsak pošten človek prijatelj; veselo na zemlji lahko živi, in si s pridnim delom nebesa služi; po smrti pa gre svoj zasluženi denar prejet v nebesa, kjer neha delavnik in se začne večna nedelja.

V nekem gorenjskem kraju na Francoskem so tako borno živeli ljudje, da so morali po zimi večinomoma na dolensko iti vbogaime prosit. Samo ovce so redili, pa surovo volno prodajali, in v sili prav dober kup. Duhovniku tistega okraja so se močno smilili župljani; začne misliti, kako jim pomagati. Pridno deklico vzame v službo, ki je znala volno presti; potem najme razumnega tkalca, ki jim je volno predelal in potkal. Vzame štiri svojih župljanov, da so napravljeno sukno ž njim v mesto nesli na prodaj. Ko ljudje vidijo lep dobiček (blizu 300 kron so izkupili več, kakor je veljala surova volna), začnejo se eden od drugega učiti sukno delati iz svoje volne. V kratkem je cela okolica toliko obogatela, da so še drugim pomagali; ni bilo ljudem treba beračiti več. — Grda navada je, da moški po zimi brez dela za mizo sedijo, na peči ležijo in si pipe trebijo. Ravno takim se v peči kuha glad in beraška palica ponuja skoz vrata. »Lenega čaka strgan rokav, palica beraška, prazen bokal.«

6. Šesta tvoja tovaršica naj bo poštena obnoša, modro in pametno vedenje. Bodi prijazen vsem ljudem, saj so vsi tvoji bratje in sestre; ali posebno odkritosrčen bodi le izvoljenim, ki so dobre, Bogu ljube duše.

Varuj se, da ne prodaš svojega srca goljufom. Premedéna potica (gibanica) zobe krha, pre-sladek človek pa rad ogoljufa; zato se skrbno ogibaj lizuna. — Kdor se pa prekislo drži, njega se marsikdo boji, da bi ga ne ugriznil. Vsega tega se varuje moder mladenič po nauku sv. Pavla, ki govori: »Tvoje mladosti naj nobeden ne zaničuje, toda bodi vzgled vernikom v besedi, v vedenju, v ljubezni, v veri, v čistosti.«¹

Spoštuj svoje gospode, naj si bodo duhovski ali deželski; kedar jih srečaš, odkrij se jim; roko jim poljubi, kedar k njim prideš, ali od njih greš. Lepa pozdrava nam dela prijatelje, in ponižna obnoša, če je resnična, nas bolj priporoča, kakor učena glava in žoltih zlatov nadevan žep. Tudi sv. Pavel je ravno te misli, ker govori: »Dajte vsakomu, kar mu gre: spoštovanje, komur spoštovanje; čast, komur čast.«² Priljuden in ljubeznjiv bodi svojim vrstnikom in tovarišem, ki so tvoje starosti ali tvojega stanu; čeravno niso več kot si ti, lahko da še bodo. »Z bratovsko ljubeznijo se ljubite med seboj, s počesčenjem drug drugega prehitévajte.³ V ponižnosti imejte drug drugega za višjega od sebe.«⁴

¹ I. Tim. 4, 12. — ² Rim. 13, 7. — ³ Rim. 12, 10. — ⁴ Fil. 2, 3.

Bodi prijazen nižjim od sebe, ki so mlajši, ali ubožnejši, ali revnejši kakor si ti. »Nikar več o sebi ne misli, nego se spodobi misliti, ampak misli, kar je prav. Kakor imamo v enem telesu veliko udov, vsak ud pa nema ravno tistega opravila; tako nas je tudi veliko eno telo v Kristusu, vsak posebej pa smo drug drugega udje.«¹ Ni dobro, ako si niso udje enega telesa dobri. Pogosto eden sovražnik več škoduje, kakor pomaga prijateljev deset. — Pomagaj rad vsakemu človeku, kolikor premoreš, naj bo domačin ali tujec, naj bo stric ali ujec, bogat ali ubožen. Roka roko umije, lice pa obedve. Ne daj se dolgo prositi za to, kar lahko daš; kar se rado dá, dvakrat toliko vrednosti ima. »S kakoršno mero merite«, pravi Jezus, »s takoršno se vam bo nazaj merilo.«²

Poštene šege ne zaničuj, naj si bo stara ali nova, da je le dobra. Vse novo se postara, pa tudi staro spet ponovi: le kdor se pameti drži, je moder. Zato opominja sveti Pavel: »Vse poskusite, kar je prav, držite.«³

7. Sedma tvoja tovaršica bodi tebi dobra vest, ki človeka k dobremu opominja in pred hudim svari. — Ako ti pravi tvoja

¹ Rim. 12, 4—5. — ² Mat. 7, 2. — ³ I. Tes. 5, 21.

vest: nikar! ne stori za nobeno ceno; ako pa reče: to je prav! storiti ne zamudi nikoli. Vest je božji glas; srečen, kdor jo posluša. Njena hvala ti bo dajala stanovitno veselje, naj se ti dobro ali hudo godi. Dobra vest človeka zaziblje, da sladko spi, čeravno na trdi slami leži; huda vest krivičnika tudi na pernici drami. Strašne sanje ga plašijo po noči, hude misli ga strašijo po dne, grozoviten črv ga grize, ki se umoriti ne dá; v prsih mu gori peklenski ogenj, ki hujše peče, kakor žareče oglje.

Ako hočeš dobro vest imeti, moraš iz mladega za njo skrbeti, in se varovati vsake krivice, male kakor velike. — Krivično blago dobrega nikoli prineslo ne bo; vsak krivičen vinar deset pravičnih požre, in boljše je malo po pravici, kakor po krivici veliko. — Ravno tako nam pregrešno veselje naših želj ne potolaži, ampak jih le razdraži, vest pa nepokojno stori. — Varuj se torej vsakega greha; greh je trn hude vesti. Hujšega pa vendar na svetu ni, kakor nedolžno dušo v greh zapeljati; pohujšanje čiste duše je najstrašnejša morija. Zato pravi Jezus: »Gorje človeku, po katerem pride pohujšanje. Bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja.«¹

¹ Mat. 18, 6—7.

Kolikor zapeljanih duš ima kdo na svoji vesti, toliko peklenskih kač si obesi na svoje srce, ki ga bodo vekomaj pikale. Le kdor ima čisto vest, lahko mirno živi in srečno umrje.

Ako hočeš dobro vest imeti, moraš si poiskati dobrega spovednika, in se jih tako zvesto držati, kakor ljubeznjivo dete svojega ljubega očeta. Spovednik so tvoj duhovski oče, in ti si njihov otrok. Zato govori sveti Duh: »Moj sin! poslušaj poučenje svojega očeta, da se bo dela krona na tvojo glavo.«¹ Mladenič brez pravega spovednika in pa popotnik brez znanega vodnika ne bosta srečno hodila po nevarnem potu.

Dokler moreš, le enim se hodi izpovedavat; bolj ko te poznajo, lažje te po potu pravice peljajo. Zdravnike in spovednike pogosto menjati nikoli pridno ni. — Kedar pa imaš dobrega spovednika, le vse jim povej, povprašaj jih za vse potrebno, in ničesar ne stori brez njihovega nasveta; tako nikdar ne boš grešil. »Steza pravičnika je kakor svetlo solnčice, pot krivičnika pa trda noč.«²

8. Osmi tvoji tovariši so znanci in prijatelji, katerih najdeš po vsem svetu

¹ Prip. 1, 8—9. — ² Prip. 4, 18—19.

in se z njimi lahko spoznaš. Preden se jim v roke podaš, moraš dobro razločiti trojne znance in prijatelje. Prvi znanci in prijatelji so (kakor pravijo posvetni ljudje) časno blago in posvetne dobrote. Na nje se mladenič nikar ne zanašaj; oni zapustijo človeka ravno takrat, ko jih je največ potreba. — Drugi tovariši na tem svetu so navadni znanci in prijatelji; le v nesreči se spoznajo pravi prijatelji. Kakor senca izgine, kedar se solnce skrije, tako bodo izginili vsi prilizovalci, ako pri tebi sreče ne bo. Koli- kor jih pa ostane in v nesreči roko podá, o teh se reče, da so vredni sto centov zlatá. Vzdignili te bodo, ako boš padel, tebi po- magali v vsaki potrebi, in te lepo spremili do pokopališča. »Kdor se Boga boji, on bo našel dobrega prijatelja; zakaj kakoršen je on, takov bo tudi njegov prijatelj.«¹

Kakor dobrote minejo in prijatelji izgi- nejo, če ne poprej vendar za grobom, tako bodo tebi tretji prijatelji vekomaj zvesti ostali, spremljali te križem sveta, in pojdejo s teboj tudi na oni svet v dolgo večnost; to so čednosti in dobra dela. Naj si ravno nemaš posvetnih dobrot, in šteješ le malo pravih prijateljev, vendar za te prija-

¹ Sir. 6, 17.

telje povsodi lahko skrbiš, če le po svoji moči dobro storiš. Ravno to te usmiljeni Jezus uči, rekoč: »Delajte si prijatelje s posvetnim premoženjem (krivičnim mamonom), da vas, kedar obnemagate (umrjete), vzamejo v večna prebivališča (v nebesa).«¹

Krščanski mladenič pa nema samo prijateljev na tem svetu; tudi v nebesih, kjer je doma, ima brez števila veliko znancev in prijateljev, katerih ne sme pozabiti.

9. Med nebeškimi znanci in znankami je najprva prijateljica tvoja za Bogom Marija prečista Devica, tvoja najmočnejša priprošnjica. Kakor Janezu pod križem, izporočil jo je tudi tebi usmiljeni Jezus, rekoč: »Poglej, tvoja mati!« Zatorej jo moraš pa tudi spoštovati kot svojo nebeško mater in ljubiti kakor sv. Janez, ljubeznjivi Marijin sin. — Marija je pribežališče grešnikov, katerim prosi in zadobiva usmiljenje; čistim mladeničem je pa skrbna mati, ki jih tako rekoč na svojih rokah nosi, da se nobeden ne pogubi, kdor Marijo prav časti.»

Sveti Anžgar (Oskar) je v petem letu izgubil svojo mater, in se je potem védel zelo slabo, ter bil v nevarnosti, pogubiti se. Zdaj se mu sanja, kakor bi bil globoko zagreznil v neko blato, katerega že ni več

¹ Luk. 16, 9.

mogel gaziti. Poleg blata je videl gladko cesto med zelenim drevjem, po cesti pa trumo čistih devic, prav po nebeško belo oblečenih. Pred njimi je prišla najimenitnejša, nebeška gospa, katero je lahko spoznal vseh kraljico. Prijazno ga zakliče po imenu, rekoč: »Moj sin Anžgar!« Mladenič se ogleda in vidi v nebeški družini tudi svojo rajno mater; skočiti jej hoče v naročje: ali on ne more, ker pregloboko tiči v blatu. »Vidiš, moj sin«, reče mu zdaj nebeška kraljica, »ako hočeš priti v našo družbo, moraš biti ves drug mladenič. Varuj se praznih igrač in otročjega bahanja! Bodi priden, pokoren in bogaboječ, potem boš prišel tudi ti ob svojem času k svoji materi v našo tovaršijo.« To je mladeniča toliko poboljšalo, da je odrastel moder mož, svet škof in imeniten apostol nemških dežel.

Kar je Marija na ženitnini v Kani Galileji strežajem dejala: »Karkoli vam Jezus poreče, storite!« to ona tudi tebi veli. Marijin sin ne more biti, kdor zvest služabnik Jezusov ni. — Ni mladeniča na svetu poštenega, ne vem svetnika v nebesih, ki bi Marije posebno ne častil in si je ne bil izvolil za svojo posebno pomočnico. Tudi tvoja posebna tovaršica naj bo, posebno dokler po deviško (neoženjen) živiš. — Prečista Devica, nevesta svetega Duha, zbala se je moške podobe, kedar ji je angelj Gabrijel prinesel počeščenje; zato je pa devica rodila in de-

vica ostala, vsem mladeničem vzgled, kako naj deviško čistost ohranijo. — Ponižna dekla Gospodova je bila Marija, ti pa bodi zvest hlapec Gospodov; kakor Mariji, naj se tudi tebi godi po njegovi besedi. — Pozdravi večkrat svojo nebeško mater, rekoč: »Bodi češčena, kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše!« Priporočaj se vedno njeni mogočni priprošnji in rekaj: »Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta božja porodnica, ne zavrzi naših prošenj v naših potrebah!« — »Kedar te zgrabijo valovi hudih pregrešnih navad, in si v nevarnosti, da bi te ne požrli, oglej se gor na nebeško zvezdo, zakliči Marijo! Hitro boš občutil roko, s katero te bo prijela, povzdignila in ohranila, iz nevarnosti rešila in iz morja pripeljala na kraj miru in pokoja«; tako uči sv. Bernard. Kedar je tvoje srce žalostno in se ne moreš potolažiti, obrni se k Mariji svoji materi, in priporoči se nji, rekoč: »Spomni se, o premila devica Marija, da ni bilo še nikdar slišati, da bi kdo bil zapuščen, ki je pribežal pod tvojo obrambo, priporočil se tvoji pomoči, in prosil tvoje priprošnje. V tem živem zupanju, devic Devica, hitim k tebi, pred teboj grešnik vzdihujem; ne zavrzi, Mati Jezusa, Božjega Sina, mojih besed, ampak milo poslušaj in usliši me!« V naročju svoje ma-

tere našel boš mir in veselje. — Moli posebno o sobotah litanije Matere Božje, posti se večkrat Bogu in Mariji v čast; hodi večkrat ob njenih svetih praznikih k spovedi in k svetemu obhajilu, ako le moreš; živi po njenih svetih vzgledih, in kar boš pravičnega prosil po Mariji, vse boš prejel in se nikdar izgubil ne boš. »Po njej je stopil Bog na to zemljo«, govori sv. Avguštin, »po njej zaslužijo priti ljudje k Bogu.«

Sv. Frančišek Zalezjan je imel v svoji mladosti strašno hude skušnjave, katerih se ni mogel iznebiti. V svoji bridkosti gre v cerkev, poklekne pred podobo Marije Device, začne mile solze takati, in moli molitvico: »Spomni se, o premila devica Marija« itd. (kakor zgoraj). Kakor hitro je to opravil, oveseli se njegovo sree, in ljubi mir ga ni več zapustil.

10. Deseti tovariš, poseben nebeški prijatelj, je tvoj zvesti angelj varih, ki ti ga je Oče nebeški dal za tovariša od zibeli do groba. On te varuje hudega in te opominja k dobremu; on dobre misli budi v tvojem srcu, in te svari po tvoji vesti, kedar storiš kaj hudega. Tvoj angelj varih stoji pred obličjem Očeta nebeškega, nosi tvoje molitve in dobra dela pred prestol milosti božje, in se veseli tvojega poboljšanja. Zato pravi Kristus, da je veselje med

angelji božjimi nad grešnikom, kateri se spokori.¹

Tvoj desni angelj varih tebi v nebesa pomaga; o nikar, da bi ti sebi in drugim z zapeljevanjem pomagal v pekel! Vsak zapeljivec je sovražnik angeljev in pomagalec hudičev. »Poglej«, pravi gospod Bog, »jaz hočem poslati svojega angelja, ki pojde pred teboj; on bo tebe varoval na potu, in te pripeljal v kraj, katerega sem tebi pripravil. Spoštuj ga in glej, da ga ne zaničuješ. Kedar boš grešil, on tebi ne bo prizanesel, v njem je moje ime.«²

Počasti vsak dan zjutraj in zvečer svojega angelja variha ter se izroči njegovemu varstvu, rekoč: »Ljubi angelj, varih moj, vselej mi k pomoči stoj!« — Obljubi pa tudi svojemu angelju, da ga hočeš lepo ubogati, in mu zvesto pomagati, Boga častiti in bližnjega zveličati. Kdor sam sebe in druge hudega varuje, za srečo in zveličanje svoje soseske skrbi, on je angelj svojih bratov, in bo tudi v nebesih angeljev srečen tovariš. — Pokliči v vseh skušnjavah in nevarnostih svojega angelja v pomoč, in ne boj se hudega. »Bog je svojemu angelju ukazal, da te bo varoval po vseh tvojih potih.«³ »Pri nas so angelji

¹ Luk. 15, 10. — ² II. Mojz. bukve 23, 20—21.
— ³ Psalm. 90, 11.

in so tudi pri tebi, da te varujejo in ti pomagujejo«, govori sv. Ambrož. »Kaj bi se bali, ki imamo take varihe? Le samo posnemajmo jih! — Kedar nas stiska kaka zeló huda skušnjava, ali se nam približuje velika bridkost, vsak naj pokliče svojega variha, svojega vladnika in pomočnika v sreči in v bridkosti.«

Neki grozoviten deželski poglavar je v ječo vrgel ubogi materi moža in otrokom očeta. Že petnajst mesecev je bil nedolžni mož zaprt. Neko dolgo noč poklekne mati in tudi otroke opominja moliti, rekoč: »Otroci! še vi molite in priporočite se svojim angeljem varihom, naj naprosijo Vsegamogočnega, da se usmili ujetega očeta.« — Otroci ubogajo. Nagloma pa njih najmlajši, še ves nedolžen angeljček, zavpije in strmo gleda skoz okno, rekoč: »Mama! pogledjte angeljce, kako se svetijo, in pa kako hitro dirjajo proti poglavarjevi hiši! Zdaj že gredo v hišo.« »»Hodi spat, dete!«« reče mati; »»ti nisi zdravo, ki to govoriš. K temu možu ne hodijo angeljci.«« — »Šli so k njemu«, pritrdi dete. »»Kaj niste, mati, vi sami rekli««, začne starejši otrok, »»da pri bogaboječih čujejo angeljci; lahko so slišali našo molitev in so šli hudemu gospodu povedat, kar je Bog rekel.«« Materi se na to srce ohladi; vsi sladko zaspijo. — Drugi dan veli poglavar svojemu pisarju: »Kamor sem se nocoj obrnil, neprenehoma sem slišal prošnje žene in otrok za tega jetnika; nisem imel pokoja, dokler sem dal

mož-besedo, tega jetnika izpustiti, kakor hitro bo dan. Naj se zgodi!« — Kmalu potem objame rešeni oče ženo in svoje otroke.

11. Ednajsti posebni prijatelj v nebesih je tvoj svetnik, ki so ga tebi pri svetem krstu dali za tovariša. — Lepo in žlahtno je svetnika ime, katerega sv. krščanska cerkev novokrščencu na prošnjo starišev in botrov dá; le po tem imenu nas spoznava sveta mati katoliška cerkev za svoje otroke, po tem se bomo spoznali na onem svetu. Ako pa grešno živiš, ne spoznaváš pridno svojega patrona (zaščitnika, besednika), tudi on enkrat ne bo poznal tebe svojega imenca.

Kakor tebe po tvojem imenu kličejo tvoji znanci in prijatelji, tako kliči svojega patrona tudi ti, in skrbi, da boš vreden njegovega imena.¹ Najbolje častí svojega patrona, kdor po vzgledu njegovem živi in skrbno posnema njegove čednosti.

Aleksander je bil imeniten kralj in mogočen vojščak. Ko je zvedel, da se neki malopriden možun tudi imenuje Aleksander, dejal mu je: »Ali se nosi, da boš Aleksandra vreden, ali pa se Aleksander več ne imenuj!«

Dobro storiš, če si omisliš lepo podobo svojega svetega patrona, in se spomniš njegovega življenja kolikorkrat zagledaš njegov

¹ I. Kor. 4, 16.

kip; še boljše storiš, ako globoko v svoje srce vtisneš njegove čednosti, in večkrat ponoviš sveto obljubo, jih skrbno posnemati po svojem stanu. Posebno kedar obhajaš veseli god svojega imena, ponovi krstno obljubo, preberi in premisli življenje svojega patrona; skleni kakor on pravično živeti in za nebeško kraljestvo voljno trpeti; taka rešitev je najboljša vezitev, katero vsakdo lahko ima. »Ravnaj se po meni, kakor sem se jaz ravnal po Kristusu«, tako te opominja po besedah sv. Pavla tvoj patron. Priporočaj se svojemu patronu, ali se ti dobro ali hudo godi, naj prosi za-te Boga; zapuščen ni, kdor ima svojega besednika v nebesih.

12. Dvanajsti tovariši in tovaršice tvoje so vsi svetniki in svetnice božje, tvoji bratje in sestre v nebesih. Tam pri Očetu se veselijo, za te prosijo in želijo, da bi prišel skoraj za njimi v sveto nebó. — Ljubi je, in priporočaj se njim, naj Boga prosijo za-te; molitev pravičnih veliko premore, koliko več prošnja izvoljencev božjih!

Lepo migljajo svetle zvezde na ponočnem nebesu, kažejo pot brodnarjem po morju in popotnikom stezo po suhem; še lepše se svetijo izvoljenci božji v nebesih, in nam kažejo pravo pot, srečno priti za njimi. Moder popotnik se rad po nebesu ozira, ko se mu

na zemlji stemni; ogleduj se, mladenič, tudi ti rad in premišluj sveto življenje svetnikov, dokler malo kaj dobrega vidiš na svetu. — Vsak dan obhaja sveta mati katoliška cerkev vesel spomin kakega svetnika; obhajaj ga tudi ti, kakor te sv. katoliška cerkev uči, in priporoči se vsako jutro svetniku tistega dne. — Beri in poslušaj, kako so živeli božji svetniki; življenje svetnikov, pravi sv. Frančišek Zalezjan, je živ evangelij. — Posebno pa vsako nedeljo si izvoli tovariša, njegovi priprošnji se izroči, njegove čednosti si zapomni in obljubi jih posnemati. — K temu namenu najdeš v teh bukvicah dva in petdeset božjih svetnikov, vsake starosti, vsakega stanu, posebno za mladeniče popisanih; po njih boš spoznal, kako se Bog časti v svetnikih. — Oni ti podajajo roke in te k sebi želé, le tudi ti jim podaj roko in lepo, zvesto hodi za njimi, dokler enkrat po te ne pridejo in te sprejmo v večno življenje. »Gotovo boš tudi po tem kratkem življenju to, kar so zdaj svetniki, ako boš na zemlji to, kar so oni bili svoje dni.« (Sv. Janez Krizostom.)

11. Mladeničev trojna domovina.

Vsak pošten človek trojno domovino ima, katero tako ljubi, da življenje za njo dá, ako

je potreba. To je storil Jezus, naš Zveličar. Tudi ti svojo trojno domovino imaš; potreba je, da jo spoznaš in globoko vtisneš v svoje srce.

Prva tvoja domovina je ljuba materna dežela; preveseli kraj, kjer je tvoja zibel stala, kjer si kot dete prve rožice trgaj, in mladenič metulje prvokrat lovil. Tudi ptičica pozna svoje gnezdo, kako bi pa človek pozabil rojstveni kraj! Slehern zelen holmec (hribec) nas opominja veselih mladih dnij, vsak studenec nam pripoveduje o srečnih rajskih časih pretekle mladosti; zeleni travniki in pisane ledinice nam še kažejo, kako veselo je bilo svoje dni naše življenje. Kdo bi svoji ljubi domovini ne vedel hvale za vse to? Kdo s hvaležnim srcem za svojo domovino ljubeznjivo ne poskrbel?

Pomagaj svojemu kraju, v katerem si doma, karkoli moreš, da bo lepše in lepše prebivališče prave sreče in zadovoljnosti. Ne sramuj se svojega ljudstva, ki je tvojega naroda, in svojega jezika ne pozabi, katerega so te tvoja ljuba mati naučili. Beseda materna je živo znamenje materine ljubezni; kdor to znamenje zataji, matere vreden ni. — Brani svojo materno deželo očitnih sovražnikov, ki z orožjem pridejo hiše in mesta palit (žgat); varuj pa tudi svoje ljudi skriv-

nik zapeljivcev, ki po deželi prebivalce podpihujejo, na tihem ljudstvo puntajo zoper poglavarje, kralje in cesarje, in strašnega razboja ogenj v streho nosijo. Taki puntarji so dežele najnevarnejši sovražniki; slobodnost oznanjujejo, na tihem pa za ubogo ljudstvo strašno železje kujejo, da se Bogu usmili! Bog nam daje kralje in cesarje, nam pošilja poglavarje in nam gosposko stavi dobro in hudobno. Dobra je ljudem plačilo, huda je pa šiba; obedvoje potrebujemo, čeravno vsi vzdihujemo, da bi nam dobri Bog dal dobro gosposko. Tudi Jezus, Božji Sin, je krivičnemu sodniku bil pokoren, pokoren do smrti križa; tako je svet odrešil. Vzgleđ nam je zapustil, da naj ga posnemamo. — V ognju hiša pogori, v puntu (praski) pa dežela. Bog nas vsega tega varuj; varujmo pa tudi mi, če deželo ljubimo, svojo domovino!

Druga tvoja domovina je domača cerkev, v kateri si bil krščen. V tvoji domači cerkvi stoji krstni kamen, pri katerem si prejel prvo in največjo srečo, biti božji otrok. Krstni kamen spominja te, kaj so tvoji botri obljubili za te: da zvesto Bogu služiš, sveto čednost ljubiš, in greh sovražiš. Tam vidiš pridižnico ali leco, kjer si slišal prve nauke večnega življenja; da jih ne pozabiš! Tam je spovednica, tvoja opom-

nica, da si se poboljšati obljubil in vredno spokoriti; da ne zamudiš obljube dopolniti! V cerkvi je oltar, sveta miza božja, kjer si tolikokrat pri sveti maši bil, sveto rešnje Telo zaužil, in očitno spoznal, kako te Jezus ljubi. Cerkev je hiša božja in vrata nebeska. Tvoja žlahta tam počiva, zemlja starše pokriva; morebiti boš pri njej počival tudi ti.

Ljubi domačo cerkev, svojo duhovno domovino, poskrbi kolikor moreš, da bo čedna in snažna hiša Gospodova, v kateri si kot kristijan doma. — Pa tudi svete krščanske cerkve ne pozabi, katere je zidana cerkev le vidno znamenje. Ona je zbirališče pravih vernih kristijanov; njen srečni sin si ti, ona tvoja ljuba mati, ki za te skrbi. Skrbi, da boš njene nauke rad poslušal, se za njeno sveto čast poskušal; dopolnoval, kar ona zapoveduje, se varoval, kar ona prepoveduje. Varuj se krivih prerokov, ki cerkev zaničujejo; ne verjemi goljufnim učenikom, ki nove nauke oznanjujejo in svete cerkve ne spoznajo. Kdor katoliške cerkve nema za svojo mater, tudi Boga nema za svojega Očeta, in ne vé, kje je doma.

Tvoja tretja domovina so sveta nebesa, hiša Očetova, kjer smo vsi doma. Tam je Bog, tvoj ljubi Oče, ki te k sebi

hoče; tamkaj Jezus tvoj Gospod tebi prostor dela; tamkaj sveti Duh, ki te je posvetil, krono večnega življenja že pripravljeno drži, in jo tebi dati želi. Tam je Marija tvoja mati, ki za-te prosi, — tam so božji angelji, vsi zvesti prijatelji; tamkaj so izvoljeni tvoji ljubi bratje. Roke ti podajajo in te k sebi vabijo: »Ljubi brate, pridi! Pridi k nam v sveto nebó, pridi k nam domov!«

Za nebesa le skrbeti, za nebesa vse trpeti, za nebesa le živeti, za nebesa tudi umreti, to naj bo tvoja prva in poslednja skrb.

12. Nebeško ogledalo krščanskega mladeniča.

Prelepo svetlo je nebo, kako pa zemlja temna! Kako veselo je nebo, kako pa zemlja revna! — V nebesih Jezus solnce je, ki med svetniki sveti se v večni nebeški luči; in svetniki lepši so, kakor je solnce juterno, ki izza gor prisije. Kdor hoče med nje priti, mora za njimi hoditi, ne za pregrešnim svetom. Stanovitno so na zemlji prebili nepokojni svet, in zdaj večni pokoj uživajo tamkaj v svetem rajju. — Bogastva in dobrot niso poželeli na le-tem svetu, živeli so le v radovoljnem uboštvu; bogati dobrih del so šli v sveto nebo, kjer zdaj zauživajo, kar so

dobrega storili na zemlji. Hodili so po zemlji svoje dni; ali le pri Bogu bile so njih želje, v nebesih njihovo veselje, katerega so iskali, izgubiti se največ bali. Njihovo srce je napolnjeno neskončnega veselja; nobeden ga jim ne bo več odvzel. — Niso marali za pozemeljsko lepoto; skrbeli so le svoji duši za dragoto, katere molj ne sne, katere tat ne ukrade; le krono so si spletali iz rožic svete čednosti, in zdaj jo tamkaj nosijo; pa tudi za-te prosijo, da bi jo nosil med njimi. — Tukaj so se postili, zdaj tamkaj se gostijo; tukaj so se solzili, zdaj tam se veselijo; na zemlji so se trudili, zdaj tam počivajo in pri Gospodu uživajo svoje večno plačilo; za Jezusom so hiteli, in srečno so ga došli.

V nebesih si roke tam podajajo mladi fantje, veliko srečo si voščijo, da so premagali posvetno zapeljevanje. Tam se srčno radujejo z Jožefom egiptovskim, in ga lepo hvalijo, ki je bežal pred grehom, ter rajši nedolžen bil zaprt, kakor izgubil nedolžnost, ki jo je ljubil črez vse. Na njem čistost sveti se še lepše kakor solnčice; in vsi njegove suknjice se lepo veselijo. — Tam na veselih hribcih pravični zdaj stojijo; v neskončni večni luči prelepo se svetijo. Bliščijo se vse rane njihove, velike bolečine, ki so jih tukaj voljno potrpeali; oh, kako so jih tam veseli! Ne-

beška čast iz njih blišči, in vsa sovražnikov oblast premagana pod njimi leži. — In v desni roki vsak drži zeleno vejico palmovo; prijazno se smeji, ter nam veselo kaže, kako srečno je premagal.

Tam slepci čisto vidijo, tam gluhi tanko slišijo, in kruljevih tam ni, kjer starost omladi; tam je novo in mlado vse, staro tam minulo je. — Jokanje tam nehalo, vesele pesmi se pojô; nesreče tam ne bo, ne smrti ne trpljenja; in vsaka mila solza, ki se nedolžno utrne, se tamkaj preobrne v morje zveličanja. Veselja vir je večni Bog, on dobri Oče vseh otrok, ki njega ljubijo. — Oh morje preneskončno veselja večnega! Oko ga še ni videlo, uho ga še ni slišalo, tudi srce ne občutilo; — pripravljeno čaka tudi tebe, o mladenič. Povej, ali ne želiš tudi ti priti v nebesa? Ali v svojem srcu ne goriš tako srečen tamkaj biti?

V nebesa pravo pot poznaš skozi to dolino solz; prijateljev tudi zadosti imaš v nebesih in na zemlji. Poglej, kako te vabijo, veselo k sebi kličejo svetniki tam v nebesih, da bi hodil tudi za njimi ti, kakor za Kristusom oni, po ostri stezi večnega življenja. Glej, roke ti podajajo, z molitvami podpirajo, ker te za ljubo imajo. Ali jih ne boš posnemal? — Mladenič, ne mudi se, tvoj dom

v nebesih je; ne išči ga na zemlji, zapeljivosti ne jemlji, ki ti jo ponuja svet, da bi te pogubil!

Fantič mlad, žlahten sin nebeške rodovine, o ne zaljubljaljaj se v pozemeljske drobtine! Zemlja je preslaba izpolniti želje tvoje, tam v nebesih najdeš le veselje svoje, kolikorkoli ga srce tvoje poželuje; pod solncem srečen ni v resnici prav nobeden. Če svojo srečo v posvetnem premoženju najti želiš, za praznim vetrom tekaš, in po vetru prah kadiš. Največja sreča na tej zemlji je le kratka sanja — gola senca.

Naj se le bogatini bahajo s svojim blagom, ne bodi za bogastvo tebi žal! Najboljše tvoje je blago, ki ga je tebi Stvarnik dal: zdravo telo, pridne roke, glava dobra, žlahtno srce, da boš časno srečen, večno zveličan. Naj si ravno borno tu živiš, dobrega pa veliko storiš, bogat v nebesa pojdeš.

Naj se prevzetneži bahajo s krasnim poslopjem, v katerem zdaj prebivajo, in draga oblačila kažejo, v katerih se svetlijo; — tvoj dom neskončno lepši je, visoko tam nad solncem, kjer brez števila zvezdic sveti se. Niso ga človeške roke zidale: vsemogočni Bog ga je postavil, pravičnim vsem pripravil.

Naj se hvalijo otroci tega sveta svojega žlahtnega stanú, svoje imenitne službe; za-

dovoljen bodi in lepo skrbi, da boš zvest in priden hlapec svojega Gospoda, ki je v nebesih. Nekdaj bo tudi tebi čast in večna hvala, kedar se bo tvoja služba na tem svetu dokončala. Veselo poneseš svoje talente Gospodu večnemu, ki ti jih je izročil; pa tudi lepo pridavo, ki si jo pridobil, in porečeš: »Gospod! pet talentov si mi izročil, glej, pet drugih sem pridobil.« Oh kako veselo boš zaslišal Jezusov prijazni glas: »Pridi, dobri in zvesti hlapec; ker si bil v malem zvest, črez veliko bodem te postavil, pojdi v veselje svojega Gospoda.« — In vsi izvoljeni svetniki in angelji te bodo tam sprejeli, in s teboj večno hvalo peli neskončnemu Bogu.

Poglej, preljubi bratec moj, to je odloček tvoj: v nebesa srečno priti po poti čednosti, in tam se veseliti v neskončni večnosti; zato si stvarjen na ta svet, le k temu si poklican. Ako na svetu vse izgubiš, da le nebeške steze ne izgrešiš: vse to se ti bode tamkaj stokrat povrnilo, kar tukaj zapustiš. Če pa nebesa zamudiš, vse izgubiš.

Preljubi moj, ki si še mlad, in bi v nebesa prišel rad, prav lepo prosim te, poslušaj in ubogaj me, kaj ti na pot povém, da boš prav lahko in srečno hodil.

13. Sedem zlatih naukov mladeničem za srečen pot.

1. Stori vse k večji časti božji in dušam v zveličanje. Rumeno solnce vstaja in oznanja božjo čast, po noči blede luna tudi Stvarnika časti, in milijonov zvezd gori, vse k večji božji časti. — Pod nebom drobne ptičice prelepo žvrgolijo, po vodah male ribice veselo plavajo, po zemlji živali letajo in se veselijo, vse k večji časti božji. — Tudi vsaka travica zeleni in vsaka rožica cveti le k večji časti božji. — Črviček se v prahu giblje in kapljica na veji ziblje, tudi k večji časti božji. — Nebesa oznanjujejo nam božjo veličast, svetovi prerokujejo njega hvalo in oblast; tudi tebe, o mladenič, stvaril je k svoji časti, storil te krono vseh stvari, da se v tebi časti. Le božja čast je prvi tvoj opravek, njegova hvala tvoj največji davek. Če se to prvo prav zgodi, vse drugo se lahko stori, in duša zveliča.

Ko zjutraj zgodaj vstaneš, in se na pot podaš, delati se pripravljáš, ali delati nehaš: le vse v imenu božjem. — Si lačen ali žejen, in piješ ali ješ, si truden ali shojen, in počivat greš: vse k večji časti božji. — In kedar kaj trpiš, se milo posolžiš, zaničevan od ljudij, se hudo ti godi: naj bo v imenu

božjem, vse k večji časti božji! — Bog tebi dá, Bog vzame, kakor njemu dopade, tako se vse zgodi: naj bode vselej hvaljeno njegovo sveto ime. Tako se Bog časti, tako bo tvoji duši vse v večno zveličanje. — O stokrat srečen človek!

2. Greha se najbolj varuj; on je tvoja največja nesreča na tem svetu. Kakor hitro se ti hudo pregrešiš, izgubiš angeljsko oblačilo posvečujoče milosti božje in nedolžnosti, ki si ga dobil pri svetem krstu; greh te obrne s prave steze zveličanja, in te tira na široko cesto pogubljenja, podere ti dušni mir, črva ti v srce zasadi, črva hude vesti. — Hudobni greh je tvoje duše smrt, in strašni pekel tebi odprt, ker nisi v milosti božji. Oh to je strah in groza!

Hočeš se smrtnih grehov prav varovati, moraš se skrbno malih grehov tudi bati. Naj ptiček le za majhen krempljec na zanki obvisi, ali se za eno samo pero limanic prime in vlovi, ne more več vzleteti, že mora hitro umreti. Taka se grešniku godi, ki se malih grehov ne boji.

Hočeš se greha prav varovati, vedno Boga pred očmi imej, ki vse vidi in vse vé, in te bode ostro sodil. Tako je govoril nedolžni Jožef egiptovski: „Kako bi mogel tako hudobijo storiti in zoper svo-

jega Boga grešiti?“ Božji strah je dober varih, začetek vse modrosti; kjer njega ni, tam se greši, in strašen pekel služi.

Želiš se pregrešnega življenja obvarovati, pokore ne odlagaj, kedar se pregrešiš; na pravo stezo si nazaj pomagaj, da je za vselej ne izgubiš; le pokora zopet dá, kar pregreha vzame.

3. Spovej se prav pogosto in skrbno očisti svojo vest, da si boš vedno posvečujoče milosti in ljubezni božje svest, brez katere ne zamoreš dobrega storiti, tudi ne zveličan biti. »Spoved dušo zveliča, pregrehe odžene, skušnjave premaga, pekel zapre in nebesa odpre«, pravi sv. Avgustin. Kdor spoved le odlaga, tudi greha ne premaga; kdor brez božje milosti rad živi, brez božje milosti umrje in se pogubi. Vsak dan več ali manj grešiti, samo enkrat ali po dvakrat v letu pa k spovedi hoditi, bo slabo za dušo! Redke spovedi slabijo dobro vest, oslepijo grešnika, da grehov več ne spozna, katerih preveč ima. Kako žalostno je to! Mladenič! v večji nevarnosti pregrešni ko živiš, češče glej, da se spoveš; če tudi enkrat vsakega meseca k spovedi greš, ni preveč. Vsaka vredna spoved je ena stopinja bliže svetega raja.

Da se pa sveta spoved prav stori, zato je potreba dveh rečij: prvič dobrega

spovednika imeti. — Čeravno spovedniki vsi oblast imajo, za tebe vendar vsi le ne veljajo, kakor ne vsak zdravnik za bolnika. Poišči si spovednika, ki bodo tebi oče, in bodo po očetovsko skrbeli za te. Moraš pa tudi ti njim dober otrok biti, jih lepo ubogati in za njih moliti. Tvoj spovednik naj bodo moder in razumen svetovalec, ki te bodo umeli prav voditi; — zdravitelj učen in stanoviten, ozdravit tvoje dušne rane; — prijatelj zvest in ljubeznjiv, kateremu lahko vse zaupaš; — naj bodo mož po volji božji, razsvetljen od Bog; zato pa tudi prosi ga, naj ti jih najti dá. Kdor ima preveč spovednikov in zdravnikov, njegova duša in telo je že blizu smrti. Le enega pravega si izvoliti, in njemu prav pokoren biti, to je dobro in prav.

Da se spoved prav opravi, je potreba drugič storiti jo ob pravem času. Kakor hitro se hudo pregrešiš, ne odlagaj spovedi od nedelje do nedelje, ne čakaj adventa ali pa velike noči; in ako je mogoče, da se danes spoveš, na jutre ne odlagaj: lahko bi bilo že prepozno. Ne vemo dné ne ure, kdaj nas Gospod pokliče na odgovor; pripravljen moraš biti. Pa tudi večkrat v letu, tudi zavoljo malih grehov ne smeš spovedi zamuditi, čeravno nisi storil velikih

grehov. Kdor se gосто umije, bo lepo čist in bel, in kdor se večkrat vredno spoveduje tudi malih grehov, bo mirno in čisto vest imel. Mirna in čista vest je sladkost življenja.

4. Z gorečim srcem teci k sveti božji mizi, kolikorkrat pristopiti smeš k svetemu obhajilu. Prijatelja, ki se prav rada imata, se tudi rada snideta in pogovorita. Prijatelj tvoj najboljši je preljubi Jezus; zato te k sebi vabi in lepo kliče te, rekoč: »Pridi, ki si obložen, in dosti trpiš; jaz bodem te poživil,¹ da ves ne oslabiš. Le jaz sem vinska trta, in ti mladika si; brez svoje vinske trte mladika ne rodi: tudi dobrega brez mene storiti ne zamoreš ti.² Kdor moje meso uživa in pije mojo kri, le v njem jaz ostanem, in v meni on živi.³

Prijatelj, ki gre pogosto mimo prijatelja, njemu ne oglasi se, in ne ogleda se nanj, tak prijatelj biti neha. In kedar celo povabljen k večerji priti noče, kako bi bilo mogoče, da bi bila prijatelja? Mladenič! ako prijatelj Jezusov biti želiš, z veselim srcem skrbi, da v svetem obhajilu pogosto ponoviš ljubezen do Jezusa. In kakor juterna rosa cvetlico omladi, še lepše omladi ljubezen Jezusovo presveto obhajilo. Z le-tem nebeškim žive-

¹ Mat. 11, 28. — ² Jan. 15, 1. 4. — ³ Jan. 6, 57.

žem pomnožijo se čednosti, in vse popolnejše stori, kar v čistih dušah dela božja milost. Ti truplo pogosto oskrbiš z živežem, in svojo dušo pa, ki toliko truda in težav ima, še enkrat v mesecu ne poživiš! Ni čudo, da na potu onemagaš, ki sveto obhajilo rad odlagaš.¹ Brez ljubega Jezusa boš mladika suha, v ogenj vržena.

Če Jezusa prav ljubiš, boš obhajilnih dni vesel, pripravil se boš lepo, in ga pod svojo streho vzel; tako bo došlo tvoji hiši zveličanje. — Ako si v smrtnem grehu, o ne podstopi se; če si pa čistega srca, obudi prave želje, stori duši veselje, naj užije Jezusa svojega zveličarja, kolikorkrat ti dovolijo tvoj spovednik. Pa tudi pri vsaki sveti maši se v duhu obhajaj s svojim Zveličarjem. — Tako boš srečno živel, pa živel ne boš sam: Jezus bo živel v tebi, in ti pa z Jezusom. Kdor z Jezusom živi, se umreti ne boji, ker Jezus je vstajenje, le on večno življenje, katero svojim dá. — Oh srečen, kdor obhaja ljubezen Jezusa v presvetem zakramentu Telesa rešnjega pogosto in pa vredno! On pije iz studenca življenja večnega.

5. Poslušaj rad in skrbno besede božje glas. Vsako sveto nedeljo in vsak praznik sveti moraš ti skrb imeti, vsaj

¹ Sv. Tomaž Vilanovan.

eno pridigo slišati in pa krščanski nauk, ako je le mogoče.

Kedar spodobno moliš, tedaj govoriš z Bogom ti, kedar pa slišiš pridigo, Bog s teboj govori. Če nočeš ti poslušati, kar tebi on veli, tudi on ne bo poslušal, kar ga bo-deš prosil ti. Kdor pridige rad opušča, h krščanskim naukom tudi ne gre, bode Boga pozabil, in hitro izgubil se: on na nebeška vrata tudi enkrat trkal bo, ali vsem gluhim ušesom ona zaprta so. Njemu Jezus poreče: »Jaz te ne poznam, ki se nisi dal učiti mo-jim namestnikom.« Kdor mašnike posluša, posluša Jezusa, in kdor njih zaničuje, zametuje tudi njega, kateri jih pošilja.

Ne bodi praznih mislij, da že zadosti veš; da nauka ne potrebuješ, še misliti ne smeš. Kdor sveto mašo sliši, in pridigo zamudi, tak zapovedi cerkvene dopolni še le pol, ako mu je bilo mogoče slišati tudi pridigo. Čebelica mlado jutro po rožicah leti, da sebi in drugim dobi žlahtne strdi; tako tudi tvoja duša nauka potrebna je, njen živež je beseda, ki iz božjih ust gre. Beseda Jezusova ima večno življenje.

Le pridno v cerkev hodi, poslušaj prav zvestó, in kar v cerkvi zaslišiš, po tem živi lepó. Tako boš rastel v modrosti in v vsaki čednosti; tvoj nauk se bode svetil v ne-

skončni večnosti. — To je prava učenost, to nebeška visokost!

6. Opravljaj svoja dela prav pridno vsaki čas, ne le ljudem na videz, ampak zavoljo Boga. Iz mladega se vadi zvest biti v vseh rečeh, zvestoba je spoštovana pri Bogu in pri ljudeh; kdor le na pol stori, plačila vreden ni. Bolje da si brez plačila priden delavec, kakor bi bil brez dela malo prida paglavec. Za vsako dobro delo, ki ga drugim storiš, plačilo v svetem raju gotovo zadobiš. Za vsako »B o g pla č a j« si lahko prav vesel, ker svoje povračilo bodeš od Boga prejel. Le vse zavoljo Boga!

Bučelice strd nabirajo, pa ne samo za se; še mravlje so si dobre in si pomagajo: glej, bližnjemu pomagati ti lepo kažejo. Kako bi grdo bilo, če bi se le zgodilo zavoljo dobička vse, in iz ljubezni ne! Grda dobičkarija sveto ljubezen ubija; iz pekla je doma.

Bogu le tisti prav služi, ki dobro rad stori, in za vsa svoja dela še hvale ne dobi. Boren živi na svetu, bogat v nebesa gre, njegova dobra dela so mu prijateljice na zemlji in v nebesih. Zatorej rad pomagaj tudi ti po bratovsko; s kakoršno mero bodeš meril, s tako se ti bo merilo. — Le vse zavoljo Boga!

7. Povzdigaj svoje srce od zemlje do nebes, povzdigaj tudi roke,

in moli, da bo res: z jezikom in z duhom. V molitvi povzdiguje tvoj duh k Očetu se, v molitvi se pridružuje med božje angelje; nebeško moč zauživa, in milosti do-biva, premagati skušnjave, prenesti vse težave, doseči sveti raj. Molitev je nebeški ključ.

Pokrižati se in moliti naj te ne bode sram; Bogu lepo služiti čast mora biti nam. Za druge se ne zmeni, ki radi pravijo: »Pojdeš topel v nebesa?« Bog daj, da bi res bilo, tako jim odgovori. Bolje je topel v ne-besa, kakor pa mrzel v pekel.

Ako ptica ne bo pela, ni vredna, da živi; ako sveča ne gorela, tudi denarja vredna ni; in človek, ki moliti nehá, Boga in sebe ne pozna. Le kdor zna prav moliti, vé tudi prav živeti, pravi sv. Avguštin. — Ko zjutraj zgodaj vstaneš, hitro pokrižaj se; preden se zvečer vležeš, povzdigni spet roke; moli, ko k mizi prideš, ali ko od mize greš; tudi ko zvoniti slišiš, odlagati ne smeš svoje dolžne molitve. — Pred delom in po delu pomoli vselej tako, da vse življenje tvoje sveta molitev bo. Tako boš srečno živel, tako boš srečno umrl, tako si boš po smrti sveta nebesa odprl.

Moli in delaj!

Vse k večji časti božji in duši v zveličanje!

Vesela pesem nedolžnega mladeniča.

Poslušajte mene vsi ljudjé,
 Poslušajte žene in možjé,
 Bom veselo pesem vam zapel,
 Ker sem fantič mlad in pa vesel.

Oh kakó bi jaz vesel ne bil,
 Kaj Bogá ne hvalil in častil,
 Dókler sem nedolžen še in mlad?
 Bodi Bógu hvala tisočkrat!

Lepo jasno jutro se mladí,
 Lepo zlata zarja se smejí;
 Vendar lepši še sem fantič mlad,
 Oče me ima nebeški rad.

Lepo sije solnce juterno,
 Okrasuje zemljo in nebó;
 Lepše mlado lice se svetlí
 V zarji ljube svete čistosti.

Oh, prelep je divni rožni cvet,
 Napolnjuje s cvetjem celi svet;
 Toda srce mlado lepše je,
 Ki v ljubezni božji sveti se.

Žlahtna rožica je rožmarin,
 Še žlahtnejši fant, Marijin sin,
 Če sta čista duša in teló,
 Ljuba mati mu Marija bo.

Lepo žvrgolijo ptičice,
 Plavajo po vodi ribice —
 Oče jih nebeški vse živi,
 Za mladeniča še bolj skrbi.

Naj bo beli dan, naj temna noč,
 Naj me loti se sovražna moč,
 Jezus moj tovariš, ljubi brat,
 Hudega bo varoval me rad.

Proč, le proč, hudobni fantje vsi,
 Modrijani in posvetneži!
 Nič ne maram jaz za prazni smeh,
 Nič za vaše djanje, ki je greh.

Naj sovraži grešnikov me roj,
 Voljno vse trpeti sklep je moj;
 Ženin cerkve Jezusove bom,
 Sveti raj po smrti bo moj dom.

O preljubi Jezus! prosim te,
 Greha vselej skrbno varuj me!
 Enkrat pa po smrti meni daj,
 Pridem k tebi naj v nebeški raj!

Srečen sem nedolžen fantič mlad,
 Na gostijo rajsko vabljen svat;
 Tu bom lepo molil in si pel,
 Tam v nebesih vekomaj vesel!

Želje krščanskega mladeniča.

Kaj iščem na tem svetu,
 Popotnik kaj želim?
 Okó kam vedno gleda,
 Kam priti hrepenim?
 Oh moje srčne želje
 Nebeško so veselje!

Kar svet vesoljni nudi mi,
 To se le studi mi —
 Jaz mnogo več želim!

Bogú lepó služiti,
 Pred vsem me to skrbi,
 Enkrat v nebesa priti,
 Mi duša vsa gori!
 Brez takih želj na sveti
 Ne vem, čemú živeti —
 V nebesih je moj pravi dom,
 Kjer večno srečen bom:
 To srečo le želim!

Dežela tuja, zemlja
 — Po njej moj pot hiti —
 Le kratka mi je hoja,
 Na njej ostanka ni.
 Čast in posvetne zmote,
 Blagó in vse dobrote,
 Ki svet bi rad mi jih naštel,
 Mar bom seboj jih vzel? —
 Dobrot teh ne želim!

V trpljenju porodila
 Me moja mati so,
 In v joku skor zakrila
 Me črna zemlja bo.
 Vse tukajšno življenje
 Je vedno le trpljenje;
 A kdor vse voljno pretrpi,
 Nebesa zadobí:
 V nebesa jaz želim!

Premožen ali ubožen,
 To nič me ne skrbi;
 Kaj dobrega storiti,
 To pač me veseli.
 Del dobrih in čednosti
 Ne more smrt mi zbsti;
 Le stanovitno to blagó
 Ostalo meni bo:
 Oj, tak zaklad želim!

Dokler je božja volja,
 Na svetu rad živim,
 In ko bo božja volja,
 Rad zemljo zapustim.
 Po enem le togujem,
 Za enim le vzdihujem:
 In to ljubezen tvoja je,
 Moj Bog in moje vse!
 Ljubezen to želim!

Da ti me, Oče! ljubiš,
 Vse pravijo stvari;
 Da jaz naj tebe ljubim,
 Moj Jezus me uči.
 Oh, tebe le ljubiti,
 Od tebe ljubljen biti,
 Naj bodem živ in mrtev tvoj,
 In ti, o Bog, pa moj:
 Tvoj biti vès želim!

Kdo neki me bo ločil
 Ljubezni Jezusa,
 Ki tolikanj me ljubi,
 Da vse za mene dá?

Ne meč, in ne trpljenje,
 Ne smrt, in ne življenje!
 Premagal vse skušnjave bom,
 Dosegel večni dom:
 Vanj priti si želim!

Ohranit sveto vero,
 Življenja pravo luč,
 In upanje krščansko,
 Ki je v nebesa ključ;
 V ljubezni prav živeti,
 V ljubezni božji umreti,
 Končati srečno, o Gospod,
 Življenja kratki pot:
 Tak konec si želim!

Moj Bog, ná! srce moje,
 Ná! moje vse moči;
 Ná! Jezus, dušo mojo,
 Ki k tebi le želi.
 Vse moje si veselje,
 Napolni moje želje,
 Ljubezen svojo meni daj,
 Po smrti sveti raj! —
 Da, v raj si jaz želim!

II. del.

Vzgle di.

Dva in petdeset božjih svetnikov, mladeničem posebnih prijateljev in nebeških tovarišev.

1. Sv. Alojzij (21. rožnika).

Vzgled svete nedolžnosti.

Sveti Alojzij, nedolžen in kakor angelj čist mladenič, je bil na Laškem v Kastiljoni doma, prvorojeni sin kraljevega vojvode. Bogaboječa mati ga je že v zibeli izročila Bogu, pa tudi učila njemu služiti, posebno pa ljubega Jezusa in Marijo častiti. Blago dete Alojzij je rado ubogalo; vse svoje žive dni ni izgubil angeljskega oblačila nedolž-

nosti in posvečujoče milosti božje, katero je prejel pri svetem krstu.

Oh, kako lep je fantič v sveti nedolžnosti! angelj je v človeški podobi. Kdor pa hoče nedolžno živeti, mora za sveto čistost skrbeti, kakor sv. Alojzij.

Kedar je utegnil, podal se je v sveto samoto, in če so pogledali za njim, kaj dela, zapazili so, da je molil klečé, pel svete pesmi ali pa bral svete bukve.

Otrok, ki se rad poteplje, ne bo dolgo ohranil svoje nedolžnosti; otroci se med seboj naučijo strašnih rečij. Mladenič, ne zahajaj v slabe tovaršije, drži se Jezusa in Marije, kakor sv. Alojzij!

Da bi Bogu bolj zvesto služil, zaobljubil se je vse žive dni čisto po deviško živeti. Da bi v greh ne padel, postil se je vsako sredo, petek in soboto, pa tudi druge dni le za potrebo jedel in pil. Ženskih se je čisti mladenič skrbno varoval, brez sile se ni pogo-varjal z nobeno, in je bežal dalj ko je mogel s takega kraja, kjer se je godilo ali govorilo kaj nespodobnega.

Kako pa veliko sedanjih mladeničev živi? Mnogim se še materino mleko po zobéh cedi, in že so izgubili ljubo nedolžnost. Živijo, kakor bi ne bilo ne pekla ne nebes. Kar je

grdega, to jim dopade, poštenja pa jih je sram; ne bojijo se greha, kakor se ga je bal sv. Alojzij.

Oče vzame mladega Alojzija na vojsko, da bi se vojaščine privadil. Slišal je vojake grdo govoriti, a še ni vedel, da so nespodobne besede greh. Kakor hitro je pa spoznal, da so te nespodobne besede greh, spovedal se je vsega čisto, in je močno obžaloval zmôte svoje mladosti. — Za vredno sveto obhajilo pripravljaj se je tri dni, in je tri dni po obhajilu Jezusu hvalo dajal za toliko milost. Vsled goreče ljubezni do svojega Zveličarja polile so ga po obhajilu vselej solze.

Pogosto k sveti spovedi in vredno k svetemu obhajilu hoditi je mladeničem tako potrebno, kakor po dne jesti in po noči spati, ako hočejo pravično živeti. Kdor vsakega meseca, ali vsaj vsake kvatre ne opravi vredno spovedi in svetega obhajila, tak bo težko svojo nedolžnost ohranil in se lahko pogubil.

Očetu ostro življenje mladega Alojzija ni bilo po volji; pošlje ga v velika mesta, v kraljeve hiše, naj bi se bolj sveta privadil. Modri mladenič se pa ni dal oslepiti zapeljivemu svetu, ter je spoznal, kako je prazno vse posvetno veličastvo, če nam brani Bogu lepo služiti. Sklenil je biti duhovnik. Kakor

rada mu je privolila pobožna mati, tako močno mu je branil oče. Še le v dveh letih potem preprosi očeta in gre vesel v red svetega Ignacija k jezuitom.

Potreba je sinu poslušati, v kateri stan mu svetujejo oče in mati, ali še bolj poslušniti Boga in premisliti nagnjenje svojega srca. Srečnega stanú ni, ako se brez Boga izvoli.

V duhovskem stanu je bil ljubček božji ves ponižen in pokoren: čeravno žlahtnega rodú, opravljal je vsa domača dela voljno, pa tudi bližnjemu pomagati si je prizadeval po vsi moči. Ko se je kužna bolezen v Rimu prijela veliko ljudij, izprosil je, da so ga poslali bolnikom streč. Na svojih ramah jih je nosil v bolnišnice, in za ubožce od hiše do hiše prosil vbogaime. Ljudje, ki so ga videli to delati, storili so tudi po njegovem vzgledu. — Kogar pa radi imajo dobri ljudje, tega ima tudi Bog rad.

Sv. Alojzij je zbolel, in se brez vsega odloga pripravljaj na smrt. Voljno je jemal vsa zdravila, naj so bila še tako grenka. Le o nebesih se je pogovarjal najrajši, in je svoji ljubi materi pisal, naj se ž njim veselijo, da je že tako blizu svetega raja. — Ko je čutil, da se že bliža njegova poslednja ura, povabil je vse okoli stoječe, naj zahvalno pesem ž

njim zapojô. Poslednjič se je sladko nasmehljaj, rekoč: „Gremo, gremo z veseljem!“ Vprašajo ga: „Kamo?“ „V nebesa!“ jim odgovori, se ogleda poln zaupanja v podobo križanega, vzdihne pobožno, rekoč: „Gospod, v tvoje roke izročam svojo dušo!“ izreče sladko ime Jezus, in lepo mirno v Gospodu zaspi v štiri in dvajsetem letu svoje mladosti. (L. 1591.)

Tako lepo umrje, kdor je nedolžno živel! Ljudje se po njem jokajo, ali veselo ga nebeški angeljci spremljajo v sveto nebo; zakaj sv. Duh govori: „Ker je pravični Bogu dopadel, bil je njemu ljub; in ker je med grešniki živel, bil je izmed njih vzet, pa bi hudobija ne bila popačila njegovega uma, ne hinavščina zapeljala njegovega srca.“ (Modr. 4, 10.)

Lahka je nedolžnih smrt, večni raj jim je odprt; le nekoliko tu trpijo, tam se večno veselijo. (Sv. Atanazij.)

2. Sv. Ambrož (7. grudna).

Pošten mladenič in imeniten mož.

Pogosto že dete pokaže v mladosti, kaj bo nekdaj v starosti; kakor se tudi bere v življenju svetega Ambroža. Bil je imenitnih rimskih starišev sin, in ko je še v zibeli sladko spal, priletele so bučelice in krog nje-

govih ust obsedale. Pésterna jih je hotela odpoditi, da bi ga ne opikale; oče ji pa prepove, ter hoče videti, kaj bo iz tega. V kratkem so same čudno visoko odletele, in po tem so sodili vsi, da bo to dete nekdanj imeniten mož. Bučele so pokazale prihodnjega moža, ki je bil s svojim mičnim govorjenjem pravičnikom sladek ko méd (strd), krivičnikom pa oster ko želo srditih bučelic.

V svoji žlahti je imel sv. Ambrož sveto devico in mučenico Sotero; nje je bil bolj vesel, nego vseh drugih še toliko imenitnih sorodnikov, ter je posnemal njeno sveto življenje. Tudi njegova sestra Marcelina je bila sveta devica, ki ga je učila bogaboječe živeti in toliko ljubiti sveto čistost, da se ni samo on varoval vsega nespodobnega, ampak je tudi močno nagovarjal svoje znance in znanke, naj po deviško živijo.

Pošteni bratje in sestre se morajo med seboj zvesto varovati hudega in k dobremu opominjati; le tako bodo vredni otroci božji, in žlahta angeljska. Ravno to je najimenitnejša žlahtnija.

Mladi Ambrož je živel pobožno, pa se tudi pridno učil. V kratkem so ga postavili za deželskega poglavarja v Milanu.

Hočeš mladenič tudi srečen biti, izvoli si v svojih mladih letih dve najpotrebnejši

družici: bogaboječnost in pridnost; oni boste zvesti tovaršici tvoji po potu prave sreče; vse drugo nema prave stanovitnosti.

Tisti čas v Milanu niso imeli škofa. Duhovščina in ljudstvo se zberô v veliko cerkev, novega škofa izvolit. Ambrož, deželški oblastnik, pride oskrbovat mir in spravo. Ravno lepo k temu opominja ljudi, ko se neki otrok v cerkvi zgласi: „Ambrož naj bo naš škof!“ Vse zbiralische temu pritrdi in njega izvoli. On se je pa tega prestrašil in je hotel zbežati; ali niso ga izpustili, dokler ni bil potrjen in za škofa posvečen.

Tako neskončno modri Vodnik v roke dá enemu oralo, drugemu kelih, tretjemu žezlo (kraljevo palico); nekdej pa odpre sveti raj vsem, ki po svojem stanu zvesto Bogu služijo, kakor je služil sv. Ambrož.

Veliki namestnik božji je bil skrben dušni pastir. Neprenehoma je učil ljudi, spisal veliko svetih bukev, poboljšal mnogo grešnikov, pa tudi pretrpel veliko hudega za božjo čast in za zveličanje svojih ovčic. Na smrtni postelji so ga prosili prijatelji, naj bi si še živeti nekoliko časa od Boga izprosil. Sv. Ambrož jim odgovori: „Nisem med vami tako živel, da bi me moralo biti sram, še nekaj časa pri vas živeti; pa tudi

umreti se ne bojim, saj imamo Gospoda dobrega.“ (Umrl je leta 397.)

Srečen, kdor tako živi, da na večer svojega življenja lahko ravno tako govori!

„Pravični bo cvetel, kakor palmovo drevo, in kakor cedra na gori Libanu rastel v hiši Gospodovi, v veži našega Boga.“ (Ps. 91.)

„Čast mladeničev je: Boga se bati, starejšim pokornim biti, stare ljudi spoštovati, sveto čistost obdržati, in poštenost ljubiti, to je mladih let lepota.“ (Sv. Ambrož.)

3. Sv. Andrej (30. listopada).

Ljubitelj zveličanskega križa.

Boga prav spoznati in svoje življenje po božji volji ravnati, to mora biti vsakega človeka prva skrb, kakor je bila svetega Andreja. Sv. Andrej in Šimon Peter, brata si, ribila sta po Galilejskem morju ob času, ko je sveti Janez Krstnik začel pridigovati v puščavi. Sveti Andrej ga je hodil skrbno poslušati in je bil ravno priča, ko je sv. Janez Krstnik ljudem pokazal Jezusa obljubljenega odrešenika, rekoč: „Poglejte Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje!“ — Veselo se je potem sv. Andrej ponudil Kristusu, naj bi ga vzel za učenca, kar se je tudi zgodilo.

To srečo hiti sv. Andrej pravit svojemu bratu, rekoč: „Zveličarja smo našli, katerega so nam napovedovali preroki.“ Tudi Simona Petra pelje k Jezusu.

Oh, kako lepa je taka ljubezen bratovska, ki bratom v nebesa pomaga!

Ko sta ravno tisto leto sv. Andrej in Simon Peter s svojimi tovariši celo noč ribila, pa nič ujela, pride Jezus h Galilejskemu morju. Ribiči ravno mreže žalostno perejo; ko Jezus učiti neha, reče Simonu, naj še enkrat naredijo vlak. Storili so, in ujeli toliko rib, da so se mreže trgale in čolni topili. Po tem čudežu jih je Kristus poklical iti po vsem svetu, ljudi v nebeško kraljestvo lovit ali spravljat po zveličanskih naukih. Gredoč so popustili vse in šli za Jezusom.

Tako moraš biti tudi pripravljen, mladenič, za božjo čast in zveličanje duš iznebiti se vsega posvetnega, ako bi bila božja volja, — saj na izgubi ne boš; vse ti bo stokrat povrnjeno, po smrti pa dano večno življenje.

Jezus je svetega Andreja tako ljubil, da ga je vzel med dvanajstere svoje apostole, ki so ga spremljali po vseh krajih, koder je hodil, videli vse, kar je storil, in vse slišali, kar je učil, da bi po njegovem odhodu sveto krščansko vero razširjali po vsem znanem

svetu. Do konca je bil zvest služabnik svojega Gospoda.

Sv. Duh je na binkoštno nedeljo napolnil apostole, in začeli so oznanjevati sveto vero Jezusovo. Sv. Andrej je izprva pridigoval Judom, in je bil z drugimi apostoli vred preganjan zavoljo Jezusovega imena. Potem se je napotil med neznane narode, ki so prebivali po severnih krajih Evrope, in je, kakor trdijo učenjaki, tudi nekdanjim Slovencem oznanjeval veseli glas kraljestva božjega. Poslednjič se je obrnil v Grške kraje, v Ahajo in Epir, in je pridigoval v glavnem mestu Patraz. Veliko nevernikov se je dalo krstiti, in ravno to je tako zamrzelo mestnemu poglavarju Ageju, da svetemu Andreju prepové govoriti o Jezusu, ter mu ukaže malikom darovati. Sv. Andrej mu pa odgovori: „Jaz darujem vsak dan vsegamogočnemu, edinemu Bogu, ne klavne živine, temuč neoskrunjeno jagnje na svetem oltarju, ki ostane celo in živo, tudi potem, ko se vernikom že dá zaužiti.“ Na vse to ga poglavar zapové v železje dejati, in poslednjič križati obsodi, naj bi križan umrl kakor njegov Gospod.

Po potu k smrti od daleč ugleda pripravljeni križ in ga veselo pozdravi, rekoč: „O blagi križ, ki si prejel svojo lepoto od

udov Gospodovih, dolgo sem te želel, neprenehoma iskal. Miren in vesel pridem k tebi; vzemi me izmed ljudi in izroči mojemu učniku, naj me prejme po tebi on, ki me je rešil na tebi!“

Oh, kaj vse premore živa ljubezen v Jezusa! Tudi najstrašnejšo muko premeni v veselje, in je močnejša ko smrt.

Dva dni je sv. Andrej živ visel na križu in do zadnje ure ni nehal oznanjevati sveto vero Jezusovo, ter je molil za svoje morilce. Ljudem se smili nedolžni apostol, hočejo ga siloma sneti; Andrej je pa le prosil: „Gospod! ne daj svojega služabnika s križa vzeti; vzemi me raji ti k sebi, saj je že čas, da pridem k tebi.“ Tako je lepo umrl (krog leta 62.).

Oh, naj bi tudi ti, mladenič, imel le nekoliko ljubezni Andrejeve do Jezusa; radovoljno bi prestal vse križe in težave svojega stanu, kakor nas opominja Kristus sam: „Ako hoče kdo priti za menoj, naj zataji sam sebe; in vsak dan zadene svoj križ in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23.)

„Kristusov križ nam nebesa odpira, z zaupanjem on bolnike podpira, in slepce vodi za roko; on je drevo vstajenja, on les večnega življenja.“ (Sv. Krizostom.)

4. Sv. Anton puščavnik (17. prosenca).

Bogaboječ mladenič in svet mož.

Sv. Anton je bil rojen v vasi Koma na Egiptovskem. Njegovi stariši so bili imenitni in bogati ljudje, ali da bi se nedolžni mladenič ne pohujšal med nevernimi tovariši, bali so se v šolo dati Antona; tem skrbneje so ga učili domá prav spoznati Boga in mu zvesto služiti. Tudi brati se je naučil.

Dobro je sina v šolo dati, ki je prebrisane glave, pa vedenja lepega; lahko bo kedaj imeniten gospod, slava svoje žlahte in sreča svojega ljudstva; ali še lože bo sin zapeljan, zanikaren potepuh, sramota svojemu kraju, in cele dežele nadloga. Ni ga na svetu večjega neteka, kakor je spačen dijak, kedar se zmôti. Očetu in materi prinese beraško palico, bratom in sestram sleče suknjo. Bog varuj stariše takih študentov! Kedar se pa otroci dajejo v mestne šole, naj bo starišev prva skrb, da bodo pri poštenih, krščanskih ljudéh.

Pobožni mladenič sv. Anton ni bil še dvajsetleten, že so mu stariši pomrli. On in njegova sestra, ki je bila mlajša od njega, prejela sta lepo premoženje. Obilno premoženje starišev je pogosto pohujšanje otrok; ali srce sv. Antona je imelo le v nebesih

svoje želje. Sel je neko nedeljo v župno cerkev k božjemu opravilu. Gredoč premišljuje sveto življenje apostolov in prvih kristijanov, kako so vse zapustili in šli za Jezusom. Tudi on želi tako storiti, ako bi bila božja volja, da si zasluži lepše plačilo v nebesih. Ko stopi v cerkev, in duhovnik pridejo na leco (prižnico), berô ravno besede iz svetega evangelija, katere je Kristus povedal bogatemu mladeniču: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj kar imaš in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj.“ Te besede so tako vnele njegovo srce, da je potem razun sestrinega dela razdelil vse svoje premoženje med uboge. Da bi brez vseh posvetnih skrbij služil Bogu, izroči svojo sestro devicam, ki so v sveti družini živele; on pa gre v samoto, kjer je molil, premišljeval božje reči in si s svojimi rokami služil potrebni živež.

Kristus ne zapoveduje mladeničem, naj vse zapustijo in v puščavo gredo; vendar vsem pové: „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico; vse drugo vam bo navrženo. Kaj pomaga človeku, naj si ves svet pridobi, ako pa svojo dušo izgubi!“

Mladeniči radi posnemajo slabo zadržanje svojih vrstnikov, stare, modre ljudi pa zaničujejo; kar je dostikrat njihova največja

nesreča. Sv. Anton si je pa učitelja izvolil bogaboječega starčka, kateri je prebival v njegovi soseski. Hodil je obiskovat tudi druge svete može, in se je učil od enega prav ponižen biti, od drugega moliti, od tretjega postiti se. Kar je pri drugih videl hvale vrednega, to je doma storil in je tako rasel v svetih čednostih, kakor raste mlado drevo za bistrim potokom.

Kakor je pa sadonosnemu drevju potreba hudega vetra in burje, da ga gosenice ne objedô, tako potreba je tudi pravičniku preskušnje. Hudi duh je hotel svetega Antona omotiti, ter mu je na misel nosil lepo bogastvo, katero je zapustil drugim, — in zdaj živi sam v toliki revščini; kazal mu je, kako srečno bi lahko živel, zdaj pa toliko trpi v puščavi. Sveti mladenič se pa ni dal premotiti, še tem zvestejše je molil, postil se, klical Jezusa na pomoč, in je srečno premagal vse skušnjave.

Vsak človek ima svoje skušnjave, posebno pa v mladih letih; saj je bil Jezus tudi skušan. Ali skušnjava nema oblasti nas premagati, ako le sami nočemo. Po Jezusu vse premoremo, ki nam daje moč.

Veliko let je preživel v svoji sveti samoti, in njegovo sveto življenje se je razglasilo po vsem svetu. Stari in mladi, modri in

nevedni ljudje hitijo k njemu, poslušat ga in čudeže videt, ki jih je storil nad bolniki. Nekateri so ga prosili, naj bi jih učil popolnoma sveto živeti. Postavili so si okoli njegove bajtice male hišice, in so pri svetem Antonu živeli v sveti družbi, molili, svete pesmi pevali, premišljevali božje reči, in pridno delali, kakor jih je on učil. Tako so se začeli menihi, in sv. Anton je bil njih prvi opat, duhovni oče.

Ni lepšega na svetu, kakor to, da sosede in domačini živijo v sveti družini, se hudega varujejo in podpirajo v dobrem; sam Jezus v sredi med njimi prebiva.

Sv. Anton je bil že 105 let star, in Bog mu je razodel, da bo v kratkem umrl. Obiskal je še pred smrtjo vse svoje učence, opominjevaje jih: „Preljubi moji otroci! ne naveličajte se opravljati dobrih del; živite kakor bi vam vsak dan bilo umreti.“ — Vse ga je hotelo pri sebi imeti; ali on je odgovoril: „Anton gre zdaj od tod, in ne bo dalje več pri vas.“ — Povrnil se je v svojo ljubo samoto, ter je srečno in veselo umrl (leta 356.).

Kako resnične so besede sv. Pavla, ki govori: „Bogaboječnost je za vse dobra, ker ima obljubo sedanjega življenja in prihodnjega.“ (I. Tim. 4, 8.)

„Pobožnosti hod je med vsemi najlepši pot.“ (Sv. Gregor.)

5. Sv. Avguštin (28. velikega srpana).

Vzgled pravega poboljšanja.

V Afriki, daleč za morjem, rodil se je sv. Avguštin. Imel je zeló posvetnega očeta, pa bogaboječo mater, sveto Moniko. Lepo ga je učila Bogu služiti, in Jezusa tako ljubiti, da ni mladeniča veselilo bukev brati, v katerih ni našel presladkega imena Jezus.

Blagor sinu, ki ima bogaboječo mater; kar ljubeznjiva mati sinka nauči, tega ne bo pozabil vse svoje žive dni. Oj mladeniči! slušajte radi svoje matere, dokler jih še imate; dobra mati so prvi dar milosti božje na svetu.

Otrokom najnevarnejše so slabe tovarišije: kar spriden (spačen) otrok hudobnega zna, v to svoje tovariše tudi zapelja, ako drhal otrok variha nema. Tako je mali Avguštin z drugimi dečki zlezal v neki sosedov vrt, kjer so otresli polno jablan, in nezrele jabelke svinjam pometali.

Veliko škode storijo otroci iz neumnosti, ako se ne poučijo prav, in nemajo nobenega strahu.

Avguštin odraste in se odpravi v visoke šole. Učil se je dobro, pa tudi začel prevze-

tovati in biti visoke glave. Učenost ga je napihnila, in pregreha ulovila v svoje zanke.

Oh kako nevarno je za mladeniča, ki je prebrisane glave, pa ne ponižnega srca; napuhneža se vse pregrehe lotijo.

Mladi Avguštin začne hoditi po dobrih voljah in se seznanjati z ženskim spolom; nedolžnost v njegovem srcu umira, in božji strah ga zapušča. Ves posvetnih mislij in nespodobnih želj ne pomisli opominjevanja svoje vesti, in Bog dopusti, da se pravo vero zapustivši Avguštin zmoti v krivo vero.

Mladenič, ki se nesramnih ljudij ne varuješ, v nevarne kraje zahajaš, vidiš, kam boš zašel! Ostudna ljubezen ti bode pamet skalila, božja roka te zapustila, da boš vero tajil, dušo in telo pogubil. Sreča tvoja, ako imaš očeta ali mater, ki te vedno svarijo, molijo in se za-te solzijo, kakor sveta Monika za svojega sina.

Dni in noči je mati prejokala zanj, in ko si že več svetovati ne vé, gre bogoljubnega škofa prosit, naj bi posvarili razvajenega sina. Modri škof odgovorijo žalostni materi: „Ne obupaj, žena! sin, ki svoji materi stane toliko solz, se ne bo pogubil.

Avguštin močno prebrisan, pa tudi sloveč, ni le sam zapustil pravičnega pota; sam zapeljan zapeljeval je tudi druge tovariše: ka-

kor težak kamen, ki se po bregu zatoči, tudi drugo kamenje sproži, da se za njim potoči. Prišel je v Rim, iz Rima v Milan mlade ljudi posvetnega govorništva učiti. Vsega je imel dovolj, pa ne mirne vesti; bil je grešnik, in grešniki nemajo pokoja.

V tridesetem letu svoje dobe začne ostro premišljevati svoje zmote, vidi slabo življenje krivovercev, ki so ga motili, in spozna svoje grdobe. Slišal je, kako lepo pridiguje Milanski škof sv. Ambrož, hodi ga tudi poslušat. Božja beseda ga prime v srce, on spozna svoje pregrehe in želi biti pravoveren kristijan; ali bil je ves zakopan v pregrešno slastje, in zelo težko mu je bilo iznebiti se ga, kakor sam govori: „Vlačil sem svoje težko železje (hude navade) za seboj, pa sem se vendar bal, raztrgati si ga; še slišati nisem mogel koga hvaliti mi sveto čistost; celó branil sem se njemu, ki mi je roko podajal, rešit me sužnosti, katero sem ljubil.“

Koliko mladeničem se v pregrehi ravno taka godi! Lahko je lahko se v zadrge zaviti, ki so skrivno nastavljene; pa težko ptiču uiti, ki se na limanice ujame. Ali kar ni mogoče ljudem, je lahko Bogu.

Čedalje bolj nepokojno je prihajalo srce Avguštinovo; iskal je v pismih posvetnih modrijanov pokoja, ali ni ga našel. Začne

sveto pismo brati in jelo se mu je svitati. Potrebo, k Bogu se povrniti, spozna, ali pregrešno življenje se mu še opustiti ne dá; godilo se mu je kakor zaspancu, katerega kdo budi, kakor sam pravi: „Zdaj, zdaj bom, sem dejal, pa le nekoliko me še náj; ali tega ‚zdaj zdaj‘ dolgo ni bilo in moje ‚nekoliko‘ ni minilo.“ — Te svoje težave potoži Avguštin svojim prijateljem, in njih eden mu pripoveduje, kako sveto je živel sv. Anton puščavnik, in kako sta po njegovem vzgledu dva imenitna cesarska služabnika vse zapustivši šla Bogu služiti. Ta pripoved je Avgušтина vsega premenila. „Kaj delamo?“ je zaklical; „preprosti ljudje gredo v nebeško kraljestvo, mi pa na vse učeni abotniki, poglej, kako se valjamo v nesramnih pregrehah! Kaj nas je sram iti za njimi, kaj? ker so nam oni šli popredaj? — Zdaj, ravno zdaj mora biti!“ To je izrekel in trdno sklenil poboljšati se; pa njegove slabe razvade, že toliko let mu družice, so ga mudile in silile v poprejšnje življenje. V tem svojem duhovnem vojskovanju gre na samotni vrt, pokrukne pod neko drevo in se milo zajoka, rekoč: „Oh kako dolgo bom le še odlagal na jutre; zakaj ne koj zdaj?“ Tako vzdihovaje zasliši glas, kakor bi mlado dete klicalo: „Vzemi in beri! vzemi in beri!“ — To je

božji glas, misli; vstane, ter vzame bukve listov sv. Pavla, in prve besede, katere zagleda, so bile: „Ne v požrešnosti in v pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevoščljivosti, ampak oblecite Jezusa Kristusa, in ne strezite mesu po njegovih željah.“ (Rim. 13, 14.) Te besede so ga razsvetlile. Sklene v čistosti živeti in ves Bogu služiti.

Zapusti svojo posvetno službo in se lepo pripravlja na sveti krst. Ko je bil krščen, ni bilo nepokoja, ne žalosti v njegovem srcu več, in veselja bi se bil jokal. — Povrne se v svoje domače kraje, in v nekaj letih ga škofa postavijo. Kar je pohujšal v mladosti, poboljšal je zdaj s svojimi nauki in s svetim življenjem, spisal veliko svetih bukev, grešnikov premnogo izpreobrnil in krščanskih duš v nebeško kraljestvo pripeljal. Se zdaj se po vseh cerkvah sliši svetega učenika slavno ime.

V svoji veliki starosti je še milo toževal, rekoč: „Kako pozno sem začel tebe ljubiti, o Gospod! Kamorkoli se človek obrne, ne najde družega, kakor dosti nepokoja in nadlog; le samo ti si mu mir, le v tebi samem nahaja svoje zveličanje.“ Na smrtni postelji, e neprenehoma molil sedem psalmov pokore, ter je dejal: „Noben kristijan, še tako boga-

boječ, naj ne umrje brez pokore!“ Veselo je umrl (l. 430.), rekoč: „Usmiljenega Boga imamo.“

Nesrečen je mladenič, ki se zmoti v svojih mladih letih, pa še nesrečnejši, ki pokoro odlaga. „Vrzimo od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe!“ opominja sveti Pavel. „Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nehvaležnosti.“ (Rim. 13, 13.)

„Človeško srce miru ne uživa, dokler v tebi, o Bog, ne počiva.“ (Sv. Avguštin.)

6. Sv. Bazilij in sv. Gregor (14. rožnika in 9. velikega travna).

Poštena tovariša in zvesta prijatelj.

Zvest prijatelj je boljši, kakor gotov denar, in pošten tovariš je priden angelj božji mladeniču. Taka prijatelja in šolska tovariša sta si bila sv. Bazilij in sv. Gregor Nacijančan.

Sv. Bazilij je imel imenitne, svete starše. Njegova babica sv. Makrina in boga-boječi oče sta mladeniča izredila v strahu božjem. Šel je potem v učene šole, učiti se potrebne modrosti. Študentje ali dijaki so po velikih mestih grozno razuzdano živeli; ali mladi Bazilij se je varoval zapeljivih to-

varišev, in si je svetega Gregorija izbral za prijatelja. „Skupaj sva živela, skupaj prebivala in skupaj jedla. Bila sva ene volje, enega srca; le ena duša je prebivala v dveh telesih. Edina skrb je nama bila čednost, le za prihodnjo večnost sva se opominjevala bogaboječe živeti. Nisva se pajdašila s tovariši, ki so se slabo vedli. Dobro sva vedela, da je lahko privaditi se njihovih hudobij. — Poznala sva le samo dva pota v mestu, prvega v cerkev in drugega k učenikom potrebne modrosti. Na posvetne dobre volje, kratkočase in pojedine nisva vedela pota, in vse take potrate sva prepustila drugim. Najina največja prizadeva in najvišja slava je bila ta, da sva se kristijana imenovala in v resnici bila.“ — Tako sv. Gregor pripoveduje.

Kaj se pa o sedanjih študentih prepogosto sliši in vidi?

Nedolžni mladeniči zapustijo očetovo hišo in gredo v mestne šole. Oče in mati, bratje in sestre poiščejo svoje slednje denarje, da bi jim pomagali. Po mestih pa vse mrgoli zapeljivih tovarišev, ki se jim delajo prijazne in jih vabijo v svoje pajdašije. Po takih se naučijo igrati, nespodobno govoriti in nesramne reči uganjati. Po dnevu se malo učijo, po noči v kavarnah in v gostilnicah bedijo; nikdar ni denarjev zadosti. Po novih šegah

se drago oblačijo, dobro jedô in pijô, stariši pa domá stradajo; bratje in sestre bosí hodijo. Ko taki šolci o praznikih pridejo domov, jih že veliko moliti več ne zna, hudo-bij pa toliko vedô, da je poštenih ljudij pred njimi strah. V cerkev iti, roke povzdigniti in moliti jih je sram; pohajkovati in nespo-dobno se norčevati mislijo, da je to gosposko in lepo. Taki so dušna kuga domači okolici; hitro se drugi fantje grdih rečij od njih naučijo. — Vi očetje, ki sinove dajete v višje šole, skrbno pozvedujte, kako se v tem ali v onem mestu godi, in v nevarne kraje ne dajajte jih; pa tudi povprašajte večkrat uč-nike, kako se vedejo. Boljše je pluziti, boljše puško nositi, kakor se v šolah zmotiti in po-gubiti. Vi mladeniči pa, ki pridete v tuja mesta, držite se poštenih tovarišev, kakor sta si dobra bila sv. Bazilij in sv. Gregor.

Ko se izučita poštena mladeniča, trdno skleneta, ne iskati posvetne časti in dobrote, ampak vse obrniti k božji časti. Sv. Bazilij obiskuje pobožne može, da bi se od njih naučil živeti. Videč, kako neki trezno živijo, drugi se ostro postijo, zopet drugi zvesto mo-lijo in pridno delajo, začudi se in sklene na-tanko jih posnemati. Tako je vzrastel jako imeniten in svet mož, da so ga posvetili v mašnika in pozneje izvolili velikega škofa.

Sv. pastir je tudi zvesto pasel in skrbno varoval svoje ovčice, da mu jih krivoverci niso zmotili. To jim je silno mrzelo. Krivoverni cesar pošlje svojega namestnega poglavarja nad Bazilija, naj bi ga v krivo vero pripravil. Ali sv. škof mu na to odgovori: „Ne bom, da bi cesarju dopadel, pogubljal svoje vesti. Vse, kar mi groziš, mene ne ustraši. Kdor ne glešta več, kakor bukev nekoliko, pa loznega ponošenega oblačila, kar ga ima na životu, ne boji se za svoje blago. Me li hočete iz domačije iztirati? Ne vem, zakaj bi se tega bal? Ves svet mi je tuja dežela, le nebesa imam za svoj dom. Kaj me hočete v ječo vreči? Tudi v ječi bom bolj vesel, kakor cesarski svetovalci poleg svojega gospoda. Kar se tiče muk, kako bi me trpinčili? Moje telo je tako slabotno, da jih ne bo pretrpelo. Prvi mahljej bo tudi poslednji, ki mi ga more dati vaša mogočnost. Kar je pa zavoljo smrti: ona mi bo dobrotnica usmiljena, ki me popelje pred božje obličje; ravno to si najbolj želim v svojem življenju.“ Tako je sv. mož povedal hudobnim krivovercem, in niso se predrznili, storiti mu kaj žalega.

Sv. Bazilij je mladeničem zapisal veliko naukov, in je bil kakor sv. Gregor, njegov tovariš, ljube mladine zvest prijatelj in učitelj. „Sveto pismo“, pravi on, „in poglavitni

nauki večnega življenja so kristijanu najpotrebnije poučenje. Pa tudi druge vednosti so dobre in tako rekoč čedno perje, ki žlahtno sadje lepša in varuje. — Mladeniči! (govori dalje) kar s tega sveta ne ponesete v oni svet, tako blago ni vredno, da se hvali in sreča imenuje, ki nam hasne le kratko časa. — Imenitna rodovina, moč in lepota, čast in oblast, vse te reči niso toliko vredne, da bi jih preveč poželeli, ali druge ljudi zavidali zanje. Naše upanje gre v dolgo večnost; kar nas spremlja tja, to naj ljubimo, tega iščimo po vsi moči!“

Poln dobrih del je sklenil sveti Bazilij svoje sveto življenje (l. 379.). Vsled prevelikega joka se ob njegovem pogrebu niso slišale mrtvaške pesmi. (Sv. Gregor N. je umrl l. 389.)

Tako vzrastejo iz bogaboječih mladeničev v pošteni prijaznosti modri in sveti možje; slaba tovaršija pa mladeničem vso pravo srečo požre. Zato pravi sveti Duh: „Zvest prijatelj je močna bramba; — on več velja, kakor srebro in zlato: Le ki se Boga bojijo, taki ga najdejo.“ (Sir. 16, 4—16.)

„Ne pečaj se s hudobnežem; prijatelj tvoj bo Jezus sam.“ (Sv. Gregor.)

7. Sv. Benedikt (21. sušca).

Imeniten učitelj svetega življenja.

Kdor hoče sveto živeti, mora že v mladih letih začeti; staro, suho drevo se brez čudeža ne ozeleni. — Najnevarnejši so mladeniču zapeljivci; ako hoče nedolžen ostati, mora se jih varovati, kakor sv. Benedikt.

Bil je rojen v Laški deželi blizu Rima, in v to mesto so ga imenitni stariši dali v šolo. Tako pridno se je učil, da so bili stariši prav veseli. Ko modri mladenič ugleda razuzdano življenje svojih tovarišev, in spozna, kako nevarno mu je živeti med njimi, zapusti mesto in se odstrani v tiho samoto, ker dobro vé, da je boljše prebivati med divjo zverino, kakor med divjimi, zapeljivimi ljudmi.

Čeravno za vsakega ni, zapeljevanju se skriti v puščavo, vendar je naša dolžnost, skrbno se izogibati zapeljivcev; kdor nevarnost ljubi, se v nevarnosti pogubi.

Tudi v sveti samoti nas najdejo skušnjave: človek jih nosi povsodi s seboj. Svetega Benedikta so toliko obhajale slabe misli in nečedne želje, da se je že bil namenil, v posvetno življenje se povrniti. Ali v tej težavi se ostro posti, moli in pokori, ter z božjo pomočjo nečiste želje za vselej premaga.

Jelo je po deželi sloveti, kako sv. Benedikt sveto živi. Od vseh krajev ga pridejo obiskovat in njegove nauke poslušat. Veliko jih sv. Benedikta naprosi, da pri njem ostanejo in ž njim v sveti družini Bogu služijo. Sezidal je v ta namen v istem kraju dvanajst malih samostanov (kloštrov), vsakemu je dal dvanajst menihov in enega poglavarja. Sveti Benedikt je vse lepo vodil, ter jim ostro naročal moliti in delati. Pozneje se je preselil na drug hrib, kateri se imenuje Kasino, kjer je postavil nov samostan, sezidal dve cerkvi, in spisal sveta vodila, po katerih še zdaj živijo črno oblečeni menihi, ki se po svojem duhovnem očetu imenujejo benediktinci. Sveti in pridni možje so bili; po vseh krajih so lepo obdelovali zemljo in mladeniče poučevali, kakor jim je sv. Benedikt zapovedal.

Preden je sv. Benedikt zbolel, pripraviti si je dal pokopališče, in šesti dan svoje bolezni v cerkev se zanesti. V sredi svojih učencev zaužije zadnjo popotnico (presv. rešnje telo), in v njihovih rokah izroči svojo dušo Bogu (l. 543.). Po njegovi smrti se je zaznala svetla steza z zemlje v nebesa, in zaslišal se je glas: „Ta je pot, po kateri ljubljene božji prijatelj gre v nebesa.“ — Ako hočemo tudi mi za njim priti v nebesa, moramo po svojem stanu popolnoma sveto ži-

veti. To nas Kristus uči, rekoč: „Bodite popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma.“ (Mat. 5, 48.)

„Kakor surova drva ogenj pogasijo, tako zadušijo tudi modrost grde hudobije, o mladost. Delo, trud in molitev odženô skušnjave mladih let.“ (Sv. Ciprijan.)

8. Sv. Bernard (20. vel. srpana).

Srčen premagovalec hudobije.

Imenitni cerkveni učenik sv. Bernard se je rodil na Francoskem. Bil je mladenič zalaga lica, lepe postave, pa tudi prebrisane glave, da malo takih. Njegovi stariši so bili imenitni, bogati in tudi pametni, ki svojih otrok niso razvadili, ampak jih učili iz mladega ostro živeti. Bernardovo največje bogastvo je bilo, da so ga vzgajili v strahu božjem, da se je dobro učil in pošteno vědel. Vse ga je ljubilo in hvalilo, on je pa bil le ves pohleven in ponižen. Vedel je, kako ste mladeniču dve reči najnevarnejši: previsokih mislij biti in preveliko govoriti.

Kakor se ose rade primejo žlahtnega sadú, tako se prilizujejo zapeljivci mladeničem, ki so premožnih starišev. Tudi Bernarda so slabi tovariši na svojo roko vabili, ž njimi razbrzdano živeti, sosebno po smrti njegove

bogaboječe matere, kedar ni bilo očeta doma. Ali strah božji ga je ovaroval vseh zapeljivosti; bal se je Boga žaliti, ki vse vidi in vse vé. Tudi nesramne ženske so lazile za njim, toda nedolžni mladenič še nobene pogledal ni. Prigodilo se je, da se ga loti neka nesramnica v gostilnici. Ko ji ne more ubežati, zavpije na ves glas: „Razbojniki, tatje so tukaj, pomagajte!“ Na to je ona zbežala. — Tako naj varuje vsak pošten mladenič svojo nedolžnost. Fantje pa, ki se radi za voglom pomikajo, po hišah lazijo in se po kotih potikajo, trgajo angeljsko oblačilo svete čistosti. Pivnice so bile in bodo mladeničem nevarnejše, ko tolovajske jame.

Da bi se umaknil zapeljivemu svetu, izvolil si je sv. Bernard Marijo Devico za svojo ljubo mater, njej se posebno izročil, zapustil posvetno življenje, in se je podal v sveto samoto k bogaboječim duhovnom. Težko mu je to hodilo. Bratje, znanci in prijatelji so mu branili in se jokali za-nj; tudi on se je jokal za nje, ter jim tako živo popisal goljufigo in nevarnost posvetnega življenja, da tudi oni sklenejo iti za njim v sveto življenje. Ko se bratje odpravljajo z doma, reče starejši mlajšemu, ki bi imel doma ostati: „Vse naše premoženje naj bo tvoje; mi pa gremo v samoto.“ Mlajši odgovori silno ža-

losten: „Vi si volite nebesa, meni pa puščate zemljo; taka delitev ni po pravici!“ V kratkem je tudi on prišel za njimi. Poslednjič gre še oče k svojim sinom v sveto družino, kakor tudi Umbelina, Bernardova sestra. Bilo je sedmero otrok, in sedem svetnikov. — To je poštena, hvale vredna žlahta, ki se ne prepira za posvetno blagó, ampak za sveto nebó!

Bog je dal sv. Bernardu tako modrost, da je njegovo ime slovelo po vsem krščanstvu. Papeži in škofje, kralji in cesarji so ga povpraševali za svet; vrh vsega tega pa je bil tako priden in ponižen, da si je sam trebil in čedil svoje čevlje.

Kako grdo je torej mladeničem, ki so zdravi in močni, pa zakadijo zvečer blatne škornice pod klop, in blatni hodijo okoli! Po blatnem oblačilu se ravno tako lahko pozna lenuh, kakor po prevelikem lišpanju na pameti ubožec.

Ker je sv. Bernard zavoljo Boga zapustil posvetno čast in oblast, povrnil mu je Bog za vse to stotero nebeških darov. Bil je mogočen v besedi, in vse, kar je rekel, storili so ljudje. Spisal je dosti svetih bukev, in še zdaj se ponavljajo v pridigah njegove besede božjega nauka. Premagal je srčno vse dušne in telesne težave, ter je šel, 64 let star, v veselje svojega Gospoda (l. 1153.).

Varovati je potreba žlahtni cvet, da ga mraz (slana) ne umori; še več varovati mlado srce, da ljube nedolžnosti ne izgubi. Zato opominja sv. Peter: „Bodite trezni in čujte; zakaj vaš sovražnik hodi okoli, kakor rjoveč lev, iskaje, koga bi požrl.“ (I. Petr. 5, 8.)

„Sovražnik lahko vzbudi telesno (pregrešno) poželenje, ali pri tebi stoji, v taisto dovoliti, ali dopadenje pobiti.“ (Sv. Bernard.)

9. Sv. Blaž* (3. svečana).

Pobožen črednik.

Sv. Blaž je bil bogaboječih starišev sin, ki so čredo pasli in živeli od živinske reje. Lepo so se ravnali po vzgledu Jezusovem, ki se imenuje dobrega pastirja svojih ovčic, in ravno tako bogaboječe živeti učili svojega sinka, naj bi bil zvest služabnik Jezusov. Mladenič jih je rad ubogal, bal se je Boga žaliti in se zameriti starišem. Ko je že dosti odrastel, pasel je tudi čredo in bil prav skrben za svojo ljubo živinico.

Srečni so pastirci, ki se Boga bojijo in živino škode varujejo. Abraham, Jakob, Egipovski Jožef, Mojzes in David so tudi pasli: pastircem je angelj prvim oznanil, da je

* Tega svetnika je razločevati od sploh znanega sv. Blaža, škofa in mučenika, kateremu na čast se isti dan deli blagoslov grla.

rojen Zveličar sveta. — Veliko pastirjev se pa na paši nespodobno obnaša. Nedolžno živino preklinjajo, neusmiljeno pretepajo, v škodo puščajo, kradejo, igrajo, se grdih rečij učijo in skrivaj delajo strašne grehe, ki v nebo vpijejo. Oh, takim niso angelji tovariši; sam peklenšček je njim prijatelj.

Sv. Blaž, priden pastir, je lepo živel in storil toliko dobrega, da je njegovo ime slovelo po celi deželi. Neverci so tisti čas hudo preganjali in morili kristijane. Tudi svetega Blaža so prišli v planino loviti. Ni se ustrašil umreti za Kristusa, še jesti je dal sovražnikom, ki so ga potem gnali pred neusmiljenega sodnika. Srčno je povedal, da služi Kristusu in rajši umrje, kakor bi pravo vero zatajil. Zato ga ukaže neverni sodnik beričem zvezati in neusmiljeno raztepsti z volvskimi žilami (bikovci). Dobri Bog mu je pa polajšal bolečine in je rane zacelil. Potem ga reče sodnik vreči v posodo vrelega krova, kjer ga pustijo pet dnij, ter mislijo, da je mrtev. Bog ga ohrani pri zdravju in življenju. Šesti dan pridejo rabeljni, da bi truplo vrgli iz vode, in se začudijo, ko ga vidijo živega; oni spoznajo pravo vero, in se dajo krstiti. — Sv. Blaž se spet povrne k svoji čredi, kjer je srečno živel v svojem delavnem stanu, dokler ga je Bog k sebi vzel.

Bog je vsakemu človeku prijatelj, ki ga ljubi, naj bo bogat ali ubožen, gospod ali kmet. Ne pozabi lepega nauka, katerega daje stari Tobija mlademu: „Ne boj se, moj sin; čeravno borno živimo, imeli bomo veliko dobrega, ako se Boga bojimo, vsega greha varujemo, in storimo dobro.“ (Tob. 4, 23.)

Vse posvetno je gol prah; prava sreča božji strah!

10. Zv. Boštjan * (25. svečana).

Beži pred zapeljivkami!

Stariši zv. Boštjana (Sebastijana) so bili ubožni kmetiči v Španjski deželi. Lepo so ga izredili po svojem stanu, skrbno moliti učili in pa varovati se greha. Boštjan je videl svojega očeta in svojo mater lepo Bogu služiti, in je ravno tako storil. Pasel je majhno čredico svojih starišev, in ko se je živinica pohlevno pasla, pokleknil je on na paši in molil. — Nedolžne otroke Bog najraje usliši, ter jih reši vsake nesreče, kakor svetega Boštjana.

Ko je zali fantič že odrastel, pride nevarna kužna bolezen in se ga prime. Da bi

* To ni sv. Sebastijan, mučenik, čegar god se s sv. Fabijanom vred obhaja 20. dan prosenca, marveč zveličancem prištet redovnik frančiškanskega reda.

drugi ne dobili od njega bolezní, zavlečejo ga v neko bajtico (utico) na samem, in mati mu nese vsak dan jesti, pa od daleč postavi pred-nj, da bi vzel in jedel. V nekih dneh že ni mogel več vstati, ne lezti po svoje kosilo; mati misli, da je že mrtev, in se joče (plaka) po njem. Zdaj pride divji volk v njegovo utico, ga zgrabi za glavo, predere mu bule, ki jih je imel, jih čedno izliže in ga zapusti. To mu je bilo v zdravje. Spet je okreval in prišel zdrav domov. Kar jih je videlo, vsi so hvalili Boga, ki tako čudno pomaga svojim ljubljencem.

Do dvajsetega leta svojega življenja ostal je doma, in se dobro navadil vsakega dela. Ker pa stariši vseh otrok niso mogli rediti s svojo malo kmetijico, šel si je Boštjan dalje kruha služít. Premožna vdova ga v nekem mestu vzame v službo. Skrbno je opravljal vse, svojo gospodinjo rad ubogal in spoštoval. Vdova ga hoče zapeljati v nesramni greh, pošteni hlapec pa rajši zapusti službo, ki je bila nevarna njemu in gospodinji.

Tako skušnjava nikoli ne praznuje, vedno je potreba čuti. Mladenič naj beži iz hiše, kjer se mu nastavlja mreža pregrešnega znanja; boljša je čista vest, ko zlata služba.

Boštjana je neki žlahten gospod vzel v službo; ali hči, katera je gospodinjala očetu,

jela se je bogaboječemu hlapcu prilizovati. Neki dan pripelje z voli poln voz blaga, kar mu hči prinese nekoliko sladke torte; ali Boštjan noče prikupila, dá kosce torte volu in tako premaga skušnjava.

Najbolj zapeljivi mladim ljudem so lepi dari, ki se dajejo v nespodobnem znanju: zdaj kako gizdavo oblačilo, pa zlati prstani ali uhani, zdaj kaka nova rutica. Vse te reči so cena pregrehe, in kdor jih jemlje, prodaja se skušnjava. Najnevarnejše pa je od takih ljudij, ki nespodobno mislijo, posebej jesti in piti jemati. V takih sladkarijah je nečisten strup: ne jemlji ga!

Boštjan si je poiskal drugo službo. Služi v nekem mestu pošteni gospôdi. Bil je ves priden in prijazen, kakor se spodobi krščanskemu hlapcu, in še mislil ni grdega; pa gospôda je imela dve hčeri, katerih ena je hodila za njim, ter mu obetala, da ga bode vzela; celó po noči je prišla v spalnico k njemu. Tega se prestraši sv. mož in brez pomisleka zapusti službo.

Ponočno lazenje in voglarija (vasovanje) je nedolžnosti kuga. Kdor po noči hodi k drugemu spolu, njega skušnjava vodi in pregreha na uzdi ima.

Boštjan se je vselil zunaj mesta na pristavo nekega gospoda, in je njegovo polje

obdeloval. Bog mu je dal srečo, da so njive toliko rodile, da sta obogatela on in gospod. Boštjan je potem sklenil, iti v novi svet, da bi še tam več dobrega storil. Ko se odpravljaja v tuji svet, pripelje mu neki večer moški spol mlado krščenico ter ga prosi za božjo voljo, naj jo vzame pod streho, da se ji hudega ne prigodi. Boštjan, usmiljenega srca, ji lepo postelje, on se pa vleže za vrata na slamo. Deklina ga pa zdaj jame prositi, naj bi jo s seboj vzel v Ameriko, ter se joka in prilizuje. Na to se Boštjan razsrđi, in jo ostro izprašuje, kdo in od kod je? Morala mu je povedati, kako je z mladeničem nesramno živela in ubežala svojim starišem. Gredoč jo pošlje starišem nazaj in se odpelje po morju v novi svet.

Kdor očetu ubeži, in zapusti svojo mater, nehvaležnik, kako bo srečen na svetu?

Zv. Boštjan je v Ameriki (v Mehiki) neizrečeno veliko dobrega storil nevednim in potrebnim ljudem. Učil jih je živino rediti, polje obdelovati in travnike kositi; bil je oče cele dežele. Bog mu tudi v Ameriki dá srečo. S svojim premoženjem je obilno pomagal ubožcem, sam pa borno živel po stari navadi. Na svoje stare dni je dal svoje bogastvo vbogaime, on pa je šel med brate svetega Frančiška

v samostan, kjer je sveto umrl, kakor je sveto živel. (L. 1600.)

Mladenič! ohrani čisto vest in Boga ne pozabi, tudi on te nikjer zapustil ne bo; saj je po celem svetu doma, in ti si povsodi njegov sin. On sam govori po svojem preroku: „Da bi ravno žena pozabila svojega sina, vendar jaz tebe pozabil ne bom.“ (Jez. 49, 15.)

„Te hudoba zapeljava, srčno ti premagaj jo; hujša ko je bila skušnjava, lepša tvoja krona bo.“ (Sv. Avguštin.)

11. Sveta brata Ciril in Metod

(5. mal. srpana).

Slovenska učenika.

Za Bogom in roditelji so dobri učitelji prvi dobrotniki naši. Taka sta bila sveta brata Ciril in Metod, v Solunu na Grškem doma, dve svetli zvezdi na jutranjem nebu Slovencev. Že v svojih mladih letih sta se pridno učila, ne le božjih nauk in druge posvetne modrosti, ampak tudi ljudskih jezikov, da bi se kedaj lahko menila in pogovarjala s soslednimi in tujimi ljudmi.

Mladenič, ki imaš lepo priliko in pisan čas, uči se rad, dokler si mlad, ne le slovensko prav dobro, ampak tudi laškega,

nemškega, kakor drugih jezikov razumeti in za potrebo govoriti, posebno katerim si sosed; saj ne veš, kam še prideš. Kolikor jezikov znaš, toliko človekov veljaš. Nikdar ne oponašaj tujih ljudij, ki govorijo drugače ko ti, ampak le zvesto poslušaj, da se jih navediš dobro razumeti; saj smo si vsi bratje in sestre. S kakoršno mero boš meril ti njim, s tako bodo merili oni tebi.

Slovenski knezi in poglavarji so poslali v Carigrad učenikov prosit, ki bi slovenski jezik dobro govorili, naj bi prišli Slovence učiti. Ni bilo najti bolj učenih môž, kakor sta bila sveta brata Ciril in Metod, bogaboječa mašnika, ki sta že poprej nevernim narodom oznanjevala sveti evangelij. Srečno prideta med Slovence, ter jih začneta poleg krščanskega nauka učiti tudi abecedo, pisati in brati.

Branje in pisanje je res velika dobrot, pa vendar boljše vsega tega ne znati, kakor zapeljive bukve brati in grde reči pisariti. Bog nas tega varuj! Berimo radi le koristne in božje reči, kakor nekdanji Slovenci.

Skrbna učiteljica sta svojim pridnim učencem poslovenila sveto pismo, da so je brali, spisala jim službo božjo, da so jo pobožno opravljali v cerkvi, in učila sta jih tudi svete pesmi (psalme) peti. Slovenci so se veselili, brati in poslušati tolike božje reči, in sveta

krščanska vera je čudno lepo oživela po vseh slovenskih deželah.

Tako so se od nekdanj radi učili vsi pridni Slovenci, in se tudi še zdaj radi učijo. Hvala Bogu, da je po vseh krajih zadosti šol, pa tudi skrbnih domačih učiteljev; le samo enega je še potreba: po lepih naukih tudi pošteno živeti; zakaj Bog nas ne bo sodil po našem znanju, temuč po našem dejanju.

Nemškim učenikom je zelo mrzelo napredovanje svetega Cirila in Metoda; zatožili so ju rimskemu papežu, kakor bi prave vere po starem ne učila. Brata sta se na to napotila v Rim, in tako lepo spričala svojo nedolžnost, da ju je pohvalil najvišji vidni poglavar krščanske cerkve in v škofa izvolil za vse slovenske dežele. Veselo sta se povrnila med Slovence, učila dobre ljudi, krščevala kralje in poglavarje, in se zatorej po pravici imenujeta apostola slovenskih narodov.

Nahajaš nekoliko Nemcev, pa tudi Slovencev neljubeznjivih sosedov, ki se radi, kakor nekdanj, še zdaj zaničujejo in psujejo; ali grdo grdo je to! V nebesih ne bo razločka med Nemcem in Slovencem; le v peklu se bodo psovali. — Preljubi mladenič, le tega nikar! Ne povračuj hudega s hudim, temuč premaguj hudo z dobrim. Pridno se uči, bodi moder, živi pošteno, in lahko boš sovražnikom

zavezal jezike, kakor sta to storila najimenitnejša učenika Slovencev.

Sv. Ciril, bolehen, je v Rimu sklenil svoje slavno življenje 14. svečana leta 869.; sv. Metod je pa še dolgo let učil po slovenskih deželah, postavil lepih cerkev, in posvetil veliko mašnikov, dokler ni tudi on za svojim bratom šel v boljše življenje 6. maltravna leta 885. — Zdaj ju hvalijo vsi slovanski narodi zemlje, pa tudi vsi srečni Slovani v nebesih, katerim sta pomagala v večno življenje.

Posnemaj tudi ti, mladi Slovan, lepi vzgled svetih učnikov, poučuj ravno tako svoje brate in sestre v dobrem, kolikor moreš, zakaj: „Kateri bodo poučeni, svetili se bodo, kakor svetloba neba; in kateri veliko drugih poučijo v pravici, bodo kakor zvezdena vse večne čase.“ (Dan. 12, 3.)

„Nikdar ni prepozno naučiti se, kar človeku vedeti potrebno je. Čeravno je imenitnejše, nauk dajati, kakor jemati, vendar vselej lepše, učiti se, kakor pa nič znati.“ (Sv. Avgustin svetemu Jeronimu.)

Slovani ali Slavjani, slavno veliko ljudstvo, so bili že v starih časih imeniten, mogočen narod. V Evropi, v Aziji in nekoliko v Ameriki so Slovani doma, in ni ga ljudstva, ki bi prebivalo po tako širokem; po

pravici se reče, da v njih deželah solnce k božji milosti ne gre. Okoli sto milijonov ljudij še zdaj govori slovansko; in naj se pravno nekateri umejo težko, vendar se v kratkem lahko privadijo drug drugemu. Najimenitnejši slovanskih narodov so Rusi, ki imajo svojega cesarja; Poljaki, katerih nekoliko je podložnih našemu, nekoliko ruskemu cesarju, nekoliko pruskemu kralju; Čehi, Rusini in Slovaki na Ogerskem, Hrvatje (Dalmatinci, Istrijanci, Bošnjaki, Hercegovci), Slovenci (Kranjci, Primorci, Korošci in Štajerci), ki so vsi avstrijskemu cesarju pokorni; Srbi, Bolgari, Črnogorci po Turškem in sami svoje vladije. Slovencev je okoli 30 tisoč še na Ogerskem, in blizu toliko v Benečiji pod italijanskim kraljem. — Slovani so bili od nekdanj dobrega srca in dobre volje: pridni, pohlevni in zadovoljni ljudje. Radi so zemljo obdelovali in živino redili, kakor še sedaj; pa tudi za nauk so dobre, prebrisane glave. Vsak jih hvali, kdor jih prav pozna. Slovenska beseda je lepozložena in gladko teče, ako se grdo ne zavija, kakor po nekaterih krajih. Torej mladenič, ki te je porodila poštena Slovenka, tudi po slovensko moliti učila, svoje matere se ne sramuj, in očeta hvaležno spoštuj vse svoje žive dni. Ne pozabi, da je Slava tvoje ime zato pa tudi nosi se, da boš slave, časti in hvale vreden!

12. Sv. Dominik (4. vel. srpana).

Ubogih usmiljen prijatelj.

Bil je v Španski deželi sveti Dominik imenitnih starišev sin. Od svoje bogaboječe

matere se je naučil biti pohleven, bogaboječ in za vse priden. V mladih letih že je najraje prebiral sveto pismo, po katerem je sklenil le Bogu živeti in skrbeti za zveličanje svojega bližnjega. Ubožcem je bil od svojih mladih dnij posebno dober. Kar so mu stariši dali več od potrebe, ni zajedel, ne zapravil, ampak dal je ubožcem. Ko je bila huda lakota in on še hodil v šolo, prodal je celó svoje nepotrebne bukve, da bi imel kaj vbogaime dajati.

Kako grdo pa naši učenci večkrat delajo; ves denar zajejo ali zaigrajo, ali nakupijo ž njim nepotrebnih rečij. Marsikateri potem doma laže, goljufa in celó krade. Kolik greh je to! Sv. Duh govori: „Kdor starišem jemlje, pa pravi, da ni greh, tak je tolovajev tovariš.“

Nekega dne je prosila neka žena vsa objokana Dominika, naj ji pomaga iz sužnosti rešiti brata, katerega so bili neverniki ujeli in prodali. Dobrega mladeniča je srce bolelo, ker ji ni imel kaj dati. Dejal ji je: „Denarja nemam, ali delam lahko; ako me gospodar hoče, grem jaz za tvojega brata v železje služiti.“ Žena pa tega ni hotela. — To se pravi bližnjega ljubiti in postaviti, kakor Jezus, svoje življenje za svojega brata.

Sv. Dominik ni pomagoval ljudem samo v telesnih, ampak še več v dušnih potrebah.

Kot mašnik in imeniten učenik, preobrn timer je veliko grešnikov, da so zapustili pregrešno življenje, krivovercev, da so se odpovedali krivim naukom in se prijeli prave vere. On je učil tudi sveti rožnivenec moliti, naj bi ž njim častili Jezusa in Marijo, pre-mišljevali čudežne skrivnosti našega odrešenja, in hvalili Boga za tolike milosti in dobrote.

Lepa in močna molitev je sv. rožnivenec, pa tudi tako lahka, da se je nauči vsak pri-den kristijan. Moli se lahko po potu in doma, po noči kakor po dne; in čeravno moleka nemaš, moliš lahko na prste. Samo to skrbi, da kar reče jezik, naj občuti tudi srce. — Tudi taka molitev je dobro delo, s katero sebi in drugim v nebesa pomagaš, in za več-nost dobrega velik zaklad nabiraš, ki ti ga ne bo nihče odvzel.

Da bi pomagal grešnikom in nevernim ljudem oznanjeval pravo krščansko vero, po-stavil je red belih menihov, ki se po ustanov-niku imenujejo dominikanci. Veliko je učenih mož in imenitnih oznanjevalcev besede božje izučil, in poln zasluženja v Gospodu umrl leta 1221.

Že iz mladega si prizadevajmo vsak po svojem stanu dobrega toliko storiti, kolikor premoremo; radi dajajmo vbogaime! Kar ubožcem podelimo, Jezusu posodimo. Stari

Tobija uči mladega: „Če boš imel veliko, daj obilno, če boš malo imel, glej, da tudi malega rad podeliš, zakaj veliko plačilo si nabiraš za dan potrebe.“ (Tob. 4, 9—10.)

„Ubožec je nebeški popotnik, ki te pelje k Očetu; začni torej rad deliti, ako nočeš pota izgrešiti.“ (Sv. Avguštin.)

13. Sv. Feliks (21. vel. travna).

Srečen kmetiški hlapec.

V Laški deželi blizu Rima imel je sveti Feliks svoje stariše. Niso bili premožni, pa bogaboječi, kakor tudi on, njiju sin. Bil je še otrok in pasel živino; pastirček si v tihi samoti križ zareže na neko drevo, poklekne pod drevo in lepo moli cele ure. Ker ne zna drugih molitvic, ponovi večkrat sveti Očenaš, Češčeno si Marijo, Vero in Čast bodi Bogu Očetu itd. Premišljuje lepo nebo, črno zemljo, rože na polju, ptice pod nebom in ribice v vodi; vse reči mu kažejo dobrega Očeta, ki jih je stvaril.

Tako lahko služi vsak človek Bogu; in čeravno brati ne zna, celo stvarjenje za bukve ima, iz katerih spoznava veličastvo božje.

Ko je Feliks za težka dela trden vzrastel, gre služiti k nekemu premožnemu go-

spodarju, in obdeluje njegovo polje. Ker po dne ni utegnil moliti, molil je po noči, in vsak dan hodil k sveti maši, pa vselej ob takem času, da ni zamudil svojega dela. Posebno rad je premišljeval trpljenje Kristusovo, ter mu je izročeval svoje trpljenje. V svoji bogaboječnosti se pa sv. Feliks ni kislo držal; on je bil krotek, prijazen in vedno dobre volje. V slabe tovaršije ni hodil, pa tudi ni tožil črez druge; in če ga je kdo zaničeval, da je svetnik, odgovoril mu je pohlevno: „Bog daj, da bi tudi ti bil svetnik!“ Tako obrne vse zopernosti v svoje posvečenje.

Sv. Feliks je živel v strahu božjem, in Bog ga je očitno rešil nesreče. Neki dan pride njegov gospodar ves črno oblečen na njivo; mladi voli se splašijo, ga poderô in spravijo pod oralo; a ni se mu žalice zgodilo.

Nesreča tudi za teboj hodi vsak dan, in ti ne veš, kje te zadene. Priporoči se torej vsako jutro in vsak večer Bogu, da boš brez skrbi živel v božjih rokah.

Sv. Feliks je želel čisto Bogu posvetiti svoje življenje; zato je prosil, da so ga kapucini sprejeli. V tem bogaboječem redu živel je še bolj sveto, pomagoval ubogim, stregel bolnikom in bil umirajočim v pomoč; poslednjič je pa tudi on sveto umrl (l. 1587.).

Take zveste hlapce ima Bog rad, pa tudi vsi dobri ljudje. Od sv. Feliksa naj se pravično živeti učijo vsi hlapci in težaki, po nauku svetega Pavla, ki govori: „Hlapci, služite z dobro voljo, kakor Gospodu, in ne kakor ljudem; ter vedite, da karkoli bo kdo dobrega storil, to bo prejel od Gospoda.“ (Efež. 6, 7—8.)

„Naj pravični ravno služi, vendar je le svoj gospod; in grešnik naj kraljuje, vendar žalostno hlapčuje; kolikor ima hudobij, toliko gospodinj.“ (Sv. Avguštin.)

14. Sv. Filip Nerej (26. vel. travna).

Pokoren sin ljubih starišev.

Že v svojih mladih letih je bil Filip ves ponižen in ljubeznjiv. Vsi so ga imenovali blagega Filipa, kar je bil v resnici. Na Laškem je bil rojen in je imel bogoljubne stariše. Nikdar ni razžalil očeta, in se ni ganil z mesta, kamor so mu mati ukazali, brez dovoljenja. Po smrti svoje matere je ravno tako spoštoval tudi mačeho, zato ga je tudi mačeha rada imela kakor svojega sina.

Grdo je, grdo, ako pasterki in pasterke svoje očme in mačeha zaničujejo, jih preklinjajo in še pogledati ne morejo. Kako bi

srečo imeli, dokler ljubezni ni pri njih? Res da je večjidel huda, skrbnega očeta izgubiti in očma imeti, ljubo mater za mačeho izmeniti: zato otroci, prav za ljubo imejte ateja in mamo, in prosite Boga, naj jih še dolgo živi. Če vam pa dá pisane (nepristne) stariše, pretrpite vse voljno. Dostikrat imata očem in mačeha zapuščene otroke rajša, kakor lastni oče in mati.

Mladi Filip ni bil zato priden, da bi ga ljudje radi imeli; skrbel je pred vsem Bogu dopasti. Silo rad je molil in se pridno učil; kar je bilo posvetnega, ni ga veselilo. Imel je bogatega strica, ki mu je hotel vse izročiti, ali bogoljubni Filip ni maral za posvetno bogastvo. Hotel je borno živeti in za večnost veliko dobrega storiti, da bi bogat iz tega sveta šel v nebesa. Vedel je, da nas posvetno blago srečne stori le takrat, če si nebesa služimo ž njim. Nebesa služi si pa revež ravno tako lahko, večkrat še laže, kakor bogatin.

Sv. Filip je bil dobro učen in ves pobožen, ljubeznjiv do Boga in svojega bližnjega: zato so ga posvetili v mašnika. Bil je dober učenik in viden angelj varih mladih fantov in deklic; greha jih je varoval in sveto živeti učil. Že od daleč je poznal ostudne grešnike in rekel večkrat: „V vojski za

čistost premagajo le boječi, ki se izognejo nevarnosti in ubežijo priložnosti.“

Ves potrpežljiv je molil v svoji zadnji bolezni, rekoč: „Gospod! pomnoži moje bolečine, pomnoži pa tudi mojo potrpežljivost!“ Osemdeset let star je mirno v Gospodu zaspal l. 1595. Bog mu je dal dolgo življenje, ker je mladenič zvesto dopolnoval četrto zapoved božjo, ki pravi: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel, in ti bo dobro na zemlji!“

„Kdor svojega očeta grdo pogleduje in svojo mater na stran postavlja, vreden je, da mu krokarji (vrane) oči izkljujejo in jih mladi orli za potokom požrô.“ (Prip. 30, 17.)

„Najlepša je mladina, ki se Boga boji, največja čast za sina, ki stariše časti.“ (Sveti Ambrož.)

15. Sv. Florijan (4. vel. travna).

Srčen vojščak za božje kraljestvo.

Človek ima neumrjočo dušo in umrljivo telo. Deželni poglavar ima le do telesa oblast; Bog je Gospodar duše in telesa. Nič se torej ne sme storiti, kar bi Boga razžalilo, ne duša pogubiti, da bi truplo živel. To nam kaže srčni vojščak sv. Florijan.

V zgornji Avstriji se je rodil, v tistih starih časih, ko so neverni Rimljani gospodarili vsem tem krajem. Ves mlad je bil sv. Florijan že čvrst rimski vojščak, cesarju in deželi zvest, ali še zvestejši Bogu, kateremu je lepo služil.

Kristjani prisegajo ob krstnem kamenu Jezusu, vojščaki pa pri banderu cesarju zvesto služiti; kdor prvo obljubo pozabi in vero zataji, ne spolni tudi druge, in pred sovražnikom beži. Sv. Florijan ni storil tega.

Grozovitna cesarja Dioklecijan in Maksiminijan ukažeta kristijane ostro siliti, naj zatajijo Jezusa, ali jih pa pomoriti. Veliko kristijanov se prestraši in zbeži iz mesta; sv. Florijan pa le v mesto hiti, da bi jih v pravi veri potrdil. Gredoč ga srečajo vojščaki, ki jih je neverni poglavar poslal kristijane lovit. Sv. Florijan očitno spozna, da je kristijan, in se jim voljno uda, da ga ženô pred poglavarja. Sodnik ga močno nagovarja, naj malike časti, kakor je ukazal cesar; sv. Florijan mu pa naravnost odgovori, da tega ne bo storil nikdar, naj le stori ž njim po cesarski zapovedi. Poglavar se mu grozi, da ga bo dal mučiti, tudi umoriti, če ne dopolni povelja cesarjevega. Sv. Florijan je odgovoril: „Jaz častim svojega Boga in le njega molim. Slušam tudi ukaze cesarske v takih

rečeh, kateri zadevajo vojsko; ali malikom darovati in moliti jih, ne more mi nobeden zapovedati. Ti imaš zdaj v oblasti moje telo, pa moje duše ne, črez njo ima le Bog oblast.“

Poglavar ves razkačen ukaže pretepati ga, neusmiljeno z grebeni trgati, ter ga spet nagovarja, naj daruje malikom. „Ravno zdaj darujem svojemu Gospodu Jezusu Kristusu to svoje trpljenje“, pové mu sv. Florijan ne-prestrašen. — Videč, kako sv. Florijan vesel trpi in za vse hvali Boga, obsodi ga brez odloga vtopiti v bližnjo vodo, katera se imenuje Aniža. Ko ga priženô na smrtni kraj, bil je ravno tako dobre volje, kakor bi se kopat šel. Gospoda je zahvalil, da ga stori vrednega, iti v večno življenje.

Na mostu poprosil je še, naj mu dado nekoliko časa pomoliti. Obrne se zdaj proti solnčnemu vzhodu, moli srčno, ter sklene svojo molitev: „Jezus, moj Gospod, sprejmi mojo dušo.“ Zvezali so ga, obesili mu kamen na vrat in ga vrgli v vodo. — Tako je sveti vojščak dal za večno veselje časno življenje l. 304.

Cesarjem in drugim deželskim poglavarjem smo dolžni v vsem pokorni biti; le samo takrat ne smemo ubogati, kedar se s tem prelomi božja zapoved; Bog je naš prvi Gospodar. Jezus govori: „Ne bojte se jih,

ki telo umorijo, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se velikovečtistega, kateri zamore dušo in telo v pekel pogubiti.“ (Mat. 10, 28.)

„Telo je stvarjeno za dušo, ne pa duša za telo; ako kdo dušo zapravi, tudi ne bo rešil telesa. Ako se zveliča duša, srečno bo tudi telo.“ (Sv. Krizostom.)

16. Sv. Frančišek Ksaverijan (3. grudna).

Vzgled, kaj dobri znanci pomagajo.

V gradu Ksaveri na Španjskem rojen, imenuje se sv. Frančišek Ksaverijan. Bil je sin imenitnih starišev, pa tudi prebrisane glave, in se je prav rad učil. Stariši so ga poslali v Pariz v visoke šole. Bil je priden, pa silo željen posvetne časti; na božjo čast je skoro pozabil.

Lepo je, lepo za mladeniča, ki se obnaša tako, da ga hvalijo ljudje, pa tudi zelo nevarno. Slovita glava se rada zmôti; le kdor vse obrne k večji časti božji, sam pa ponižen ostane, tak srečno izhaja.

Prigodilo se je, da prebiva sv. Frančišek s sv. Ignacijem pod eno streho, kjer se spoznata in sprijaznita. Sv. Ignacij mu začne kazati, kako ničemurna in nevarna je vsa

posvetna čast, ako je ne izročimo Bogu, in ne skrbimo za svoje zveličanje. Spomni ga besede Kristusove: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi.“ Te besede so tako ozdravile častiželjnega mladeniča, da je trdno sklenil, samo za božjo čast živeti in umreti.

Srečen mladenič, ki se spozna z dobrim prijateljem, ki ga lepo posvari in nauči Bogu služiti; grdo znanje pa je dušna morija.

Sv. Frančišek je sklenil z nekoliko tovariši stopiti v duhovski stan. Da bi se vredno na to pripravil z dobrimi deli, stregel je v Benetkah bolnikom, in potem bil posvečen v mašnika. V mašniškem stanu živel je ostro in sveto, skrbno učil ljudi in jih opominjeval k pokori. Pozneje se napoti po širokem morju v daljno Indijo, nevercem oznanjevat sveto Jezusovo vero. Ko so se vozili po morju, ponujali so mu v barki hlapca, ki bi mu stregel, ter so dejali, da bi za apostolskega misijonarja ne bilo lepo prati in kuhati. Ali on ga ni hotel in je rekel: „Moje roke so moje služabnice; ne le sam sebi, tudi drugim hočem postreči, ter se ne bojim koga pohujšati, dokler ne storim česa, kar bi razžalilo Boga.“

Vidiš, mladenič, velikega svetnika, kako sam skrbi za svoje potrebe; tebe pa tako

rado grozi, svoje reči pospraviti in v lepem redu imeti. Lenobe in grdobe naj te bo sram, ne pa poštenega dela!

Ni mogoče popisati, ne dopovedati, koliko dobrega je sv. Frančišek storil v Indiji, koliko mladeničev poučil, grešnikov poboljšal in nevernikov krstil. Po vseh krajih, koder je hodil, imeli so ga za svojega očeta. Okoli trideset kraljestev prehodil je peš, več ko v sto deželah oznanjeval sveti evangelij, in s svojo roko krstil nad dve sto tisoč poganov. — Veliko je že dobrega storil za božjo čast in zveličanje bližnjega, še več je želel storiti; zato se nameni v Kitaj, Jezusovo ime oznanjevat. Bogu je pa bilo zadosti; večer njegovega življenja se približa, in on zboli na nekem samotnem otoku. Pod slabo pojato (utico) obleži od vseh zapuščen, le križani Jezus je njegov prijatelj; v njegovo podobo gleda in po nebesih vzdihuje. Jezusa in Marijo zakliče na pomoč in veselo umrje leta 1552. Bil je v življenju in po smrti čuden priprošnjik vsem, ki se mu priporočajo.

Toliko so svetniki storili za nebeško kraljestvo; mi pa še deset božjih zapovedij prav ne držimo; kaj bo za nebesa? Oj ne pozabimo Jezusovih besed, katere so zmodrile sv. Ksaverija: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mat. 16, 26.)

„Bog je človeku dal udov po dvoje: nogi dve, roki dve, dušo le eno samo. Če izgubim tudi eno oko, drugo mi ostane; če pa dušo izgubim, nobene več nemam.“ (Sv. Krizostom.)

17. Sv. Frančišek Zalezijan (29. prosenca).

Vzgled pohlevnega mladeniča.

Bogaboječi stariši imajo po navadi tudi bogaboječe otroke; jabelko ne pade daleč od debla. Tako je imel sv. Frančišek, v gradu Zalez blizu Francoskega rojen, ljubeznjivega očeta, pa še ljubeznjivejšo mater, ki sta bila plemenitega rodú. Ko ga je mati še pod svojim srcem nosila, vedno je Boga prosila, raji ne poroditi, kakor doživeti, da bi njeno dete kedaj z grehom bilo sovražnik božji. Zato je dostikrat ponovila otroku, rekoč: „Sinko moj! rajši bi te videla mrtvega, kakor pa zvedela, da bi ti le en sam smrtni greh storil.“ Brala mu je življenje svetnikov, še malega v cerkev s seboj vodila in ga učila, kako se ima spodobno vesti v hiši božji. Bilo ga je zatorej v molitvi, posebno pri sveti maši, ko angelja videti. Sploh gola pamet in pohlevnost ga je bila. Laži se je bal toliko, da je rajši vsako kazen prestal, kakor da bi se bil zlagal. Sam si je pritrgoval

in dajal ubožcem; pa tudi za nje vbogaime prosil.

Tako je bogaboječa mati sinu prva sreča na svetu, pa tudi pobožen sin dobre matere največje veselje.

Dali so ga v visoke šole v Pariz, potem pa v Padovo na Laško se učit. Imel je lepo priložnost se dobrega veliko naučiti, pa tudi nevarnost, svojo nedolžnost izgubiti, in se izpriditi (spaćiti). Hudobni mladeniči so mu nastavljali zanke, da bi zabredel (zagazil) v nečistost, ali s silo se jim je ubranil. Neko naprošeno ženstvo ga je hotelo zmotiti, ali bogaboječi mladenič ji ostro reče: „Ako naju ravno noben živi človek ne vidi, vidi naju vendar Bog, on gola ljubezen, ki tepe greh z večnim pogubljenjem.“ Na te besede se je zapeljivka razjokala in poboljšala.

Da bi srečno premagal skušnjave, molil je rad, postil se in pogosto prejemal svete zakramente. Bog mu je pomagal, da se je lahko dobro učil in sveto živel; zato je še zdaj poseben prijatelj in pomočnik vseh pridnih šolcev, ki se mu priporočajo in njegove lepe vzglede posnemajo.

Sv. Frančišek je bil po natori silo nangel; ali on se je tako skrbno kročal in jeze varoval, da je bil potem najpohlevnejši. Bog mu je prelepo plačal njegovo krotkost. Ko

je v Rimu prebival, pride neki večer v svojo gostilnico in ravno sliši, kako gostnik odpravlja njegove služabnike, naj se iz njegove hiše uganejo drugi gospodi. Pohlevno zapové sv. Zalez svoje reči pobrati in se drugam preseliti. Po noči priburi močna ploha, in povodenj podere ravno tisto gostilnico; vsi ljudje, ki so prebivali v njej, storijo smrt.

V Jakini (Ankoni), nekem primorskem mestu Laške dežele, najel je ladijo, da bi se po morju prepeljal v Benetke. Neka gospa, ki je bila že popred plačala vožnjo, ni ga hotela s seboj, če bi ravno bili vsi imeli prostora, in se krega tako dolgo, da je bil sv. Frančišek prisiljen zaostati. Njegovi služabniki so bili zeló hudi; on pa pravi ves pohleven: „V božjo voljo se udajmo!“ Barko odrinejo in na globoko morje pripeljejo; kar se vzdigne grozoviten vihar, ki potopi barko in ljudi. — „Blagor krotkim, oni bodo zemljo posedli.“

Imenitne službe so se ponujale svetemu Frančišku, on pa je hotel biti le ponižen služabnik Kristusov in je nastopil duhovski stan. Bil je bogaboječ mašnik in svet škof; dosti lepih bukev je spisal in pomagal neizrečeno veliko dušam v nebesa, kjer se med njimi zdaj veseli. (Umrli je l. 1622.)

Bodi pohleven tudi ti in skrbno se varuj nagle jeze, ter ne pozabi, kar te Kristus uči: „Učite se od mene; ker jaz sem krotek in iz srca ponižen, in boste pokoj našli svojim dušam.“ (Mat. 11, 29.)

„Nagla jeza pamet otemni in človeka v živino premeni.“ (Sv. Bazilij.)

18. Sv. Frančišek Serafinski (4. vinotoka).

Mlad prijatelj ubogih.

Veliko starišev je, ki imajo več skrbi za premoženje, kakor za pošteno vzrejenje svojih otrok. Takega očeta je imel tudi sv. Frančišek. Bil je premožnega kupčevalca ali trgovca sin, v malem mestu Asisi na Laškem. V šolo so ga stariši pošiljali, da bi se dobro naučil vsega, kar je potreba vedeti za kupčijo, malo jih je pa skrbelo za bogaboječe življenje svojega sina. Mladenič je ravno zato živel tudi zelo mlačno in posvetno, ni rad molil, in se je tudi le slabo učil; zakaj kdor se hoče dobro učiti, mora pridno moliti, brez Boga ne zamoremo nič.

Frančišek, čeravno mlad, nevarno zboli, in začne premišljevati, kako minljivo je vse, in da se tudi mladenič ne more ubraniti smrti. Svet strah ga obide in on trdno

sklene, če mu še dá Bog ozdraveti, bolj zvesto mu služiti.

Ne prevzetuj s svojim zdravjem, fantič mlad, ne trati ga z razuzdanim življenjem! Danes si zdrav ko riba v vodi, in se bolehnim ljudem smejiš, lahko da jutri na smrtni postelji, ali na mrtvaškem odru ležiš. Če pa zboliš, ne pozabi svoje duše, spravi se z Bogom, stori trdno obljubo, ako spet ozdraviš, lepše Bogu služiti po vzgledu svetega Frančiška.

Ko zopet ozdravi, ves služabnik božji, rad moli, premišluje v sveti samoti trpljenje Kristusovo, streže bolnikom, in rad pomaga potrebnim. To pobožno življenje močno jezi lakomnega očeta. Ostro ga svari, tepe in sili v poprejšnje navade, ter mu pravi, da je abotnik in zapravljivec. Ko se pa mladenič ne dá posiliti v posvetno življenje, popade ga oče in pelje pred škofa, ter mu reče: „Tukaj vpričo našega škofa se odpovej vsemu mojemu premoženju!“ Rad je to storil pobožni mladenič za Jezusa, ker ga ni veselilo posvetno blago. Še svoje oblačilo sleče in podá skopemu očetu, rekoč: „Dosihdob sem vas imenoval očeta, posihdob pa lože porečem Bogu: Oče naš, kateri si v nebesih! Pri njem imam zdaj iskati svoj del, v njega stavim vse svoje zaupanje.“ Škofa je toliko

razveselilo to govorjenje, da so ga ogrnili s svojim lastnim plaščem.

Dolžni so otroci ljubiti svoje stariše, pa še bolj svojega Boga. „Kdor očeta ali mater bolj ljubi kakor mene,“ govori Jezus, „ni mene vreden.“

Sv. Frančišek je začel tudi ljudi opominjati, naj se poboljšajo in spokorijo. Močne so bile njegove besede, pa še močnejše njegovo sveto življenje. Veliko ljudij se je poboljšalo in spokorilo. Spokorjenim grešnikom v večje zaupanje in tolažbo je izprosil od Jezusa popolnoma odpustke, ki so jih rimski papež oznanili, in se še zdaj vsako leto enkrat delijo po imenu porcijunkula, zato, ker so po laško tako imenovali malo cerkvico, pri kateri je tisti čas prebival sv. Frančišek. Več bogaboječih ljudij se mu je pridružilo, da bi spokorno živeli.

Ta sveta družina je bila začetek menihov, ki jih zdaj imenujemo minorite, frančiškane in kapucine. Po vseh krajih sveta jih je razposlal, pokoro priporočat ljudem. On sam pa ni hotel biti mašnik, ker ni bil po svojih mislih srca dosti čistega. Kakor ponižnost, ljubil je tudi sveto čistost, in jo posebno priporočal svojim tovarišem. Skrbno se je varoval vseh praznih in nepotrebnih pogovorov z drugim spolom, ter je dejal:

„Pečati se z ženskim spolom in pa žareče oglje teptati, kdo bi si ne opeknel podplatov? Varovati se je treba tudi malega, zakaj peklenškemu sovražniku je en las dovolj, da iz njega splete močno vož ali vrv.“ — Vrh drugih čednostij je priporočal tudi delavnost, ker je lenoba dvorišče slabih mislij in nesramnega poželenja, delo pa strahuje grešno telo.

Zadnjo uro vzame lepo od njih slovó, ter pravi: „Bog vas obvaruj, moji otroci! Srečen, kdor do konca zvest ostane v dobrem. Zdaj grem k Bogu, in vas vse priporočam njegovi milosti.“ To je izgovoril in veselo umrl (l. 1226.).

Usmiljenje do ubogih je sv. Frančišku pridobilo usmiljenje pri Bogu, pomagalo mu na pravi pot svetega življenja, in mu odprlo vrata nebeška. Pomni torej, kar sv. Duh uči: „Sin, ne odtegni darú potrebnemu, in ne odvrni svojih očíj od ubogega.“ (Sir. 4, 1.)

„Ubožcem vbogaime dajati, je seme v dobro zemljo sejati, ki nam hitro dozori; pot k nebesom si pripravlja, kdor ubožcem rad deli.“ (Sv. Avguštin.)

18. Sv. Gregor (12. sušca).

Ves ponižen služabnik božji.

Kakor grdo je, ako se človek nizkega stanu napihuje in baha, tako lepo je, če se

mladenič imenitnega stanú ponižuje, kakor sv. Gregor. Bil je sin slavnih starišev, imel je bogatega očeta in sveto mater, pa tudi on je bil toliko učen, da ga je cesar, akoravno je bil še mlad, postavil poglavarja rimskemu mestu. Sv. Gregor spozna hitro, da mu je tolika služba in veličast nevarna, in da ne more, kakor bi rad, v tako imenitnem stanu skrbeti za zveličanje svoje duše. Po smrti svojega očeta razda veliko premoženje ubogim, sezida nekoliko samostanov, in izpremeni tudi svoje domače poslopje v sveto prebivališče božjih služabnikov; sleče zlato oblačilo, ter začne tiho in sveto živeti.

Vidiš, mladenič, da prava sreča ni vselej v visokem stanu domá; največja sreča se nahaja le v tistem stanu, v katerega nas Bog pokliče.

Zaradi njegove učenosti in svetosti posvetili so ga mašnika. Grozoviten pomor je bil tisti čas v Rimu, in neusmiljena kuga je pobrala tudi papeža. Na mesto najvišjega poglavarja svete cerkve vodil je sv. Gregor procesije, pri katerih so Boga prosili in svetnike klicali za priprošnjo, naj bi jim Bog odvzel strašno šibo; kar so bili uslišani. V ta spomin se še zdaj sv. Marka dan vodi procesija.

Tako slavnega moža so zdaj izvolili papeža; sv. Gregor se pa prestraši tolike časti,

zbeži v hosto in se skrije v neki brlog. Ljudje pa noč in dan prosijo Boga, naj jim svetega Gregorja zvedeti dá, in naj ga postavi najvišjega pastirja krščanske cerkve. Bog je uslišal njih prošnjo, da so ga iztaknili in posili v Rim pripeljali, kjer je bil postavljen na stol svetega Petra. Vse se je veselilo, le on je bil žalosten, ter se je bal, da bi ne mogel natanko dopolnovati svojih velikih dolžnostij. „Tako me srce boli, da komaj govorim,“ pisal je nekemu prijatelju. „Česar se drugi veselijo, tega sem jaz žalosten. Prosim, moli za-me!“

Bog zaničuje častilakomne ljudi, ki hrepenijo po visokih službah, rad pa pomaga ponižnim, kateri zaupajo v njegovo pomoč.

Sveti Gregor je bil dober pastir svojih ovčic, ves skrben za božjo čast in zveličanje duš. Lepo cerkveno petje, ki se še zdaj poje pri službi božji v naših cerkvah, napravil je on. Spisal je veliko svetih bukev in zapustil nam v poučenje; zato se imenuje veliki cerkveni očak. Ker sam ni mogel iti oznanjevat krščanske vere, poslal je bogaboječih mašnikov v Anglijo, da bi učili nevernike in jih krstili. — Kolikor je sovražil posvetno bogastvo in dobroto, toliko je ljubil uboštvo in trpljenje, ter je dejal, da le to stori kristijana Jezusu podobnega.

Večji del svojega življenja je bolehal, pa vse voljno potrpel, in neprenehoma pridno delal. Že na zemlji je Bog nad vse povzdignil ponižnega služabnika, ali še lepše povišal v nebesih, kjer zdaj neskončno plačilo uživa za svoja dobra dela. (Umrli je leta 604.)

Kdor želi imeniten biti pri Bogu in pri ljudeh, naj ljubi ponižnost, priden bo, in lepo Bogu služi; zakaj: „Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje milost.“ (Jak. 4, 6.)

„Kdor bogaboječe živi, zraven pa ponižen ni, tak nosi prah na veter.“ (Sv. Gregor.)

20. Sv. Ignacij (31. malega srpana).

Vzgled, kaj premore branje svetih bukev.

Rojen v Španski deželi imel je sv. Ignacij imenitne stariše. Prav posvetno so ga vzredili in kralju dali v službo. Hvalil se je z lepoto svojega telesa in se gizdavo nosil. Da bi dosegel večjo čast, šel je na vojsko, kjer je bolj skrbel dopasti ljudem, kakor Bogu. Ta prizadeva je bila za mladeniča silo nevarna; zakaj kdor skrbi le pregrešnim ljudem dopasti, ni služabnik Kristusov. Bog se pa usmili mladega Ignacija, in mu k njegovi sreči pošlje časno nesrečo.

V boju ga zadene krogla, ki mu zlomi desno nogo in levo hudo rani. Zanesô ga v neki grad, kjer je dolgo časa ležal bolan in trpel veliko bolečin. Njegova noga je tako slabo celela, da je hodil vse žive dni šantav.

Tako Bog vzame lepoto mladeniču, kateri ž njo prevzetuje: zakaj ona je božji dar in nevarna tem, ki jo preveč cenijo.

Dolg čas je Ignaciju bilo v postelji; prosi torej, naj mu dajo kakih posvetnih kvant brati za kratek čas. K sreči pa ni bilo takih knjig pri hiši, in prinesô mu življenje Jezusa in svetnikov. Izprva mu ni dopadlo to branje; bil je preveč posvetnih basnij navajen; pa čedalje bolj mu dopade in ga vname tolikanj, da sklene po vzgledu Jezusovem živeti in svetnike posnemati.

Dvojno je mladeničem najbolj nevarno: slabim tovarišem v roke priti, ali pa slabe bukve v roko dobiti. Spačene knjige so prepovedan sad; sam peklenški sovražnik jih počrka po izpridenih pisarjih, ter jih nastavlja nedolžni mladini, naj bi se smrtnega strupa iz njih napila. Sladko so pisane kakor med, in kdor jih bere, ga omôtijo kakor pijanka ribe v potoku. Kdor hoče srečen biti, naj se jih varuje in v mladih letih bukev ne bere, katerih še prav ne pozna.

Ravno tako dobro je pa brati svete, po-

šteno pisane bukve; take nas učijo Bogu služiti, modro živeti in drugih več koristnih rečij, katerih vedeti je za življenje potrebno. Take knjige so zvesti prijatelji, ki nam kratek čas delajo, in nas vsega lepega učijo, kakor svetega Ignacija.

Ko ozdravi, živi vse drugače. Huda vojska je bila v njegovem srcu; pregrešno veselje ga je mikalo v poprejšnje navade; ali svetnikov lepo življenje ga je vabilo, ravno tako sveto živeti. Najrajši je bral svete bukve Tomaža Kempčana, imenovane: Hodi za Kristusom! Začel je po teh bukvah ravnati celo svoje življenje.

Da bi tudi drugim pomagal v nebesa, ni ga grozilo z otroci v šolo hoditi, se latinščine učiti, če je bil ravno že tri in trideset let star; vedel je, da učiti se, česar človek ne vé, ni grdo; ali ne znati in se ne učiti, kedar bi lahko, to je grdo. — V šolah se mu pridruži več bogaboječih mladeničev, ki se zaobljubijo, vse svoje žive dni Bogu služiti in dušam v nebesa pomagati. Ko so se izšolali, bili so v Benetkah v mašnike posvečeni. Ti so bili prvi tovariši imenitnega reda tovaršije Jezusove, ki se jim pravi: jezuitje. Slavni, učeni in sveti možje so bili jezuitje, mladeničev posebni prijatelji in učniki, kakor njih duhovni oče sveti Ignacij,

kateri je mladeniče najrajši učil, in skrbel za nje.

Veliko veselje je bilo svetemu Ignaciju pregledovati svetlo nebo in zvezde, in rad je zato stopil na kako višino. Kedar je premišljeval lepoto nebes, razjokal se je od veselja, rekoč: „Kako ostudna mi je zemlja, kedar v nebesa pogledam!“

Tudi ti povzdiguuj svoje srce k nebesom! Nebesa naj bodo tvoje želje, nebesa tvoje najslajše veselje; le kar človek srčno poželi, to tudi skrbno išče: kdor pa išče, on najde.

Sv. Ignacij je imel posebno dve skrbi. Prva je bila, Boga prav častiti; zato je bil njegov navadni pregovor: „Vse k večji časti božji!“ Druga njegova skrb je bila, bližnjega zveličati; zato je pogosto dejal: „Ni zadosti, da jaz sam služim Gospodu; vsa srca naj ga ljubijo, vsi jeziki hvalijo!“

Oh, naj bi vsi ljudje, vsak po svojem stanu, za to dvoje prav skrbeli, kako srečno bi na tem svetu živeli, po smrti se pa veselili pri Očetu, kjer se sv. Ignacij zdaj veseli.

Lepo nas k temu opominja sveti Pavel: „Iščite, kar je gori, kjer Kristus sedi na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne pa, kar je na zemlji.“ (Kol. 3, 1.)

„Kako ostudna mi je zemlja, kedar pogledam nebesa.“ (Sv. Ignacij.) (Umrle je l. 1556.)

21. Sv. Izidor (15. vel. travna).

Pobožen kmetiški delavec.

Ni stanú tako starega na svetu, kakor je kmetiški stan; pa tudi ne toliko srečnega, če le kmetič po nauku Jezusovem živi, kakor sv. Izidor, kmetov poseben zavetnik ali patron. Njegovi stariši so živeli v Madridu, poglavitnem mestu na Španskem. Niso imeli bogastva; s svojimi žulji so si služili vsakdanji kruh in prav po krščansko izredili svojega sina. Skrbeli so mu posebno za krščansko poučenje, da je srčno ljubil Boga, zvesto se pa varoval greha. Mladi Izidor je rad hodil h krščanskemu nauku, in kar je slišal, ohranil je v svojem srcu.

Kaj pomaga sinom po stariših veliko premoženje, če pa krščanskega nauka ni? Premoženje brez strahú božjega, in pa pleve brez zrnja. Pobožno srce in pridne roke so najboljša dota, in to so stariši zapustili svetemu Izidorju.

Oče in mati svojemu sinu nista pomagala v gosposki stan, ker sta spoznala, da ga je Bog stvaril za kmeta; vedela pa sta tudi dobro, da gosposki stan človeka ne stori srečnega, ako ga Bog ne pokliče v višji stan. Izidor je pri nekem bogatem gospodarju služil

za hlapca, zvesto opravljal svoje dolžnosti, ter je živel zdrav in vesel.

Stariši, ki svoje sine le v gosposki stan tiščijo, večjidel svoje otroke nesrečne storijo, ako niso posebno prebrisane glave in pa modrega zadržanja. Prisiljen gospod je ravno kot na pol kuhana jed, ki nikomur prav ne tekne. Boljše je biti dober kmet, kakor prten gospod.

Dve poglavitni dolžnosti imajo kmetiški ljudje: Moli in delaj! To je pravični Izidor zvesto dopolnil vsak dan. Zgodaj je vstajal in tekel v bližnjo cerkev k sveti maši; Bogu je priporočeval sam sebe in svoje delo, ker je vedel, da vse dobro prihaja le od Boga. Ko je opravil juterno službo božjo, odpravil se je veselo na svoje delo, ki mu je potem toliko boljše šlo od rok. Pri delu je večkrat svoje srce povzdignil k Očetu, in njemu izročal vsa svoja opravila. Če mu je kako delo bilo težavno, spomnil se je Jezusa, kako voljno je težki križ nesel na goro, in tako mu ni bilo nič pretežko.

Zakaj je pa zdaj pri hlapcih in deklah več toževanja kakor trpljenja, da že drugega govoriti ne vedô, kakor to, koliko trpijo? Zategadelj, ker premalo Bogu služijo, le na časni dobiček gledajo, večnega pa pozabijo. Delo jim hodi dvakrat težje, plačila jim ni-

kdar zadosti ni; svoja dela storijo na pol, in tako izgubijo svoje poštenje, da jih poslednjič ne obrajtajo ljudje, in tudi Bog ne mara za nje.

Sv. Izidor ni delal samo za časen dobiček, služil je za večno plačilo, in je tudi svojega prislužka rad podelil ubogim, kar je premogel, da bi si pripravljaj večnih zakladov v nebesih. Vedel je, da kdor rad daje vbogaine, nikdar obožal ne bo. Usmilila se mu je tudi živinica, katera je ravno tudi božja stvar. Neki pozimski dan je nesel v mlin, in videl krdelo ptičič, ki so lačne klaverno sedele po drevju. Odgrne nekoliko snega in jim potrosi toliko zrnja, da so se ga nazobale. Tovariš se mu je smijal, ali Bog je Izidorju očitno povrnil božji dar, in dal, da se mu je obilniše namlelo.

Grdega srca je človek, kateremu se ne usmili ljuba živinica: še grši, kdor jo preklinja, pretepa, pobija, in celó trpinči ali muči. Tak živinoderec je očiten sovražnik božji, zakaj Bog je stvaril živino.

Hudobni ljudje so bogaboječega Izidorja zatožili gospodarju, da vedno le v cerkvi tiči, doma pa delo zaostaja in se mu škoda godi. Gospodar ga hudo okrega; Izidor mu pa pohlevno odgovori: „Če najdete kako zamudo, odtrgajte mi plačila, kolikor bo škode.“ Neko

jutro je gospodar sam šel gledat na polje, ali je resnica, kar pravijo ljudje. Sv. Izidor je bil še v cerkvi, ali orala sta dva angelja za-nj; tako pripovedujejo.

Tako Bog v delu povrne, kar se v molitvi pomudi; vse naj se o pravem času zgodi.

Bogat v dobrih delih dokončal je sveti Izidor svoj delavnik na tem svetu l. 1170., in zdaj ima večno nedeljo v nebesih.

Oh, da bi vsi kmetje, hlapci in gospodarji tako živeli, kakor on, lahko bi bili srečni in veseli tukaj in tam; Jezus nas tako živeti uči: „Iščite najpoprej božje kraljestvo in njegovo pravico, in vse drugo vam bo privrženo.“ (Mat. 6, 33.)

Srečen, kdor Bogu prav služi, naj mašuje ali pluži. Pri Bogu srcé, pri delu roké!

22. Sv. Jakob mlajši (1. vel. travna).

Vzgled Bogu zvesto služiti.

Kristus je izvolil med svoje apostole dva Jakoba: prvi je bil Cebedejev sin, svetega Janeza evangelista brat, katerega so v Jeruzalemu ob glavo dejali; drugi je bil Jakob Alfejev sin, Marijine žlahte. Gospod je temu podelil posebno modrost in svetost, in apostoli so ga postavili prvega škofa v Jeruzalemu. Bil je tako pobožen, da so ga spo-

štovali tudi sovražni Judje in ga imenovali pravičnika. Ostro je živel, vina ni pil, ne mesa jedel, in je hodil borno oblečen, vsled klečanja v molitvi se mu je koža na kolenih utrdila.

Ako hočeš, mladenič, kaj veljati pri Bogu in pri pravičnih ljudeh, živi pravično in zvesto služi Bogu. To te uči sveti Jakob v svojem listu, rekoč: „Če kdo izmed vas potrebuje modrosti, naj prosi Boga, in dana mu bo; naj pa prosi z zaupanjem.“

Sovražniki nauka Kristusovega so zahtevali, naj bi sv. Jakob zatajil krščansko vero, in ljudi nagovoril, naj ne verujejo v Jezusa Kristusa; zakaj karkoli je rekel častitljivi starček, tega se je ljudstvo držalo. Postavijo ga na neki visok kraj Jeruzalemskega templja, kjer je bilo veliko ljudij zbranih, in vpijejo: „Oj pravični mož! ti nam povej, kdo je Jezus, kateri je bil križan? Kar nam porečeš, to bomo verovali.“ Sveti Jakob odgovori na ves glas: „Jezus, sin božji, sedi na desnici svojega večnega Očeta, in bo prišel v oblakih sodit vse ljudi.“ Veliko poslušalcev je na to pričevanje zagnalo vesel glas, rekoč: „Hvaljen bodi Davidov Sin!“ Sovražnike Jezusove je pa to ujezilo tako, da so ga z višine vrgli na tla. Sveti mož zopet vstane, in klečé moli za svoje sovražnike; oni ga pa

pobijajo s kamenjem, in eden ga poslednjič udari z batico po glavi, da umrje (l. 63.).

Zvestega služabnika božjega ne sme biti sram in ne strah, dati Bogu spodobno hvalo in čast, če bi bilo ravno hudo zato. Ravno to nam priporoča sv. Jakob v svojem listu, ter govori: „Blagor človeku, ki skušnjo pretrpi, zakaj skušen bo prejel vrnec, katerega je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo.“ (Jak. 1, 12.)

„Kratek čas in lahko naj nam vselej delo bo, s kojim srečno in veselo večnost služimo.“ (Sv. Jeronim.)

23. Sv. Janez evangelist (27. grudna).

Nedolžen mladenič, poseben prijatelj Jezusov.

Sveti Janez je imel sveto sorodstvo ali žlahto: Cebedeja očeta, Salome bogaboječo mater, svetega Jakoba brata; bil je tudi on ves nedolžen in svet. Celo mlad je še bil, ko je Jezus njega in brata od ribljenja poklical v apostolstvo. Mladeničevo ljubeznjivo deviško srce je črez vse dopadlo Jezusu: zato je bil Janez ljubljenelec Jezusov.

Oh, mladeniči, kako srečni ste vi, dokler ste čistega, nedolžnega srca! Jezus je tudi vaš dobri prijatelj, Marija vaša ljuba mati, angelji so vaši tovariši. Kakor hitro

pa grdo mislite, nesramno govorite, nespodobno delate, v slabe tovaršije zahajate, po noči voglarite, in se z ženstvom pečate — pa takoj umira Jezusova ljubezen v vašem srcu; angelji žalujejo in peklenški sovražnik vam roko podaja.

Jezus je svetega Janeza imel najrajši: vzel ga je na goro, kjer se je preobrazil, in mu je pokazal svojo nebeško čast; pri zadnji večerji mu je Janez slonel na prsih, in bil najbliže njegovega srca; na Oljski gori ga je s seboj poklical v vrt, kjer je krvavi pot potil. Pa tudi Janez je bil med vsemi apostoli Jezusu najbolj zvest; on sam ga je spremil pod križ na strašno goro Kalvarijo, ter je do konca ostal pri njem. Jezus mu je pa tudi s križa izročil svojo žalostno mater, in materi dal Janeza za sina; saj sta bila obadva deviškega srca.

Ljubi Jezusa, služi mu zvesto v žalosti kakor v veselju, tako bo tudi Marija tvoja mati, in sv. Janez tvoj brat. Nedolžni mladeniči so angeljem v žlahti.

Po Jezusovem vnebohodu sta Marija in sv. Janez v sveti družbi živela, dokler ni božja mati, zapustivši to solzno dolino, šla k svojemu sinu v nebesa. Janez je doživel blizu sto let, ter je Kristusu pridobil veliko mest in dežel. Spisal nam je sveti evangelij in

bukve skrivnega razodenja, v katerih beremo, kako se je krščanski cerkvi godilo, in se bo še godilo do konca sveta, kakor mu je pokazal sam Jezus. Imamo tudi tri liste ali pisma od njega, polne goreče krščanske ljubezni. Kakor je pa ljubezen učil, pokazal jo je tudi v dejanju. Ko že ni zaradi prevelike starosti mogel v cerkev hoditi, nosili so ga v zbirališče vernikov. Ni jim mogel pridiговati več, nego le te besede: „Otročiči, ljubite se med seboj, otročiči, ljubite se!“ Tega vednega ponavljanja naveličali so se učenci in dejali: „Učenik! kaj nam neprenehoma to praviš?“ Lepo jim odgovori: „To je zapoved Gospodova, in če se le to zgodi, zadosti je.“

Sv. Janez je umrl okoli l. 101.

Ljubi mladeniči, bodite kakor sv. Janez nedolžni, ljubite Jezusa, kakor ga je on ljubil, pa tudi svojega bližnjega prav po krščansko, in tudi vi boste ljubljenci Jezusovi!

Med vsemi apostoli je sv. Janez čakal največjo starost, ker je bil deviškega življenja; doživeli boste tudi vi starih dnij, ako ohranite čisto dušo in telo. Nečistniki bodo hitro črvom v živež. Slušajte, kar vas uči sveti Janez: „Nikar ne ljubite sveta, tudi ne tega, kar je na svetu. Če kdo svet ljubi, ljubezni Očetove v njem ni. — In svet preide, in vse njegovo poželenje; kdor pa voljo

božjo stori, ostane vekomaj.“ (I. Janez 2, 15—17.)

„Posvetnež je ravno kakor votel sod; kar zgoraj noter vliješ, izteče z njega spod.“ (Sv. Gregor.)

24. Sv. Janez Krizostom (27. pros.).

Greha goreč sovražnik.

Blagor sinu, ki ima skrbno mater; srečna pa tudi mati, ki ima tako dobrega sina, kakor je bil sv. Janez Krizostom, rojen v mestu Antijohiji. Bil je še otrok, ko mu je smrt vzela dobrega očeta; ali ljubeznjiva mati, čeravno mlada vdova, si je vse prizadela, da bi svojega sina pošteno odgojila. Imel je čudno dobro glavo, in učil se tako pridno, da so se njegovi učenci zavzeli nad njim. — Ker pa prebrisana glava malo pomaga, ako pameti in bogaboječnosti ni, zato je sv. Janez tudi rad molil, sveto pismo prebiral, in se ponižno nosil, dasi je bil mlad in učen. Ni hotel nevarnih posvetnih služeb, ki so mu jih ponujali; izvolil si je duhovski stan, ter je hotel iti v puščavo. — Ljubeznjivi materi se je silno tožilo svojega sina pustiti od doma. „Moj sin!“ dejala je, „za vse, kar sem ti storila, ne želim družega od tebe, kakor ne stori me drugič vdove. Počakaj samo, da me

pokoplješ k svojemu očetu, potlej lahko greš, kakor daleč hočeš.“ Sv. Janez je ubogal mater in ostal doma, pa tudi v sredi velikega mesta živel tiho in sveto.

Dolžni so otroci stariše ubogati, in jih na stare dni brez velike sile ne zapustiti; saj jih tudi stariši mladih niso zapustili. Bog daje srečo otrokom, ki stariše lepo imajo.

Pobožno življenje Janezovo se po širokem razvé; bil je zatorej od škofa v duhovnika posvečen in mu naročeno, božjo besedo oznanjevati Antijohijcem. Njegove pridige so zaslovele po celem cesarstvu; zato ga Kri zostoma, po našem „Zlatousta“ imenujejo. Ko v Carigradu ni bilo škofa, odpeljali so njega po sili v poveljavno mesto in za škofa postavili. Kot škof je v svojih pridigah srčno govoril resnico, trdil pravico in sovražil greh. Vsi dobri kristijani so ga radi poslušali, hudobni pa smrtno sovražili.

Ravno taka se godi še dandanes. Kar pravični ljubijo, to krivični sovražijo, in kdor jim po pravici pove, razdraži jih.

Cesarica Evdoksija je jako posvetno živila. Mrzelo ji je, da sveti učenik prepoveduje nesramen ples, nespodobno žensko nošo, in druge pregrešne dobrovolje. Zatožuje ga cesarju in podpihuje druge ljudi, naj tožijo svetega škofa. Radoverni cesar

se utogoti, in pravi svojim svetovalcem: „Oh, kako bi neki prav ostro plačal temu škofu?“ Cesarjevi prilizovalci hitro začnô, in prvi pravi: „Zapôdi ga v tuje kraje, da ti ne pride več pred oči.“ Drugi reče: „Vzemi mu vse, kar ima.“ Tretji se oglasi: „Ukaži ga v železje dejati in v ječo zapreti.“ Četrtri veli, naj ga obsodi v smrt in se ga iznebi za vselej. Poslednjič vstane nekdo, ki je bil modrejši od vseh, ter pravi: „Vsi se motite! z vsem tem mu ne boste storili kaj hudega. Kam bi ga tirali? Doma je on na vesoljnem svetu. Če mu vzamete premoženje, vzeli ga boste le ubogim, njemu ne. Če ga denete v ječo, poljubil bo železje in se veselil. Ako ga obsodite v smrt, odprete mu nebesa. O cesar! ako mu hočeš storiti kaj hudega, prisili ga v greh. Poznam moža, ne boji se na svetu drugega bolj, kakor greha.“

Oj človek presrečni, o katerem se tako govori!

Prisiljen je bil zapustiti poglavitno mesto, ali preganjan zaradi pravice ni rekel drugega, kakor to: „Gospod, izidi se tvoja volja. Kar Bog hoče, naj se zgodi!“ Gnali so ga v silno trde kraje, kjer si je užil veliko hudega; ali tudi tam je veliko dobrega storil za božjo čast in zveličanje bližnjega. — Brez vsega usmiljenja ženô svetega moža s prvega

kraja še v hujši kraj. Po potu nevarno zboli vsled prevelike vročine in hudega vremena; ne dajo mu nobene postrežbe, še pridne strehe ne. Pridejo gredoč do neke cerkve svetega mučenika Baziliska, kjer prenočijo. Po noči prikaže se mu sv. Bazilisk, in ga potolaži, rekoč: „Bodi vesel, Janez, brate moj. jutri bova skupaj v enem kraju!“ Drugo jutro prosi vojščake, naj bi potrpeali na tem mestu do ednajstih; ali moral je ž njimi naprej. Ko pa začne umirati, morajo se ž njim vrniti. Ko pride nazaj, preobleče se belo, prejme presveto rešnje Telo, poslednjo popotnico, izreče svoje navadne besede: „Bodi Bog hvaljen v vseh rečeh!“ pokriža se in izroči svojo dušo stvarniku (l. 407.).

Ne boj se, o mladenič, govoriti resnico, trditi pravico, kedar je tvoja dolžnost, naj te ravno zato preganjajo hudobneži. Razveseli se obljube Jezusove, ki govori: „Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 10.)

„Le greha naj bo tebe strah; vse drugo je le dim in prah.“ (Sv. Krizostom.)

25. Sv. Janez Nepomučan (16. v. trav.).

Zvest cerkveni služabnik.

Lepšega ni na svetu, kakor gledati mla-
dega hlapčiča v cerkvi, ki lepo pametno pri

sveti maši streže; zakaj to je angeljska služba. Tak bogaboječ cerkveni služitelj je bil sv. Janez, rojen v trgu Nepomuku na Češkem, in po tem imenovan Nepomučan. Imel je uboge, pa poštene stariše, ki so ga iz mladega izredili v strahu božjem, in učili Boga čez vse ljubiti. Kakor hitro je toliko odrastel, da je dosegel na oltar, naučil se je pri sveti maši služiti. Vsako jutro je vstal prav zgodaj, da je mašnikom stregel pri oltarju. Nosil se je tako pobožno, da so lahko molili vsi, ki so ga videli.

Čedno je za vsakega fanta in spodobno, da pri sveti maši streči zna: ali grdo je in velik greh temu, ki se nespodobno vêde (nosi) pred oltarjem. Mašni strežaji ali ministranti, ki prehitro izgovarjajo, ki se smejiijo, ozirajo (ogledujejo) in po cerkvi letajo, niso služabniki božji, temveč najemniki peklenškega sovražnika. Oni žalijo usmiljenega Jezusa, motijo kristijane, in za tiste denarje, ki jih zaslužijo, dušo prodajo. Oh, to je groza in strah! Mladenič, ne hodi blizu oltarja, ako se ne vedeš spodobno: strašen je kraj, na katerem se mašuje.

Mladi Janezek je pridno hodil v šolo in se je skrbno učil; za otročarije mu ni bilo mar. Moliti in pa učiti se ga je najbolj veselilo. — Grdo je videti šolarje, kedar iz šole

gredo, kako se suvajo, skačejo in nespodobno norijo. Vsi taki po potu izgubijo, kar so se v šoli naučili. Fante pa, ki kvartajo in za denar igrajo, hudi duh v svoji oblasti ima, ter jih po široki cesti v pekel peljá. Bog ne daj tega!

Stariši so sv. Janeza poslali v višje šole. V Pragi se je izšolal, kjer so ga tudi v mašnika posvetili. Mladi služabnik je bil v malem zvest, zato ga je dobri Bog postavil čez veliko. Tako lepo je pridigoval, da so od vseh krajev ljudje vreli njega poslušat. Boga-boječa češka kraljica Jovana si ga je izvolila za spovednika. Hudobni češki kralj Venčeslav je razuzdano živel. Mrzelo mu je, da kraljica tako pogosto hodi k izpovedi, ter hoče zvedeti, česa se izpoveduje. Pokliče svetega Janeza, in mu obeta veliko, naj pové izpoved kraljice; ali sveti mašnik molči. Ker nič ne opravi z dobrim, žuga mu strašne muke in smrt. Sveti Janez srčno odgovori kralju: „Tega ne smem in rajši umrjem.“ Grozovitnik ukaže neusmiljeno mučiti svetega moža in žgati z gorečimi bakljami. Sv. Janez je vse voljno prestal, in ker je vedel, da bode moral umreti, pripravlja se na srečno smrt.

Sv. Janez gre k Materi Božji na božjo pot, kjer se priporoči Bogu in Mariji za

srečno smrt. Ko se povrne v poglavitno mesto in gre mimo kraljevega poslopja, zagleda ga srditi kralj, pokliče k sebi, ter ga zaroti, naj mu pové, česa se je izpovedala kraljica; ako ne, zapovedal ga bo utopiti. Janez mu ne odgovori drugega, kakor da rajši tisočkrat umrje. Neusmiljeni krvolok ukaže svetega Janeza o trdem mraku z mosta vreči v globoko Veltavo. Hitro so se nad njegovim truplom prikazale luči, svetle kakor goreče zvezdice, in so oznanile ljudem, kje najdejo telo svetega spovednika. Tri sto let potem našli so njegov jezik še ravno tako lepo rudeč, ko bi bil živ, — v čudno znamenje, kako Bog ljubi tiste, ki se ne pregrešijo z jezikom. (Umrl je l. 1383.)

Mladenič, ki rad govoriš, varuj se, da se z jezikom ne pregrešiš. Ne kradi bližnjemu poštenja, varuj se nesramnega govorjenja; vselej rajši manj govori kakor preveč, in ne pozabi, da tudi beseda ubije človeka. Sv. Duh pravi: „Veliko jih je z mečem pomorjenih, še več z jezikom pogubljenih.“ (Sirah 28, 22.)

Da bi pri mizi ovaroval ljudi pred obrekovanjem, napisal je sveti Avguštin te-le vrstice:

»Če koga veseli o drugih hudo govoriti,
Dopuščeno mu ni več k moji mizi priti.«

26. Sv. J e f r e m (15. svečana).

Strahovan mladenič, mož po volji božji.

Stariši svetega Jefrema so bili kmetje. Niso mu imeli izročiti premoženja, tem bolj so ga učili, naj se Boga boji in greha varuje. Ko je bil še mlad, zgrabljala ga je rada jeza. Neki dan gre od doma, najde med potjo kravo revnega ubožčeka in jo iz hudo-bije tako dolgo s kamenjem naganja, da obleži in ne more k domu. Zdaj pride divja zver in raztrga kravo. Jokaje išče sirotec kravo in vpraša Jefrema, ali kaj vé, kje bi kravica bila? Namesto odgovora zmerja ga Jefrem ošabno in mu daje priimke.

Nahaja se še veliko takih noroglavcev, ki za kratek čas preganjajo ubogo živinico, ljudem pa besedujejo, ter ne pomislijo, kako je to velik greh. Bog bo tudi nje tepel, kakor nesrečnega Jefrema.

Mesec dni potem se mladi Jefrem s polja spravlja k domu. Daleč je bilo, noč ga obide, in moral je prenočiti pri nekem ovčarju. Ovčar je bil pijan, in ko je trdo spal, priderô volkovi nad čredo in naredijo veliko škodo. Drugo jutro pridejo lastniki ovec, in ne verjamejo, da bi jim bili volkovi storili toliko škode, ampak trdijo, da sta jo storila le onadva, ter dajo v ječo zapreti pastirja

in ubogega Jefrema, kakor bi bila tatvine tovariša in pomagalca. Ž njima sta bila zaprta še dva jetnika, katerih enega so dolžili, da je ubijalec, drugi prešeštnik. — V sedmih dneh se Jefremu angelj prikaže v spanju in ga vpraša, zakaj je v ječi? „Zato,“ odgovori mu žalosten, „ker me dolžijo, da bi bil tatove spustil v ovčarnico, čeravno sem nedolžen.“ „Dobro vém, da si v tem nedolžen, ali le spomni se, kaj si nekaj popred učinil (storil), in spoznal boš, da je Bog pravičen.“ Ko se prebudi, premišluje, kaj bi se bil pregrešil? Spomni se, kako grdo je naredil s kravo reveževo, in svoje sanje pové tovarišema. Tudi ona spoznata, da sta kriva hudobij, čeravno ne teh, katerih njiju dolžijo zdaj.

Dva dni potem jih ženô pred sodnika. Tovariša njegova izprašujejo, tepô njiju in grozovito trpinčijo; ravno tako še drugih pet hudodelcev. Jefrema groza obhaja, ko vidi vse to; silno joka in trepeče, ter se boji, da bodo segli tudi nad-nj. Ali zopet ga zaprô v ječo, kjer je tičal že dva meseca. Angelj se mu spet prikaže, rekoč: „No Jefrem, ali si prepričan, da Bog po pravici vlada svet in ne stori krivice nobenemu?“ „Dobro, gospod,“ odgovori Jefrem, „dobro spoznam, da so čudna njegova dela, nedoumne njegove sodbe. Vendar usmili se svojega služabnika,

in reši me ječe; hočem biti menih in zvesto služiti Jezusu.“ Angelj mu reče, da ga bodo še drugič gnali pred sodnika, in potem izpustili. „Joj meni!“ zavpije Jefrem; „kako bom pa strašno žuganje prebil pred sodnikom!“ Angelj odgovori: „Bolje bi ti bilo, da bi se ne bil pregrešil v nobeni reči, ne bilo bi ti treba biti v tej stiski; ker si pa zaslužil vse to, kako bi ti pomagal?“ Potolačil ga je vendar, da ne bo toliko trpel, in bo zopet prost; kar se je tudi zgodilo.

Kakor hitro pride Jefrem iz ječe, poišče si častitljivega učenika, in začne sveto živeti. Molil je, pridno delal, postil se in tako premagal vse svoje hude navade, posebno pa jezo. Ko mu je enkrat po dolgem postu prav lačnemu jesti prinesel njegov tovariš, pade mu skleda z rok, se razdrobi in vsa jed raztrosi. Sv. Jefrem se ne razsrdi več, ampak ves pohlèven potolaži tovariša, rekoč: „Nič ne dé, brate moj; ker noče jed do mene priti, pojdem pa jaz do nje.“ Vsede se na tla, pograbi živež, kar ga more, in ga veselo použije.

Nečistega greha se je posebno varoval, in zato neprenehoma mislil na Boga, ki vse vidi in vse vé. Ko se je enkrat napotil v neko mesto, okoli katerega je živel veliko puščavnikov, prosil je Boga, da bi ga srečal

kdo, ki bi mu povedal kak dober nauk iz svetega pisma. Ko pride do mestnih vrat, sreča ga neko ženstvo vse nališpano, in ga strmo gleda. Sv. Jefrem jo vpraša: „Kaj me tako strmo gledaš?“ Žena mu odgovori: „Jaz imam pravico to storiti, zakaj žena je iz moža stvarjena; pa ti bi mene ne smel pogledati, ampak le zemljo, iz katere si.“ Sveti Jefrem se je zavzel, in hvalil Boga za tak nauk.

Ko je mladega moža neki dan v mestu Edesi¹ nagovorilo nesramno ženstvo, naj bi se pregrešil ž njo, reče ji sveti duhovnik: „Pojdi v sredo mesta na veliki trg, in tamkaj me počakaj!“ „Tega ne,“ dejala je; „tam bi naju videlo veliko ljudij, in sram bi naju bilo.“ Sv. Jefrem ji reče: „Ti se bojiš ljudij, Boga pa ne, ki je povsodi pričujoč in bo enkrat vse sodil?“ Te besede so jo tako ganile, da se poboljša in spokori.

Oh, naj bi mladeniči nikdar ne pozabili, da jih Bog vidi!

Ves čas svojega življenja je sv. Jefrem zvesto služil Bogu, ljudem pa neizrečeno veliko dobrega storil za dušo in telo. V po-

¹ Edesa je imenitno staro mesto v Mezopotamiji (Medreciji) na Jutrovem, blizu svete dežele. V starih časih je v tisti okolici živelo veliko puščavnikov.

slednji uri je zapovedal, naj ga prav borno pokopljejo, in namesto sedmine dajo vboga-ime; bilo bi žaljenje božje, je dejal, ubogim kratiti, na sedmini pa tratiti. Umrl je l. 379.

Mladenič, boj se ostre pravice božje, in vsake krivice se varuj, zakaj: „Ni mraka ne teme tolike, da bi se grešnik mogel v njo zakriti.“ (Job. 34, 22.)

„Sedanja tvoja hoja je pota košček le; da dojdeš v kraj pokoja, gredoč ne mudi se.“ (Sv. Jefrem.)

27. Sv. Jernej (24. vel. srpana).

Vzgled prave prijaznosti.

Po mislih cerkvenih učenikov se je sveti Jernej nekdam imenoval Natanael. Bil je rojen v Galileji, ubog, pošten ribič, kakor večjidel vsi drugi apostoli. S sv. Filipom sta si bila posebna prijatelja.

Najžlahtnejše blago na svetu je pravi prijatelj; zato govori sv. Duh: „Zvest prijatelj je močna bramba; kdor ga je našel, našel je zaklad; njegova cena presega vse drugo; on je nam žlahtno mazilo v življenju. Kateri častijo Boga, najdejo ga; le med bogaboječimi je prijateljstvo trdno, kateri so ene misli.“ To resnico nam lepo pokaže življenje svetega Jerneja.

Ko je Kristus sv. Filipa poklical v svoje tovarištvo, poiskal je sv. Filip hitro tudi svojega prijatelja Natanaela in mu rekel: „Obljubljenega Mesija smo našli, ki so ga oznanjevali preroki; pridi in poglej!“ Natanael gre s Filipom Jezusa spoznavat. Ko Jezus ugleda poštenega moža, pohvali ga od daleč, rekoč: „Glej, to je pravi Izraelec, v katerem ni goljufije.“ Natanael mu reče: „Od kod me pa poznaš?“ Jezus mu odgovori: „Preden te je Filip zaklical, ko si bil pod figovim drevesom, videl sem te.“ Ves čudeč se počasti Natanel Jezusa, rekoč: „Učenik! ti si Božji Sin, ti kralj Izraelski!“ Jezus ga je potem vzel med svoje dvanajstere apostole in mu dal ime Bartolomej, ki se po naše Jarnej ali Jernej, po Koroškem Paternuš imenuje.

Tako Kristus vidi vse povsodi, pozna vsakega, in vé najskrivnejše misli; zastonj bi se skrival pred njim.

Zvesto je sv. Jernej hodil za Kristusom in se učil njegovih božjih nauk. Po Jezusovem vnebohodu je srčno oznanjeval sveti evangelij najprej v domači deželi na Judovskem, potem pa po Arabiji, Perziji, Indiji, in poslednjič v veliki Armeniji na Jutrovem. Ko je čudoma ozdravil neko kraljevo hčer, katero je metala božjast ali padavica, in potem krstil njenega očeta kralja in vse njegove

domače ljudi, spunta se hudobni kraljev brat z neverniki. Svetega Jerneja primejo, živemu kožo olupijo in mu poslednjič glavo odsekajo. Veselo je umrl za vero Kristusovo okoli l. 70.

Bog vodi svoje ljubljence po stezi trpljenja v nebesa, zakaj: „Nebeško kraljestvo silo trpi, in silni ga potegnejo na-se.“ (Mat. 11, 12.)

„Kdor na svetu ne trpi, naj se večnosti boji.“ (Sv. Avguštin.)

28. Sv. Jeronim (30. kimovca.)

Srečen premagalec skušnjav.

Srečen mladenič, dokler nedolžno živi; skušnjava nema do njega oblasti, lepo mirno hodi po rožicah čednosti, in angelj božji ga varuje. Kedar pa ljubo nedolžnost izgubi, ga tudi dušni mir zapusti; strašne skušnjave se obudijo in mu premenijo rožice nedolžnosti v ostro trnje pokore. To nam priča sveti Jeronim.

Bil je bogatih starišev sin, v nekdanjem mestu Štridovi, med Muro in Dravo, malo pod Ljutomerom doma. Premožni oče je vrlega mladeniča dal v rimske šole. Učil se je dobro, ali bil je ves posvetnih mislij. Slabi tovariši so ga privabili v nevarne družbe, kjer so plesali in delali nespodobne reči.

Mladenič začne razbrzdano živeti, in môtiti se, ker je mislil, kakor bi bilo vse posvetno veseljevanje brez greha.

Tudi v sedanjih dneh se največ mladeničev zmôti v slabih tovaršijah; izgovarjajo se, da tudi drugi ravno tako živijo. Pa ravno tako življenje je tista široka cesta, ki po besedah Jezusovih vodi v pogubljenje, in veliko jih je, ki hodijo po njej. Gorjé mladeniču, ki se takih ne loči!

Bog mlademu Jeronimu pokaže nevarni stan, v katerem se nahaja njegova duša. Brez odloga zapusti svoje zapeljive tovaršije, obžaluje pregrehe svoje mladosti in se pripravlja na sv. krst. (Tisti čas so večinoma krščevali le odrastle krščence.) Po sv. krstu ni izgubil več oblačila čistosti. Hodil je poslušat imenitne učenike, da bi se pri njih naučil prave modrosti svetega življenja. Prišel je v Oglej (v Akvilejo)¹ in je v tem imenitnem mestu več let živel v sveti prijaznosti.

Ako hočeš, mladenič! tudi ti poboljšati

¹ Oglej (Akvileja), nekdanje imenitno mesto za Tržaškim zalivom, zdaj le mala vas z imenitno staro cerkvijo nekdanjih patrijarhov (višjih škofov). Iz Akvileje so prišli prvi krščanski učeniki na Kranjsko, Koroško in Štajersko. Zdaj je višja škofija preseljena v Gorico.

svoje življenje, tako je potreba, da najprej slovo daš slabim tovarišem. Pa kakor te zapeljivi pajdaši radi imajo, dokler ž njimi grešiš, tako te bodo sovražili, ako jih zapustiš. Taka se je godila sv. Jeronimu.

Sovražniki so ga hudo obrekovali in preganjali. Da bi se jim uganil, prepelje se čez široko morje na Jutrovo in živi v sveti samoti. Ali tudi v tihi puščavi najde človeka skušnjava, in razvajeni počutki nas povsodi vlečejo v hudo; potreba jih je strahovati s postom, molitvijo in svetim premišljevanjem, kakor je storil sv. Jeronim. Kedar so mu na misel hodile nekdanje dobre volje, premišljeval je štiri poslednje reči, posebno strašno sodbo božjo, kakor sam govori: „Naj jem ali pijem, ali kaj drugega poslujem, vedno se mi zdi, da slišim grozovitni glas: »Vstanite mrtvi, stopite k sodbi«.“ Pred podobo križanega Jezusa je veliko jokal, pridno delal, učil se težkih reči, svete bukve prebiral in pisal. Tako je premagal sovražnike svoje duše.

Na stare dni preselil se je v Betlehem zraven hlevca, kjer je bil Jezus rojen. Sveta Pavla je sezidala dva samostana, enega moškim, drugega ženskam. Sv. Jeronim je živel med njimi, kakor oče med svojimi sinii in hčerami, ter jih je lepo učil krščanske modrosti. Dobri Bog mu je do smrti pošiljal

mnogoterih nadlog, pa vse je voljno prebil, da bi svojo dušo zveličal.

„Gospod!“ vzdihoval jo večkrat, „kako dolgo še boš svojega služabnika pustil na zemlji trpeti? Toda naj bo hvaljeno tvoje ime; tvoja volja naj se zgodi!“

Ko so mu prišli poslednjo uro na pomoč, ogovoril jih je veselo, rekoč: „Prijetelji moji! ali mi pridete praviti, da se bom skoraj ločil? Bog vam povrni tako veselo naznanilo. — Ne ljubite družega, kakor Jezusa Kristusa; čujte in molite, da boste skušili, kako sladko je umreti, ako si prizadevamo, pravično in sveto živeti.“ To je poslednjič govoril in srečno umrl l. 420.

Ako želiš vse svoje skušnjave srečno premagati, moli rad in delaj pridno, da te skušnjava ne najde praznujočega; in premišluj štiri poslednje reči, kakor te opominja sv. Duh: „Pri vseh svojih delih pomni svoje poslednje reči, in nikdar ne boš grešil.“ (Sir. 7, 14.)

Poprosi večkrat, kakor sv. Jeronim:

„O Gospod,
Vzemi, kar je mojega,
Daj mi, kar je tvojega!“

29. Sv. Jožef (19. sušca).

Priden delavec.

Bog človeka ne ceni po imenitnosti stanú, ne gleda na bogastvo, ne na posvetno čast; on ljubi čistost in nedolžnost srca, le pokorne in pridne mladeniče rad ima, kakor svetega Jožefa. Bil je sv. Jožef najimenitnejše žlahte rojenja, kralj David in Salomon sta bila njegova pradedá; ali kakor posvetno veličastvo rado eno hišo zapustivši v drugo gre, tako je tudi rodovina sv. Jožefa ubožala tolikanj, da se je moral on tesarskega dela naučiti, in si s svojimi žulji vsakdanjega kruha služiti.

Ne zanašaj se tudi ti, fantič mlad, na imenitnost in bogastvo svojih starišev! Ogenj, voda, sovražniki ti lahko vzamejo vse, in ti beraško palico podajo v roke: samo to, česar se naučiš, tebi ostane. Pridne roke so najboljša bogatija, pošteno srce najimenitnejša žlahtnija.

Svetega Jožefa, ker je bil ves nedolžen, bogaboječ in priden, izvolil je Oče nebeški svojemu edinorojenemu Sinu Jezusu za varuha, in Mariji prečisti devici za ženina ter ga povzdignil črez vse mladeniče in može.

Ne bodi žalosten, hlapčič moj! ako si bornega stanú, pogosto zaničevan od ošabnih prevzetnežev; Bog ponižuje napuhneže, in po-

višuje ponižne. Ne bo dolgo, in ravno oni, ki te zdaj zaničujejo, bodo se tebi priklanjali; samo potreba je, da si v resnici ponižen in Bogu pokoren, kakor sveti Jožef.

V velikih skrbah je bil, ko je jemal Marijo svojo nevesto; angelj mu je dejal: „Ne boj se vzeti Marije za svojo ženo; ona bo mati Sina Božjega.“ Vesel poda Mariji roko. — Rimski cesar ukaže vsem Izraelcem, iti v mesto svojega rodú popisat se. Iz Nazareta, kjer je stanoval, iti v Betlehem, kjer je bil njegov in Marijin rod, bilo je daleč, tudi po zimi z nosečo ženo silo težavno; ali sv. Jožef ves pokoren se ne ustavi, temuč se voljno odpravi na pot. — V njegovem domačem mestu ga žlahta noče poznati, njemu in Mariji še strehe ne dá; potrpežljivo gre iz mesta, v bornem hlevcu prenoči, in v tem revnem kraju Marija božje dete rodi, Jezusa, zveličarja vsega sveta. — Grozovitni Herodež streže mlademu otroku po življenju, in ga sklene umoriti. Angelj Jožefu pové, naj z Jezusom in Marijo beži v tujo deželo, in tam ostane, dokler mu zopet nazaj ne ukaže. Sv. Jožef ne odlaga, ne tožuje, ampak vstane, vzame Jezusa in Marijo, in gre v daljni Egipet. Ko je neusmiljeni krvolok Herodež umrl, pride angelj zopet k Jožefu in mu zaukaže, naj se povrne v svojo deželo.

Jožef gre nazaj v mestice Nazaret, tam pridno dela, in pošteno svojce živi.

Povej mi, ljubi mladenič! ali ni lepo, biti Bogu in predstojnikom tako pokoren, kakor je bil sv. Jožef? Zategadelj je pa tudi usmiljeni Jezus njegov domači tovariš.

Marija in sv. Jožef sta zvesto hodila k službi božji v Jeruzalem; in ko je bil mladenič Jezus dvanajst let star, vzela sta tudi njega s seboj, obiskat hišo božjo in lepo služiti nebeškemu Očetu.

Oh naj bi tudi pri nas mladi fantje s svojimi stariši v cerkev hodili, od njih se v cerkvi spodobno věsti učili: ne pa po samem klatili se, Boga žalili in ljudi pohujševali, kakor se pogosto godi.

Ko je Jezus že močen prirastel, pomagal je sv. Jožefu, svojemu redniku, pridno delati. Skrbno sta žagala, sekala in tesala, kakor priden oče in ljubeznjiv sin, da ju je bilo veselje gledati; Marija je pa njima skrbno gospodinjala. Živel so borno, pa vendar srečno, ker so imeli pošteno srce in pridne roke. — V naročju Jezusa in Marije sklene sv. Jožef svoje življenje in svojo čisto dušo Stvarniku izroči. Umrli je menda pred letom 30. po rojstvu svojega božjega rejenca.

Ponižen je živel na zemlji, povišan se

zdaj v nebesih veseli, vseh poštenih mladeničev poseben prijatelj in priprošnjik.

Mladenič, ki hočeš na svetu srečen in po smrti zveličan biti, ne letaj za bogastvom, ne za posvetno častjo. Varuj se greha, priden bodi in Bogu služi lepó; tako bo veselo tukaj tvoje življenje, in po smrti tebi odprto sveto nebó. Sv. Duh govori: „Srečen človek, ki je najden brez madeža, ki ne gre za zlatom, in se ne zanaša na zaloge denarjev. Kdo je on, in ga bomo hvalili? On je skušen in popolnoma najden: njemu bo večna čast.“ (Sir. 31, 8.)

Kogar vidiš, da pravično živi, naj se mu ravno še tako hudo godi, srečnega ga imenuj, hvali črez vse in povišuj: saj so nebesa njegova. (Sv. Krizostom.)

30. Sv. Jurij (24. mal. travna).

Imeniten krščanski vojščak.

Imenitni vitez sv. Jurij je bil v juternih deželah domá. Njegovi stariši so bili bogati; in ko mu je oče odmrll, šel je sam od sebe na vojsko, ker je vedel, da je tudi vojaški stan od Boga, ki ima nalogo, pravico med ljudmi trditi, hudodelce strahovati, in stranskim sovražnikom v deželo braniti.

Ni lepo za vrlega fanta, ki je čvrst in

mlad, da se vojske boji; še grše je skrivati se, pobegati pa velik greh; zakaj ubežnik je očiten puntar zoper Boga, po besedah svetega Petra, ki pravi: „Bodite podložni za voljo Boga, ali kralju kakor najvišjemu, ali vojvodom, kakor od njega postavljenim; zakaj tako je božja volja.“ (I. List. 2, 13—15.) In sv. Pavel uči: „Ni oblasti od drugod, kakor od Boga. — Kdor se oblasti ustavlja, se volji božji ustavlja. Kateri se pa ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo. Ob- lastniki niso v strah dobrega, ampak hudega dela. Ako pa hočeš, da bi se oblasti ne bal, dobro delaj, in imel boš hvalo od nje.“ (Rim. 13, 1—3.) Vojščak, ki je na vojski srčen, in doma usmiljen, veliko velja pri Bogu in pri ljudeh. Nosi ótiko (lopatico) ali meč, služi vselej Bogu všeč, in ob pravem času se poskusi za božjo čast, kakor sv. Jurij.

Služil je nevernemu cesarju Dioklecijanu, ki ga je visoko cenil in povzdignil za višjega vojščaka. Ko je pa neusmiljeni cesar jel kristijane preganjati in jih siliti, da bi krščansko vero zatajili in malike molili, sveti Jurij po nobeni ceni ni dovolil v to, ter je naravnost povedal cesarju, kako hudo dela, ki tako grozovitno morí nedolžne kristijane. Cesar se ujezi, ukaže svetega Jurija s kolom tretji, natezati in neusmiljeno mučiti; a ker

se le ni dal premotiti, dejali so ga ob glavo (leta 303.).

Dasiravno je sv. Jurij svoje časno življenje dal za Kristusa, dobri Bog mu je stoterno povrnil vse to. Njegova duša se zdaj veseli v svetih nebesih, in na zemlji stoji toliko lepih cerkvâ njemu na čast pozidanih.

Sv. Jurij, mogočen prijatelj vseh pravo-vernih kristijanov, sedi v podobah na konju in prebada strašno pošast z ostro sulico; na strani pa kleči mlada devica, katero je otel strašni zverini. Ali veš, mladenič, kaj to pomeni? Grozovitna zver je pregreha, in tvoja duša lepa mlada devica, Jezusova nevesta, katero želi požreti peklena pošast. Premaguj srčno skušnjave, in reši svojo dušo pogube, tako bo sv. Jurij prijatelj tvoj, ti pa v nebesih tovariš njegov. Sv. Duh pravi: „Boljši je potrpežljiv, kakor močen človek, in kdor sam sebi gospoduje, je boljši (imenitnejši), kakor tisti, ki mesta premaguje.“ (Prip. 16, 32.)

„Venca ne dobi,
Kdor ne premaguje;
Zmage njemu ni,
Kdor se ne vojskuje.“ (Sv. Avguštin.)

31. Sv. Karol Boromejski (4. listopada).

Učenik poštene dobrevolje.

Oče svetega Karola Boromejskega je bil imeniten in bogat knez (grof) v Laški deželi, ki je posebno rad vbogaime dajal. Nekoliko znancev ga je svarilo, naj ne pozabi, da ima veliko otrok oskrbeti. On jim odgovori: „Ako jaz za uboge skrbim, bo tudi Kristus skrbel za moje otroke.“ Tudi mati je bila ponižna in usmiljena gospa, ki je rada poskrbela za uboge in bolnike, ter jim pomagala, kar je mogla. Krščanski stariši imeli so tudi krščanske otroke; med njimi najpridnejši bil je sv. Karol. Čenčarije ga niso veselile, kakor druge posvetne otroke; on je molil ali pa se učil, ko so drugi igrali; najrajši je hodil v šolo in v cerkev. Po tem bogoljubnem vedenju svojega Karola so stariši lahko spoznali, da ga Bog v duhovski stan kliče, ter so ga dali na mašništvo se učiti.

Kmetiški stariši, ki svoje sine v šolo dajo, bi radi, naj bi vsak bil mašnik. Lepa in poštena je ta želja, če ima le sin glavo in zadržanje za to; ako pa glave in zadržanja ni, se oče in mati zelo pregrešita, če ge silita v duhovski stan. Boljše je na polju orati, kakor posiljen ob oltarju stati, živeti pa ne, kakor se spodobi mašniku božjemu.

V visokih šolah je sv. Karol bil ves ponižen in nedolžno živel, čeravno so tovariši živeli razuzdano in si prizadevali tudi njega omotiti. Veliko je molil, postil se, in pa pogosto prejemal svete zakramente, da bi sveto čistost ohranil, zakaj vedel je, da brez čistega srca ne more vredno nastopiti duhovskega stanú. Ko mu je neki star, malo-priden služabnik enkrat nagovoril nesramno ženstvo, naj bi ga zapeljala, zbežal je nedolžni mladenič hitro iz hiše, in tako ohranil sveto čistost.

Beži tudi ti, mladi prijatelj božji, kedar nesramne moške ali ženske vidiš, da se nespodobno vedejo; le kdor pred takimi beži, nedolžen ostane.

Stric sv. Karola so bili tisti čas sv. oče, prvi poglavar krščanske cerkve na zemlji. Ko je bil sveti Karol za mašnika posvečen, izvolili so ga zavoľjo njegove učenosti in svetosti kardinala,¹ svojega svetovalca in pomočnika. Bil je potem veliki škof v Milanu na Laškem, ljubeznjiv oče in skrben pastir svojih ovčic. Neprenehoma je vernike učil

¹ Kardinalov je v katoliški cerkvi sedemdeset, ki so papeževi svetovalci in za njim prvi voditelji svete cerkve. Nekaj jih je v Rimu, nekaj pa po krščanskih deželah, kjer imajo svoje škofije.

lepega vedenja, ter jih svaril, da bi Boga ne žalili s posvetno dobrovoljo. Ker ga pa Milančani niso ubogali, napovedal jim je očitno, da bo prišla šiba božja nad nje; kar se je tudi zgodilo. Strašna kuga je nastala in velik pomor je bil po celi Milanski okolici. V tej veliki smrtni nevarnosti so posvetni poglavarji brez pomude zbežali iz mesta, ravno oni, ki so poprej ljudstvo napeljevali v pregrešne dobre volje; sv. Karol pa ni zapustil svojih ovčic. Dni in noči je molil, postil se in ostro pokoril za grehe svojega ljudstva; procesije je vodil, ter opominjal kristijane, jezo božjo tolažiti. Huda lakota je bila po mestu, ker so premožni večinoma pobegnili, ubožni ljudje pa ostali; vse je razdajal, tudi lastno postelj prodal, na golih deskah je ležal in ubogim pomagoval.

Ko je jenjala kuga, pokliče svoje ovčice, naj bi zahvalili Boga, in jih ostro opominja, ne več dražiti jeze božje, ter pravi: „Vaše abotne dobrevolje, ki jih imate posebno o pustu, so veliko krive, da je Bog šibo kuge poslal nad nas; in če ne boste opustili takih rečij, ki se kristijanom ne spodobijo, bojim se, da bi nas Bog še huje strahoval. — Od sedaj z naprej naj bodo za vselej ovržene tiste nespoodobne šeme, v katere njih veliko zakriva podobno božjo, in v njih doprinaša nepoštene

reči. Ž njimi naj gredo tudi daleč od nas vse komedije in posvetne igre, pri katerih ljudstvo ob nedeljah in praznikih greši, namesto prav posvečevati te svete dni. Daleč od nas naj bodo nevarni plesi in raji, ki so tako škodljivi krščanski čistosti, napravljajo toliko krega, boja in sovraštva, in so žive šole nečistosti. Nehajo naj vse nezmerne pojedine in pijančarije, ki človeka tako zdelajo, da se več ne zavé, kedar v mislih, v besedah in v dejanju tako hudo greši. Pokončajo in v večno brezdno pogreznejo se naj vse tiste že zastarele pregrešne navade, ki so bile še med ljudstvom do zdaj zaostale! Za njih delj je žaljeni Bog prijel šibo kuge, da bi nas strahoval.“ — Tako govori sv. Karol Milanski škof o pregrešnih dobrovoljah, o hudobnem veseljevanju.

Slušaj, mladenič, dobri nauk skrbnega pastirja, in varuj se tudi ti razuzdanega plesa, igranja in pijančevanja; zakaj po takih rečéh pride največ mladeničev v nesrečo.

Sv. Karol je zahvalno opravilo, da je Bog kugo preložil, obhajal ravno v zadnjih pustnih dneh, ker ob tem času pustnjaki po navadi največ žalijo Boga. Zato je še zdaj po nekih mestih in krajih navada, da se tri zadnje pustne dni presveto rešnje Telo v očitno molitev izpostavlja, prosit usmiljenja slepim

grešnikom. Veliko, veliko je sv. Karol storil dobrega, veliko je pa tudi imel sovražnikov, ki so toževali, da je preoster, da jim ne dovoli nobenega veselja itd. Vse je voljno potrpel, in je do poslednje ure ostal zvest služabnik božji. V smrtni bolezni je bil križani Jezus njegov tolažnik: vedno se je oziral v njegovo podobo in poslednjič vzdihnil, rekoč: „Glej, zdaj pridem“; po teh besedah je šel v večno veselje.

Oče nebeški ima rad, da so njegovi otroci poštene dobre volje. Ali Bogu se usmili! kedar se mladeniči po razuzdanih plesih radujejo, angelji božji žalujejo. Krščanska dobra volja naj bo brez vsega greha, kakor uči sv. Pavel: „Veselite se vselej v Gospodu; še enkrat rečem, veselite se; pa vaša pohlevnost naj bo znana vsem ljudem.“ (Fil. 4, 4—5.)

O ponočnem raju govori sv. Krizostom: „Pregrešni ples je duši pogubljenje, nedolžnih src nesrečno poželenje, le satanu k veselju zbran; ko svetlih zvezd na nebu bi toliko bilo, kolikor se je na plesu grehov že zgodilo, — bi temna noč postala beli dan.“

32. Sv. Klemen¹ (23. prosenca).

Dober sin bogaboječe matere.

Kakor stariši svoje otroke iz mladega učijo, tako odrastli otroci večjidel živijo, pra-

¹ To je sv. Klemen škof Ancirski in mučenik.

vično ali krivično. Najbolj se pa materine besede primejo mladega srca, ki je še mehko kakor vosek in pripravno za vse dobro. Srečen sin, ki ima tako skrbno mater, kakor jo je imel sv. Klemen.

V tistih žalostnih časih, ko so neverni malikovalci neusmiljeno morili kristijane, živel je imenitna vdova, Zofija po imenu. Imela je edinega sinka Klemena, katerega je učila od mladih dnij, kako naj bo srečen bojevalec Kristusov; zakaj tistega časa si je bil vsak kristijan svest, da bo za pravo vero mučen in umorjen.

Kako srečni smo zdaj mi kristijani, katerih zaradi svete vere nihče ne tepe in ne mori! Pa ravno zato, ker se nam predobro godi, zmoti se nas veliko in pogubi, ako se od mladih nog ne vadimo, vojskovati se za zveličanje svoje duše.

Skrbna mati Zofija je neprenehoma opominjala svojega Klemena vojskovati se in trpeti za Boga. Nobenega nauka ni slišal tolikokrat, kakor te besede; ni smelo pri hiši se zgoditi ne govoriti česa, kar bi mladenčiča bilo obrnilo v druge misli. Kakor hitro se je naučil čitati, dala mu je mati življenje svetih mučenikov, naj bere, koliko so zvesti prijatelji božji srčno trpeli za Jezusa; in če so neusmiljeni neverniki k smrti

gnali kristijane, peljala je mati tudi sina gledat, da bi se od njih naučil za Kristusa živeti in umreti. Po stanišču, kjer sta prebivala, ni bilo videti družega, kakor podobe krščanskih mučenikov, kako so se vojskovali za sveto vero. Vsak njih god je mati pražno oblekla svojega sina, naj bi se njih godovanja veselil. Vrh te prve skrbi je mati pa tudi skrbela, da se je Klemen vsega naučil, kar mu je bilo treba vedeti za njegov stan.

Bogaboječi mladenič nastopi svoje dvanajsto leto in ljuba mati mu zboli. Pokliče ga k svoji smrtni postelji, in v zadnji uri povpraša: „Dete moje! kaj sem te učila vse svoje žive dni?“ Blagi sin ji odgovori: „Vojskovati se in trpeti za Boga.“ „Prav tako!“ reče mati, in vesele solze ji zaigrajo v očeh; „zdaj sem prepričana, da si razumel moje nauke. O jaz srečna mati, kako lahko in parada zdaj umrjem! Pojdi, da poljubim tvoje ude, katere si pripravljen dati za Kristusa!“ To je mati izgovorila in veselo umrla.

Blagor materi, ki umrje v naročju bogaboječega sina; blagor pa tudi sinu, ki tako ljubeznjivi materi zatisne oči!

Po smrti svoje matere je srčni mladenič zvesto dopolnil, kar je obljubil; bil je mož po volji božji. Veliko je trpel za nebeško kraljestvo; umrl je za krščansko vero (leta

309.) in prejel nebeško krono, katero je podal Gospod svojemu zvestemu bojevalcu.

Mladenič! če se tebi ravno ni bati, da bi za krščansko vero kri prelil, vendar boš veliko hudega prebil, ako hočeš nedolžen in pravičen ostati. Pomni torej, kar tē sveti Pavel uči: „Trpljenje sedanjega časa ni veliko proti prihodnji časti, ki se bode nad namirazodela.“ (Rim. 8, 18.)

„Sè svetniki veseliti se želimo, ali križev in težav se pa bojimo; kdor z mučenci svetimi trpeti noče, v njih veselje priti mu ne bo mogoče.“ (Sv. Avguštin.)

33. Sv. Lavrencij (10. vel. srpana).

Srčen mladenič za nebeško kraljestvo.

Ubožni mladenič sv. Lavrencij je živel v Rimu, pa že v svoji mladosti je bil skrben za nebesa, ker je vedel, da težko dá starost, kar zamudi mladost. Ves kakor angelj nedolžen, pohleven in ljubeznjiv je posebno dopadel svetemu papežu Ksistu II., ki ga vzame med svoje učence, in skrbno vzgoji za duhovski stan. Ker je rad ubogal, in v vseh rečeh ustregel svojemu duhovnemu očetu, posveti ga sveti papež v dijakona, čeravno je bil še mlad. Imel je cerkveno službo pri sveti maši streči in skrbeti za uboge vdove in zapuščene sirote.

Oh kako lepa je služba duhovskega stanú; pa se le temu spodobi, ki nedolžno in boga-boječe živi, kakor sv. Lavrencij. Razuzdan mladenič in pa črviv sad nista za oltar.

Zvesto je mladi dijakon opravljal svojo sveto službo, služil pri sveti maši, obhajal vernike in prav po očetovsko skrbel za ubožce. Božji duh ga je vodil; bil je prijeten Bogu in pravičnim ljudem. Neverni cesar Vale-rijan je ukazal kristijane neusmiljeno pre-ganjati, pred vsem pa mučiti in moriti duhovnike, ako ne zatajijo Jezusove vere. Ravno ženô svetega papeža Ksista II. in še nekoliko duhovnikov k smrti. Mladi Lavrencij se ne more ločiti od svojega častitljivega pastirja; jokaje hiti za njim in milo vzdihuje na ves glas: „Kamo greš, oče, brez svojega sina? Kamo hitiš, mašnik sveti, brez služabnika svojega? — V čem sem se ti zameril, oče, da me zapuščaš? Le poskusi me, ali sem vreden, da si me izvolil za svojega služabnika, ki ima deliti Gospodovo kri? Ne zapusti me, sveti oče!“ Prijazno mu odgovori sveti papež: „Ne zapustim te ne, sinko moj! Tebe čaka večje vojskovanje za Kristusovo vero. Mi, že slabi starčki, lažji prebijemo boj; ti, še mladenič, zadobil boš veličastnejšo zmago nad grozovitniki. V treh dneh prideš za menoj, služabnik za mašnikom.“

Tako je zvesti služabnik božji pripravljen iti za svojim Gospodom v trpljenje in smrt, po smrti pa tudi v večno življenje.

Sv. papež in njegovi tovariši gredo srčno za Jezusa v smrt; sv. Lavrencij pa hiti, da se v treh dneh k smrti pripravi. Kar je bilo še cerkvenih denarjev, razdeli med uboge; poproval je tudi drage cerkvene posode, da bi ne prišle v roke neusmiljenim sovražnikom; kar je izkupil, razdal je ubogim. — Ko je rimski poglavar to zvedel, pokliče sv. Lavrencija pred se, in mu ostro zapove, naj izroči cerkvene zaloge, katerih cesar potrebuje za vojsko. Sv. Lavrencij mu odgovori: „Če mi daš odlog, hočem ti pokazati največje bogastvo, ki ga ima cerkev.“ Dovolil mu je. Sv. Lavrencij gre, in vse siromake, slepe in kruljeve, sirote in vdove na nekem kraju po vrsti postavi, in reče poglavarju: „Pridi le, in poglej zaklade našega Boga. Videl boš polno dvorišče zlatih in srebernih posod in žlahtnih kamenov.“ Ko namesto denarjev ugleda veliko množico samih ubožcev, razsrdi se poglavar strašno; sv. Lavrencij pa pravi: „Zakaj se jeziš? Zlato in srebro, ki ga tako poželuješ, je le slaba zapeljiva ruda: pravo zlato je božja luč (Kristus), katerega učenci so ti siromaki; oni so tisti cerkveni zakladi, ki sem ti jih obečal pokazati.“ — Ves raz-

kačen zagrozi se mu poglavar, rekoč: „Vem, da bi rad hitro umrl; ali tvoja smrt bo počasna.“ Ukaže srčnega mladeniča do golega sleči in neusmiljeno razmesariti; ker pa sveti Lavrencij le stanovitno trdi sveto vero Jezusovo, zapove ga pripeti na razbeljen (žareč) raženj in na žerjavici počasi peči. Oh, kolike so bile te bolečine! še bolj goreča je bila njegova ljubezen do Jezusa. Vse je voljno trpel. Po eni strani že ves pečen, reče lepo mirno grozovitnežu: „Ukaži me obrniti, da bom po obeh straneh dober; potem pa odreži kos in jej, ako se ti poljubi!“ — Potem je veselo v nebesa povzdignil svoje oči, molil in prosil, da bi vse rimsko mesto spoznalo pravo vero; in ko je odmolil, je lepo v Gospodu zaspal (l. 258.).

Vidiš, krščanski mladenič, kako voljno trpi nedolžni Lavrencij? Kaj se pa ti huduješ, kedar te kak zob poboli! Ali slišiš, kako pohlevno moli sveti mladenič na pekočem ognju? Kako srdito pa ti beseduješ, kedar ti stariši ali predpostavljeni rekô kako žal besedo! Brez potrpljenja ni življenja srečnega tukaj, ne večnega tam. Uči se torej srčno, pa tudi voljno trpeti za svoje zveličanje, zakaj sv. Duh govori: „Zlato in srebro se v ognju skuša, ljudje pa, ki imajo zveličani biti, v peči poniževanja.“ (Sir. 2, 5.)

In papež sv. Leon uči: „Lahko se veselí nebeškega življenja, kdor se deležnega stori Gospodovega trpljenja.“

34. Sv. Lukež (18. vinotoka).

Dobro mu, kdor kaj dobrega zna.

Ako mlado drevce lepo zeleni, cvetelo in zorelo še lepše bo, ter rodilo dovolj žlahtnega sadú; in če se mladenič pridno in rad uči, pa lepo uboga, bo tudi kedaj moder mož, svojega ljudstva čast in slava, kakor sv. Lukež. Rojen je bil v Antijohiji. Skrbno se je učil od mladih nog, brati in pisati, pa tudi zdraviti bolnike, da bi revežem pomagoval v bolezni.

Oh, mladenič, ne minute ne zamudi v svoji lepi vigredi, in vsega koristnega se uči, kedar koli imaš priložnost; blago je drevesce, ki nam daje dober sad, še žlahtnejši je človek, ki v potrebah vé pomagati. Kedar se pa učiš, le takega se uči, kar ljudem pomaga ali jih pošteno razveseljuje; učiti se praznih rečij, pravi se prazno slamo mlatiti.

Učeni modrijani radi pozabijo Boga in nebes, ugasnejo si solnce in prižgejo blede luno človeške pameti. Sv. Lukež je bil močno učen, pa je tudi močno ljubil Boga. Ko so apostoli pridigovali v njegovem mestu, po-

slušal je željno Jezusovega nauka veseli glas. Bog mu dá prav spoznati zveličanske vere nebeško luč; bil je krščen in vzet med oznanjevalce božjega kraljestva.

Tako srečni so pametni mladeniči, ki radi poslušajo krščanske nauke, in se držijo modrih mož; noroglave paglavce pa ima peklenšček na vajeti, ter jih s seboj v pekel tira; slabi tovariši jih tiščijo za njim. Oh, takim bo gorjé!

Sveti Lukež je poznal Marijo, Jezusovo mater, je videl Janeza in veliko drugih Jezusovih ljubljencev. Od njih je zvedel nauke, ki jih je Kristus učil, je slišal čudeže, ki jih je Jezus storil; vse to je pa tudi nam zapustil, ter nam po navdanju sv. Duha popisal tretji evangelij, katerega še zdaj beremo.

Kakor je dobro delo, lačnega nasititi, tako je tudi božji dar, nevednega poučiti. „Kateri druge poučijo,“ govori sv. Duh, „svetili se bodo vekomaj, kakor lepe zvezde na jasnem nebu.“

V tovaršiji sv. Pavla učil je sv. Lukež po Grškem in Laškem, ter ga ni zapustil ne v veselju ne v trpljenju. Kako se je godilo njima in drugim apostolom, beremo v apostolskem dejanju, ki nam ga je tudi on popisal.

Lepo ni, če tovariš tovariša v težavah zapusti, lepo ni, ako mladenič pozabi naukov

in svaril svojih starišev in učiteljev. Takim življenja sveta luč ugasne v sredi teme. Berimo radi in pripovedujmo, kar smo dobrega slišali ali videli; lepo se imejmo in pomagujmo si! Sam za-se je le volk.

Po slavni smrti svetega Pavla, ki jo je v Rimu prestal, oznanjuje sv. Lukež zveličanski nauk Jezusove vere po svetu. Bog mu je dal, za sveto vero kri preliti (okoli leta 90.), da je zdaj dvakrat lepša njegova krona v nebesih: lepa za vse, kar je dobrega storil, še lepša zato, kar si je hudega užil.

Oh, da bi tudi nam sprosil, po njegovih stopinjah priti v njegovo veselje! Kdor hoče modro živeti, mora v mladosti začeti modrega učiti se, in tudi modro storiti vse, kar je prav; zakaj sv. Duh pravi: „Človek bo po svoji učenosti spoznan; kdor je pa nečimuren in neumen, bo zaničevan.“ (Prip. 12, 8.)

„Kdor se mlad učiti ne dá, tudi odrasel ničesar ne zna.“ (Sv. Kazijodor.)

35. Sv. Maksimilijan (12. vinotoka).

Skrben domoljub.

V Celju, v starem imenitnem mestu na dolnjem Štajerskem, rodil se je sv. Maksimilijan v tretjem veku (stoletju) po Kristusovem rojstvu. Njegovi stariši so bili bogati,

pa tudi bogaboječi in skrbni ljudje. Dali so svojega sina pobožnemu duhovniku Oranju v šolo, pri katerem se je naučil vsega, kar je bilo žlahtnemu mladeniču vedeti treba, posebno Bogu služiti in bližnjemu pomagati.

Skrbno odgojeni mladeniči so največja sreča in veselje svojega kraja, slabo poučeni in razvajeni pa živa nesreča in sramota. Zategadelj ni hujših sovražnikov domače dežele, kakor so zanikarni stariši in malopridni učeniki.

V trinajstem letu njegove starosti vzela mu je smrt ljubo mater, in v devetnajstem skrbnega očeta; vse premoženje starišev je bilo njegovo. Labko bi bil živel v vseh posvetnih dobrotah, ali vedel je, da svet in vse njegovo poželenje preide. Ni hotel po navadi svojih rojakov hoditi v slabe tovaršije in zapeljive dobrovolje, ne znaniti se z razuzdanimi mladeniči, še manj z nevarnim ženskim spolom. Ubožce svojega mesta si je za prijatelje izvolil, njim pomagati in pa za nebeško kraljestvo skrbeti je sklenil. Razpusil je svoje sužnje, premoženje razdajal ubogim, in tako svojo posvetno srečo po bratovsko delil z drugimi. Vsi pravični so ga ljubili, in po širokem je slovelo njegovo ime.

Krščanski domorodec se ne obeša na kraj svojega rojstva: cela domača dežela mu

je v skrbi. Rad zapusti svoj dom, ako ga je potreba drugje. Tudi sv. Maksimilijan je zapustil Celje, ter šel v nekdanje imenitno mesto Lavrejak blizu Dunaja, ki je bilo tisti čas s Celjem v eni deželi, katero so imenovali Norikum. Lavrejačani ravno niso imeli škofa; spoznali so vsi, da ni vrednišega te imenitne in svete službe, kakor sv. Maksimilijan. Za svojega škofa ga izvolijo, čeravno se je branil in se bal tolikega bremena.

Veliko je imel skrbi in truda, verne kristijane stanovitno utrditi v dobrem, nevernikom pravo vero oznanjevati, ubogim pomagati, in svoje drage ovčice braniti divjih sovražnikov, ki so ob tistem času nad nje hruli od vseh krajev. Kolikor premore, vzame pregnanih pod svojo streho ter jih preskrbuje z živežem in oblačilom. Da bi ne opešal v svojih velikih skrbah, molil je rad in pogosto, posebno pa prosil pri sveti maši Boga za pomoč, ker je vedel, da Bog rad pomaga služabnikom svojim, ki pred njega polagajo svoje skrbi.

Že blizu sedem in dvajset let se je sv. Maksimilijan potil v Gospodovem vinogradu, in lepo je že cvetela sveta vera Jezusova pri Lavrejačanih. Dobri pastir je bil v Gospodu tega vesel, ali tudi žalosten, ko vidi, kako njegovo rojstveno mesto tiči v temnicah ma-

likovanja in druge grehote: zakaj ravno v Celju so imeli pogani imeniten tempelj, v katerem so darovali maliku vojske, ki mu je bilo ime Mart. Usmilili so se sv. Maksimilijanu ubogi Celjani, zakaj ljubil je svoje rojake. Odpravi se v Celje, da bi oživil krščansko vero in zatrl pregrešno malikovanje.

Ravno tako ne sme pravičen rojak tudi v daljnih krajih pozabiti svojega doma, kjer je njegova zibka tekla, kjer je prvo veselje zaužil. Dolžen je vsak po svojem zamoženju pomagati domačemu kraju, kjer je tudi on imel prve dobrotnike in pomočnike.

Sv. Maksimilijan pride v svoj domači kraj, in sliši, da je rimski poglavar Evlazij ostro zapovedal vsem, darovati maliku Martu; kdor bi se ustavljal, umoriti ga. Brez pomude gre pred grozovitneža, ga z lepim prosi, naj prizanese kristijanom, in jih nikar ne sili, česar storiti ne smejo. Srčno ga potem svari in opominja, naj pomisli, da ni prišel v ta kraj nedolžnih krvi prelivat, ampak podložnike hudega varovat. Slep malikovalec pa, ves srdit, ukaže Maksimilijana v malikovalski tempelj gnati, ter mu obljubi prvo službo v templju dati, če Martu daruje, Jezusa pa zataji: ako ne, umorjen bo. Svetega moža ne premaga sladka obljuba, ne ustraši grozovito žuganje; pripravljen je za Jezusa umreti,

svoje domorodce v pravi zveličanski veri potrditi. Ženejo ga na morišče in mu glavo odsekajo zvnaj sedanjega Celja, na kraju, kjer še zdaj stoji svetega Maksimilijana cerkva; bilo je v letu, ko se je pisalo dvesto štiri in osemdeset. Pobožne Celjanke so skrivaj pokopale njegovo sveto telo, in še kažejo studenec, kamor se je zatočila njegova sveta glava.

Naj bi se vsi slovenski mladeniči spomnili svetega Maksimilijana, in kakor on ljubil svojo domovino, pa se tudi tako nosili, da bi bili svojih domačih krajev sreča in čast!

Usmiljeni Jezus je tolikanj ljubil svoje rojake, da se je milo razjokal nad njimi, videč njih trdovratnost in prihodnjo nesrečo. Tudi sveti Pavel je želel zavržen biti za svojo rodovino, da bi jo zveličal. Ravno on govori: „Kdor za svojce in zlasti domačine ne skrbi, je vero zatajil, in je hujši od nevernika.“ (I. Tim. 5, 8.)

Vsak rojak, ki v svojih žilah ima žlahtno kri,
Za Bogá in domovino umrje in živi.

36. Sv. Marko (25. mal. travna).

Mož po volji božji.

Sv. Marko je bil judovskega rodú. Ko je slišal veseli nauk Jezusove vere oznanjati,

dal se je krstiti in postal zvest tovariš svetega Petra apostola.

Srečen, kdor božjo besedo željno posluša in premišluje! Juterna rosa zemljo ozeleni, božja beseda pa srce tistega omladi, kateri jo zvesto ohrani. Mladenič, ki pridige in krščanske nauke opušča, nikoli priden mož ne bo; podoben je zanikarnemu lenuhu, ki v senci leži, ko pridni sosedje sejejo. Polje lenuhovo trnje obraste, hudobija pa nemarnemu kristijanu dobro srce zaдуši.

Sv. Marko je hodil s svetim Petrom po svetu, ter mu pomagal ljudi učiti in kršćevati. Prišla sta v Rim, v poglavitno mesto svetá. Kristijani so ga naprosili, da jim je popisal sv. evangelij, kako je Kristus živel, učil, čuda delal, trpel in umrl. Še zdaj ga z veseljem beremo in poslušamo.

Dobro delo je, lačne nasičevati, žejne napajati; še boljše delo je pa poučevati nevedne, posvarjati grešnike. Vsak po svojem stanu to lahko stori; in če več ne more, naj kaj lepega drugim bere in skrbi, da se kraljestvo spoznanja božjega širi med ljudmi, Bog manj žali in bolj časti. Kateri to storijo, pomagovalci so apostolov božjih.

Pravijo, da je sveti Peter poslal svetega Marka v imenitno mesto Oglej, sv. evangelij oznanjevat, iz katerega mesta se je sveta

krščanska vera razznanila po Kranjskem, Koroškem in po več drugih krajih; zato ga še zdaj Benečani častijo svojega prvega patrona. Pozneje ga pošlje sveti Peter iz Rima v Egipt, kjer je posebno v poglavitnem mestu Aleksandriji preobrnil veliko malikovalcev. Malikovalski sleparji so ga jeli preganjati in sklenili umoriti. Ravno so svojim malikom obhajali imenitno godovanje, sveti Marko pa služi sveto mašo; kar ga zgrabijo, na vojko privežejo, ter ga po kamenju vlačijo tako neusmiljeno, da se je krvava cesta poznala za njim. Ko so se naveličali tega, vržejo ga v temno ječo. Jezus se mu dobrotljivo prikaže, in ga potolaži rekoč: „Mir tebi, Marko!“ Ves razveseljen je celo noč hvalil Boga. Drugi dan ga zopet vlačijo po kamenitih ulicah, dokler svoje duše Stvarniku ne izroči. Tako je po svetem življenju radovoljno in častitljivo umrl za vero Jezusovo (l. 68.).

Mladeniči, kedar boste stali pred duhovsko ali deželjsko gosposko na priči, ne da bi se zbali resnice ali pravice trditi! Ne ravnajte se po krivičnih besedah ljudij, temuč vselej govorite, kakor Bog zapoveda, in vam vaša vest velevala: tako boste možje po volji božji. Apostoli so rekli: „Bogu je treba bolj pokornim biti, kakor ljudem.“ (Dejanje ap. 5, 29.)

Zato pravi sv. Gregor: „Ničesar se nam na svetu toliko bati ni, kakor pa Bogá se manj bati kot ljudij.“

37. Sv. Martin (11. listopada).

Zvest služabnik v svojem stanu.

Sv. Martin je bil rojen v Sobotišču (Saboriji), starem mestu sedanje ogerske zemlje, od imenitnih, a nevernih starišev. Oče in mati sta mu branila v cerkev, pa modri mladenič je siloma hodil krščanske nauke poslušat, in je skrbno po tistih živel.

Veselo je, ako stariši svoje otroke vodijo h krščanskim naukom; še večje je veselje, ako mladeniči sami od sebe radi v cerkev hodijo. Bogaboječi mladeniči kažejo že v svoji mladosti, da bodo kedaj modri in pošteni možje, kakor sv. Martin.

Stariši so ga dali v vojake in moral je na Francosko iti h konjikom, ali tudi med vojščaki je živel po krščansko, zvesto opravljal službo, ni klel, ne klafal, ampak rad molil, bil je srčen, pa tudi usmiljen. Ko je nekega pozimskega dne videl na pol golega berača za potom zimo ogrebat, pa mu ni imel kaj vbogaime dati, razpara z mečem svoj plašč, dá eno plat ubogemu za ogrinjalo, z drugo pa ogrne sam sebe. Na to se

mu prvo noč Kristus prikaže vpričo svojih angeljev, oblečen z ravno tistiñ pol plaščem, rekoč: „S tem oblačilom me je Martin oblekel.“

Naj bi bili mladeniči bolj usmiljeni, in namesto lepoto si omišljevati, pomagali rajši ubogim, imeli bi tudi Jezusa za svojega povračnika.

Bog je mladega vojščaka izvolil za dušnega bojevalca nebeškega kraljestva; zapustil je torej sv. Martin vojaštvo in je šel duhovstva se učiti. Iz ljubezni do svojih starišev in sorodnikov napoti se v svoj kraj, oznanjevat jim zveličansko vero; ali le samo mater je pridobil Kristusu, trdovratni oče se mu ni dal poučiti. Na svojem potu je prišel v nekih hribih med razbojnike. Že je njih eden mahnil po njem, ali neki drug prestreže mu z roko, da ga ni usmrtil; sv. Martin se pa še ustrašil ni. Vprašajo ga, kdo je on, da se jih ne boji. On jim odgovori, da je kristijan, kateri vé, da Bog varuje svojce, posebno jih vidno ohranjuje v velikih nevarščinah; pa hudodelci naj se bojé, ker zavoljo hudobij ne bodo vredni usmiljenja Kristusovega.

Tako brez strahú lahko hodi po svetu, kdor se popolnoma Bogu izroči in v milosti božji živi.

Ravno tisti, ki ga je hotel ubiti, podál se je za svetim Martinom in izpreobrníl.

Krivoverci so svetega Martina pregnali z domačega kraja; vrnil se je v francosko zemljo, in tam živel tako sveto, da mu je vsegamogočni Bog dal čudeže delati. Imel je mladega učenca, kateri mu je brez svetega krsta umrl; sv. Martin moli, in mladenič oživi. — Neki dan gre mimo hiše imenitnega moža, ter čuje velik jok in stok. Vpraša, kaj to pomeni? Ko zvé, da se je služabnikov eden obesil, stopi noter, obudi mrtvega reveža s svojo molitvijo in zdravega ljudem izroči.

Ne smemo siromakov, kateri se sami denejo ob življenje, brez pomoči pustiti, če jim še ni zamujeno. Veliko je nedolžnih in na pameti bolnih, ki so našega usmiljenja vredni. To nam kaže sv. Martin.

Svetega služabnika božjega so kristijani Turonskega mesta na Francoskem izvolili za svojega škofa, da se je ravno branil te časti. Bil je kakor nekđaj srčen vojščak, tudi zdaj skrben dušni pastir. Hodil je po vseh krajih svoje škofije, učil ljudi in delil svete zakramente. Posebno je skrbel za čast in lepoto Bogu posvečenih cerkev. Kedar je stopil v vežo božjo, se je svete groze ves tresel ter je dejal: „Kaj bi se ne tresel, ako premislim,

kako stojim pred veličastvom Najvišjega, pred Bogom in svojim sodnikom.“ — Videl je še veliko nevernih malikovalcev in v srce so se mu usmilili. Ko jim je nekega dne oznanjeval sveti evangelij, prinese žalostna mati svoje mrtvo dete pred njega in ga poprosi, rekoč: „Vemo, da si prijatelj božji; daj mi edinega sinka zopet živega.“ Sv. Martin poklekne vpričo vseh, moli, in dete spet oživi. Vsi ga hvalijo in se dajo krstiti.

Ko je sv. Martin hodil po deželi, ugleda ostriženo ovco in pravi: „Imela je dve suknji, in je dala eno človeku, ki nema nobene. Pogledjte, ovca nas pomni evangeljskega nauka. Tudi mi storimo tako!“ — Drugi pot je srečal raztrganega svinjarja, ki je za cesto svinje pasel in hudo zimo ogrebal. „Pogledjte,“ je dejal, „to je podoba nesrečnega Adama, katerega je Bog potisnil iz raja. Slecimo starega Adama in oblecimo Jezusa Kristusa!“ — Sel je nekega dne mimo travnika, katerega pol so svinje grdo razrile, pol pa ga je bilo lepo zelenega, kjer je cvetelo vse polno dišečih rožic. „Le pogledjte,“ dejal je sv. Martin, „razriti travnik (senožet) nam kaže podobo grdega, nečistega človeka; lepo zelena senožet pa, vsa rožic obsuta, nam kaže lepo devištvo svete čistosti. O devištvo, kako si lepo, kako si srečno, kako si vredno

gledati Boga! Tebi ni enake reči. Tebe lepšajo rožice kakor svetle zvezde. Blagor mu, kdor te ima, in te zvesto varuje.“

Takih svetih pogovorov, mladenič, navadi se po svojih potih; tako boš moder in srečen mož.

Učenci so ljubili svetega Martina, kakor otroci svojega očeta; ko je v svojem osem in štiridesetem letu bil na smrtni postelji, plakali so milo in vzdihovali, rekoč: „Kaj nas boš, oče, zapustil? Komu nas boš izročil sirote?“ Sv. Martin pa je molil: „Gospod! ako sem še potreben tvojemu ljudstvu, ne branim se dela. — Naj se zgodi le tvoja volja.“ — Navznak je neprenehoma ležal in molil; hoteli so ga torej položiti na drugo stran; on pa je dejal: „Najte, da le v nebesa gledam: naj se tja ozira moj duh, ki je že pripravljen iti h Gospodu.“ Tako lepo je sklenil svoje življenje, od mladosti do starosti Bogu zvest. Reven je živel na zemlji, bogat je šel v nebesa (l. 400).

Človek v vsakem stanu lahko sveto in srečno živi, naj si bo mašnik ali vojščak, ako le skrbno spolnuje svoje dolžnosti. Jezus po smrti veselo poreče vsakemu zvestemu služabniku: „Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, postavil te bom čez veliko; pojdi v veselje svojega Gospoda.“ (Mat. 25, 21.)

„Človek, ti si na kupčiji, dokler še živiš: glej, da dragih jagod ne izgubiš, varuj se, da jih sovražnik ne dobi, da se ž njimi tvoja barka ne utopi, da ne prideš prazen k večni domačiji!“ (Sv. Jefrem.)

38. Sv. Matevž (21. kimovca).

Vzgled pravega poboljšanja.

V judovski deželi, ki je bila Rimljanom v oblasti, pobirali so uradniki rimskega cesarja cestnino. Tistih eden je bil Matevž, Alfejev sin, ki mu je bilo tudi Levi ime. Zunaj mesta Kaparnaum v Galileji je imel svojo stavo. Judom so bili taki uradniki trn v peti; črtili so jih, kakor še tudi dandanašnji neumni in hudobni kristijani sovražijo služabnike cesarske, katerim imajo kaj plačevati.

Res je, da so nekateri stanovi za zveličanje bolj nevarni od drugih; moramo si torej izvoliti stan, v katerem se z božjo pomočjo laže zveličamo. Zaničevati pa ne smemo nobenega stanú; iz vsakega gre pôť v nebesa, kakor vidimo v življenju sv. Matevža.

Usmiljeni Jezus si je učence izbral iz vseh stanov; tudi svetega Matevža je poklical s ceste, naj zapustivši svojo posvetno službo hodi za njim. Matevž Jezusa uboga brez vsega odloga; odpove se bogati službi, in gre

za Kristusom iskat nebeškega kraljestva. Zavaljo njegove srčne zvestobe izvolil ga je Zveličar apostola. Vse je videl in slišal, kar je Kristus storil in govoril. Po Jezusovem vnebohodu je prvič pridigoval po Judovskem, in vernikom popisal prvi evangelij, kako je Božji Sin bil človek, kako je trpel in umrl po človeški natori. Zato ima podobo fantiča v znamenje pri sebi. Potem je potoval v Etijopijo, iz Etijopije pa v Perzijo in druge južne dežele, storil je veliko dobrega, pa tudi veliko hudega prestal za sveto vero. Poslednjič so ga neverniki prebodli pred oltarjem, kjer je maševal, in mu tako odprli nebesa, kjer se zdaj veseli pri svojem Gospodu. (Umrli je okoli l. 70.)

Mladenič, ne sramuj se nobenega stanú, v katerem pravično živiš, naj si bo ravno od ljudij zaničevan. Bog ga je stvaril, in če ga je tebi odločil, odprl ti bo iz njega tudi nebesa. Stan te zveličal, pa tudi pogubil ne bo; le ti si boš ž njim zaslužil pekel ali pa nebesa. Sv. Pavel uči: „Bog hoče, da bi vsi ljudje bili zveličani.“ (I. Rim. 2, 4.)

„Bolj poreden stan ko je,
V katerem ti živiš,
Lepše čednost sveti se,
Ktero v njem storiš.“ (Sv. Ambrož.)

39. Sv. Matija (24. svečana).

Kako se pride v srečen stan.

Kdor želi priti v srečen stan, mora za Jezusom hoditi, kakor sv. Matija. Brž ko je Jezusa spoznal za obljubljenega Mesija, pridružil se je njemu in ni ga več zapustil. Zvesto je poslušal vse njegove nauke, skrbno posnemal njegove čednosti, in je bil med njegovimi 72 učenci najzvestejših eden.

Sedanji mladeniči bi tudi radi bili imenitni in srečni. Nekoliko se jih zato ošabno oblači, ker mislijo, da so v prazni lepoti čez vse imenitni. Spet drugi se gonijo po premoženju, in mislijo, da le bogatin živi srečno in imenitno; nekaj jih skrbi za premeteno, umno glavo, kakor bi prebrisan glava vse veljala na svetu; ljubega Jezusa pa radi pozabijo in prav po Iškarijotovo njegovo sveto vero prodajajo svojemu poželenju: to je navadna posvetna modrost. Vsa posvetna sreča je pa zeló opoteča, in posvetnežem ravno tako hitro v rokah zvedeni, kakor Judežu trideset srebernikov. Kdor ponižno hodi za Jezusom, on bo povišan, kakor sv. Matija na Judeževo apostolsko mesto.

Posvetni Judež Iškarijot se je bil obesil; vrzel je naredil v apostolstvo; dvanajsto mesto je bilo prazno. Verniki so se zbrali po

Jezusovem vnebobodu in molili, naj jim Bog namesto Juda odloči drugega apostola. Nato srečkajo, srečka zadene svetega Matija, in bil je apostolom prištet.

Fantič, ki bi rad danes ali jutri kaj bil, nikar se ne sili v visoke službe; priden bodi in Bogu se priporočaj, on bo skrbel za te. Kedar pa imenitno službo nastopiš, spomni se, da komur se veliko dá, od njega se tudi tirja veliko. Pazi, da zvesto storiš svoje dolžnosti, kakor sv. Matija.

Apostoli so binkoštno nedeljo prejeli sv. Duha, in potem se razšli na vse kraje sveta, oznanjevat sveto vero. Sv. Matija je pridi goval po Judovskem in več drugih krajih Azije. Njegovi posebni nauki so bili: „Posvetne reči se morejo po volji božji zauživati, a nikoli se srce ne sme privezati na nje. — Telesno poželenje se mora pokoriti, in ne dopolniti, kar se nerodno poželuje.“ — „Kedar greši sosed vernega kristijana, greši tudi kristijan, ki ne skrbi za njegovo poboljšanje.“

Neverni Judje so svetega Matija tožili zaradi Jezusovega nauka, in sovražniki Kristusovi so ga obsodili v smrt. Ko ga s kamenjem pobijajo, še umiraje moli za svoje sovražnike. Neki rimski trinog mu s sekiro glavo odseka. Šel je vesel v nebesa na svoj

apostolski sedež, ki mu ga je Kristus odločil. (L. 64.)

Usmiljeni Jezus nas vse vabi, naj prave sreče iščemo, rekoč: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživil! Vzemite moj jarem na-se, in učite se, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen, in boste pokoj našli svojim dušam. Moj jarem je sladek, in moje breme je lahko.“ (Mat. 11, 28—30.)

Srečen, kdor vse z Bogom začne, in z Bogom vse konča, in po vseh svojih potih Jezusa tovariša ima.“ (Sv. Gregor Nac.)

40. Sv. Miklavž (6. grudna).

Skrben varih nedolžnosti.

Sv. Nikolaj ali Miklavž je imel bogoljubne premožne stariše; bil je pa tudi on bogaboječ. Vsako sredo in petek se je postil že kot dete, in tega posta ni opustil vse svoje žive dni.

Ostrega življenja se vaditi je treba od mladih nog, da nas pregrešno poželenje ne premaga. Mehkužen mladenič je kakor puhla repa, na duši in telesu malo velja.

Sveto čistost je ljubil tolikanj, da mladenič še pogledal ni drugega spola; dobro je vedel, kar govori sv. Duh: „Odvrni svoj

obraz od nališpanega ženstva in ne zijaj po tuji lepoti. Zavoljo ženske lepote se jih je veliko pogubilo, in iz nje se kakor ogenj vnema poželenje.“ Kakor je sam ljubil nedolžnost, skrbel je tudi drugim za nedolžnost.

Neki žlahten mož je tako ubožal, da ni imel več živeti. Imel je pa tri hčere. Nesramnih grdežev je bilo po mestu, ki so hoteli nedolžne deklice z denarji zapeljati. Že jih je mislil nesrečni oče prodati zapeljivcem. Ko sv. Miklavž to zve, pride po noči pod okno, in vrže skoz okno lepo mošnjo denarjev, prvo noč za prvo, potem za drugo in za tretjo hčer, da so se lahko pošteno omožile. V ta spomin se otroci še zdaj o Miklavževem obdarujejo, kakor bi sv. Nikolaj pridnim kaj prinesel skoz okno; zato ima tudi tri jabelka na podobi.

Rad je molil, zgodaj vstajal in opravljal službo božjo; Bog ga je zato poklical v duhovski stan. Ko so v Miri, nekem mestu na Jutrovem, volili škofa in Boga prosili, naj jim ga dá po svoji volji, rečeno jim je bilo: „Kateri prihodnjega jutra pride prvi v cerkev, bo njihov škof.“ Sv. Miklavž, ki tega ni vedel, pride na vse zgodaj v cerkev. Z velikim veseljem ga primejo kristijani in postavijo za škofa.

Naj tudi tebe ne grozi zgodaj vstajati

pred belim dnevom, ker je Gospod nebeški venec obečal tistim, ki zgodaj čujejo.

Čudodelen mož je bil sveti Miklavž na svetu, ljubil je otroke in jih skrbno učil; zato se še zdaj časti kot poseben prijatelj pridnih otrok. Veliko je dobrega storil ljudem, zato je umrl lahko in veselo, rekoč: „V tebe, o Gospod, je zaupala moja duša; vzemi jo v roke svoje!“ Pa tudi po smrti je mogočen prošnik vsem, ki se njemu priporočajo. (L. 342.)

Mladenci, ki hočejo biti njegovi prijatelji, naj varujejo nedolžnost, pokorijo svoje telo, in iz mladega premagajo vsako hudo poželenje. Sv. Duh govori: „Dobro je človeku, ki jarem nosi od svoje mladosti.“ (Žal. pes. Jer. 3, 27.)

„Ostro vadi se živeti, drugim dober biti; potrpljenje z bližnjim imeti, sam največ storiti.“ (Sv. Krizostom.)

41. Sv. Pankracij (12. vel. travna).

Mlad služabnik Jezusov.

Kakor imajo deklice sv. Nežo, tako mladenci svetega Pankracija za lep vzgled, kako naj bodo Jezusu zvesti, čeravno so še mladi. Stariši svetega Pankracija so bili malikovalci; on pa, ko je v svojem štirinajstem letu prišel

v Rim, dal se je v krščanski veri poučiti in krstiti.

Ne pozabi, mladenič, kaj so tvoji botri za-te obljubili pri sv. krstu; uči se rad krščanskega nauka, spolnuj božje zapovedi.

Kmalu potem zgrabili so ga neverniki in peljali pred ajdovskega cesarja, ki ga je močno nagovarjal s hudim in dobrim, naj zataji Jezusa. Ali sveti mladenič srčno odgovori: „Ne misli, o cesar, čeravno sem mlad, da bi bil tako nespameten, kaj takega storiti. Naš gospod Jezus Kristus nam dá toliko pameti in srčnosti, da se ne bojimo protenja nobenega poglavarja ne sodnika; tvoji bogovi, katere hočeš, da bi častil, so bili goljufi in zapeljivci; sram in greh je njih častiti.“ Nato ga ukaže cesar ob glavo dejati. Žlahtni mladenič, ko roža lep, veselo nagne svojo glavico, in prelije za Jezusa svojo kri, njegova čista duša pa zleti med angelje božje. (L. 304.)

Ne boj se hudobnih ljudij, fantič mlad, ki te hočejo v greh zapeljati. Če si ravno slabih močij, angelji božji se bodo poskusili za-te, da boš premagal pregrešni svet in vso njegovo hudobo. „Blagor njim“, govori Jezus, „ki so zavoljo pravice preganjani, ker njih je nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 10.)

„Tudi brez ognja in meča krono mučnikov zadobimo, ako namreč vse težave rado-voljno pretrpimo.“ (Sv. Gregor.)

42. Sv. Paškal (17. vel. travna).

Ubog učenec in bogaboječ pastir.

Sv. Paškal je bil v Španski deželi doma, tako ubožnih starišev, da ga niso imeli s čim v šolo dati. Bil je še majhen, pa je silo močno želel branja se naučiti. Vzel je abecednik na polje s seboj, vsedel se za potom, ter prosil mimogredoče, naj ga učijo črk in mu pokažejo, kako se bere.

Velik božji dar je branje, kdor ga zna; ali le svete in koristne bukve je dobro brati, slabih se je treba zeló varovati. Tudi sv. Paškal je bral le molitvene in pobožne bukve.

Brž ko je odrastel, šel je pastirček v službo, in nekemu gospodarju skrbno pasel živino.

Grdo je, če odrastli otroci ne gredo služiti, kedar nemajo doma dela, živeža, ne oblačila. Kdor postopa zdrav in mlad, je sam svoj in drugih tat.

Bogaboječi in pridni pastirček lepo pase svojemu gospodarju živinico, varuje se škode, pa tudi greha. Ko mu enkrat gospodar ukaže v tuj vinograd iti po grozdja, da bi si

ugasil žejo, fantič tega ni hotel storiti. „Grozdje ni naše“, dejal je, „rajši se dam na kose raztrgati, kakor še kaj tako malega ukrasti; zato ker je greh.“

Kako radi pa slabi pastirji v bližnje vinograde lazijo, sad in grozdje jemati; na tuje njive letajo, repo in podzemljice kopat; drva brez potrebe kurijo, pogosto meje, plote in hoste požgejo; kako bodo škodo povrnili? Kaj bo za njihovo dušo?

Na paši je mladi Paškal premišljeval lepo zeleno polje, žito in druge stvari, ter je za vse hvalil in častil Očeta nebeškega. Ker je gospodar spoznal pravičnega fantiča, hotel ga je vzeti za svojega sinovca, in mu izročiti vse premoženje, ker ni imel svojih otrok. Mladenič pa, ves zadovoljen v svojem bornem stanu, se mu je lepo zahvalil, rekoč: „Ubožec sem rojen, ubožec naj umrjem; saj je tudi Zveličar moj bil ubožen in je prišel na svet le drugim služiti.“

Srečen je, kdor to za dobro vzame, kar ima; zadovoljnost je polovica življenja.

Težko je dejalo bogaboječemu mladeniču, da so mu koze uhajale v škodo, in močno ga je pekla vest, če je njegova živina prišla v tujo setev in naredila kako škodo, ker je vedel, da se mora storjena škoda vselej po moči povrniti. Tudi slabo vedenje drugih

pastirjev ga je v srce bolelo, ker so igrali, preklinjali in se tepli. Dostikrat jih posvari, pa grdeži so ga le zasmehovali in sovražili, da ni hotel ž njimi hudo delati. On je namesto igre bral le dobre bukve in prepeval svete pesmi.

Koliko greha se po pašah zgodi, groza je povedati. Zatorej, fantič mlad, ki paseš z drugimi fantiči, nikar, da bi se med seboj učili grdih rečij, skrivali se pred ljudmi in in ne povedali svojim starišem. Hitro povejte vsaj na spovedi, kar ste storili. Bogu se ne morete skriti, njemu ne morete uiti; njega razžaliti naj vas bo strah.

Da bi Bogu bolj zvesto služil in se lože varoval greha, zapustil je svojo službo in šel v družino duhovskih bratov svetega Frančiška. Ostro je živel, natanko dopolnoval svoje dolžnosti in bil zadovoljen z revnim živežem. Svojim predstojnikom je bil čisto pokoren v vseh pravičnih rečeh, in se ni nikdar ustavljaj, kedar so mu kaj ukazali, naj bi bilo še tako težavno. Jezusa in Marijo je posebno častil, rad premišljeval Kristusovo trpljenje, in je hodil tudi on radovoljno po potu trpljenja za Zveličarjem svojim. Kakor je živel pobožno in zmerom pohlevno, izročil je tudi vesel dušo Jezusu in Mariji, in k njima šel v hišo Očetovo (l. 1592.).

Vsak človek, naj si ravno ne zna brati, ima vendar dvojne bukve, iz katerih se lahko uči Boga spoznavati, njega hvaliti in častiti: prve bukve so vse stvarjene reči; druge pa križani Jezus, njegovo življenje, trpljenje in smrt. Srečni vsi, ki te dvojne bukve berô; o njih govori Kristus, ki pravi: „Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.“ (Mat. 5, 3.)

„Vse je ničemurnost; le Boga ljubiti in njemu služiti: to ni ničemurnost. Svet zaničevati, za nebesa si prizadevati: to je največja modrost.“ (Tomaž Kempčan.)

43. Sv. Pavel (29. rožnika).

Kako se pokoriti za zmote mladih let.

Sv. Pavlu je bilo poprej Savel ime. Bil je rojen v mestu Tarzu v deželi Ciliciji. Mladenič prebrisane glave šel je v Jeruzalem, v poglavitno mesto na Judovskem, v šolo in se prav dobro naučil vseh izraelskih postav.

Dobro je za mladeniča, ako je prave glave, da v šolo pride in se uči. Če pa dobre glave in čednega vedenja ni, je stokrat bolje, da doma orje in kosi (seče), nego bi šole pometal; največja uima (škoda) je za žlahto izprijen dijak (študent).

Savel, še mlad, je bil v svoji učenosti

silo visokih mislij. Poslušati lepe nauke ponižnega Jezusa ni ugajalo napuhnjenemu mladeniču. Ves srdit v svojem srcu sklene grozovitno misel, zatreti vero v Jezusa, in do smrti preganjati vse njegove učence.

Tako le ste dve reči vsakemu mladeniču najnevarnejši: prevzetnost in naglost; napuh mu jamo koplje, in naglost ga v njo pokoplje. Zatorej bodi ponižen, in ne prenagli se v svojih sklepih; le po nizki, ravni dolini se varno hodi, in po malem se daleč pride; kar je prav.

Savel je pomagal svetega Štefana kamenjati, in oblačila varoval ubijalcem, da bi ga lože pobili. Sv. Štefan je pa tudi za-nj molil, naj mu Bog ne šteje v greh njegove grozovitnosti; in molitev svetega mučenca je Savlu zadobila usmiljenje.

Koliko je med nami razuzdanih preganjalcev svete nedolžnosti, ki z zapeljivim in pohujšljivim življenjem prav po Savlovo preganjajo zveste služabnike in služabnice Jezusove, katere je tudi Jezus odkupil s svojo rešnjo krvjo! Molimo za nje, ako naše posvarjenje kaj ne pomaga; naša molitev jim bo zadobila usmiljenje, kakor molitev svetega Štefana mlademu Savlu.

Še premalo je Savlu bilo v domačem mestu Jeruzalemu kristijane preganjati; prosil

je judovske poglavarje, naj ga pošljejo v tuje mesto Damask, da bi tudi tam polovil in pokončal vse verne kristijane. Poslali so ga in mu dali strašno oblast; ali zdaj se ga usmili Kristus. Že ves srdit prijah a blizu mesta Damaska; ko bi trenil, obsije ga nebeška svetloba, vrže na tla in z nebes zadoni vsemogočni glas: „Savel, Savel! zakaj me preganjaš?“ Ves prestrašen popraša Savel: „Kdo pa si ti, Gospod?“ In spet zasliši: „Jaz sem Jezus, katerega ti preganjaš. Težko ti bo meni se ustavljati.“ Ves trepetaje in strmé odgovori Savel: „Gospod! kaj hočeš, da naj storim?“ Gospod mu reče: „Vstani in pojdi v mesto, in tam se ti bo povedalo, kaj ti je storiti.“ Tovariši so ga za roko vèdli v mesto; zakaj radi prevelike luči, ki ga je osvetila, z odprtimi očmi ni videl. V Damasku je tri dni molil in se postil; potem mu Bog pošlje duhovnika Ananija, ki ga je krstil; in zdajci je zopet videl, ter je bil črez vse vesel božjega usmiljenja.

Tudi tebe, pregrešni, razuzdani človek, ki stariše žališ, nesramno živiš ali pijančuješ, pohujšanje delaš, premoženje zapravljajš in se posvariti ne daš, tudi tebe vpraša usmiljeni Jezus: „Zakaj me preganjaš? Kaj sem ti storil hudega, da me žališ in na novo moriš?“ Oh, kdaj mu boš vendar prav od-

govoril, po Savlovo rekoč: „Kaj hočeš, Gospod, da naj storim?“ — Padel boš tudi ti raz divjega konja svojega pregrešnega poženja; ali boš pa tudi vstal in se tako resnično poboljšal kakor Savel? — Moliti in postiti se je vsakemu človeku potrebno: nedolžnemu, da se hudega varuje, grešnemu človeku, da se spokori in deležnega stori usmiljenja božjega. Mladenič, ki rad moli in se posti, se pogubil ne bo; kdor pa opušča molitev in post, je že na potu pogube.

Sv. Pavel po svetem krstu ves preroben, zdaj ravno tako očitno in srčno oznanjuje Jezusa, odrešenika sveta, kakor je poprej preganjal verne kristijane. Po vseh imenitnih judovskih, grških in laških mestih je učil Jezusa spoznavati in v njega verovati; in kakor je on poprej preganjal vernike, tako so zdaj neverniki njega preganjali. Srditi Judje so si zaprisegli v Jeruzalemu, da nočejo jesti, dokler ga ne bodo umorili; ali njegov sesternik je zvedel to prisego in povedal svetemu Pavlu. Pavel ga je poslal k deželskemu poglavarju, da je njega iz rok hudobnežev rešil.

Ko je že brez števila veliko nevernih Judov in poganov poučil v sveti krščanski veri, tudi pridigoval blizu naših krajev, bil velikokrat v ječo zaprt zavoljo Jezusovega

imena, krvavo tepen in neusmiljeno preganjan, pripeljejo ga uklenjenega v Rim, pa zopet oprostijo. Potem, ko je tudi v Rimu s svetim Petrom preobrnil veliko Judov in malikovalcev, dejali so ga sovražniki ob glavo ravno tistega dne, ko so križali sv. Petra. (Leta 67.)

Tako je skrbno popravljaj sv. Pavel, kar je mladi Savel prenašlo hudega storil, ter nam zapustil lep vzgled, kako naj se v resnici poboljšamo in pravo pokoro delamo za storjene grehe.

Mladenič, premaguj svoje pregrešne nagnone, srčno se vojskuj z zapeljivim svetom, da tudi ob koncu svojega življenja lahko veselo porečeš s svetim Pavlom: „Dobro sem se vojskoval, srečno sem dotekel svoj pot, vero ohranil; zdaj me čaka krona pravice, katero mi bo dal pravični sodnik; pa ne le meni, ampak tudi vsem, ki se veselijo njegovega prihoda.“ (I. Tim. 4, 7—8.)

„Glej, da se zdrav spokoriš, dokler še lahko grešiš, da se ti bati treba ne bo. Ako se hočeš še le pokoriti, kedar ne moreš že kaj več grešiti, bi le pregreha tebe pustila, ne pa ti nje. (Sv. Avguštin.)

44. Sv. Peter (29. rožnika).

Vzgleđ goreče ljubezni do Jezusa.

Bog ne gleđa na ljudi visokega rodú, ne ceni bogastva, ne dragih posvetnih rečij; le kdor ima žlahtno srce, in pošteno živi, on mu dopade, kakor sv. Peter, ki mu je bilo Jonov Šimon ime. Bil je ribičev sin, in je s svojim bratom Andrejem ribil po Galilejskem morju. Sv. Andrej ga je privedel h Kristusu, in Jezus je v njem spoznal dobrega človeka, ga izvolil za apostola in ga Petra (po našem skalo) imenoval; tako je očitno pokazal, da bo Peter čeravno bornega stanú, prvi kamen njegove svete cerkve.

Poglej, mladenič, kako Bog ponižne povzdiguje, ter ponižuje prevzetne. Ne zanašaj se preveč na svojo moč, ne na imenitnost svojega stanú; ako ti Bog ne pomaga, bo vse tvoje delo brez blaga. To nam kaže sv. Peter.

Ribil je neko noč od večernega mraka do belega svita, pa še ribice ni ujel. Ravno žalostno mreže izpira s svojimi tovariši. Jezus pride, mu ukaže, naj še enkrat potegne mrežo, in glej, v Jezusovem imenu zavzdigne toliko rib, da se mreže trgajo in čolniči utapljajo. — Neko drugo noč so se apostoli peljali po Galilejskem morju, Jezus pa pride po vodi

k njim, kakor po suhem. „Gospod,“ pravi Peter, „ako si ti, naj še jaz po vodi pridem k tebi!“ „Pojdi le!“ reče mu Jezus. Peter stopi na vodo, in gre po vodi kakor po suhem. Ko pa veter zahlidi, in se valovi zmajejo, hitro se Peter prestraši, in voda se udira pod njim. „Gospod, pomagaj!“ zavpije Peter. Jezus mu roko podá, rekoč: „Slabovernež! zakaj si dvomil?“

Kliči tudi ti, kedar boš v sili; pa tudi trdno zaupaj, da te Jezus ne bo zapustil.

Ko so apostoli z Jezusom hodili po svetu, prišli so nekega dne dacarji daco pobirat za tempelj. Vprašajo Petra, ali Jezus plačuje daco? „Kako pa!“ odgovori Peter in gre Jezusu pravit. Jezus mu že naproti pride, rekoč: „Stopi k morju, vrzi trnek (ó dico), in vzemi prvo ribo, ki se ujame, in odpri ji gobec, in našel boš denar, ž njim plačaj zame in za-se.

Kako lepo nam Jezus kaže, davke voljno plačevati. Bog vsakemu rad pomaga, ki daje Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega.

Peter je Jezusa tolikanj ljubil, da je hotel umreti za-nj; ali Jezus ga je svaril, naj se ne prenagli v svojih obljubah, ter mu pové, da ga bo prihodnjo noč pred njegovim trpljenjem trikrat zatajil, preden petelin dva-

krat zapoje. Peter tega ni verjel, in se je preveč zanašal na svojo moč. Jezus na Oljski gori moli k Očetu nebeškemu, in se pripravlja na prihodnje trpljenje; Peter pa trdo spi zraven in noče čuti. Jezus ga zbudi in opominja, rekoč: „Šimon, kaj spiš? Ali ne morete z menoj bedéti? Čujte in molite, da ne padete v skušnjava; duh je sicer voljen, ali meso je slabo.“ — Sovražniki pridejo in primejo Jezusa; Peter plane po koncu, mahne s svojim mečem, in nekemu beriču odseka uho. Kristus ga pokara za njegove naglice delj, ter pravi: „Peter, vtakni svoj meč v nožnico, zakaj vsi, ki primejo za meč, bodo z mečem končani.“

Tako nikdar dobro ni, kar se prenašlo zgodi; treba je premisliti, preden se začne. Nahaja se dosti fantov, pa tudi postaranih mož, ki imajo sila grdo navado, narediti boj za vsako žal besedo. Ali prevroča kri se rada hitro ohladi in prelije. Kdor se rad tepe in bojuje, ne bo dolgo zdrav, ne starih dni učakal; zdrava pamet največ velja.

Ko so rabeljni zvezali Jezusa in vèdli pred krivične sodnike, lazi tudi Peter od daleč za njim, in pride v dvorišče tiste hiše, v kateri so Jezusa sodili, kjer se je pri kuršču (ognjišču) grel s hlapci. Neka dekla, vratarica, ugleda Petra in reče: „Ta-le je

tudi tovariš Jezusov.“ Peter taji vpričo vseh in pravi: „Jaz nisem; še poznam ga ne, ter ne vém, kaj govoriš.“ Petelin zapoje prvo-krat. — Ne dolgo potem pride spet druga dekla in pravi: „Poglejte ga, tudi ta je bil z Jezusom Nazareškim.“ Peter pa je še huje tajil in trdil, da ga ne pozna. — Poslednjič ga še hlapci obstopijo, ter pravijo, da ga po besedi poznajo, da je Galilejec in Jezusovih tovarišev eden. Peter, ves plah, se začne rotiti, da ne pozna Jezusa; in ko ga tretjič zataji, petelin drugič zapoje.

Tako lahko greši pravični, ako se ne varuje priložnosti greha: koliko lože slabotni, ki priložnosti išče! — Ženstvo je Petra premoglo, da je zatajil svojega ljubega Gospoda; ženske bodo zaslepile tudi tebe, mladenič, da boš pozabil Boga, in izgubil svojo dušo, če se jih ne varuješ.

Ravno je bil Peter tretjokrat zatajil Jezusa, ko ga peljejo iz sodne hiše. Milo se Jezus ogleda na Petra; ta se spomni svoje obljube in storjene velike nezvestobe. Brez pomude hiti z nesrečnega kraja in milo joka.

Lahko si že morda tudi ti Jezusa zatajil s svojim slabim zadržanjem? Ali si že tudi razjokal se? Drage solze, ki izvirajo iz božje ljubezni, omivajo nam naše pregrehe.

Ko je bil Jezus od smrti vstal, in se

večkrat prikazal apostolom, povprašal je Petra trikrat zaporedom: „Simon, Jonov sin, ali me ljubiš?“ Sv. Peter mu odgovori: „To je, Gospod! saj veš, da te ljubim.“ — Kaj pa bi ti odgovoril Jezusu, ako bi tudi tebe povprašal: „Moj sin! ali me ljubiš?“ — „Kdor mene ljubi,“ veli Jezus, „naj spolnuje moje zapovedi.“ To je storil sv. Peter. Ni več zatajil svojega Gospoda, ni se več zbal sovražnikov Jezusovih: očitno je pričal Judom in poganom, da je Kristus Sin božji in Zveličar človeški. Judovske, grške in laške dežele je pridigovaje obhodil in poslednjič v Rimu postavil svoj apostolski sedež. Grozovitni krvolok, poganski cesar Neron, ukaže sv. Petra in Pavla, ki sta silno veliko nevernikov v Rimu izpreobrnila, umoriti.

Ko to zvedô kristijani, prosijo sv. Petra, naj zbeži. Čeravno nerad, vendar se na prošnjo vernikov odpravi iz mesta; ali ob mestnih vratih ga sreča Jezus, kakor bi hotel v mesto iti. Sv. Peter ga povpraša: „Gospod, kam greš?“ Jezus mu odgovori: „Grem v Rim, da bi se še enkrat dal za-te križati.“ Sv. Peter spozna, da je božja volja, naj zdaj umrje za sveto vero; zato se vrne in v Rimu na križu smrt stori. Preden so ga križali, izprosil si je, naj mu glavo obrnejo k zemlji, ker po svojih ponižnih mislih ni bil vreden,

da bi bil ravno tako križan kakor njegov Gospod. (L. 67.)

Kakor sv. Peter, ljubi tudi ti, mladenič, usmiljenega Jezusa, in varuj se, njega kedaj zatajiti. Srečen, kdor s svetim Petrom v resnici more reči: „Gospod! ti veš, da te ljubim.“ (Jan. 21, 17.)

„Ljubezen, kjer je, dela velike reči; ako jih ne, prava ljubezen ni.“ (Sv. Gregor.)

45. Sv. Primož in sv. Felicijan (9. rožnika).

Ljubeznjiva brata.

Bila sta sveta brata Primož in Felicijan, v Rimu rojena, v življenju in v smrti zvesta tovariša.

Lepo je slišati, ako se bratje med seboj čedno imajo, hudega varujejo in opominjajo na dobro, kakor otroci enega očeta, ene matere; še lepše je gledati njihovo dejanje in nehanje, ako so ene dobre misli, ene pravične volje, kakor da teče le ena kri po njihovih žilah; najlepše je pa za brate, ako jih ne loči ne trpljenje in tudi ne smrt, kakor sv. Primoža in Felicijana.

Obadva sta se kmalu prijela svete krščanske vere in zvesto po njej živela, ali ravno zato sta bila po ukazu nevernih cesarjev ujeta in neusmiljeno v ječo vržena. Potem njiju

ženô pred sodnika, ki ju sili s hudim in z dobrim, naj bi malike molila in zatajila Jezusa. Pa bratovsko odgovorita: „Le samo enega Boga moliva; le en sam je pravi Bog.“ Za to njuno trdno vero ju grozovitno raztepô s svinčastimi robaticami; pa vse tepenje ne premaga stanovitnosti svetih bratov.

Kako dobro je imeti v sreči in nesreči pravega tovariša, ki nas podpira v naših slabostih, in potrjuje v krepostih (čednostih). Posameznik lahko pade, in ni ga, ki bi mu podal roko. Pa tudi razkrušeni bratje se ne smejo pozabiti, kakor se nista pozabila sveti Primož in sv. Felicijan.

Da bi si krščanska brata ne delala srčnosti, ukaže ju grozovitnik vsakega v drugo ječo zapreti. Nekoliko pozneje zapové pred se prignati svetega Felicijana, ter se mu sladkega dela pa tudi grozi, hotéč ga premotiti; ker pa nič ne opravi, ukaže ga k stebru pripeti in ga cele tri dni pusti brez vsega živeža. V treh dneh se svetega Primoža loti z lažjo, rekoč: „Tvoj brat je pametnejši kakor si ti; storil je cesarju po volji, moli bogove, in je zdaj v časti pri njem.“ Sveti Primož, od Boga razsvetljen, je lažnivcu odgovoril: „Ne boš me preslepil ne! Po angelju vem, kako je z mojim bratom. Bog daj, da kakor sem ene volje ž njim, tudi umrjem za vero ž njim.“

Tako lepe edinosti bratovske je pač malo med nami! Kolikokrat se bratje med seboj za premoženje starišev pravdajo, v škodo spravljajo, in pogosto do smrti sovražijo! Med njimi ugasne krščanska ljubezen, pa tudi izgine božji blagoslov. Bog nas varuj take žlahte in daj vsem, ki smo ene krvi, tudi ene poštene misli biti v veselju kakor v trpljenju, v življenju in v smrti, po vzgledu svetega Primoža in Felicijana.

Sodnik, ves razkačen, ukaže zdaj tudi svetega Felicijana prignati pred se, zapove svetega Primoža na tezalnico razpeti, z železnimi grebeni trgati, in mu vpričo brata raztopljen svinec vlivati v usta. Ko tudi te strašne muke niso premogle služabnika božjega, reče dva leva izpustiti nad njiju; ali pohlevna sta se leva vlegla pred njiju, in jima noge lizala. To čudo videti, izpreobrnilo se je veliko nevernikov. Poslednjič ju dá poglavar ob glavo dejati (l. 286.). Njuni sveti trupli so svoje dni iz Laškega prenesli na Kranjsko, kjer zdaj v Kamniku počivata; njiju duši pa uživata pri Gospodu nebeško veselje.

„Poglej, kako dobro in veselo je, kjer bratje v edinosti živé. Gospod je ondi obljubil svoj blagoslov in večno življenje.“ (Ps. 132, 1—3.)

„Kdor svojih bratov prav ne ljubi, bo v svoji čednosti na zgubi.“ (Sv. Ciril.)

46. Sv. Rok (16. vel. srpana).

Prijatelj bolnikov.

Blagih in bogatih starišev sin je bil sv. Rok, na francoski zemlji domá. Bogaboječe izrejen bil je dobrega srca in prebrisane glave, podoben mlademu drevescu, ki obeta veliko žlahtnega sadú. Največje veselje mu je bilo Bogu služiti. Ko sta mu v dvajsetem letu odmrla oče in mati, razdelil je svoje veliko premoženje ubožcem, zavoljo obljube Jezusove, ki govori: „Kar ste komu najmanjših bratov storili v mojem imenu, to ste meni storili.“

Ne le dajati vbogaime, tudi vse svoje življenje darovati Bogu v čast in bližnjemu k pridu sklenil je srčni mladenič; zakaj vedel je, da kdor skopo (pičlo) seje, bo tudi skopo žel; in kdor obilno seje, bo tudi obilno plačilo žel.

Ko je bil svoje posestvo zapustil nekemu stricu, napotil se je po romarsko v Laško deželo, koder je ravno tisti čas v nekaterih mestih morila grozovitna kuga.

Ta strašna šiba se pri nas večinoma le po imenu pozna, pa gorjé ljudem, ki si jo skusijo. Tudi sapa je po nesrečnih krajih

tako rekoč s smrtnim strupom napolnjena; pogosto že dihljej umori človeka. Vse, kar le more, rado beži; ni jih, ki bi bolnikom stregli in mrliča pokopavali. Mesta utihnejo, ceste so samotne, hiše prazne, lepi kraji gole puščave. Pa tudi v toliki smrtni nevarnosti pravi kristijan ne sme zapustiti bolnikov, kakor nam lepo kaže sv. Rok.

Ko zasliši veliko silo, kako se bolnikom godi, gre naravnost s pota v bolnišnico, streže bolnikom, jih tolaži in obvezuje, umirajočim pa pomaga srečno umreti. Ni se mu gnusilo neznanih bolečin, čeravno je bil rojen žlahtnik; ni se naveličal težavne in nevarne službe, akoravno je bil mlad; vse je premagala njegova krščanska ljubezen.

Tako, mladenič, tudi ti stori, kedar imaš bolnika v hiši ali v soseski; povzdigni betenika, preobleci ga, poišči mu zdravnika, pripelji mašnika, in pomagaj, kakor moreš, da boš tako Jezusov vredni tovariš.

Potem, ko je sv. Rok že dosti dolgo stregel kužnim bolnikom in je neznana bolezen odjenjala, obišče tudi njega Bog z ravno to boleznijo, da bi si zaslužil lepši venec v nebesih. Jelo ga je hudo mraziti, in neznane grče so se prikazale po njegovem životu. Ni se tega prestrašil, ampak hvalil je Boga, ki ga je obiskal. Da bi ne bil ljudem na potu, ali

da bi kdo od njega ne našel bolezni, zavleče se v tiho samoto in prebiva v slabi bajtici, hoteč ali že ozdraveti, ali pa srečno umreti, ako bi bila božja volja. Bog pa ni pozabil svojega zvestega služabnika; vsak dan mu je kruha prinesel psiček nekega žlahtnega gospoda, in Bog mu je dal, da je zopet ozdravel.

Tako usmiljenje najde, kdor usmiljenje skazuje; dobri Bog rajši čudež stori, kakor bi zapustil človeka, ki je usmiljenega srca.

Sveti Rok ni iskal hvale ljudij za svoja dela krščanskega umiljenja, tudi ne plačila na tem svetu, in vrnil se je zopet v svoje domače kraje. Niso ga več poznali doma, toliko je shudel v svoji težavni službi in nevarni bolezni. Grdo ga sprejmô njegovi ljudje, in kakor bi bil kak hudoben potepin, zaprô ga v ječo. Bogu je bilo zadosti; bil je dovolj skušan in pravičen spoznan, zato ga je vzel k sebi, in mu dal krono večnega življenja. Umrli je okoli l. 1300. Veliko čudežev se je zgodilo po njegovi prošnji, posebno v kužnih boleznih; še zdaj se v hudem pomoru njegovi prošnji priporočajo po vsem krščanskem svetu.

Mladenič! ako tudi ti kedaj učakaš hudih boleznij, ne pozabi v takih žalostnih dneh, da je bolnikov postrežba pred Bogom najimenitnejša služba; in v nevarni kužni bo-

lezni naj te osrčujejo besede svetega Janeza, ki govori: „V tem smo spoznali, ker je svoje življenje (Jezus) za nas postavil, naj tudi mi življenje postavimo za naše brate.“ (I. Jan. 3, 16.)

„Bolniku daj jedila, preskrbi mu zdravila, in rane obvezuj; vprašaj, kaj ga boli? naj voljno potrpi, ga lepo opominjaj.“ (Sv. Gregor.)

47. Sv. Rupert (27. sušca).

Priden delavec v vinogradu Gospodovem.

Kdor hoče bogaboječe živeti, mora na svetu preganjanje trpeti: to nas uči sveti Pavel in nam očitno kaže sv. Rupert. Bil je imenitnega rodú, pa tudi svetega življenja, izprva škof v mestu na Nemškem, ki se mu pravi Vormz. Skrbno je učil malikovalce in krivoverce, da bi se preobrnili; pa tudi grešnike opominjal, naj bi se poboljšali. Trdovratnim hudobnežem je pa to mrzelo; vzdignejo se in iz mesta iztepô svojega skrbnega dušnega očeta.

Tako se pravičnim pogosto godi, kakor jim je že Jezus povedal, rekoč: „Glejte, pošljem vas, kakor jagnjeta med volkove. — Ako vas v enem mestu preganjajo, bežite v drugo!“

Tisti čas je usmiljeni Bog razsvetil Teoda, bavarskega vojvoda, da je poželel pokristi-

janiti sebe in svoje kraljestvo. Pošlje sv. Ruperta prosit, naj pride njega in njegovo ljudstvo učit krščanskega nauka. Prav rad pride apostolski mož na Bavarsko, pouči vojvoda in veliko žlahtnikov, ki so vojvodu služili; tudi še več drugega ljudstva, in jih krsti z velikim veseljem.

Tako neskončno dobri Bog vzame luč svete vere nevrednežem, in jo dá bolj vrednim, ki jo radi sprejmô in po taisti zvesto živé.

Sv. Rupert, priden delavec v vinogradu Gospodovem, gre tudi po bližnjih in daljnih deželah oznanjevat sveti evangelij. Pridigoval je za Donavo, po Avstrijskem daleč do krajev sedanjih ogerskih dežel. Prišel je v doleno Štajersko in Koroško, kjer so tistega časa naši rojaki živeli še večjidel v temnicah malikovanja, in tu je oznanjeval zveličansko vero Jezusovo. V Celju je svetemu Maksimilijanu posvetil cerkvico, kakor pravijo, ravno na tistem mestu, kjer je bil ob glavo dejan, vzdignil njegovo sveto truplo, in s seboj prenesel v tiste kraje, v katerih je sv. Maksimilijan bil škof. Zdaj počiva v Pasavi v veliki cerkvi. Veliko Slovencev, Zadravljjanov, je poučil in krstil, in se po vsej pravici imenuje apostol Korotanije, posebno sedanjih Korošcev; naj ga pa tudi s hvaležnim srcem časti vsak pošten Slovenec.

Ko je videl, kako se po vseh krajih lepo kaže krščanstvo, izvolil si je svoje selo v Juvaviji, nekem starem mestu, ga zopet pozidal in lepo cerkev postavil. To mesto se zdaj imenuje Salzburg ali po slovensko Solnograd,¹ in je še zdaj sedež velike škofije. V dvajsetih letih njegovega apostolskega truda omladeli so vsi kraji njegove velike škofije, zbežale so nevere in pregrehe, in povsodi so slovele svete čednosti pravovernih kristijanov. — Prišel je tudi za sv. Ruperta veseli čas srečne smrti; ravno na velikonočno nedeljo pri službi božji je sklenil svoje sveto življenje, in šel v veselje svojega Gospoda (l. 623.).

Ednajsti nastopnik sv. Ruperta, sv. Virgilij, je bil ravno tako skrben, utrjevati in razširjati krščansko vero po Koroškem in Štajerskem. Poučil je Gorazda in Hotěmirja, kraljeva mladeniča korotansko - slovenskega vojvoda Boruta. Hotěmir, ki je kraljeval za Gorazdom, prosi svetega Virgilija, naj pride v Korotan. Ta mu pošlje svetega Modesta, ki je bil prvi škof v Gospej Sveti, in še več drugih mašnikov, ki so sveto krščansko vero učili po deželi. Pozneje je sv. Virgilij tudi

¹ Solnograd ima veliko lepih cerkvâ, ter ga zato nazivajo »nemški Rim«. Svoje dni so bili veliki škofje solnograški tudi deželski oblastniki, ki so smeli cesarja voliti in celó denar kovati.

sam učil po Koroškem, postavil škofijo v Gospej Sveti, in v Velikovcu nekoliko korarjev ustanovil pri stari cerkvi sv. Ruperta. Več sto let potem so višji škofje solnograški ustanovili Krško, Sekovsko in Lavantinsko škofijo, ki so še zdaj podružnice stare Solnograške velike škofije.

Ne pozabi, mladenič, velike dobrote, katero si tudi ti prejel po svetih oznanjevalcih krščanske vere; ohrani nebeško blago zveličanskega nauka, in stori po besedah svetega Pavla, ki nas uči: „Spomnite se svojih predstojnikov, ki so vam govorili besedo božjo; gledajte konec njih življenja, in ravnajte se po njih veri.“ (Hebr. 13, 7.)

„Vemo, da se kralju dobro zdí, ako se njegov prijatelj počastí; tudi učeniški so božji prijatelji: dolžni smo jih spoštovati, ker jih tudi on častí.“ (Sv. Jefrem.)

48. Sv. Tomaž Akvinski (7. sušca).

Srčen premagalec posvetnih zadržkov.

Kakor grešijo oni stariši, ki svoje otroke silijo v stan, h kateremu nimajo otroci veselja, ravno tako tudi ni prav, da jim branijo, kedar jih pošten stan veseli. Taka se je godila Tomažu Akvinskemu. Imenitni gosposki stariši so mu branili v duhovski stan,

in po vsej sili hoteli, naj bi bil posveten; zato ga je mati zaprla v domači grad, in razuzdani bratje so mu neusmiljeno nagajali, pa niso ga premagali. Da bi mladeniča še vsega nedolžnega zmôteli, pošljejo nesramno zapeljivko, naj bi ga v greh zapeljala, ter so upali, da zapeljan ne bo več za duhovski stan. Sv. Tomaž, nedolžen angelj, bi rad bil ubežal nesramnici, ali bil je zaprt. Ker se ne more drugače ubraniti, popade na ognjišču goreče poleno in izpodí služabnico hudičevo; potem naredi z ogorkom na zid sveti križ, poklekne pred-nj in zahvali Boga, da je srečno premagal hudobo. Od te dobe so ga zapustile vse nečiste skušnjave.

Kedar boš, fantič mlad, tudi ti v hudi nevarnosti svojo nedolžnost izgubiti, pomni, kaj je storil sv. Tomaž. Nečiste, pregrešne želje pogasiti pred Bogom več veljá, ko celo vojsko sovražnikovo pobiti.

Ko je mati spoznala, da Tomažu ne more ubraniti v duhovski stan, izpusti ga skrivaj z grada. Šel je v visoke šole, skrbno se učil, pa še bolj skrbno je služil Bogu. Več ko je znal, bolj je bil ponižen, in se ni hvalil svoje modrosti. Tovariši so ga imeli za zijaka, ter so mu rekali: mutasti vol! Učitelj (profesor) pa, ki je spoznal Tomaževo prebrisano glavo, je dejal: „Tega vola glas se bo

še kedaj slišal po celem svetu.“ In tako je bilo. Sv. Tomaž je spisal veliko učenih bukev, ki se berô po vsem krščanstvu. Posebno lepo je pisal o presvetem rešnjem Telesu; tudi svetih pesem zložil, katere se v katoliških cerkvah pojô. Usmiljeni Jezus ga za vse to enkrat povpraša, rekoč: „Dobro si pisal, Tomaž, o meni; kako plačilo hočeš za to?“ Sv. Tomaž modro odgovori: „Kaj družega, kakor tebe, Gospod!“ — Tako je svojega Jezusa ljubil na tem svetu in se tudi pri njem zdaj veseli v nebesih, kjer je Kristus njegovo največje plačilo. (Umrl je l. 1274.)

Mladenič, ako želiš imeniten in hvaljen biti, skrbi za trojno lepoto: svojemu srcu za sveto čistost, glavi za zveličansko modrost, duši pa za resnično pobožnost; v ti trojni lepoti boš angeljev božjih tovariš. Sveti Duh govori: „Strah Gospodov je začetek modrosti; kdor se po tem ravna, dobro obrača; njegova hvala ostane vekomaj.“ (Psalm 101, 10.)

„Ako hočeš na svetu brez greha živeti, moraš sodbo božjo na mislih imeti.“ (Sv. Tomaž.)

49. Sv. Valentin (14. svečana).

Kako se v Boga trdno zaupa.

V Rimu, v poglobitnem mestu vsega katoliškega sveta, je sv. Valentin, pobožen maš-

nik, služil Bogu, skrbel za uboge, tudi učil neverne malikovalce; pa ravno zato so ga sovražili slepi neverci, zaprli v ječo in zatožili rimskemu cesarju.

Bodimo si mladi ali stari, bogati ali borni, vsi smo dolžni po svoji moči pomagati bližnjemu; lačne nasititi, žejne napojiti, gole obleči, nevedne poučiti, posvariti grešnike, čeravno nas sovražijo zategadelj, kakor pogani sv. Valentina.

Zatožili so ga malikovalci cesarju, da ljudem oznanjuje Jezusa, ki je njihovih krivih bogov sovražnik. Služabnik Jezusov brez vsega strahú cesarju razlaga nauke vere Jezusove in očita slepoto sovražnim ljudem, ki zaničujejo zveličanski nauk. Cesarju dopade modro govorjenje Valentinovo. „To je učen mož,“ je dejal. Divje ljudstvo se pa ni dalo utolažiti, in cesar oblastniku Asterju prepusti služabnika božjega, naj ga obsodi umoriti ali izpustiti, kakor se mu bode videlo.

Asterij vzame svetega Valentina v svoje prebivališče, ter ga zaroti, naj mu prav pové, kdo je bil Jezus, in kakšni so njegovi nauki. Preden sv. Valentin izpregovori, poklekne in poprosi Jezusa, da bi mu pomagal prav govoriti. Razsvetljen od svetega Duha začne sv. Valentin učiti, da je Kristusov nauk prava luč večnega zveličanja, ki razsvetli vsakega

človeka, kateri veruje va-nj, in da v žalostni temi živijo vsi neverniki, ki ne spoznajo Boga, ne Jezusa Kristusa. — Radovedno ga Asterij povpraša, rekoč: „Ali moreš ti slepcem dati pogled? Glej, imam slepo hčer; ozdravi mi jo!“ Sv. Valentin jo dá pripeljati, poln živega zaupanja pogleda v nebo, moli — in ko bi trenil, izpregledala je. Kar jih je bilo pričujočih, vsi se zavzamejo, in oče Asterij ostrmi. Ukaže izpustiti vse kristijane, ki so v ječi vzdihovali za vere delj, in se dá krstiti z vsemi svojimi domačimi ljudmi.

Oh kako mogočna je molitev svetih služabnikov božjih! kar prosijo, vse zadobijo. Kako veličastna so pa tudi njihova dela! Kdo bi ne služil toliko dobremu Bogu?

Ko cesar to zasliši, zboji se nevernega ljudstva, in zapove svetemu Valentinu, oblastniku Asterju in vsej njegovi žlahti glave odsekati (l. 269.).

Srečen, kdor za Jezusa življenje izgubi; boljše življenje njemu Jezus podeli.

Sovražen in preganjan boš tudi ti, bogoljubni mladenič, zavoljo krščanske pravice; ne malikovalci in neznabogi, ampak opravljali in zasmehovali te bodo tvoji sokristijani, ki so s teboj pri istem kamenu krščeni. Spomni in tolaži se z besedami sv. Pavla, ki govori: „Vsi, kateri hočejo pobožno živeti

v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli.“ (II. Tim. 3, 12.)

„Kri mučencev, ki se je prelila, je kristijanov seme bila. Kolikor več se jih je pomorilo, toliko več se jih je pomnožilo.“ (Tertulijan.)

50. Sv. Vendelin (20. vinotoka).

Zvest hlapec in svet gospod.

Lepši je Boga v srcu, kakor kraljevo krono na glavi nositi; bolje je zaničevan služabnik božji, kakor sloveč posveten grešnik biti. To nam izpričuje sv. Vendelin v svojem življenju. Kraljevi sin je bil, kraljeva krona je bila njegova, bil bi jo po svojem očetu nosil; pa čeravno še mlad, vendar je hitro spoznal, kako nevarna bi bila zanj posvetna visokost. Zato gre v tiho samoto, in živi v radovoljnem uboštvu. V svoji samoti si je obdeloval nekoliko zemlje, da mu je pošteno dajala živeža, lepo je služil Bogu, molil, delal in bil prav vesel.

Kmetič, ki vzdihuješ nad svojim stanom, premisli, kaj te uči sveti Vendelin. Tvoja dobro obdelana zemlja ima več sreče za te, kakor čast in bogastvo vsega sveta; laže je z motiko kopati, kakor kraljevo palico v rokah držati.

Ob nekem velikonočnem prazniku napotil se je v imenitno mesto Trevir (Trier),

da bi tam opravil službo božjo. Po potu sreča bogatega žlahtnika, in ga poprosi za božji dar, da bi si v mestu nakupil nekoliko potrebnega orodja. Namesto darú ga bogatin prav ostro okrega ter pravi: „Lenuh, močen si in velik, pa beračiš! Ali se nisi kaj delati naučil? Bolje, da svinje paseš, kakor da prosiš vbogaime.“ Žarka je bila beseda bogatinova, ali lepa potrpežljivost Vendelinova. Voljno se bogatinu služiti ponudi. Po službi božji se povrne k tistemu gospodu in pase svinje. Na paši često (gostokrat) premišljuje lepo nebó, moli po noči in po dne, pritrguje si tudi svojega kruha in ga deli ubožcem; tako posvečuje svoj poredni stan. Bog mu dá pri živini srečo; njegova čreda svinj se je redila tako lepo, da so se vsi čudili. Nato ga njegov gospodar postavi za višjega ovčarja.

Koliko hlapcev in dekel se izgovarja med nami, da v službi ne more Bogu služiti, ne za nebesa skrbeti. Le samo tisti se tako izgovarjajo, ki Boga ne ljubijo, in mu radi ne služijo, svoje bogaboječe tovariše pa še celó sovražijo in tožujejo, kakor so storili svetemu Vendelinu.

Gospodarja dolgo časa ni bilo doma. Ko pride k domu in povpraša, kako se kaj godi pri domačiji, pravijo mu, da vse dobro, le pri ovcah je slaba, zakaj Vendelin ni kratko

nikar za ta posel; ne žene ob pravem času na pašo, ne prižene ob godu domov.

Tako ujeda peklenski zavid (nevoščljivost) človeka, naj že kraljuje ali ovce pase, in vse hudo stori na svetu. Bog nas varuj pred njim!

Drugo jutro žene sv. Vendelin prvikrat ovce na daljno pašo, kjer je bila zdrava mrva (trava), in jih nekoliko pozneje žene k domu. Ravno tisti čas tudi gospodar jaha z lova domov, dojde Vendelina in ga hudo zmerja, kakor bi bil zanemaren hlapec, ki ne zasluži dobrot, katere ima pri svojem gospodu. Ves pohleven odgovori Vendelin: „Čreda bo gotovo še o pravem času doma.“ Gospodar jezen naglo jezdari naprej, pa glej, ko pride blizu grajščine, vidi svojo čredo veselo pred seboj skakati v hlev. Vsi se čudijo, in gospodar očitno spozna, da Bog pomaga Vendelinu.

Kdor krivico voljno trpi, za njegovo čast in dobro ime se Bog poskuša.

Sv. Vendelin ni hotel imenitnejše službe, katero mu je potem ponujal gospodar, ampak le to je prosil, naj mu pomore priti v samostan, ki je bil blizu tistega kraja. Zgodilo se je. Ker se je dobro učil v svojih mladih letih, in je sveto živel v svojem služabnem stanu, bil je vsem tovarišem boga-

boječega življenja najlepši vzgled; izvolili so ga za svojega opata ali poglavarja. Kakor poprej v pastirskem stanu, dopolnoval je tudi zdaj v duhovskem zvesto vse svoje dolžnosti, ter je po svetem življenju srečno umrl in veselo prejel nebeško krono, za katero je radovoljno zapustil posvetno. Še zdaj je pastirjev poseben prijatelj in kmetov mogočen priprošnjik, ki se njemu priporočajo. (Umrli je l. 1015.)

Ne bodi žalosten, fantič mlad, ako moraš živino pasti, in si ubogih starišev sin; saj si vendar otrok božji, in ravno takih je nebeško kraljestvo, če so pridni in lepo Bogu služijo. Sv. Janez govori: „Poglejte, koliko ljubezen nam je skazal Oče, da smo otroci božji; zatega voljo nas ne pozna svet, ker tudi ne pozna njega.“

„V nebesa se oziraj vse svoje žive dni, da srečno totam prideš, le to te naj skrbi. V nebesa najdeš pot, naj si kmetič ali gospod.“ (Sv. Avguštin.)

51. Sveti Vid (15. rožnika).

Vzgled, kaj premoremo z Jezusom.

Sv. Vid je bil rojen v Siciliji, imenitni deželi na spodnjem Laškem. Imel je stariše žlahtne in bogate, pa to ni bila njegova sreča, zakaj bili so neverni malikovalci. Dobil

je krščansko dojnico Krescencijo, ki ga je s svojim možem Modestom v krščanski veri lepo poučila in v božjem strahu vzredila; in ravno to je bila največja sreča za-nj. Bil je že dvanajstih let, ko zvé njegov neverni oče, da je kristijan. Vse si prizadene, mladega sina pripraviti ob sveto vero. Kar sam ne premore, naprosi neusmiljenega oblastnika, naj ga ukaže hudo pretepati in trpinčiti, dokler vere ne zataji; pa tudi on nič ne opravi. Grozovitni oče poskusi nedolžnega mladeniča v greh zapeljati, in reče nesramnemu ženstvu, naj ga omoti; bogaboječi Vid pa je še pogledal ni, ampak goreče je molil, rekoč: „Žalostnega in ponižnega srca ne zavrzi, o Gospod!“ Ženstvo se je moralo mahoma pobrati izpred njega.

Dolžni so sinovi ubogati stariše svoje, toda nikdar v grešnih rečeh. Boljše je dom zapustiti, kakor doma grešiti, kedar bi sinu moder spovednik svetoval kaj tacega, kakor je storil sv. Vid.

Ko vidi blagi mladenič, da mu doma ostati ni, zapusti očetov dom in k svojima rednikoma zbeži. Vsi trije so oznanjevali vero Kristusovo, in po prošnji svetega Vida se je godilo dosti čudežev. Sovražni cesar pride v tisti kraj in pozvé vse to. Ukaže jih pred se prignati, ter jim obeča vse dobro, če za-

tajijo Jezusa; ako pa ne, dal jih bo raztrgati divjim zverinam. „Mirno bomo gledali hudo jezo tvojo,“ rekel je sveti Vid cesarju; „Jezus Kristus dá potrpljenje tem, katerih srca ima. Svojce on stori kakor med volki jagnjeta. Dober in vsegamogočen pastir je on, kateremu nihče ne more vzeti ovčic: on nas bo branil tvojim levom.“ — Izpustijo ljutega, grozovitnega leva (oroslana), ali ta se vleže kakor krotek psiček k nogam svetih mučencev. — Srditi cesar ukaže svetega Vida in tovariša njegova posaditi v kotel vrele smole in razpuščenega svinca; ali ve-sele pesmi so v kotlu prepevali Večnemu. Reče jih potem raztegniti na les, pa tako dolgo tepsti in trgati, dokler ne umrjô; kar se je tudi zgodilo. Tako je sv. Vid v svojem petnajstem letu umrl za sveto vero Jezusovo; ali ob njegovi smrti je Bog očitno pokazal, kako ljubi in časti svoje zveste služabnike. Tako se je bliskalo in grmelo, da se je zemlja zibala, in podrlo več templjev lažnivih malikov. (L. 303.)

Ne boj se, mladenič, trpeti za Jezusa; za nedolžnost svojega srca trdno stoj v vseh skušnjavah in pomni, kar Kristus govori: „Na svetu boste bridkosti imeli; ali zaupajte: jaz sem svet premagal.“ (Jan. 16, 33.)

„Oj bratje! pojdimo le, tovariš nam Jezus je. Naš vojvoda in prednamec bo tudi naš pomagovalec.“ (Tomaž Kempčan.)

52. Sv. Vincencij (19. mal. srpana).

Vzgled, kaj premore sveto petje.

Sv. Vincencij, po rojstnem kraju Pavlan imenovan, je bil na francoski zemlji doma. Njegovi stariši so bili ubogi, pa pošteni kmetiči, ki so se živili na svojih rokah; tudi majhni Vincencij je pasel živino. V dvanajstem letu so ga dali v šolo, in naučil se je v kratkem toliko, da je začel tudi druge učiti. Največje veselje mu je bilo duhovnik biti; šel je torej v višje šole, potem je prejel mašno posvečenje in bil skrben pastir svojih ovčic.

Prigodilo se je, da se sv. Vincencij za nekega opravila delj pelje po morju; ulovijo ga morski razbojniki in zavlečejo v Afriko v svoje roparsko selo Tunis, kjer ga v trdo sužnost prodajo, kakor pri nas neumno živino. Kupil ga je neki Turčin, kateri je bil poprej kristijan; zavoljo posvetnega dobička je bil zatajil sveto vero, in se poturčil. Težko je sveti Vincencij delal na polju, zakaj grozovitna vročina je v tistih krajih; ali vse je voljno storil, zlužil zvesto svojemu Bogu, pa tudi gospodarju je pridno delal. Turčinja,

njegova gospodinja, spoštovala je pridnega Vincencija, ker je bil tako pohleven in zvest služabnik. Rada ga je poslušala pripovedovati o krščanski veri, še rajši je čula, da ji zapoje kako sveto pesem. Tudi na polju ga je obiskovala, in on ji je zapel kak psalm, ali pa sveti spev o Materi Božji: „Češčena si Kraljica!“ To pobožno petje tako vname dobro ženo, da je zvečer ostro očitala svojemu možu in dejala, da ni prav storil, ko je zatajil krščansko vero, o kateri je slišala toliko lepega. „Občutila sem toliko veselje,“ rekla je Turčinja, „da večjega ne upam uživati v raju svojih očetov.“

Tako lepa pesem pogostokrat več premore, kakor še toliko lepa pridiga, in Bogu ravno tako dopade, kakor najlepša molitev.

Gospodarja so besede njegove žene spet toliko oživile za Jezusa, da je sklenil z gospodinjo in s svetim Vincencijem pobegniti na Francosko. Srečno so se prepeljali na Francosko, kjer je bila Turčinja krščena, njen mož, Vincencijev gospodar, pa zopet sprejet v krščansko cerkev. Sv. Vincencij je potem še dolgo let prebival v Parizu, imeniten oče ubogih in zapuščenih ljudij. Naradil je sveto tovaršijo duhovnih bratov, ki so učili nevedne kmete in skrbeli za njih poboljšanje; napravil je družino usmiljenih

sester, ki so po hišah bolnikom stregle iz gole ljubezni do Boga in svojega bližnjega. Tako je skrbel grešnikom za pokoro, lačnim za živež, nevednim za poučenje, pa tudi bolnikom za postrežbo. V svojem štiriinosemdesetem letu je lepo umrl, kakor je sveto živel (l. 1660.). Zdaj prepeva tam med angeljskimi kori Bogu hvalo, kakor jo je v Afriki pel v svoji sužnosti.

Oh sveto petje! ti imaš v sebi nebeško moč. Ako se božja beseda ne prime trdega srca, omeči ga lepa pesem; hude misli preganja in žalostne oveseljuje. Pred poštenim petjem strah beži in skušnjave pobegnejo. Oh mladenič! bodi vesel in živi vselej tako, da boš lahko pel ves čas svojega življenja. Tudi sveti Pavel uči, rekoč: „Opominjajte se med seboj s psalmi, s hvalnimi in duhovnimi pesmimi; pevajte Bogu veseli v svojih srcih.“ (Kol. 3, 16.)

Kdor pošteno in sveto poje,
Angelje ima tovariše svoje;
Kdor pa ljubi le posveten krič,
Njega prijatelj je — hudič.

Tretji del.

M o l i t v e.

Jutranji vzdihljeji.¹

Ko se zjutraj prebudiš, pokrižaj se in reci:

Bog, moj Bog! tebi se zbudim, in te
lepo zahvaljujem, da še zdrav živim. Čast
in hvala Bogu † Očetu, ki me je stvaril,
Bogu † Sinu, ki me je odrešil, in Bogu sve-
temu † Duhu, ki me je posvetil, zdaj in ve-
komaj. Amen.

Ne poležavaj, ako si zdrav, in hitro vstani, rekoč:

Sveti Bog, sveti vseмогоčni Bog, sveti
vseмогоčni večni Bog, usmili se me!

¹ Vse te kratke molitve je dobro na pamet znati
in jih vsak dan po priložnosti lepo moliti.

Ko se umivaš, reci iz globočine svojega srca:

Umij me, o Gospod! s studentem svoje milosti, obvaruj dušo mojo vsake nečistosti, daj da te bodem s čistim srcem gledal od obličja do obličja. Amen.

Ko se oblačiš, reci s ponižnim srcem:

Obleci me, o Bog! novega človeka z oblačilom svete nedolžnosti in svete čednosti; naj se pošteno nosim in v pravični ljubeznjivosti dopadem Bogu in dobrim ljudem; tega te pohlevno prosim. Amen.

Priporoči se sveti Trojici in reci:

Bodi češčena, presveta Trojica, Bog Oče, Sin in sv. Duh, v treh osebah en sam Bog! Svet, svet, svet si Gospod Bog Sabaot! Nebo in zemlja sta polna tvoje časti. Čast in hvala Bogu Očetu, in Sinu, in svetemu Duhu; kakor je bilo v začetku in zdaj in vselej in vekomaj. Amen.

Obudi na kratko tri božje čednosti in izroči se Jezusu, rekoč:

O mili Jezus moj, jaz verujem v te, ker večna si resnica!

O ljubi Jezus moj, jaz upam v te, ker milost si neskončna!

O sladki Jezus moj, črez vse te ljubim, ker ti največja si dobrota in vse ljubezni vreden!

O Jezus, tebi živim; o Jezus, tebi umrjem; o Jezus, tvoj sem zdaj in tvoj na vekomaj! Amen.

Priporoči se Mariji Devici, rekoč:

O, vseh devic Devica, Marija, moja mati! prosi Boga za-me, da bom tvoj vredni sin, zvesto služil Jezusu in se pri njem s teboj v nebesih veselil. Amen.

Priporoči se angelju varihu:

Moj zvesti angelj varih, nikar me danes ne zapusti! Varuj me hudega na duši in telesu, in vodi me po poti večnega zveličanja! Amen.

Priporoči se svojemu svetemu patronu, rekoč:

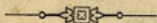
Izvoljeni moj patron, sv. I., tvoji prošnji se danes izročim; prosi Boga za me, da se ne pogubim, ampak da srečno pridem v večno zveličanje! Amen.

Zdaj moli apostolsko Vero, Očenaš in Češčeno Marijo; potem stori dober namen, rekoč:

Moj Bog in moje vse! Ti si moj, in jaz sem tvoj. V vseh rečeh se tebi izročim; kar ti hočeš, to tudi jaz želim. Prosim te, varuj

me, da z nobenim, še tako malim grehom ne bom žalil te in storil vse k tvoji časti in moji duši v zveličanje. Amen.

Potem se poškropi in pojdi veselo na svoje delo.

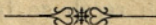

Kratka jutranja molitev.

(Sestavil sv. Alfonz Liguorij.)

O moj Bog, molim in zahvaljujem te za vse dobrote tvoje, zlasti pa za to, da si me to noč ohranil in obvaroval. Ljubim te iz vsega srca in ti darujem, kar bom danes delal in trpel: to združujem z vsem, kar sta delala in trpela Jezus in Marija. Želim tudi vse odpustke zadobiti, katerih se morem udeležiti. Trdna volja me je, greha se varovati (zlasti tega...); zavoljo Jezusa prosim te, daj mi milost stanovitnosti v dobrem. V vseh zopernostih se hočem podati tvoji sveti volji, rekoč: „Gospod, tvoja volja naj se zgodi!“ — O moj Jezus, usmili se me! — Sv. angelj varih, varuj me! — Sveti I., patron moj, prosi za me!

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

Molitvice med dnevom.

Pred delom.

Bog, moj večni gospodar, ti mi daješ to delo ; k tvoji časti začenjam ga zvesto in veselo. Vse po tvoji sveti volji delati želim, in večnega plačila se po smrti veselim. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Po delu.

Moje delo je storjeno, tebi, Oče, izročeno, svoj sveti blagoslov delu daj, meni pa enkrat sveti raj. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Pred jedjo se pokrižaj, moli: Očenaš in potem reci:

Blagoslovi, večni Oče, svoje darove in nas, da jih bomo zauživali v tvoji hvali vsaki čas. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Po jedi se pokrižaj in reci:

Hvaljen bodi, dobri Bog, za dobrote svojih rok, ki smo jih zaužili. Ljubi Oče, prosimo te, vse potrebno daj nam še, vselej se nas usmili! Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Kedar uro slišiš, vzdihni:

Hvaljen bodi, večni Bog, vsako uro, vsaki čas! Zdaj in o poslednji uri, Oče, ti se usmili nas! Amen.

Kedar gredo na spoved ali obhajaj, pozdravi Jezusa
klečé rekoč:

Jezus, ti zdravje bolnikov, daj bolniku
svojo pomoč, naj bo srečno ozdraveti ali
pa umreti mogoč. Daj mu vredno prejeti
tvoje presveto Teló; naj mu bolezen ne k
smrti, ampak k zveličanju bo. Amen.

Po večkrat na dan priporoči umirajoče presv. srcu
Jezusovemu, rekoč:

O premili, duše ljubeči Jezus! prosim
te po smrtnih bridkosti tvojega presvetega
srca in po bolečinah tvoje brezmadežne ma-
tere, očisti v svoji krvi grešnike celega sveta,
ki so zdaj v smrtnem boju in še danes umrjejo.

Srce Jezusovo, ki si za nas prestalo
smrtne bridkosti, usmili se umirajočih!

(Vsakokrat 100 dnij odpustka.)

Kedar mrliču zvoni, reci:

Usmili se Bog verne duše, ki je s tega
sveta šla! Daj ji, da bo tam v nebesih sve-
tega raja uživala! Oče naš itd. Češčena si
Marija itd. Bog ji daj večni mir in pokoj!
Večna luč ji švéti! Naj v miru počiva! Amen.

Kedar greš mimo cerkve, v kateri prebiva presveto
rešnje Telo, odkrij se, pripogni desno koleno in reci:

Bodi češčeno in hvaljeno Jezusovo rešnje
Telo v presvetem zakramentu! Iz ljubezni med

nami živiš, in nam milosti svoje deliš; oh naj te pogosto vredno zaužijemo, enkrat pa srečno k tebi pridemo v večno veselje! Amen.

Gredoč mimo cerkve, v kateri ni presvetega rešnjega Telesa, odkrij se, nagni glavo in reci:

Bodi češčen večni Bog v svoji sveti hiši; prošnje vseh svojih otrok, Oče, tukaj usliši; enkrat nam pa priti daj v večno hišo, v sveti raj! Amen.

Mimo križa gredoč se odkrij, glavo pripogni, rekoč:

Križani Jezus! tebe molim in častim, po tvoji smrti na križu zveličan biti želim. Amen.

Mimo podobe Device Marije gredoč odkrij se, nagni glavo in reci:

Češčena bodi kraljica, božja mati in devica! O Marija, prosi za nas sedaj in poslednji čas!

Mimo podobe svetnika gredoč odkrij glavo in pripogni se nekoliko, rekoč:

Bodi pozdravljen sveti I. (reče se ime svetnika), izvoljeni božji svetnik! Bodi nam vselej pri Bogu naš mogočni priprošnjik!

Mimo podobe svetnice gredoč nekoliko prikloni odkrito glavo in reci:

Češčena bodi sveta I. (imenuje se), izvoljena božja svetnica! Bodi nam vedno pri Bogu naša zvesta priprošnjica!

Mimo pokopališča gredoč odkrij se in reci:

O Gospod, vsem vernim mrtvim večni mir in pokoj daj. Naj počivajo v pokoju, večna luč jim sveti naj. Daj tudi meni enkrat v zemlji srečno spati, in veselo zopet enkrat od smrti vstati k novemu življenju! Amen.

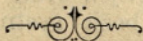
Kedar se v čem pregrešiš (velikega greha varuj se kot smrti), le hitro vzdihni:

Oče, zopet sem žalil te; oh, kako je meni žal! Saj mi boš odpustil in milost dal, da ne bodem se več pregrešil. Bodi meni ubogemu grešniku milostljiv! Amen.

V vseh rečeh se udaj in priporoči sv. volji božji:

V vseh rečeh naj se zgodi, naj se hvali in vekomaj časti najpravičnejša, najvišja in najljubeznjivejša volja božja!

(Odpustka 100 dnij po enkrat na dan.)

Večerne molitve.

Kedar o sobotah večernico zvoni:

Teden je spet pri kraju, nedelja se glasi; lepo iz hiše božje večernico zvoni. — Oh, kedar svoj delavnik na zemlji končal bom, pokliči mene, Oče, v veseli nebeški dom! Amen.

Kedar solnce zahaja, pomisli in reci:

Solnce gre k božji milosti, in zopet se mrači; en dan sem bliže smrti in bliže večnosti. Oče! lepo te prosim, daj mi svojo pomoč, v milosti božji živeti vsak dan in vsako noč. Daj mi enkrat srečno umreti, naj mi tamkaj sveti v nebesih večna luč! Amen,

Kedar zvečer zvoni, moli angeljsko češčenje, potem še moli Oče naš za verne duše v vicah in reci:

Bog daj vsem vernim dušam večni mir in pokoj; večna luč naj jim sveti! Naj v miru počivajo. Amen.

Kedar o četrtnih zvečer, ali o petkih ob deveti ali ednajsti uri zvoni, moli:

O Jezus! po svojih smrtnih težavah, ki si jih prestal za me, prosim te, da mi daš srečno in lahko umreti, in po smrti k tebi priti v sveti raj, pri tebi se veseliti vekomaj! Amen.

Kedar se pripravljáš spat, povzdigni roke in reci
iz srca :

Prav lepo te zahvaljujem, nebeški Oče,
za vse dobrote tvoje, ki si jih danes meni
dal. Odpusti mi, ponižno te prosim, grehe
moje; saj mi je iz srca žal, da sem tebe
žalil.

Pomisli in povprašaj svojo vest za petere reči :

1. Kaj sem danes mislil, pozelel ali govoril, da
bi ne bilo prav?
2. Kako sem danes molil in mislil na Boga?
3. Kako sem danes delal, dopolnil dolžnosti svo-
jega stanú?
4. Komu sem se zameril, ali kako škodo storil?
5. Ali sem se poboljšal ali pohujšal?

Ako se ne veš kaj hudega spomniti, zahvali Boga, ki
te je varoval greha; če si pa greh storil, prosi ga, naj
ti odpusti; trdno mu obljubi, tega nikoli več storiti,
ter obudi pravo živo kesanje, rekoč :

O moj Bog, kako močno si ti mene
ljubil, kako zeló pa tebe jaz razžalil! Grešil
sem in nisem več vreden biti tvoj sin. Od-
pusti mi, ljubi Oče, grehe moje, ne od-
tegni mi ljubeznjive roke svoje! Rajši
hočem umreti, kakor se tebi zameriti. O
Bog, pomagaj mi, in bodi milostljiv meni
ubogemu grešniku! Amen.

O Marija, Mati Božja! bodi moja usmiljena mati in prosi za me, da pri Bogu najdem usmiljenje.

Moj zvesti angelj varih! prosi za me in varuj me, da se spet ne pregrešim.

Vsi svetniki in svetnice božje! prosite za me, da se prav spokorim, in srečno pridem k vam v večno življenje. Amen.

Zahvali Boga za vse dobrote in reci:

Moja duša, hvali Gospoda, in vse, kar je v meni, hvali njegovo sveto ime. Hvali Gospoda, moja duša, in ne pozabi njegovih dobrot. Čast in hvala bodi Bogu Očetu itd.

Preden greš v postelj, poškropi se in pokrižaj, rekoč:

Večerni blagoslov.

Blagoslovi me nocoj Bog † Oče, ki me je stvaril, Bog † Sin, ki me je odrešil, in Bog † sveti Duh, ki me je posvetil. Milost in pomoč presvete Trojice, ljubi mir Gospoda našega Jezusa Kristusa, moč njegovega bridkega trpljenja in smrti naj prebiva nad menoj in me varuje vsega hudega na duši in telesu. O sveti Bog! sveti mogočni Bog! sveti vsemogočni, neumrjoči Bog! usmili se me, in obvaruj me nagle smrti. — Tvoje vsegamogočno varstvo naj nad menoj bedi, tvoja vsegamogočna roka naj

me brani in odvräča vse vidne in nevidne sovražnike, ki me zalezujejo. Tvoja luč naj mi sveti, da večne smrti ne umrjem. — V tvoje roke, o Gospod, izročam svojo dušo. O Jezus! tebi živim; o Jezus! tebi umrjem; o Jezus! tvoj sem živ in mrtev. Amen.

Kedar se slačiš, vzdihni:

O Gospod! daj mi sleči starega človeka: pregrešno poželenje in hude navade; naj vse hudobno za vselej v meni zaspi in se nikoli več ne vzbudi, kar tebe žali. Amen.

Kratka večerna molitev.

Kedar si pretruden, in ne moreš veliko moliti, poklekni pred postelj, pokrižaj se in reci:

Moj Bog, lepo te zahvaljujem za vse dobre te tvoje, ki sem jih zaužil. Ponižno prosim te, odpusti mi grehe vse, s katerimi sem te razžalil. Daj mi sladko spati, jutri spet zdravemu vstati, in iti veselo zopet na svoje delo, k tvoji časti, meni pa v zveličanje.

Oče naš. Češčena si Marija. Verujem.

Ne hodi po noči pod druge strehe, ne voglari, ne vasuj; nesreča ne počiva, ne išči je! V postelji leži spodobno, ne doprinašaj sam, ne s tovarišem, kar je reči strah. Bog vse vidi, Bog vse vé!

Kedar ne moreš spati, premišluj smrt, sodbo, pekel, nebesa, in ne boš nikoli grešil. (Sirah 7, 40.)

Mašne molitve.

Ne izogni se cerkve, kedar mimo greš, ne zamudi svete maše, kedar utegneš; zveličanski studenec je za tvojo dušo in telo, ako jo prav slišiš.

V cerkev stopivši pokropi se, rekoč:

Pokropi me z nebeško roso svoje milosti, o Bog! in vseh mojih grehov me omij, naj s čistim srcem tebi služim.

Pred sveto mašo moli:

Oče nebeški! jaz tvoj nevredni sin sem prišel v tvojo sveto hišo, tebi dajat dolžno čast in hvalo. Ves ponižen se ti zahvaljujem za vse milosti in dobrote tvoje, ki jih meni in vsem ljudem deliš. Prosim te, odpusti mi vse grehe moje in podeli, kar na duši in telesu potrebujem.

Da boš uslišal mojo prošnjo, zedinjujem se pri sveti maši z Jezusom, preljubim tvojim Sinom, ter se tebi, Oče, ž njim darujem. Oh, ne zavrzi me, svojega otroka! — Usmili se vseh svojih vernikov, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Ako utegneš, premišljuj pred sveto mašo posebno dve reči:

1. Jezusa na gori Kalvariji, kako iz ljubezni za nas trpi in na križu umira.

2. Jezusa na oltarju v presvetem rešnjem Telesu, kako je pri poslednji večerji postavil sveto mašo, in kako iz ljubezni pri nas prebiva.

Pristop.

Mašnik začnô moliti.

V imenu Boga † Očeta, in † Sina, in svetega † Duha pristopim k božjemu oltarju ter želim s tvojim namestnikom, o Bog, sveto mašo služiti. Oh, daj mi živo vero, trdno upanje in gorečo ljubezen, zvesto opraviti to sveto daritev. Naj bo tebi v čast in zahvalo, meni in vsem vernikom v odpuščanje grehov; živim prosim tvojo milost in pomoč, mrtvim večni mir in pokoj. Očisti moje srce, naj bo tvoj oltar, vzemi vse, kar imam, tebi v dopadljiv dar. Usmili se nas, Oče nebeški, ki si nas stvaril; usmili se

nas, Bog Sin, ki si nas odrešil; usmili se nas, sveti Duh, ki si nas posvetil. Skaži nam svoje usmiljenje, o Bog, da bomo tebe hvalili. Amen.

Slava, čast in hvala Bogu.

Češčen in hvaljen bodi, o neskončni večni Bog, od vseh stvarij v nebesih in na zemlji. — Molimo te, častimo te z vsemi angelji in ljudmi zavoljo tvoje velike slave, ki si vse časti in hvale vreden. Oh, daj mi tukaj tebi zvesto služiti, in po smrti z vsemi izvoljenimi tebe v nebesih hvaliti, trojno edini Bog: Oče, Sin, in sveti Duh, kateremu bodi čast in hvala vekomaj! Amen.

Molitev.

Vsegamogočni Bog, ki vse živiš, podeli nam za dušo in telo, kar potrebujemo. Daj nam skrbne učenike, pravično gosposko, pridne podložnike, pošteno družino, živeža in oblačila, sreče in ljubega zdravja, kar je tebi k časti, nam pa k zveličanju. — Pomagaj nam skušnjave srečno premagati, storjene grehe srčno objokovati, in po smrti priti v večno zveličanje. — Vsi svetniki in svetnice božje, prosite za nas, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem.

Berilo.

O Bog, ki si nas stvaril, naj bi tebe prav spoznali, tebi služili, bili časno srečni in v nebesih večno zveličani, naj nam sveti luč tvojega nauka, ki nam ga daješ po svojih učenikih. Razsvetluj našo pamet, da tvoje besede prav razumemo; ravnaj našo voljo, da je zvesto dopolnujemo. O daj nam željno srce, tvoje besede zvesto poslušati in je lepo ohraniti, ki nam dajo večno življenje. Amen.

Evangelij.

V imenu Boga † Očeta, in † Sina, in svetega † Duha veselo vstajam poslušat svetega evangelija glas, besede Jezusove. Oh preljubeznjivi Jezus, moj nebeški učenik, pomagaj mi po tvojem svetem nauku živeti in umreti, potem s teboj se v nebesih veseliti. Amen.

Vera.

Verujem v Boga Očeta vsegamogočnega, stvarnika nebes in zemlje itd.

Vse, kar je Bog razodel, Kristus učil in nam sveta mati katoliška cerkev verovati velevala, trdno verujem in za večno resnico spoznavam. O Bog, potrdi me v tej sveti pravi veri, povzdigni moje upanje, oživi v

mojem srcu gorečo ljubezen, naj tvojo sveto vero vselej z besedo prav spoznam in v dejanju pokažem. Po njej hočem živeti in umreti. Amen.

Darovanje.

Dobrotljivi Bog! vzemi majhni dar kruha in vina, katerega tebi po mašnikovih rokah darujemo, da se bo premenilo v telo in kri Jezusa, tvojega Sina, v naše zveličanje. — Vrh tega darú ti tudi izročamo svoje srce, misli in želje, naj tebi dopadejo; vse svoje premoženje, kar imamo, naj bo tebi v čast. — Oglej se na nas, nebeški Oče, da bomo tvoje sveto ljudstvo; daj nam pomoči, storiti, kar zapovedaš, opustiti, kar prepovedaš. Tebi darujemo vse svoje dejanje in nehanje, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Kedar si mašnik roke umivajo.

Očisti, o Bog, naša srca vseh madežev hudih navad, posveti ja, da bodo tvoj oltar, naj naše molitve tebi dopadejo, in bodo naše prošnje uslišane. Srca ponižanega in spokorjenega ne boš zavrzel, o Gospod.

Kedar molijo ali pojô predglasje.

Iz globočine svoje nevrednosti se vzdigamo v sveta nebesa, in hočemo z angelji in svetniki spodobno čast in hvalo dajati

tebi, neskončni, večni Bog! — Svet, svet, čez vse svet si ti, o Bog, Oče, Sin in sveti Duh, v treh osebah en sam Bog! Naj te hvalijo vse stvari v nebesih in na zemlji in tudi pod zemljo; saj si vreden vse hvale in časti. Hočemo pa tudi sveto živeti, da bomo mogli srečno umreti, in po smrti v družbi tvojih izvoljencev tebe vekomaj častiti in hvaliti. Amen.

Spomin na žive pred povzdigovanjem.

Oče nebeški, združi nas svoje otroke v pravi krščanski ljubezni, po Jezusu Kristusu, svojem Sinu, da bomo vsi ena srečna družina pod tvojim namestnikom, vidnim poglavarjem tvoje svete cerkve. — Daj milost in pomoč rimskemu papežu, našemu škofu in naši duhovski gosposki. Potrdi v dobrem našega cesarja in stori močno vso deželsko gosposko, naj nas varuje v tvoji sveti službi. — Usmili se naših dobrotnikov, posebno starišev in gospodarjev, prijateljev, znancev in sosedov, tovarišev in tovaršic, bratov in sester. — Ohrani vse verne kristijane v svoji milosti, in daj nevernikom spoznati luč prave zveličanske vere, naj bodo tebe prav spoznali in spodobno hvalili. — Daj grešnikom duha prave pokore, naj zapustijo svoja huda dejanja in le tebi služijo. Zapri

ne more dati. — Moji duši se ponujaš, vabiš jo k svoji božji mizi, v mojem srcu želiš prebivati.

O Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho; reci pa samo besedo, in ozdravljena bo moja duša. — Pa vendar sem tebe toliko potreben, da brez tebe živeti ne morem. Oh, ljubi Jezus, pridi, reci moji duši: Ti si moja, in jaz sem Zveličar tvoj. Jezus, v tebe verujem; Jezus, v tebe zaupam; Jezus, tebe ljubim in srčno te poželim vsaj v duhu zdaj prejeti.

Oh, presladki Jezus, ti moje veselje, ostani vekomaj pri meni, naj bodem tudi jaz pri tebi. Zahvaljujem te, da si za nas umrl, in nebesa nam odprl; zahvaljujem pa tudi, da se v presvetem rešnjem Telesu nam zauživati daješ, in iz ljubezni pri nas prebivaš. Ne daj, da bi se kedaj tebe ločili, z grehom te žalili in tolike ljubezni se nevredne storili. Živi in mrtvi hočemo tvoji biti. Amen.

Molitev po obhajilu.

Usliši, Gospod Bog, molitve svoje svete cerkve in daj nam po zasluženju Jezusa Kristusa usmiljenje in pomoč. Potrdi naše dobre misli, in pomagaj nam, da jih zvesto spolnujemo. Ohrani nam živo vero in trdno upanje, daj nam čisto srce, tebe goreče lju-

biti, veliko dobrega storiti za večno zveličanje, po tem kratkem življenju pa zadobiti krono nebeškega veselja. Po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu in Gspodu našem, ki s teboj, Oče nebeški, v edinosti svetega Duha ve-
komaj živi in kraljuje. Amen.

Kedar mašnik križ storijo.

Blagoslovi nas vsegamočni Bog † Oče, Sin † in sveti † Duh; in tvoj sveti blagoslov vedno ostani pri nas. Amen.

Sklep.

O Bog, kako sem srečen in vesel, da sem se pri sveti maši udeležil zaslužnja Jezusovega. Kolikor je meni manjkalo prave pobožnosti, moj Jezus naj dodá. V imenu Jezusovem izročam tebi, večni Oče, to sveto službo božjo in želim, naj bo vse življenje moje tebi posvečeno. Angelj božji, vodi me po vseh mojih potih, dokler srečno ne dojdem v večno zveličanje. Amen.

Kratke molitve

k sveti maši.

Med temi molitvami prebiraj dve ali tri strani iz prvega dela te knjižice (»nauki«), najboljše vsako nedeljo in praznik po vrsti naprej; potem pa še dostavi iz drugega dela (»vzgledi«) popis svetnika, kakor čitaš spredi v predgovoru.

K začetku.

Vsemogočni večni Bog, nebeški Oče! s skesanim in pobožnim srcem Ti darujem to nekrvavo daritev sv. maše:

v počesščenje tvojega najvišjega veličanstva in neomejnega gospostva, katero imaš črez vse stvari v nebesih in na zemlji;

v srčno zahvalo za vse nepreštete milosti in dobrote, katere neprenehano skazuješ meni in vsemu človeškemu rodu;

v pokoro in zadošččenje za vse grehe celega svojega življenja in za vse grehe vesoljnega sveta;

v ponižno prošnjo tvojega božjega blagoslova, da mi milostljivo podeliš, karkoli potrebujem za dušo in telo;

slednjič še tudi za uboge verne duše, da jih očistiš po presveti Jezusovi rešnji krvi in sprejmeš pred svoje obličje. Amen.

Sv. evangelij.

Veselo vstanem k sv. evangeliju, pokrižam se: v imenu Boga † Očeta, in † Sina in svetega † Duha! Amen. In globoko iz srca vzdihnem, rekoč: O sveti Bog, jaz verujem v te, ker večna si resnica; o dobri Bog, jaz upam v te, ker milost si neskončna; o mili Bog, črez vse te ljubim, ker ti največja si dobrotā in vse ljubezni vreden. Amen.

Darovanje.

Sprejmi milostljivo, večni Bog! darove naše, kruh in vino, katere ti po tvojem namestniku izročamo, in ki se bodo spremenili v presveto rešnje telo in predragoceno rešnjo kri tvojega ljubljenega Sina, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Pa tudi vse, karkoli smo, in kar imamo, tebi darujemo; naša duša in telo, vse naj tebi vedno posvečeno bo. Amen.

Povzdigovanje.

Presvete hostije.

Bodi vedno češčeno in hvaljeno presv. Jezusovo rešnje telo, ki si bilo za me darovano na svetem križu — ponižno te molim!

O Jezus, bodi mi milostljiv! O Jezus, bodi mi usmiljen! O Jezus, odpusti mi vse moje grehe! Amen.

Keliha.

Bodi vedno češčena in hvaljena presv. Jezusova rešnja kri, ki si bila za me prelita na svetem križu — ponižno te molim!

O Jezus, tebi živim! O Jezus, tebi umrjem! O Jezus, tvoj sem zdaj in vekomaj! Amen.

Počeščenje presv. Jezusovega srca.

Bodi tisočkrat češčeno,

Tisočkrat zahvaljeno

Presladko srce Jezusovo

V najsvetejšem zakramentu! Amen.

Sv. obhajilo.

O Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak le reci besedo in ozdravljena bo moja duša!

Moli tako trikrat; potem se pripravi na duhovno sv. obhajilo: nekoliko trenutkov premišluj, srčno obžaluj svoje grehe, potlej pa vzdihni, rekoč

O moj Jezus, kako rad bi te zdaj z mašnikom vred pobožno zaužil! Ker mi pa to danes ni dovoljeno, prosim te ponižno in goreče, pridi v me vsaj s svojo milostjo in ostani v meni vekomaj. Amen.

Zadnji blagoslov.

Blagoslovi nas vseemogočni Bog: Oče †, Sin †, in sv. † Duh! (zdaj vstani in nadaljuj): In ta nebeški blagoslov naj nas potrdi v vsem dobrem in naj vedno pri nas ostane! Amen.

Sklep.

Vsemogočni večni Bog! lepo se ti zahvaljujem za vse tvoje dobre, posebno pa še za to neprecenljivo milost, da si mi dal danes pri tej daritvi sv. maše biti. Odpusti mi, če nisem bil tolikanj zbran in pobožen, kakor bi se bilo spodobilo, in podeli mi, da bodo vse moje misli in želje, vse moje besede in dejanja danes in ves čas k tvoji največji časti in k mojemu zveličanju! Amen.

Molitev

k

blagoslovu s presvetim rešnjim Telesom.

Čast in hvala tebi, Jezus, kralj večne časti! Na desnici svojega Očeta tam v nebesih zdaj sediš, iz ljubezni do nas revežev pa živiš v presvetem rešnjem Telesu v podobi kruha skrit. Tukaj uslišuješ naše prošnje in nas blagoslavljaš. Kori angeljski te častijo, trume nebeških vojsk pred teboj klečijo; oh, naj te hvalimo in molimo v sveti ponižnosti tudi mi!

Blagoslovi, usmiljeni Jezus! nas in našo domačijo, pa tudi vesoljni svet. Naj nas varuje tvoja roka vsakega sovražnika. Ohrani našo dušo in telo, naše življenje in premoženje, naj bo tebi posvečeno.

O Jezus, vseмогоčni vojvoda, ki si premagal pekel, pregreho in smrt, pomagaj tudi nam srečno premagati greh, in dobiti krono, kjer ti živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha od vekomaj do vekomaj. Amen.

Molitev pred pridigo ali krščanskim naukom.

O Jezus, preljubi učenik, ki si nam pot, resnica in življenje, po svojih namestnikih

nam govoriš, ter nas učiš pravično živeti, srečno umreti in doseči večno zveličanje. Odpri moja ušesa, da bom željno poslušal in zvesto ohranil besede večnega življenja. Sveti Duh, pripravi srce moje, da bo seme božjega nauka padlo na dobro zemljo, in obrodilo obilno dobrega sadú; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Poslušaj rad božje nauke, in nikoli ne opusti pridige: vsaka pridiga je duhovna roža nebeškega kraljestva. Zapomni si, kar slišiš, in tudi drugim rad povej; beseda božja je živež naše duše. — Poglavitne reči iz krščanskega nauka, katere na pamet znati se dostojajo vsakemu katoliškemu kristijanu, a posebno še vsakemu modremu mladeniču, najdeš v dodatku na koncu knjižice. Pogosto jih prebiraj, in vedno ter vedno ponavljaj! Častno je in hvalevredno, če mladenič dobro vé in zna resnice svoje sv. vere.

Molitev po pridigi ali krščanskem nauku.

Hvala bodi tebi, Jezus Kristus, za vse tvoje svete nauke. Naj bodo vedno moje veselje, moje zaupanje in moje želje. Daj mi, o Bog, te svete nauke zvesto ohraniti, skrbno dopolnovati, in kakor si obljubil, enkrat se pri tebi veseliti. Amen.

Tri božje čednosti,

kakor jih navadno duhovnik po pridigi skupno z ljudstvom molijo:

Vera.

O moj Bog! verujem v Tebe, ki si eden v natori in trojen v osebah. Verujem v Boga Očeta, ki me je stvaril; v Boga Sina, ki me je odrešil; v Boga sv. Duha, ki me je posvetil. — Verujem, da dobro plačuješ in hudo kaznuješ. Verujem vse, kar po sveti katoliški cerkvi verovati zapoveduješ; ker si Ti vse to razodel, ki si večna resnica in modrost. V tej veri hočem živeti in umreti. O Bog! potrdi me v tej sveti veri.

Upanje.

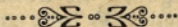
O moj Bog! trdno upam po zasluženju Gospoda in Odrešenika Jezusa Kristusa odpušcanje vseh svojih grehov. Zaupam, da mi bodeš milost dal: Tvojo sveto voljo dopolnovati, greha se varovati in večno zveličanje doseči; ker si Ti to obljubil, ki si brez konca mogočen in dobrotljiv in zvest v svojih obljubah. V tem zaupanju hočem živeti in umreti. O Bog! potrdi moje zaupanje.

Ljubezen.

O moj Bog! ljubim Te iz vsega svojega srca črez vse druge reči, ker si največje ljubezni in časti vredna dobrota. Ravno zategadelj se kesam vseh svojih grehov celega življenja, da sem Tebe, največjo dobroto, razžalil. Hočem rajši umreti, kakor Tebe, moj Bog, večno dobroto, še kedaj žaliti, ter si hočem prizadevati, Tebi v vseh rečeh dopasti. V tej ljubezni hočem živeti in umreti. O moj Bog! užgi v mojem srcu gorečo ljubezen do Tvoje dobrote. Amen.

Sveta cerkev močno želi, naj bi tri božje čednosti obujali prav pogosto. Kedarkoli jih moliš (v tej ali kateri koli drugačni obliki), prejmeš odpustka 7 let in 7 kvadragén (40 danskih postov). Če jih pa moliš skozi celi mesec vsak dan, zadobiš vrh tega še popolen odpustek enkrat v mesecu, ako prejmeš svete zakramente, obiščeš cerkev in v namen svetega očeta moliš, kakor je sploh zapovedano pri popolnih odpustkih.

(Benedikt XIV. 28. prosenca 1756.)

Opravilo svete spovedi.

Vsak grešnik je bolan na svoji duši. Zakrament sv. pokore je nebeški studenec dušnega zdravja. Mladenič! skrbno hodi k sveti spovedi, ona je zdravilo tvoji duši. V večji nevarnosti ko si, hujšo skušnjavo ko imaš, pogoje teci k spovedi. Dobro je k spovedi iti vsak mesec, vsaj vsake kvatre; ako si pa toliko nesrečen, da si storil smrtni greh — oh, še tisti dan se izpovej, ali vsaj prvo nedeljo spovedi ne zamudi. V smrtnem grehu živeti je strah.

Imej skrbnega spovednika, in kakor očeta se jih drži. Zvesto opravljaj petere reči, ki so za spoved potrebne; one so vzorec, kako se opravlja zakrament svete pokore. Kakor tvoje spovedi — dobre ali slabe, tako bo tudi tvoje življenje.

Molitev za pripravo na izpoved.

Oče nebeški! k tebi se bom obrnil jaz ubogi grešnik, svojih grehov se obtožil, in te prosil, da mi jih odpustiš. Nisem vreden tvoj sin biti, ker sem te tolikanj žalil; vzemi me vsaj za poslednjega služabnika v svojo milost in ljubezen nazaj. Objokanega in ponižnega srca, Oče, ne boš zavrzel.

Usmiljeni Jezus, moj dobri Pastir, glej, jaz tvoja nehvaležna ovčica se k tebi povračam, zopet med tvojo srečno čredo priti želim. Zadeni me na rame svoje milosti, nesi me po potu prave pokore med svoje zveste ovčice nazaj. Pošlji mi pa tudi svetega Duha, naj me razsvetli in uči pravo pokoro delati.

Sveti Duh, božja luč, razsvetli mojo pamet, naj vse svoje grehe in slabosti prav spoznam; omeči moje srce, da jih objokam; potrdi mojo voljo, da se vredno poboljšam in prav spokorim.

Marija, moja ljuba mati, ti pribežališče grešnikov, izprosi mi milost in pomoč resnične pokore. Moj angelj varih, ki si priča mojih grehov, bodi zdaj moj tovariš na potu pokore, da to sveto delo prav opravi. Vsi izvoljeni božji svetniki in svetnice, prosite

za me, da sad prave pokore prinašam in enkrat večno živjenje zadobim. Amen.

I. Izpraševanje vesti.

1. Pokliči svetega Duha na pomoč, naj te razsvetli. — 2. Povprašaj se po deset božjih, — pet cerkvenih zapovedih, zoper katere si grešil z mislijo, z besedo, ali z dejanjem; — posebno dolžnosti svojega stanú, ali si jih dopolnil? — dobra dela opustil? — 3. Izberi smrtne grehe po številu in okolnostih. — 4. Vprašaj, kateri hudi navadi si najbolj udan? — kateri greh je tebi najnevarnejši. — 5. Ali si dopolnil pokoro poslednje spovedi? — nauke ohranil? — poboljšal se ali pohujšal? — Pomisli, kje si bil? s kom imel opraviti? Kako se ti je godilo? Bolj poredko ko k spovedi hodiš, dalje izprašuj svojo vest.

II. Kesanje ali srčna žalost.

Kaj sem storil, ubogi grešni človek! Svojega ljubega Očeta žalil, nepokoren sem bil vsegamogočnemu Bogu, nehvaležen svojemu največjemu dobrotniku. Oh kako reven sem, ubogi črvič zemlje, v svojih grehih!

Moj Bog in moj Gospod! iz celega srca mi je žal, da sem tebe žalil, ki si največja lepota in vse ljubezni vredna dobrot. Oh,

da bi se ne bilo nikoli zgodilo. Moji grehi me pečejo, ne toliko zato, ker sem nebesa izgubil in pekel zaslužil, ampak ker tebe ljubim čez vse. — Oh, odpusti mi vse moje grehe, omij jih po svoji neskončni milosti. — Trdno sklenem s tvojo pomočjo svoje življenje poboljšati, za storjene pregrehe pravo pokoro storiti, in z nobenim grehom te več ne razžaliti.

O moj Bog! saj vidiš moje žalostno srce, mojo voljo poznaš. Daj mi solz prave pokore in pomagaj mi, da s Petrom svoje grehe živo objokujem, z Marijo Magdaleno odpuščenje svojih grehov dosežem in s spokorjenim razbojnikom pri tebi usmiljenje najdem. To te prosim, Oče nebeški, po neskončnem zasluženju Jezusa Kristusa, tvojega preljubega Sina in Gospoda našega. Amen.

III. Trdni sklep.

Obudi trdno voljo, varovati se greha, — pa tudi grešnih priložnostij; skušnjave srčno premagovati, — storjeno škodo popraviti; — ako si koga razžalil, odpuščenja prositi; — pohujšanje poravnati, kolikor je mogoče pred spovedjo. Ako poprej ni mogoče, mora trdna volja biti porok, da se bo to hitro zgodilo. Ako pravega poroka nemaš, ne dobiš odpuščenja. — Moli torej:

Moj Bog, bodi mi ubogemu grešniku usmiljen in odpusti mi vse moje grehe. Trdno sklenem, vsak greh sovražiti, zvesto obetam varovati se vsake grešne priložnosti, ostro pokoro delati in vsako storjeno krivico, kolikor premorem, povrniti.

Bodi, o Gospod, v mojem srcu in odpri moja usta, da se vseh grehov čisto obtožim, nobenega ne pozabim, ne zatajim in odpuščenje zadobim. O Jezus, Sin Davidov, usmili se me! Ako le hočeš, očistiš me. Amen.

IV. Čista izpoved.

Ponižno poklekni pred spovednika, ki so namesto Boga, ter reci:

Prosim, duhovni oče, sv. blagoslova, da se svojih grehov prav in čisto izpovem.

Izpovem se Bogu vsemogočnemu, Mariji Devici, vsem svetnikom in vam, namestnik božji, vseh svojih grehov, kar sem jih storil od svoje poslednje spovedi, ki je bila — (povej kdaj?) — Sosebno pa se obtožim:

Razodeni, kako si opravil poslednjo izpoved — prav ali slabo? — pokoro dopolnil? Obtoži se grehov po vrsti, kakor si izpraševal vest? Ne izgovarjaj sam sebe, ne dolži drugih oseb, ne pravi po imenu, s kom si grešil, ampak le po stanu ali rodu. Ne delaj preveliko besed, povej le na kratko, razumno, pa tudi spodobno. Ne zatajuj, ne zakrivaj; Bogu ne moreš

ničesar zatajiti. Ako te še srce boli ali vest dela strah, le vse odkrij. Izpoved skleni:

Le-ti in vsi moji grehi so mi iz srca žal, ker sem Boga razžalil. Trdno sklenem z božjo pomočjo svoje življenje poboljšati, pravo pokoro storiti, Boga nikoli več razžaliti. Prosim za potreben nauk, za pokoro in odvezo, če sem je vreden.

Poslušaj nauke, ki jih ravno tebi dajejo spovednik, in večkrat potem pomisli, kar so ti povedali. Odgovori lepo, kar te povprašajo. Ne sili za odvezo, ako spoznajo, da je nisi vreden. Zapomni si pokoro, ki ti jo naložijo. Ne brani se ostre pokore; ako je ne moreš dopolniti, poprosi, naj ti jo preložijo. Kedar odvezo molijo nad teboj, obudi obžalovanje grehov in trdno voljo poboljšanja. Pokrižaj se in odstopi.

Molitve po izpovedi.

Moli po izpovedi, kedar si dobil odvezo:

Neskončno usmiljeni Bog, prelubeznjivi Oče nebeški, ti si mi odpustil moje grehe! Moj najdobrotljivejši oče si ti, jaz sem zopet tvoj sin. Izbrisal si mi moje grehe, pa tudi odpustil zaslužene večne kazni. Dal si mi zopet lepo oblačilo posvečujoče milosti božje, pa tudi ljubi mir vesti. Ponižno se ti zahvaljujem za neskončno zasluženje Jezusa Kristusa, tvojega Sina, ki je tvoji pravici poplačal za moje grehe. — Zahvaljujem se

tebi, usmiljeni Jezus, za čudno oblast, ki si jo dal svojim namestnikom, da so me odvezali mojih grehov. — Zahvaljujem tebe, Bog sveti Duh, za razsvetljenje in pomoč, da sem se mogel čisto izpovedati. Oh, vi angelji božji, ki se zdaj, kakor zaupam, veselite nad menoj, pomagajte mi hvaliti neskončno usmiljenega Boga za toliko dobroto.

Hočem pa tudi v prihodnje Bogu do poslednjega vzdihljeja zvesto služiti, vsakega greha se trdno varovati, vse skušnjave srčno premagati, pregrešne priložnosti vse opustiti, vsako škodo, vsako pohujšanje, kolikor morem popraviti, in vse svoje žive dni se pokoriti, da bom vreden po potu pokore priti med izvoljence božje. Amen.

Ako odveze ne dobiš, ponižaj se in moli:

Oh, preubogi, nespokorjeni grešnik, kako strašno sem grešil, da me namestnik božji niso vrednega spoznali grehov odvezati! — Oh! še sem izgubljen sin, daleč od svojega nebeškega Očeta; — Jezus, moj pastir, ker sem ga nehvaležno zapustil, ne mara za me, dokler se v resnici ne poboljšam. Nisem še vreden k njegovi sveti mizi pristopiti in zaužiti njegovo presveto rešnje Telo. Oh, ponižno spoznavam, da sem vse to zaslužil; namestnik božji, ki imajo ključ, spokorjene

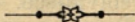
grešnike grehov odvezati, imajo tudi drugi ključ, nespokorjenim grehe zadržati, — kar so tudi meni storili po pravici, da spoznam svoj žalostni grešni stan, se prav spokorim in vredno poboljšam.

Oh, kaj naj storim uboga sirota? Tvoji sveti volji se podajam, in hočem vse natančno dopolniti, kar so mi spovednik naložili. Oče, tepi me! saj me tepeš kot dober oče. Le samo to te lepo prosim, daj mi, da se prav spokorim, iz celega srca k tebi povrnem, svoje grde pregrehe zapustim, sadú prave pokore prinašam, da se prihodnjič odveze vrednega storim, in postanem zopet prijatelj božji. — O Jezus, sin Davidov! ki si prišel iskat, kar je izgubljenega, usmili se me! — Marija, mati mila, da si mi usmiljena mati, skaži se! — Vsi ljubi angelji, svetniki in svetnice božje, prosite za me! — Jaz pa bom jokal in v božjo milost klical, dokler zopet pri Bogu usmiljenja ne najdem. Amen.

V. Naložena pokora.

Opravi, kar so ti naložili, poprej ko moreš in kakor ti je naročeno. Ne pozabi tega, kar imaš opravljati več dni. Ako si zasramovan, ogovarjan, bolan — reci: zaslužil sem, naj bo v odpuščenje mojih grehov. Ne sramuj se poboljšanja, naj rečejo ljudje kar hočejo. — Ko si dopolnil pokoro, skleni:

Vzemi, dobrotljivi Oče nebeški, le-to majhno opravilo moje pokore za moje storjene pregrehe. Kar meni primanjkuje, naj tvoji pravici moj ljubi Jezus dodá svojega neskončnega zasluženja; saj le po njem upam in želim odpuščenje grehov zadobiti. V zadoščenje za svoje grehe ti izročam vse svoje križe in težave, ter jih združujem s trpljenjem Jezusovim, z žalostjo Marije, božje matere, in vseh ljubih svetnikov. Želim se udeležiti vseh odpustkov, ki jih sveta mati katoliška cerkev deli spokorjenim grešnikom. Vnovič hočem Bogu živeti, svoje dolžnosti zvesto dopolnovati, potrpežljiv in voljen biti, veseliti se križa Kristusovega, ki je znamenje odrešenja in zveličanja mojega. Sovražil bom greh, ljubil sveto čednost, zaničeval zapeljivi svet, in iskal sveta nebesa, dokler jih po potu pokore srečno ne najdem. Amen.

Sveto obhajilo.

Ljubezni Jezusove živi spomin je zakrament presvetega rešnjega Telesa, pa tudi živi studenec pomoči in milosti, ki jo prejmemo po Jezusu. Mladenič, če hočeš Jezusov biti, moraš prav pogosto in vredno k njegovi božji mizi priti. To Jezus želi. — Za vredno

pripravilo so potrebne štiri reči: 1. Čisto srce, brez vsakega smrtnega greha, — brez nagnjenja v male grehe; 2. posebno pobožno srce, da lepo moliš in Jezusa poželiš; 3. da se čedno oblečeš po svojem stanu, kolikor premoreš; 4. da si tešče, ako si zdrav. — Premisli veliko srečo, povabljen biti k mizi nebeškega kralja, razveseli in ponižaj se, rekoč:

Molitve pred sv. obhajilom.

Preljubi Jezus, Zveličar moj, ti me vabiš k svoji mizi. Veselo grem, čeravno vem, da grešnik nisem vreden; saj sem te tolikanj potreben. Zaupam, da si mi po svojem neskončnem usmiljenju in zasluženju v zakramentu svete pokore zopet dal svatovsko oblačilo posvečujoče milosti; oh, daj mi tudi živo vero, trdno zaupanje, gorečo ljubezen, pravo ponižnost in poželenje; olepšaj moje srce z vsemi svetimi čednostmi, da bo vredno tvoje prebivališče. — Preljubi moj Zveličar, ne mudi se, — pridi! Moja duša tebe poželi; — le ti si njeno poželenje. Oh, stori me vrednega, naj mi to presveto obhajilo ne bo k obsojenju, ampak k večnemu življenju. Amen.

Vera.

O moj Jezus, trdno verujem, da si v presvetem rešnjem Telesu pričujoč, kakor

pravi živi Bog in človek, in te bom zdaj prejel z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom, kakor so te tvoji učenci prejeli pri zadnji večerji, kedar si vzel kruh v svoje presvete roke, ga posvetil, razlomil in jim dal zaužiti, rekoč: „Prejmite in jejte vsi, zakaj to je moje telo, ki bo za vas dano!“ — Vse trdno verujem, kar me po svoji sveti cerkvi učiš. O moj Jezus, potrdi me v tej sveti veri. V njej hočem živeti in umreti, pa tudi prejeti tvoje presveto Telo.

Upanje.

Trdno zaupam, moj usmiljeni Jezus, da me ne boš zavrgel, ki me tolikanj ljubeznjivo k sebi vabiš, ampak me boš vrednega storil tvoje svete mize. — Zaupam, da mi boš dal po tem kratkem življenju priti v večno veselje. Vse trdno zaupam, kar si ti obljubil, ki si večna resnica in neskončna dobrota. O moj dobrotljivi Jezus, potrdi moje zaupanje.

Ljubezen.

Iz celega srca te ljubim, o moj Jezus, ti neskončna ljubezen moja, ki si me tako ljubil, da si na križu umrl za me, sveto rešnje Telo postavil, da iz ljubezni do mene v najsvetejšem zakramentu živiš in k meni

prebivat prideš. Iz ljubezni do tebe hočem tudi bližnjega ljubiti, svojim sovražnikom iz srca odpustiti, vse voljno trpeti, in v dejanju pokazati, da te ljubim črez vse. O moj Jezus, daj mi v pravi živi ljubezni živeti in umreti, po smrti pa tebe v nebeškem kraljestvu vekomaj ljubiti. Amen.

Poželenje.

Pridi, preljubeznjivi Jezus, veselje mojega srca, in razveseli me! Pridi, jagnje božje, in poživi me! Pridi, ženin moje duše, in na večno ž njo skleni se. Moja duša po tebi vzdihuje, o Jezus, in se tebe veseli; le s teboj živeti vekomaj želi. — Oh, usmiljeni Zveličar, ki si pri poslednji večerji svojim učencem noge umil in jih očistil, očisti tudi mene, da te vredno zaužijem. Rajši hočem umreti, kakor tebe po nevrednem prejeti.

Očitna izpoved.

Kedar k obhajilu pozvoni, čedno k božji mizi poklekni in moli očitno izpoved, rekoč:

Izpovem se Bogu vseмогоčnemu, Mariji vselej Devici, svetemu Mihaelu, arhangelju, svetemu Janezu Krstniku, svetima apostoloma Petru in Pavlu, vsem svetnikom in vam, duhovni oče, da sem veliko grešil z

mislijo, z besedo in z dejanjem: moj greh, moj greh, moj preveliki greh! — Zato prosim sveto Marijo, vselej Devico, svetega Mihaela arhangelja, svetega Janeza Krstnika, sveta apostola Petra in Pavla, vse svetnike, in vas, duhovni oče, molite za me pri Gospodu našem Bogu.

Kedar mašnik odvezo molijo:

Usmili se me, vsemogočni Bog, odpusti mi moje grehe in pripelji me v večno življenje! Amen.

Milost, odvezo † in odpuščanje mojih grehov mi daj vsemogočni in usmiljeni Bog! Amen.

O prejemu sv. obhajila.

Pred svetim rešnjim Telesom trikrat potrkaj na prsi, rekoč:

O Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak le reci besedo, in ozdravljena bo moja duša. — — Telo Gospoda našega, Jezusa Kristusa, ohrani dušo mojo v večno življenje! Amen.

Zdaj povzdigni srce in glavo, spodobno odpru usta, položi jezik na spodnjo ustnico, prejmi presveto rešnje Telo s sveto častjo, ter lepo použij. — Pri-pogni glavo, poklekni na svoj kraj, moli in hvali Jezusa, rekoč:

Molitve po sv. obhajilu.

Hvaljen bodi Jezus Kristus v mojem srcu, oh preljubeznjivi prijatelj moj! — Jaz te molim in častim, oh nebeški kralj, moj Gospod in moj Bog! — Hvali duša moja svojega ženina; našla si, katerega ljubiš; oh ljubi ga in zvesto se ga drži, da ga vekomaj ne izgubiš. — Moje srce je zdaj oltar Jezusov, moje telo je tempelj božji. — Oh, jaz presrečni človek! kako se bom zahvalil za toliko srečo? — kako se vrednega storil tolike milosti?

Jaz v tebe verujem, o Jezus, ti večna resnica! — jaz v tebe zaupam, o neskončna dobrota! jaz te ljubim, o Jezus, ti neizrečena ljubezen. Ljubil si me na svetem križu, kjer si za-me svoje življenje dal; — ljubil si me na svojem svetem oltarju, kjer si me s svojim presvetim Telesom poživil; — ljubiš me v mojem srcu, ter hočeš pri meni ostati. — Oh, ostani, oživljaj in ohrani me zdaj in vekomaj. Ves sem tvoj! Amen.

Prosi pomoči v dušnih in telesnih potrebah.

Preljubi Jezus moj, usliši ponižne prošnje moje, ki jih danes, ta veseli in srečni dan, tebi povedati imam. Glej, kako ubogo je še moje srce, kako slabo in mrzlo. —

Oh, oživi ga z ognjem svoje ljubezni; daj mi svojo potrpežljivost in pohlevnost, svojo pokorščino in ponižnost, naj bo podobno tvojemu božjemu srcu. — Še je močno moje pregrešno nagnjenje, hude še bodo moje skušnjave; oh, pomagaj mi, da jih srečno premagam in nikdar več tebe ne žalim! Daj mi moč, dolžnosti mojega stanú zvesto dopolnovati, križe in težave voljno trpeti, vsako pregrešno in nevarno posvetno veselje zaničevati, in le tebi samemu pridno služiti.

Duša Kristusova, posveti me! — Telo Kristusovo, zveličaj me! — Kri Kristusova, napoji me! — Voda iz desne strani Kristusove, operi me! — Trpljenje Kristusovo, potrdi me! — O dobrotljivi Jezus, usliši me! — V svoje svete rane zakrij me! — Tebe ločiti se, ne pusti me! — Peklenskega sovražnika ovaruj me! — Ob uri moje smrti pokliči me! — K tebi priti, povabi me! — Da bom z vsemi svetniki hvalil te — zdaj vekomaj. Amen.

Prosim pa tudi, preljubeznjivi Jezus! za svoje ljube stariše, brate in sestre, prijatelje in znance, posebno pa za I. I.; daj jim vse dobro za dušo in telo, naj ti bomo tukaj lepo služili, nekdam se pa skupaj vsi pri tebi v nebesih veselili. — Spomni se tudi mojih rajnih I. I., ki so že na pravici

božji. Vzemi jih pred svoje obličje, naj te hvalijo in za-me prosijo, dokler tudi jaz srečno za njimi ne pridem in te od obličja do obličja uživam, kakor sem te zdaj v podobu kruha srečno zaužil.

O Marija, kraljica nebes in zemlje; vi angelji božji, vsi izvoljeni svetniki in svetnice! pomagajte mi hvaliti Jezusa, častiti Gospoda mojega in vašega, njemu zvesto služiti, nekda pa njega med vami uživati. — Vse stvari v nebesih in na zemlji naj hvalijo tolikanj usmiljenega, tolikanj dobrotljivega Boga. O Jezus, tebi živim; — o Jezus, tebi umrjem; — o Jezus, tvoj sem živ in mrtev! Amen.

Pomudi se, ako utegneš, v hiši božji; premišluj, beri kaj svetega, ponovi krstno obljubo itd. Celi dan naj bo tebi svet dan, da hvališ Boga in se posebno lepo vedeš.

Skrbno hodi od mladih nog prav pogosto k svetemu obhajilu, kakor ti dovolijo tvoj spovednik. Poštenim kristijanom so potrebne k službi božji tri reči: 1. Vsak dan zjutraj in zvečer moliti; 2. vsako nedeljo in praznik k službi božji hoditi; 3. vsakega meseca ali vsaj vsake kvatre, če ne večkrat, vredno k božji mizi pristopiti. Jezus je prava vinska trta, mi mladike njegove. Brez njega ne premoremo ničesar.

Razne molitve.

Ponovi krstno obljubo.

Srečen človek sem, stvarjen od Boga Očeta po božji podobi, odrešen po Jezusu Kristusu, in posvečen otrok božji po svetem Duhu. Kar sem nekdam pri svetem krstu obljubil po svojih botrih, to zdaj s hvaležnim srcem ponavljam, ter se veselim, da sem v sveti katoliški, edino zveličanski cerkvi rojen in vzgojen.

Odpovem se hudiču in vsemu njegovemu dejanju, kakor tudi vsem zapeljivcem, njegovim najemnikom. — Odpovem se napaču, vsem napačnim šegam, hudobnim navadam, vsem pregreham in zapeljivemu svetu.

Verujem v Boga Očeta, vsemogočnega, Stvarnika nebes in zemlje; — verujem v Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina Božjega, ki je rojen bil in je trpel; — verujem v svetega Duha, sveto krščansko katoliško cerkev, občestvo svetnikov, odpuščanje grehov, vstajenje života in večno življenje.

Po nauku svete krščanske katoliške cerkve hočem, kakor pokoren sin svoje matere, do smrti živeti, svete zakramente vredno prejemati, in skoz ta vrata nebeška priti v večno zveličanje, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, po priprošnji Marije Device,

vseh božjih angeljev, svetnikov in svetnic; posebno mojega angelja variha in mojega patrona svetega I. . . Amen.

Priporoči se Jezusu.

Preljubeznjivi Jezus, za eno dobroto se ti priporočam. Ne poželujem posvetne časti, ne časnega blaga, ne zapeljivih dobrot; le čisto, nedolžno, ljubezni polno srce do tebe daj mi ohraniti! Jezus, moj zvesti tovariš, varuj me koga drugega v greh zapeljati, da ne bom v dejanju, ne v besedi dušen ubijalec, ampak zvest varih svete nedolžnosti.

Podaj mi v hudi skušnjavi svojo roko, da v greh ne padem; opominjaj me vedno, naj ne zabim, da me vidi tvoje vsevideče oko, ako me ravno tema zakriva. Sveta groza naj me obide, kedar se zapazim v grešni nevarnosti; naj hitro zbežim, da ne izgubim večnega življenja za kratko hudobno veselje.

O Jezus, moj usmiljeni Zveličar! daj mi vselej modre misli in poštene želje, da ne bom hodil med zapeljive tovariše. Ti me vodi, ti me podpiraj, da srečno pridem k tebi v nebesa, kjer mi boš dal krono večnega zveličanja. Amen.

Mariji Devici.

Premila mati, Marija Devica, nebes in zemlje kraljica, mati čiste ljubezni, moje ve-

selje in zaupanje, spomni se, da še nikoli ni bilo slišati, da bi bil kdo zapuščen, ki je pod tvojo pomoč pribežal, in se tvoji priprošnji priporočil. V tem zaupanju k tebi pribežim, devic Devica, in pred teboj, preljuba mati, ubogi grešnik vzdihujem. Mati Jezusa, mojega Zveličarja, ne zavrzi moje prošnje, ampak usliši jo, in v vseh nevarnostih zakrij me pod sveti plašč svoje mogočne prošnje. O dobrotljiva, o milostljiva, o ljubeznjiva Devica Marija, moja gospa, moja srednica, moja pomočnica! Prosi za me, sveta božja porodnica, da bom vreden obljub Jezusovih. Amen.

Angelju varihu.

Sveti angelj varih, meni prijatelj in tovariš od Boga dan, da bi me spremljal in vodil po nevarnem potu časnega življenja, in me pripeljal iz te tuje dežele v Očetov dom večnega zveličanja; lepo te počastim, in se ponižno tvojemu varstvu izročujem. — Pomagaj mi, da ne oslabim v dobrem; varuj me, da ne grešim v nevarnosti; in trdno me podpiraj, da srečno premagam vse svoje vidne in nevidne sovražnike. — Skrbno me vodi po ozki stezi svete čednosti k mojemu ljubemu Očetu, kjer zdaj pred njim stojiš, njegovo božje obličje gledaš, moje

molitve in dobra dela njemu izročuješ in za-me prosiš. Pomagaj mi, da bom s teboj in z vsemi izvoljenimi tudi jaz večno čast in hvalo pel neskončnemu Bogu. Amen.

Svojemu svetemu patronu.

Izvoljeni božji svetnik, sveti I., moj posebni zaščitnik, zvesti prijatelj in moj mogočni besednik v nebesih, ki si že srečno dosegel, kar jaz v nevarnosti še iščem, in že uživaš, kar jaz doseči želim; naj te prav lepo pozdravljam in se tvoji prošnji priporočam.

V naročju Očeta nebeškega se zdaj veseliš, pred prestolom milosti božje stojiš, na me, svojega imenca, se v to revno dolino oziraš, ter me k sebi želiš. — Izprosi mi usmiljenje in pomoč, da ne bom tvojega svetega imena samo imel, ampak tudi posnemal tvoje svete čednosti, enkrat se pa s teboj veselil v nebeškem kraljestvu, častil in hvalil z vsemi svetniki in svetnicami Boga Očeta, Sina in svetega Duha, katerim bodi čast in hvala vekomaj. Amen.

Moli za žive stariše.

O Bog, ki mi zapoveduješ spoštovati stariše in jih ljubiti, ter mi dolgo in srečno življenje na zemlji za to obetaš; lepo te prosim, usmili se mojega ljubega očeta, —

moje ljube matere. Povrni jim na duši in telesu vse, kar mi dobrega storijo. Pa tudi meni pomagaj jih lepo ubogati, jim veliko veselja v dobrem narediti, nekdam pa ž njimi v nebeško kraljestvo k tebi priti in se veseliti vekomaj. Amen.

Za mrtve stariše.

Večni Bog, ki si mi vzel ljubega očeta, — ljubeznjivo mater, in jih k sebi poklical, bodi zdaj ti moj usmiljeni oče! Usmili se mojega rajnega očeta, — rajne matere moje! Odpusti jim grehe, ki so jih lahko zavaljo mene storili. Naj jim sveti večna luč tam v kraljestvu izvoljenih, naj v miru počivajo! — Daj pa tudi meni pravično živeti, srečno umreti in za njimi v večno veselje k tebi priti, kjer nas nobena smrt ločila ne bo. Amen.

Za brate, sestre in žlahto.

Ljubi Oče nebeški, ki nas vse kot svoje otroke ljubiš in želiš, naj bi se tudi mi med seboj ljubili in lepo imeli; daj mojim bratom in sestram, kakor vsej moji žlahti lepo slogo in pravo ljubezen, da se bomo hudega varovali, eden drugemu v dobro pomagovali in tebi zvesto služili. Varuj nas prepira in sovraštva, da se tebi ne zamerimo, ki si Bog ljubega miru in sprave. Vodi naše

misli in želje, naj bomo ene pravične volje, kakor smo ene krvi, — mi tvoji dobri otroci, ti pa naš usmiljeni Oče. Amen.

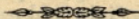
Za vse žive.

Vsemogočni, neskončno usmiljeni Bog, oče mirú in ljubezni, ki želiš, da bi vsi ljudje, tvoji otroci, kakor bratje in sestre živeli v lepem miru in krščanski ljubezni; daj nam svojega svetega Duha, naj nas napolni s svojimi darovi. — Prosim te za svoje dobrotnike in dobrotnice, tovariše in tovaršice, prijatelje in prijateljice, znance in znanke, sovražnike in sovražnice, posebno za svoje domače ljudi. Daj nam vsem pravično pamet, da bomo pošteno živeli, tebi zvesto služili, vsega potrebnega imeli za dušo in telo; enkrat pa srečno došli k tebi, svojemu Očetu, v večno zveličanje; po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Za vse verne mrtve.

O Bog vsega usmiljenja, stvarnik in odrešenik vseh vernih, ki nam odpuščanje deliš in naše zveličanje ljubiš, ponižno te prosim, dodeli svoje usmiljenje mojim rajnim bratom in sestram, dobrotnikom, tovarišem in tovaršicam, znancem in znankam, ki so se pred menoj s tega sveta ločili, po

prošnji Marije Device in vseh ljubih svetnikov. Odpusti jim vse grehe, in daj jim priti v veselo družino izvoljencev, da kar so vselej želeli, srečno dosežejo: — tebe od obličja do obličja gledati, tebe uživati, tebe vekomaj častiti in hvaliti. Vse to te prosim po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, Gospodu našem, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Molitve za popolne odpustke.

Molitev za ohranitev sv. vere.

(To molitev za odpustke so A. M. Slomšek leta 1848. vernikom priporočili, in je silno primerna žalostnim razmeram sedanjega časa.)

O moj Odrešenik! ali so prišli tisti strašni dnevi, ko boš ti le malo čredo kristijanov našel v duhu prave vere živeti? — Ali nam hočeš svojo mogočno roko v svoji pravični jezi odtegniti? — Bodeš li zavoljo pregreh in razuzdanosti zaslepljene množice brez odloga nad nas iztegal šibo svoje pravice? — O začetnik in dokončevalec naše sv. vere, v bridkosti svojega prežaljenega in ponižanega srca te pohlevno prosimo in rotim: nikar ne dopusti, da bi med nami ugasnila luč prave svete vere! Spomni se

svoje neskončne milosti in milo se ogledaj na vinograd svoje svete cerkve, katerega je tvoja desnica zasadila, prelita kri toliko tisoč mučencev zalivala, solze toliko spokornikov rosile; katerega so apostoli s tolikim trudom obdelovali, spoznavalci s toliko srčnostjo branili sovražnikov, in nedolžne device s svojimi molitvami rodovitnega storile.

Božji Zveličar! obrni svoje oči na tiste pobožne duše, katere neprenehoma k tebi vzdigujejo svoje čiste roke in te prosijo, da nam ohraniš predragi dar prave svete vere. Odloži še, pravični Bog! odloži še, obsoditi nas in zavreči. Obrni svoje oči od naših grehov in oglej se na presveto kri, katera je bila na križu prelita v naše zveličanje in katera se še dan na dan na oltarju za nas daruje. Ohrani nam pravo sveto rimsko-katoliško vero! — Naj nas obiskujejo bolezni, — naj nas zadeva zaničevanje, — naj nas stiskajo nadloge, — le svete vere nam nikar ne vzemi! — Dokler imamo pravo sveto vero, vse zopernosti lahko prenašamo; ako nam pa sveto vero vzameš, bila bi naša nesreča brez konca in kraja velika!

O Jezus! ti si našo sv. vero ustanovil, ti jo tudi čisto in živo med nami ohrani. Ohrani nas v sv. katoliški cerkvi — v čolnu svetega Petra, in nam milostno dodeli, da

se vedno zvesto držimo skale, na katero si ti svojo cerkev pozidal, in da smo v vseh rečeh pokorni sv. cerkve vidnemu in najvišjemu poglavarju, tvojemu namestniku na zemlji. Naj ostane naša cerkev edina, naj raste v svetosti in se širi po vsem svetu, in naj se sovražnikova roka ne dotakne apostolskega sedeža.

O Jezus! ti naše sv. vere varih, ohrani in razsveti tudi našega cesarja in vse deželske gosposke, da nas v miru vodijo po stezi pravice. — Ukroti in izpreobrne sovražnike svete cerkve. — Dodeli vsem kraljem in oblastnikom, pa tudi vsemu krščanskemu ljudstvu mir in edinost. — Potrdi in ohrani nas vse v svoji sveti službi; naj tebi živimo in tebi umrjemo! — O Jezus, ti začetnik naše vere! tebi živimo, tebi umrjemo, tvoji smo živi in mrtvi. Amen.

Potem moli v ravno ta namen 5 Očenašev, Češćena Marij, Čast bodi in slednjič še apostolsko vero.

Krajša molitev za popolen odpustek.

O Bog! oglej se z očmi svoje neskončne milosti na svojo cerkev, katera se tukaj na zemlji vojskuje. Razširi jo po celem svetu, varuj, vodi in ohrani jo v edinosti. Odvrni od nje vsako pohujšanje in vse pregrehe. Daj jej moč zoper sovražnike tvojega sve-

tega imena. Stori, da vsi krivoverci svoje zmôte spoznajo in zapustijo. Dodeli lepo sporazumljenje, pravo edinost vsem krščanskim kraljem in oblastnikom. Ne zapusti ovčic svoje črede, za katero je tvoj ljubi Sin, Jezus Kristus, svojo presveto kri prelil. Stori, nebeški Oče, da bodo vsi tebe in Jezusa Kristusa, katerega si poslal, s svetim Duhom vred spoznali in častili. Amen.

Dostavi petkrat Oče naš, Češčena Marija in slednjič Apostolsko vero v namen sv. očeta sploh, ali pa izrečno za potrebe sv. katoliške cerkve, namreč:

1. Za poveličanje in zmago naše svete katoliške cerkve.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

2. Za blagor našega svetega očeta rimskega papeža I., našega škofa I., in vseh naših dušnih pastirjev.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

3. Za izpreobrnjenje krivovercev, nevernikov in vseh trdovratnih grešnikov.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

4. Za našega presvetlega cesarja I. I., za mir in edinost med krščanskimi vladarji, in sploh za blagor vsega krščanskega ljudstva.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi.

5. Za uboge verne duše v vicah.

Oče naš. Češčena Marija. Čast bodi. Apost. vera.

Litanije

presvetega imena Jezusovega.

Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!
Jezus, sliši nas!
Jezus, usliši nas!

Bog Oče nebeški,
Bog Sin, Odrešenik svetá,
Bog sveti Duh,
Sveta Trojica, en sam Bog,
Jezus, Sin živega Boga,
Jezus, odsvit Očeta,
Jezus, žar večne luči,
Jezus, kralj veličastva,

usmili se nas!

Jezus, solnce pravice,
 Jezus, Sin Marije Device,
 Jezus ljubeznjivi,
 Jezus čudoviti,
 Jezus, močni Bog,
 Jezus, Oče prihodnjega veka,
 Jezus, poslanec velikega sklepa,
 Jezus najmogočnejši,
 Jezus najpotrpežljivejši,
 Jezus najpokornejši,
 Jezus, krotki in iz srca ponižni,
 Jezus, ljubitelj čistosti,
 Jezus, naš ljubitelj,
 Jezus, Bog mirú,
 Jezus, začetnik življenja,
 Jezus, vzgled krepostij,
 Jezus, goreči duš ljubitelj,
 Jezus, naš Bog,
 Jezus, naše pribežališče,
 Jezus, oče ubogih,
 Jezus, zaklad vernih,
 Jezus, dobri pastir,
 Jezus, prava luč,
 Jezus, večna modrost,
 Jezus, neskončna dobrotà,
 Jezus, pot in življenje naše,
 Jezus, veselje angeljev,
 Jezus, kralj očakov,
 Jezus, vodnik apostolov,

usmili se nas!

Jezus, učenik evangelistov,
 Jezus, srčnost mučnikov,
 Jezus, luč spoznavalcev,
 Jezus, čistost devic,
 Jezus, krona vseh svetnikov,
 Bodi nam milostljiv, zanesi nam, o Jezus!
 Bodi nam milostljiv, usliši nas, o Jezus!

} usmili se
nas!

Vsega zlega,
 Vsega greha,
 Svoje jeze,
 Zalezovanj hudičevih,
 Duha nečistosti,
 Večne smrti,
 Zanemarjanja navdihov tvojih,
 Po skrivnosti svojega svetega učlove-
 čenja,
 Po rojstvu svojem,
 Po detinstvu svojem,
 Po božjem življenju svojem,
 Po trudih svojih,
 Po smrtni bridkosti in trpljenju svo-
 jem,
 Po križu in zapuščenosti svoji,
 Po bolečinah in slabostih svojih,
 Po smrti in pokopu svojem,
 Po vstajenju svojem,
 Po vnebohodu svojem,
 Po radostih svojih,
 Po slavi svoji,

} reši nas, o Jezus!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ,
zanesi nam, o Jezus!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ,
usliši nas, o Jezus!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ,
usmili se nas, o Jezus!

Jezus, sliši nas!

Jezus, usliši nas!

M o l i m o !

Gospod Jezus Kristus, ki si rekel: Prosite in boste prejeli, iščite in boste našli, trkajte in bode se vam odprlo, daj nam, prosimo te, gorečnost božje svoje ljubezni, da te s celim srcem, z besedo in dejanjem ljubimo in neprenehoma hvalimo.

Dodeli nam, Gospod, da strah in ljubezen do tvojega svetega imena vedno v sebi ohranimo, ker nikdar voditi ne nehaš, katere v stanovitnosti svoje ljubezni utrjuješ. Ki živiš in kraljuješ na vekov veke. Amen.

Sveti oče papež Leon XIII. so z odlokom z dné 16. prosenca 1886 določili, da vsi verniki, kateri te litanije molijo pobožno in s skesanim srcem, zadobé 300 dnij odpustka, ki se more obrniti tudi v prid dušam v vicah.

Molitev k časti imena Jezusovega.

O Bog, ki si svojega edinorojenega Sina za zveličarja človeškega rodu odločil in ga Jezusa imenovati ukazal, dodeli milostljivo, da bomo, ki njegovo sveto ime na zemlji častimo, tudi njegovo obličje v nebesih gledali in uživali. Po istem Gospodu našem itd.

K presv. rešnjemu Telesu.

(Kedar je izpostavljeno.)

Zd. Kruh z nebes si nam podelil;

Odg. Kateri ima vso sladkost v sebi!

Molimo!

O Bog, ki si nam v prečudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil, daj nam, prosimo te, svete skrivnosti tvojega telesa in tvoje krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi občutimo. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Lavretanske litanije.

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Bog Oče nebeški,

Bog Sin, Odrešenik sveta,

Bog sveti Duh,

Sveta Trojica, en sam Bog,

Sveta Marija,

Sveta božja porodnica,

Sveta devic Devica,

Mati Kristusova,

Mati milosti božje,

Mati prečista,

Mati brez madeža,

Mati nedolžna,

Mati presveta,

Mati ljubeznjiva,

Mati prečudežna,

Mati našega Stvarnika,

Mati našega Odrešenika,

Devica najmodrejša,

} usmili se
nas!

} prosi za nas!

Devica častitljiva,
 Devica hvale vredna,
 Devica mogočna,
 Devica usmiljena,
 Devica verna,
 Podoba pravice,
 Sedež modrosti božje,
 Začetek našega veselja,
 Posoda duhovna,
 Posoda časti vredna,
 Posoda vse svetosti,
 Skrivnostna roža,
 Stolp kralja Davida,
 Stolp slonokosteni,
 Hiša zlata,
 Skrinja miru in sprave,
 Vrata nebeška,
 Zgodnja danica,
 Zdravje bolnikov,
 Pribežališče grešnikov,
 Tolažnica žalostnih,
 Pomoč kristijanov,
 Kraljica angeljev,
 Kraljica očakov,
 Kraljica prerokov,
 Kraljica apostolov,
 Kraljica mučenikov,
 Kraljica spoznavalcev,
 Kraljica devic,

prosi za nas!

Kraljica vseh svetnikov,	}	prosi za nas!
Kraljica brez madeža iz-		
virnega greha spočeta,		
Kraljica presv. rožnega		
venca,		

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
zanesi nam, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
usliši nas, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
usmlili se nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Oče naš . . . Češčena Marija . . .

Molithe.

K sveti Devici, Materi Mariji.

Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta božja porodnica! ne zavrzi naših prošenj v naših potrebah; temuč reši nas vselej vseh nevarnostij. O častitljiva in blažena Devica, naša Gospa, naša srednica, naša besednica, naša pomočnica. S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči.

V. Prosi za nas, sveta božja porodnica
O. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

Molimo.

Dodeli nam, svojim služabnikom, prosimo, Gospod Bog! da vedno zdravje na duši in na telesu uživamo, in da bomo po častitih prošnjah presvete Matere, vselej Device, sedanje žalosti rešeni in večnega veselja deležni.

„Češčena kraljica“.

Češčena bodi, kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! K tebi vpijemo zapuščeni otroci Evini; k tebi vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Oh, obrni tedaj naša pomočnica! svoje milostljive oči na nas, in pokaži nam po tem revnem življenju Jezusa, blaženi sad svojega telesa; o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

V. Prosi za nas, sveta božja porodnica!
O. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

Molimo.

Vsemogočni, večni Bog, ki si dušo in telo častite Device, Matere Marije, da bi vredno prebivališče tvojega Sina biti zaslužila, s pripomočjo svetega Duha pripravil: daj, da bomo, ki se njenega spomina veselimo, po njenih milostljivih prošnjah prihodnjega zlega in večne smrti rešeni.

K svetemu Jožefu.

Glejte, zvesti in modri hlapec, katerega je postavil Gospod čez svojo družino!

V. Prosi za nas, sveti Jožef!

O. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

Naj nam, prosimo, Gospod! zasluženje ženina tvoje presvete Matere Marije pomaga, da, kar naša slabost ne premore, nam bode po njegovih prošnjah dodeljeno.

O Bog, ki si po svoji nedopovedljivi previdnosti svetega Jožefa za ženina svoji najsvetejši porodnici izbrati blagovolil, dodeli nam, da bomo, ki ga za variha častimo na zemlji, vredni imeti ga tudi za priprošnjika v nebesih. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Za vse potrebe.

Gospod! ponižno te prosimo, razveži po svoji milosti naših grehov vezí in ohrani po prošnjah svoje izvoljene Matere, ljube Device Marije, in vseh svojih svetnikov nas, svoje služabnike, naše dobrotnike in naše pohištvo v vsi svetosti. Očisti tudi vso našo rodovino in naše prijatelje hudobe in grehov in napolni jih z lepimi čednostmi. Do-

deli nam mir in zdravje, odvrni od nas vidne in nevidne sovražnike in odženi vse hude želje. Daj nam zdravo vreme in dobro letino; skaži milost našim prijateljem in neprijateljem, in obvaruj to župnijo z vsemi, kateri v njej prebivajo, kuge, lakote, vojske, ognja, potresa, povodnji, in dodeli milostljivo vsem vernim kristijanom, živim in mrtvim, v nebeškem kraljestvu večno življenje, mir in pokoj. Obvaruj našega papeža I., našega škofa I., našega cesarja I., in vso našo duhovsko in deželsko gosposko, in vse krščansko ljudstvo vseh nadlog in vsega zlega. In tvoj blagoslov pridi z nebes na nas in bodi vselej nad nami! Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

V. Božja pomoč ostani vselej pri nas!
O. Amen.

Oče naš Češčena si Marija
(petkrat).

Litanije vseh svetnikov.

Gospod, usmili se nas!

Kriste, usmili se nas!

Gospod, usmili se nas!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Bog Oče nebeški,	}	usmili se nas!
Bog Sin, Odrešenik sveta,		
Bog sveti Duh,		
Sveta Trojica, en sam Bog,		

Sveta Marija,	}	prosi za nas!
Sv. božja porodnica,		
Sv. devic Devica,		
Sv. Mihael,		
Sv. Gabriel,		
Sv. Rafael,		

Vsi sveti angelji in arhangelji, prosite za nas!
Vse svete vrste zveličanih duhov, prosite
za nas!

Sveti Janez Krstnik, prosi za nas!

Sveti Jožef, prosi sa nas!

Vsi sveti očaki in preroki, prosite za nas!

Sv. Peter,	}	prosi za nas!
Sv. Pavel,		

Av. Andrej,
 Sv. Jakob,
 Sv. Janez,
 Sv. Tomaž,
 Sv. Jakob,
 Sv. Filip,
 Sv. Jernej,
 Sv. Matevž,
 Sv. Simon,
 Sv. Tadej,
 Sv. Matija,
 Sv. Barnaba,
 Sv. Lukež,
 Sv. Marko,

} prosi za nas!

Vsi sveti apostoli in evangelisti,
 Vsi sveti učenci Gospodovi,
 Vsi sveti nedolžni otroci,

} prosite
 za
 nas!

Sv. Štefan,
 Sv. Lavrencij,
 Sv. Vincencij,

} prosi za nas!

Sveta Fabijan in Sebastijan, prosita za nas!
 Sveta Janez in Pavel, prosita za nas!
 Sveta Kozma in Damijan, prosita za nas!
 Sveta Gervazij in Protazij, prosita za nas!
 Vsi sveti mučeniki, prosite za nas!

Sv. Silvester,
 Sv. Gregor,
 Sv. Ambrož,
 Sv. Avguštin,

} prosi za nas!

Sv. Jeronim, }
 Sv. Martin, } prosi za nas!
 Sv. Nikolaj, }

Vsi sveti škofje in spoznavalci, prosite za nas!

Vsi sveti učeniki, prosite za nas!

Sv. Anton, }
 Sv. Benedikt, } prosi za nas!
 Sv. Bernard, }
 Sv. Dominik, }
 Sv. Frančišek, }

Vsi sveti mašniki in leviti, prosite za nas!

Vsi sveti menihi in puščavniki, prosite za nas!

Sv. Marija Magdalena, }
 Sv. Agata, }
 Sv. Lucija, } prosi za nas!
 Sv. Neža, }
 Sv. Cecilija, }
 Sv. Katarina, }
 Sv. Anastazija, }

Vse svete device in vdove, prosite za nas!

Vsi svetniki in svetnice božje, prosite za nas!

Bodi nam milostljiv! zanesi nam, o Gospod!

Bodi nam milostljiv! usliši nas, o Gospod!

Vsega hudega, }
 Vsega greha, } reši nas,
 Svoje jeze, } o Gospod!
 Nagle in neprevidene smrti,
 Skušnjav hudičevih,
 Jeze, sovraštva in vse hude volje, }

Duhá nečistosti,
 Treska in hudega vremena,
 Šibe potresa,
 Kuge, lakote in vojske,
 Večne smrti,
 S skrivnostjo svojega svetega učlove-

čenja,
 S svojim prihodom,
 S svojim rojstvom,
 S svojim krstom in svetim postom,
 S svojim križem in trpljenjem,
 S svojo smrtjo in svojim pokopom,
 S svojim svetim vstajenjem,
 S svojim čudovitim vnebohodom,
 S prihodom tolažnika svetega Duha,
 V dan sodbe,

reši nas, o Gospod!

Mi grešniki,
 Da nam zanesesh,
 Da nam odpustiš,
 Da nas k pravi pokori pripelješ,
 Da svojo sveto cerkev vladaš in ohraniš,
 Da pastirja apostolskega in vse cer-

kvene stanove v svoji sveti veri
 ohraniš,
 Da sovražnike svete cerkve ponižaš,
 Da našega cesarja varuješ,
 Da krščanskim kraljem in oblastnikom
 mir in pravo edinost daruješ,

prosimo Te, usliši nas!

Da vsemu krščanskemu ljudstvu mir
 in edinost dodeliš,
 Da nas vse v svoji sveti službi potrdiš
 in ohraniš,
 Da naše misli k nebeškim željam po-
 vzdigneš,
 Da vsem našim dobrotnikom večne
 dari dodeliš,
 Da duše naše in naših bratov, bliž-
 njih in dobrotnikov večnega pogub-
 ljenja rešiš,
 Da sad zemlji daš in ohraniš,
 Da vsem vernim dušam večni pokoj
 dodeliš,
 Da nas uslišiš,
 Sin Božji,

prosimo Te, usliši nas!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
 zanesi nam, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
 usliši nas, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ;
 usmili se nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!

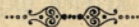
Kriste, usliši nas!

Gospod, usmili se nas!
 Kriste usmili se nas!
 Gospod, usmili se nas!

Oče naš . . . (tiho.)

V. In ne vpelji nas v skušnjava.

O. Temuč reši nas hudega. Amen.

Psalm 69.

O Bog, hiti mi na pomoč; Gospod, teci mi pomagat!

Kri naj jih sprehaja in osramočeni naj bodo, kateri mi strežejo po življenju.

Odstopijo naj in sram jih bodi, kateri mi hočejo hudo.

Hitro naj se zavrnejo osramočeni, kateri se mi posmehujejo.

Vsi pa, kateri tebe iščejo, naj se v tebi veselijo in radujejo.

Vedno naj rekô: „Visoko hvaljen bodi Gospod!“ kateri ljubijo tvoje odrešenje.

Jaz pa sem revež in siromak, o Bog, pomagaj mi!

Moj pomočnik in moj odrešenik si ti,
o Gospod, nikar se ne mudi.

Čast bodi Očetu itd.

Ÿ. Pomagaj svojim služabnikom.

Ř. Kateri v tebe zaupajo, o moj Bog!

Ÿ. Bodi nam, o Gospod, močen stolp.

Ř. Pred sovražnikom.

Ÿ. Nič naj ne opravi sovražnik pri nas.

Ř. In otrok krivice naj se ne loti nam
škodovati.

Ÿ. Gospod! ne ravnaj-z nami po naših
grehih.

Ř. In ne povračuj nam po naših hu-
dobijah.

Ÿ. Molimo za našega papeža I.

Ř. Ohrani jih, o Gospod! oživljaj in
osrečuj jih na zemlji, in ne daj jih v voljo
njihovih sovražnikov.

Ÿ. Molimo za našega škofa I.

Ř. Gospod! ohrani in varuj jih vsega
hudega.

Ÿ. Molimo za našega cesarja I.

Ř. Ohrani, o Gospod! našega cesarja
in usliši nas ob dnevu, kedar te zanj prosimo.

Ÿ. Molimo za svoje dobrotnike.

Ř. Povrni milostljivo, o Gospod! za-
voljo svojega imena večno življenje vsem,
kateri nam kaj dobrega storijo.

Ÿ. Molimo za verne mrtve.

Ř. Gospod! daj jim večni mir in pokoj,
in večna luč naj jim sveti.

Ÿ. Naj počivajo v miru.

Ř. Amen.

Ÿ. Molimo za svoje brate, katerih ni tukaj.

Ř. Pomagaj svojim služabnikom, ki v tebe zaupajo, o moj Bog!

Ÿ. Pošlji jim, o Gospod! pomoč iz svetišča.

Ř. In varuj jih s Siona.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

Ř. In moje vpitje naj do tebe pride.

Ÿ. Gospod bodi z vami.

Ř. In s tvojim Duhom.

Molimo.

O Bog, ki ti je lastno, usmiliti se vselej in prizanesti, usliši naše pohlevne prošnje, da nas in vse tvoje služabnike, katere grehov veriga veže, milost tvoje dobrote odveže.

Usliši, prosimo te, o Gospod, našo pohlevno molitev, in odpusti nam grehe, ki se ti jih obtožimo, da nam dobrotljivo z odpuščanjem vred mir dodeliš.

Skaži nam dobrotljivo, o Gospod! svojo neizrečeno milost, da nas ne samo vseh grehov odvežeš, temveč tudi šib, katere za-nje zaslužimo, odrešiš.

O Bog, ki te greh žali in pokora tolaži, oglej se milostljivo na prošnjo k tebi kličočega ljudstva, in šibe svoje jeze, katere za svoje grehe zaslužimo, od nas odvrni.

Vsemogočni večni Bog, usmili se svojega služabnika našega papeža I., in vodi jih po potu večnega življenja, da bodo s tvojo pomočjo, kar je tebi dopadljivo, želeli in z vso močjo storili.

O Bog, pastir in vladar vseh vernikov, ozri se milostljivo na svojega služabnika našega škofa I., ki si jih za pastirja naše I. škofije postavil; dodeli jim, da tistim, črez katere so postavljeni, z besedo in dejanjem k dobremu služijo, in tako s čredo, ki jim je izročena, večno življenje dosežejo.

O Bog, varih vseh kraljestev, pa še našega Avstrijanskega cesarstva, dodeli svojemu služabniku našemu cesarju I. I. tvojo moč, s katero se sovražnik premaga, spoznati in častiti, da bodo, ker so po tvoji volji cesar postali, tudi v tvojem varstvu vselej mogočni.

O Bog, od katerega izhajajo svete želje, dobre misli in pravična dejanja, daj svojim služabnikom tak mir, kakor ga svet ne more dati, da bodo naša srca tvojim zapovedim udana, in časi s tvojo pomočjo brez strahu pred sovražniki varni in mirni.

O Bog, užgi naša srca z ognjem svetega Duha, da ti bomo s čistim telesom služili in z očiščenim srcem dopadli.

O Bog, Stvarnik in Odrešenik vseh vernih, dodeli dušam svojih služabnikov in služabnic, da odpuščenje, katerega so vselej želeli, po bogaboječih prošnjah dosežejo.

Začenjaj, prosimo, o Gospod, s svojim duhom naša dejanja in spremljaj ja s svojo pomočjo, da se vse naše molitve in dela iz tebe začnejo, in iz tebe začete tudi v tebi končajo.

Vsemogočni večni Bog, ki gospoduješ črez žive in mrtve in se usmiliš vseh, katere iz vere in dobrih del za svoje spoznaš, prosimo te pohlevno, da vsi, za katere smo se namenili moliti, kateri so še pri življenju, ali so se že iz sveta ločili, po prošnjah vseh tvojih svetnikov od tvoje dobrote odpuščenje vseh svojih grehov dosežejo. Po Gospodu našem, Jezusu Kristusu, Sinu tvojemu, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Ź. Gospod, usliši mojo molitev.

Ř. In moje vpitje naj do tebe pride.

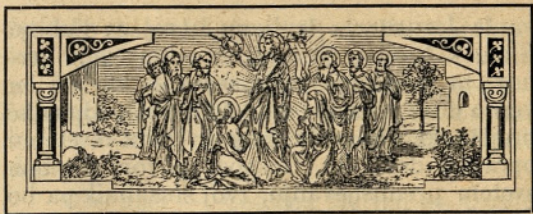
Ź. Vsemogočni in usmiljeni Bog naj nas usliši.

Ř. Amen.

Ź. In vernih duše naj po milosti božji v miru počivajo.

Ř. Amen.

Kraljevi pot svetega Križa.

Mladi popotnik! ako hočeš srečno po svetu hoditi, ne smeš se pota svetega križa izogniti. — Pogosto premišluj pot trpljenja, po katerem je pred teboj hodil usmiljeni Jezus; poglej, kaj je trpel, poslušaj, kaj te pri vsaki postaji uči; obljubi za njim hoditi, skleni svoj križ nositi, in prosi Jezusa, naj ti pomaga, da ne obnemoreš. Vsaka postaja ti bode stopinja bliže nebes. — Sveta mati katoliška cerkev ti odpustke daruje za to premišljevanje, da se udeležiš Jezusovega trpljenja in zasluženja. Jezus, tvoj nebeški kralj, hodi pred teboj; njegove svete stopinje premišljeva je hodi tudi ti za njim. Tako bo križev pot tebi kraljevi pot proti nebesom. Preden začneš, daruj mu svoje premišljevanje:

Darovanje.

O neskončno usmiljeni Bog! v ponižnosti svojega srca ti darujem to premišlje-

vanje Jezusovega trpljenja, tvojega ljubega Sina, k tvoji večji časti, v odpuščanje grehov, za povišanje tvoje svete cerkve in za verne duše v vicah; tudi želim vse odpustke prejeti, ki jih sveta cerkev temu svetemu opraviu deli. Oh, Gospod! govori ti v tem svetem premišljevanju, tvoj služabnik pa bo poslušal. Amen.

I. postaja.

Jezus v smrt obsojen.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

O Lovck Jezus mladeniču: Mladenič, prijatelj moj! vidiš li mene pred krivičnim sodnikom stati? — Slišiš li nedolžnega po krivici toževati? — Čuješ li razdraženo ljudstvo, ki me je pred petimi dnevi po kraljevo častilo, neusmiljeno vpiti: „Križaj ga, križaj ga!“ Hočeš li biti moj sovražnik tudi ti? — —

Mladenič Jezusu: Oh preljubi moj Jezus, izvoljeni ženin moje duše, moj Gospod in največji dobrotnik, kako bi bilo mogoče, tebe sovražiti? — Vem, da sem pogosto slabo govoril, druge krivo sodil in po-

napečeno

hujšal: — grešil sem; in vsak grešnik je tvoj sovražnik. Pa odpusti mi moje zmôte. — Naj dela svet kar hoče; ne bom več potegnil za njim. Tvoj hočem biti, da me boš tudi ti nekdanj na sodbi za svojega spoznal. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me, o Gospod! usmili se me!

II. postaja.

Jezus zadene križ na svoje rame.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Vidiš li težki križ, popotnik mladi, ki so ga meni sovražniki naložili? — Voljno ga objamem in nesem, ne za-se, ampak za te in ves svet. S križem ti bodem zopet nebesa odprl. — Ako hočeš moj učenec biti, — za menoj priti, zadeni svoj križ na-se vsak dan in hodi za menoj. Le težavna križeva pot je ravna pot v sveta nebesa. — Ali me boš na tem potu zapustil?

Mladenič Jezusu: Kakor resnično Bog živi, ne zapustim te, moj preljubi tovariš in božji prijatelj! — Kam neki bi jo

krenil, jaz ubožec? Le ti imaš besede življenja večnega. Voljno hočem objeti križ, kakoršnega koli mi še pošlješ, bodisi uboštvo ali bolezen, žalost srcá ali zasramovanje svetá, vse bom voljno pretrpel. Pomagaj mi pa tudi, Zveličar moj, naj srečno k tebi pridem po tvojih stopinjah; dokler si ti moj Gospod, bom tudi jaz tvoj hlapec. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

III. postaja.

Jezus pade prvič pod križem.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Poglej, prijatelj moj, kako težek je križ, ki mi ga je naložil moj Oče za te in za celi svet! Pod njim omaguje moje telo, — moja volja ne. Zopet hočem vstati, dokončati, kar mi je naročil Oče nebeški. — Kaj pa ti toliko tožuješ, da je tvoj stan pretežaven? — tvoja služba prehuda? — plačilo preslabo? — Ali nočeš biti, kakor sem jaz, do konca zvest Očetu nebeškemu? —

Mladenič Jezusu: Oh premili Jezus! sram me je, da sem tolikokrat zaradi malih

rečij bil nevoljen, toževal svoj stan, govoril o svoji službi. — Oh, kako majhen je križ v mojem stanu proti tvojemu križu! — kako lahko moje delo proti tvojemu opravi! — Nikoli več ne bom nezadovoljen v svojem stanu; in če tudi oslabim, saj mi bodeš zopet vstati pomagat. Potrpežljivost olajšuje najhujše križe; in vse lahko prestopi, kdor se s teboj, moj Jezus, sklene.

Oče nas. — Češčena Marija. — Usmili se me!

IV. postaja.

Jezus sreča svojo žalostno mater.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Prijatelj! poglej mojo žalostno mater; mati gre objokana za menoj, ker mene peljejo k smrti. Povprašaj, kaj je storila, ona blažena? Bila je čista devica, zvesta dekla Gospodova. Oče nebeški jo ljubi, in kogar on ljubi, ne pusti ga brez šibe, ampak obišče ga z žalostjo in trpljenjem. — Zakaj pa ti tako naglo tožuješ, kedar ti ni vse po volji, — obupati hočeš, če se ti ne godi vse po sreči. — Mar nočeš ljubljenec božji biti?

Mladenič Jezusu: Oh, kdo sem jaz, ubogi grešnik, — in kdo pa vidva, preljubi Jezus in Marija! — Nedolžna toliko trpita, jaz pa dolžen nočem trpeti! Oh, ves potrpežljivi Jezus! uči me ljubiti šibo Očeta nebeškega. Marija, mati žalosti, izprosi mi milost s teboj radovoljno žalovati. — Naj bom na tem svetu vajinega trpljenja — pa tudi v nebeškem kraljestvu vajinega veselja tovariš! Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

V. postaja.

Simon pomaga Jezusu križ nositi.

Ź. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

B. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Pomagal sem revnim bolnikom in jih ozdravljaj, mrtvim dajal zopet življenje; zdaj sem pa sam pomoči potreben, in ni človeka meni na pomoč. Moji sovražniki morajo siliti Simona, da mi pomaga križ nositi. Tako nehvaležni svet povračuje dobrote! — Ali se boš tudi ti dal siliti za menoj križ nositi?

Mladenič Jezusu: Oj, preljubi Jezus, navali mi križ, služabniku svojemu, po

svoji sveti volji; — dokler bom mogel, nosil ga bom srčno za teboj; saj mi boš lepo poplačal moj trud. — Pa kje je križ tvoj? Nevedni ljudje so, — da jih poučim; grešniki, — da jih posvarim; nedolžno obdolženi so, — da se za njih poštenje poskusim: to se pravi tvoj križ nositi. Oh, ljubi Jezus, daj mi, da vse to storim, ne prisiljeno, ampak z veseljem. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

VI. postaja.

Veronika podá Jezusu potni prt.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

Ř. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Čegava je ta podoba, ki jo gledaš na prtú Veronike? Poznaš li podobo svojega prijatelja, odrešenika in zveličarja? — Ali véš, kdo me je tako razmesaril, — s krvjo oblil in s trnjem kronal?

Mladenič Jezusu: Oh, poznam tvojo podobo, moj božji učenik in največji dobrotnik! Vem, kdo te je tolikanj revnega storil. — Zavoljo naših hudobij si bil ranjen, zavoljo naših grehov tepen, naše bolečine si ti prestal. — Gledam v tvoji sveti podobi

tvojo potrpežljivost, ponižnost in krotkost. Slišim tvoj prijazni glas: „Uči se od mene, kako sem pohleven in ponižnega srca!“ — Oh, tvojo podobo hočem globoko v svoje srce vtisniti, na tvoje svete nauke in lepe vzglede vedno misliti, pa tudi po tistih živeti; naj ljudje spoznajo, da sem tvoj učenec, da bodo hvalili Očeta, ki je v nebesih. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

VII. postaja.

Jezus pade drugič pod križem.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

Ř. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Vidiš, preljubi moj, kako težek je mojega trpljenja križ! Pregrehe vsega sveta na njem slonijo, — tudi tvoji grehi na njem ležijo, ter me toliko neusmiljeno k zemlji vlečejo. Ali se ti ne usmilim? — Ali mi ne boš svoje roke podal, — ne boš mi vstati pomagal?

Mladenič Jezusu: Moj Zveličar! ná moje roke in noge, — vzemi vse moje ude in moči! — Ali kako in kje naj bi ti pomagal? — Spomnim se, kaj ti želiš. V moji soseski je zapuščen bolnik, — nema niko-

gar, ki bi ga preložil; — pri sosedi so otroci ostali sirote, nemajo starišev, ki bi jih vzredili; — v naši vasi je zapuščena vdova, nema moža, ki bi ji pomagal, — njo potolačil. — V naši župniji je izgubljen mladenič, — zapeljana deklica, nemata prijatelja, da bi ju povrnil na pravo pot.) „Kar boste takim storili,“ veliš ti, moj Jezus, „to boste meni storili.“ — Z veseljem jim hočem roke podati, namestu tebe jim pomagati; in ti mi boš povrnil, kakor bi se bilo tebi zgodilo. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

VIII. postaja.

Jezus tolaži jeruzalemske žene.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Mladenič! kar sem rekel jeruzalemskim ženam, rečem tudi tebi: Ne jokaj se nad menoj, jokaj se nad seboj in nad svojimi grehi! Jaz, ves nedolžen, toliko trpim, kako se bo godilo nespokorjenemu grešniku? Ako se to na zelenem lesu godi, kaj bo s suhim? — Hočeš li tudi ti biti suh les, ki ne prinaša sadú?

Mladenič Jezusu: Moj Zveličar! naj se jokam, pa le zato, ker te vidim toliko trpeti za me. Naj se jokam, ker se bojim, da bi me, suho mladiko, zavrzel, ki tako malo dobrega storim. — Oh, kaj bo, ako se za dobro posušim in po smrti v peklu gorim! — Ne, ne zavrzi me, usmiljeni Jezus! Ti si moja vinska trta, naj bom jaz tvoja žlahtna mladika. Oživi me v posvečujoči milosti božji, naj za vse dobro omladim, in za nebeško kraljestvo veliko dobrega storim. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

IX. postaja.

Jezus pade tretjič pod križem.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Trikrat sem padel na Oljski gori na svoj obraz, prosil Očeta, naj mi odvzame kelih trpljenja; — volja Očetova je, da ga pijem, in za-te trpim. — Tretjokrat, glej, pod težkim križem ležim; teža grehov me hoče posiliti. — In ti nemaš usmiljenja z menoj? — Tvoje hude navade so vrvi, s katerimi me vlačijo; — tvoje

napake
 razuzdano življenje me suva. Kako dolgo še, prijatelj moj, kako dolgo še?

Mladenič Jezusu: Ne več, preljubi moj Jezus, ne več! Kdo bi zamogel tebe žaliti, ako te gleda, kako reven za nas na zemlji ležiš. — Raztrgati hočem svoje nevarno znanje, zapustiti svoje slabe tovaršije, *slabe navade* odvaditi se svojih pregrešnih navad. Čeravno me svet zavrže, saj me bodeš ti vzel med svoje. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

X. postaja.

Jezusa slečejo in mu dajo žolča piti.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

Ř. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Mladenič, posvetnega veselja tako željen! pokusi z menoj grenke pijače, ki mi jo svet ponuja v poslednji uri! — Tudi tebi bo svet dal toliko grenkejšo pijačo, kolikor slajše ti je zdaj pregrešno veselje. Tvojo požrešnost moram plačevati, in za tvojo ničemurno gizdavost na svojem životu toliko trpim. — Ti hodiš prevzetno, nespodobno se nosiš, zametuješ pošteno šego svojega stanú; mene pa slačijo,

da grem brez vsega oblačila za-te umirat. — Oh, spomni se, da si prišel gol na svet, gol pojdeš zopet s sveta. Bodi pameten in ponižen!

*Donzen
Lecien
et.* Mladenič Jezusu: O moj Jezus, ti ves reven in zasramovan, — jaz pa prevzeten in požrešen! Oh, ne bom se več upijanjal, ne zahajal med zapeljive ljudi. Po svojem stanu se hočem ponižno nositi, ne več posnemati tujih šeg. O moj Jezus, uči me treznosti, naj po meri s hvaležnim srcem uživam tvoje dari. — Uči me lepe ponižnosti, naj se po svojem stanu modro oblačim, ker vem, da si prevzetnim sovražnik, in le ponižnim daješ svojo milost. Amen.

Oče naš. — Česčena Marija. — Usmili se me!

XI. postaja.

Jezusa na križ pribijajo.

Ź. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

R. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Kaj so vam storile moje roke, da jih razpenjate? — Kaj moje noge, da jih neusmiljeno na križ pribijate? — Povejte, kaj sem vam žalega storil? In tudi ti, moj prijatelj, molčiš, —

v moje križanje dovoljuješ, — dà, celo pomaguješ! — Naj bi mi tako storil moj sovražnik, ne potožil bi se; pa ti, moj domači prijatelj, ki si pri meni užival toliko dobrega, — zakaj me ti daš tako neusmiljeno križati?

Mladen i č Jezusu: Kako bi jaz storil kaj takega? — Preljubi moj Jezus, povej, kdo te zdaj križa? — Oh, spomnim se: „Grešniki so kovali po mojem životu!“ Tako ti govoriš po svojem preroku. — Kedar h grehu molčim, v tvoje križanje dovoljujem; kedar se h grehu smejim, tebe novič križati pomagam. — Oh podpihovalci vi, obrekovalci lažnivi, ne ostrite več žrebljev s svojim hudobnim jezikom! — Vi goljufi in tatje, ne napravljajte strašnega kladva s svojo krivico! — Vi požrešniki, pijanci in prešeštniki, ne pribijajte Jezusa, svojega odrešenika, na grozovitni križ svojega nesramnega poželenja. — Braniti hočem, moj Jezus, kolikor premorem, da ne bodo moji ljudje s kakim smrtnim grehom novič te križali. Oh moj križani Jezus, daj mi raji umreti, kakor še s smrtnim grehom te križati. Amen.

Oče naš. — Česčena Marija. — Usmili se me!

XII. postaja.

Jezus umrje na križu.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

Ř. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Jezus mladeniču: Mladi popotnik, poglej na me, kako na križu med nebom in zemljo visim za te! Poslušaj mojih poslednjih sedem besed, ki jih s križa tebi naročam. — „Oče, odpusti jim, ki tudi ne vedo, kaj delajo?“ — Spokorjenemu razbojniku: „Resnično ti povem, še danes boš z menoj v raju.“ Ali ne želiš tudi ti v svoji poslednji uri zaslišati ravno te vesele besede? „Sin! glej, tvoja mati!“ Ali ne boš imel tudi ti Marijo za svojo ljubo mater? — „Žeja me!“ — po zveličanju tvoje duše, — tudi vsega sveta. — „Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil?“ — Hudobni svet misli tako, ker me Oče pusti toliko trpeti. — „Dokončano je!“ — moje trpljenje pri kraju, moje opravilo dopolnjeno. — „Oče! v tvoje roke izročam svojo dušo!“

Mladenič Jezusu: Jezus! ti nagneš glavo — na strašnem križu umrješ za me, daš si po smrti svoje srce prebosti, — da do poslednje kaplje izteče tvoja sveta rešnja kri. — Oh, kako grozoviten je vendar greh,

ki je tebe umoril! — Koliko je moja duša vredna, da ti, sam Božji Sin, daš svoje življenje za njo! — Jaz pa, neumni grešnik, zopet prodajam drago odkupljeno dušo peklenskemu sovražniku za kratko pregrešno veselje! — Oh, kako bo moji duši, ko se bo ločila telesa? — Okleniti se hočem, o Jezus, tvojega svetega križa; naj omije tvoja rešnja kri vse moje grehe in slabosti. Sveti križ naj mi bo znamenje strahú pred grozovitnim grehom, — lepo znamenje tvoje ljubezni v življenju, pa tudi v smrti poslednje zaupanje. Oh, daj tudi meni srečno dokončati, in svojo dušo izročiti v Očetove roke. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

XIII. postaja.

Jezusovo telo v naročju Marije.

Ÿ. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

Ř. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

Marija mladeniču: Moj Sin! Pogledaj Jezusa, nedolžno jagnje, kako mrtev v mojem naročju leži. — Greh je mojega preljubega Sina umoril, greh meni materino srce prebodel z mečem prevelike žalosti!

Oh, popotnik, ki mimo hodiš po svojih pregrešnih potih, pridi in poglej, ali je žalost tolika, kolikoršna je moja žalost?

Mladenič Mariji: Premila mati mojega Odrešenika, dopolnile so se ti besede, ki ti jih je stari Simeon v templju povedal. Tvoje srce je prebodel žalosti meč. Bila si pokorna dekla svojega Gospoda pod strašnim križem svojega Sinú, po njegovi besedi se ti je zgodilo; zato si pa tudi zdaj kraljica nebes in zemlje. Tvoja čudna žalost se ti je premenila v neizrečeno veselje. Oh Marija, moja dobrotljiva mati, izprosi mi milost, naj na tem svetu s teboj žalujem, svoje grehe objokujem, in tudi grehe vsega svetá; naj se mi sedanja žalost premeni v večno veselje. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

XIV. postaja.

Jezus v grob položen.

Ź. Molim te, o Kriste! in te hvalim.

B. Ker si s svojim sv. križem svet odrešil.

V Jožefovem vrtu pripravljen grob stoji. Nobeden še v tem grobu počival ni; kdo bo vendar v njem spal, kdo pokoj v novem

grobu užival? — Oh, moj dobri Pastir, — Jezus bo našel v grobu svoj mir, ki ga na tem hudobnem svetu ni našel. — Jožef iz Arimateje mu dá poslednjo postelj smrtnega spanja.

Jezus je mirno v grobu spal, da se ne bom jaz groba bal; — on je moje vstajenje in življenje. K tvojemu grobu, o Jezus, poklekнем, srečne zadnje ure te prosim, za sladek pokoj po smrti se ti priporočam.

Oh preljubi Jezus, ki si po tolikem trpljenju mirno počival v hladnem grobu, — počival bom v njem skoraj tudi jaz; naj bi le srečno!

Prosim te, za tvojih svetih pet krvavih ran, stoj mi na strani, ko se bo moja duša telesa ločila. Vzemi jo milostljivo v svoje kraljestvo, da bo pri tebi živela, dokler moje trudno truplo v črni zemlji počiva. In kedar prideš z znamenjem sv. križa mrtve k sodbi buditi, — oh, daj tudi meni med izvoljence na desnico priti, naj mi bo tvoje bridko trpljenje v večno življenje. Amen.

Oče naš. — Češčena Marija. — Usmili se me!

K o n e c.

Obhodil sem stopinje tvojega trpljenja in smrti, usmiljeni Jezus; pregledal sem, koliko si za-me prestal. — Oh, kaj bom pa jaz tebi dal za toliko ljubezen tvojo? Moj ljubi brat si ti postal, — in vse tvoje je tudi moje. Tvoj ljubi nebeški Oče je tudi moj oče, tvoja mati Marija je tudi moja mati, — tvoje nebeško kraljestvo je tudi moje kraljestvo, ako ga sam ne zapravim; in tvoje presveto Telo je hrana moje duše. — Oh, preljubi Jezus, ves si moj, naj bom tudi jaz ves tvoj! — Ti si hotel za-me trpeti in umreti, jaz pa hočem vekomaj tebi živeti. — Oh, neskončno usmiljeni Bog, daj, da trpljenje in smrt Jezusovo vedno pred očmi imam, po njegovem svetem vzgledu potrpežljivo ravnam in po Jezusovem neskončnem zasluženju v večno življenje pridem. Amen.

Presveti Marijin rožnivenec.

Vernemu katoliškemu ljudstvu že od zdavnaj posebno mila in ljuba molitev je presveti Marijin rožnivenec. Znano je, da naš sedanji sveti oče rimski papež Leon XIII. ves čas slavnega svojega vladanja skoro leto za letom kličejo z gorkimi besedami vse krščansko ljudstvo k preblaženi Mariji Devici, veličastni kraljici rožanski. Po njihovem naročilu se že od l. 1883. obhaja po vesoljnem katoliškem svetu vsako leto sveti rožanski mesec vinotok z vsakdanjim skupnim počeščenjem mile kraljice presv. rožnegavenca. Leon XIII. očitno pred celim svetom oznanjujejo, da je molitev presv. rožnegavenca Bogu in Mariji Devici najbolj dopadljiva in za verno krščansko ljudstvo čez vse koristna in sadunosna; zatoorej tudi »vse kristijane nujno opominjajo, naj ali očitno, ali za-se v svojih

hišah in družinah zvesto opravljajo to sveto molitev rožnega venca in brez nehanja molijo«. (Leon XIII. v okrožnici dne 1. kimovca 1883.)

Torej, preljubi krščanski mladenič! če hočeš biti Marijin sin in vreden njene materine ljubezni in njene posebnega varstva, rad in pogosto moli presveti rožnivenec; zmoli, če ti je le količkaj mogoče, vsak dan po en del, ali vsaj po eno ali dve skrivnosti, in tako dan za dnevom vseh 15 skrivnostij po vrsti naprej. Če imaš priložnost, pristopi veselo in brez pomišljanja tudi v eno ali drugo rožanskih bratovščin.

Sv. rožnivenec (rožanec)

se moli navadno tako-le:

1. Apostolska vera.

2. Oče naš.

3. Tri Češčene Marije, pri katerih je najbolje, da se obujajo tri božje čednosti, rekoč:

1. Jezus, v katerega živo verujemo.

2. Jezus, v katerega trdno zaupamo.

3. Jezus, katerega srčno ljubimo.

4. Čast bodi Očetu itd.

Ali pa se tudi moli pred veselimi delom: 1. Kateri naj pomnoži našo vero; 2. kateri naj potrdi naše upanje; 3. kateri naj užge našo ljubezen.

Pred žalostnim delom: 1. Kateri naj potrdi naš spomin; 2. kateri naj razsveti našo pamet; 3. kateri naj omehča našo voljo.

Pred častitim delom: 1. Kateri naj vodi naše misli; 2. kateri naj vodi naše besede; 3. kateri naj vodi naša dejanja.

Skrivnosti

a) veselega dela:

1. Katerega si devica od svetega Duha spočela;

2. katerega si devica obiskovaje Elizabeto nosila;

3. katerega si devica rodila;

4. Katerega si devica v templju darovala;

5. Katerega si devica v templju našla.

b) žalostnega dela:

1. Kateri je za nas krvavi pot potil;

2. kateri je za nas krvavo bičan bil;

3. kateri je za nas s trnjem kronan bil;

4. kateri je za nas težki križ nesel;

5. kateri je za nas križan bil.

c) častitega dela:

1. Kateri je od mrtvih vstal;

2. kateri je v nebesa šel;

3. kateri nam je sv. Duha poslal;

4. kateri je tebe, devica, v nebesa vzel;

5. kateri je tebe, devica, v nebesih kronal.

Po vsakem delu se navadno še moli Oče naš in 10 Česčena Marij s pristavkom: »Usmili se vernih duš v vicah!«

Ÿ. Prosi za nas, o kraljica presv. rožnega venca!

Ř. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

M o l i m o.

O Bog! ki nam je tvoj edinorojeni Sin s svojim življenjem, s svojo smrtjo in s svojim vstajenjem plačilo večnega zveličanja zaslužil, dodeli nam, prosimo, da, ki te skrivnosti s presv. rožnim vencem blažene Device Marije častimo, tudi posnemamo, kar v sebi zapopadajo, in kar nam obetajo dosežemo. Po tistem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

O d p e v e k.

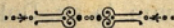
Bodi česčena, Marija Devica,
Svetega rožnega venca kraljica!

Mi te častimo, in te prosimo:

Bodi nam ljuba mati vselej!

Mi te častimo, in te prosimo:

Cerkvi katoliški zmago ti daj!

Poglavitne reči

iz

krščanskega nauka.

Kaj nam je storiti, da bomo zveličani?
Da bomo zveličani, moramo: 1. vse verovati, kar nam je Bog razodel; 2. v Boga zaupati in na njega se zanašati; 3. Boga črez vse ljubiti in njegove zapovedi spolnovati; 4. prejemati sv. zakramente, nam v zveličanje postavljene; 5. krščansko pravični biti, to je greha se varovati in dobro storiti.

Petero poglavij katekizma: 1. vera; 2. upanje; 3. ljubezen; 4. sv. zakramenti; 5. krščanska pravičnost. In pristavek o štirih poslednjih rečeh.

Šest glavnih resnic: 1. da je en Bog; 2. da je Bog pravičen sodnik, kateri dobro plačuje, in hudo kaznuje; 3. da so tri božje osebe, enega bitja in ene natore: Oče, Sin in sv. Duh; 4. da se je Bog Sin, druga božja oseba, Jezus Kristus, učlovečil zato, da nas

je s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal; 5. da je človeška duša neumrljiva; 6. da je milost božja k zveličanju potrebna, in da človek brez milosti božje nič zaslužnega za večno življenje storiti ne more.

Znati zapovedano je vsakemu katoličanu:

1. apostolsko vero; 2. Gospodovo molitev; 3. deset božjih in pet cerkvenih zapovedij; 4. sedem zakramentov; 5. krščansko pravičnost.

Dvanajst členov apostolske vere: 1. Verujem v Boga Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje; 2. in v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega; 3. kateri je bil spočet od sv. Duha, rojen iz Marije Device; 4. trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in v grob položen; 5. je šel v predpekel; tretji dan od mrtvih vstal; 6. je šel v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta vsemogočnega; 7. od ondod bo prišel sodit žive in mrtve. 8. Verujem v svetega Duha; 9. sveto katoliško cerkev, občestvo svetnikov; 10. odpuščanje grehov; 11. vstajenje mesa (života); 12. in večno življenje. Amen.

Sedem prošenj Očenaša: Oče naš, kateri si v nebesih! 1. Posvečeno bodi tvoje ime; 2. pridi k nam tvoje kraljestvo; 3. zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. 4. Daj nam danes naš vsakdanji kruh; 5.

odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. 6. In ne vpelji nas v skušnjava; 7. temveč reši nas hudega. Amen.

Trije deli Češčene Marije: 1. Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, blažena si med ženami; 2. in blažen je sad tvojega telesa: 3. Jezus! Sveta Marija, Mati Božja! prosi za nas grešnike zdaj in našo smrtno uro. Amen.

Lastnosti božje: 1. Bog je večni, je vselej bil, je, in bo vselej. 2. Bog je čisti duh; bitje, katero ima najbolj popolni um in najboljšo voljo, telesa pa ne. 3. Bog je vseveden; vé vse: preteklo, sedanje in prihodnje; vé tudi naše najskrivnejše misli in želje, torej mu ničesar ne moremo prikriti. 4. Bog je neskončno moder; stori vse iz najboljšega namena in voli najpripravnejše pomočke, da svoj namen doseže. 5. Bog je vsemogočen; stvaril je nebo in zemljo in vse, kar je; njemu ni nič nemogoče storiti. 6. Bog je vsegapričujoč; je povsod, v nebesih in na zemlji. 7. Bog je neskončno svet; hoče in ljubi vse dobro, in sovraži vse hudo. 8. Bog je neskončno resničen in zvest; vse kar reče je res, in kar obljubi ali žuga, vse spolni. 9. Bog je nepremisljiv; je vekomaj ravno tisti. 10. Bog je neskončno dobrotljiv; skrbi po očetovsko za

vse svoje stvari; vse dobro imamo od njega.

11. Bog je neskončno usmiljen; odpušča nam naše grehe, ako se resnično poboljšamo.

12. Bog je neskončno pravičen; poplačuje vse dobro, in kaznuje vse hudo, natanko, kakor si kdo zasluži.

Božje osebe so tri, katerih vsaki se pripisujejo: 1. Božja natora in 2. božje lastnosti; 3. božje ime; 4. božja dela; 5. božja čast.

Jezus Kristus je: 1. Edinorojeni Sin Boga Očeta; 2. Bog in človek skupaj; 3. naš Učenik, Odrešenik in Gospod.

Jezus nas je učil: 1. Kaj imamo verovati, da bomo Boga prav spoznali? 2. Kaj imamo upati, da bomo od Boga prejeli? 3. Kako imamo Boga ljubiti, in kaj storiti, da bomo časno srečni in večno zveličani?

Darovi sv. Duha so: 1. Dar modrosti; 2. dar umnosti; 3. dar svetovanja; 4. dar moči; 5. dar učenosti; 6. dar pobožnosti; 7. dar strahú božjega.

Sveta katoliška cerkev je vidna družba vseh pravovernih kristijanov, kateri verujejo vsi enoiste nauke, prejemajo enoiste zakramente in imajo vidnega najvišjega poglavarja rimskega papeža.

Znamenja prave cerkve so: 1. da je edina; 2. da je sveta; 3. da je vesoljna ali katoliška; 4. da je apostolska.

Udje sv. cerkve, ki imajo občestvo med seboj, so: 1. Verniki na zemlji; 2. svetniki v nebesih; 3. duše rajnih, ki so v vicah.

Duhovni zakladi, katerih se udje svete cerkve udeležujejo, so: 1. Sv. zakramenti; 2. daritev sv. maše; 3. molitev; 4. dobra dela; 5. zasluženje vernikov.

Zapovedi božje: 1. Veruj v enega samega Boga. 2. Ne imenuj po nepridnem božjega imena. 3. Posvečuj nedeljo. 4. Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel, in da ti bo dobro na zemlji. 5. Ne ubijaj. 6. Ne prešeštvuj. 7. Ne kradi. 8. Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega. 9. Ne želi svojega bližnjega (ljudske) žene. 10. Ne želi svojega bližnjega (ljudskega) blaga.

Dve zapovedi ljubezni. Prva: Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti in iz vse svoje moči. Druga: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.

Cerkvene zapovedi: 1. Posvečuj zapovedane praznike. 2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sv. maši. 3. Posti se zapovedane postne dni. 4. Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi presv. rešnje Telo. 5. Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.

Sv. maša je nekrvava daritev nove zaveze, vedni spomin in ponavljanje krvave daritve, katero je Jezus Kristus na križu opravil.

Najimenoitnejši deli sv. maše so: 1. sveti evangelij; 2. darovanje; 3. pozdigovanje; 4. sv. obhajilo.

Milost božja je nezaslužen notranji, čreznatorni dar božji, ki nam ga Bog zavoljo zasluženja Kristusovga deli k našemu zveličanju.

Milost božja je dvojna: 1. dejanska; 2. posvečujoča.

Sedem sv. zakramentov: 1. sveti krst; 2. sveta birma; 3. sveto rešnje telo; 4. sveta pokora; 5. sveto poslednje olje; 6. sveto mašnikovo posvečenje; 7. sveti zakon.

Zakramenta mrtvih sta dva: 1. sv. krst; 2. sv. pokora.

Zakramentov živih je pet: 1. sv. birma; 2. sv. rešnje telo; 3. sv. poslednje olje; 4. sv. mašnikovo posvečenje; 5. sv. zakon.

Pet delov je potrebnih k zakramentu sv. pokore: 1. izpraševanje vesti; 2. srčno obžalovanje grehov ali kes; 3. trdni sklep popoljšanja; 4. čista izpoved; 5. naložena pokora (zadoščenje).

Obžalovanje grehov mora biti: 1. Notranje; 2. čreznatorno; 3. črez vse; 4. splošno.

Izpoved mora biti: 1. ponižna; 2. čista; 3. natančna, odkritosrčna in brez hinavščine.

Odpustki so: odpuščenje časnih kaznij, katere bi po odpuščenem grehu ali v sedanjem življenju, ali pa po smrti v vicah imeli trpeti. Odpustki so dvojni: popolni in nepopolni.

Krščanska pravičnost velewa: Varuj se hudega, in stori dobro! Edino hudo je greh.

Greh je dvojen: 1. izvirni ali podedovani greh; 2. dejanski grehi.

Vrste dejanskih grehov so: 1. Sedem poglavitnih grehov. 2. Šest grehov zoper svetega Duha. 3. Štirje v nebo vpijoči grehi. 4. Devet tujih grehov.

Poglavitni grehi: 1. Napuh. 2. Lakomnost (skopušтво). 3. Nečistost. 4. Zavist ali nevoščljivost. 5. Požrešnost. 6. Jeza. 7. Lenoba.

Grehi zoper sv. Duha: 1. Predrzo v božjo milost grešiti. 2. Nad božjo milostjo obupati. 3. Spoznani krščanski resnici se ustavljati. 4. Svojemu bližnjemu božjo milost zavidati. 5. Do lepega opominjevanja otrplo srce imeti. 6. V nespokornosti trdovraten ostati.

V nebo vpijoči grehi: 1. Radovoljni uboj. 2. Mutasti ali sodomski greh. 3. Zatiranje ubožcev, vdov in sirot. 4. Delavcem in najemnikom zaslužek zadrževati ali utrgovati.

Tuji grehi: 1. V greh nasvetovati. 2. Greh veleovati. 3. V drugih greh privoliti. 4. V greh napeljevati. 5. Drugih grehe hvalliti. 6. H grehu molčati. 7. Greh spregledati. 8. Greha se udeležiti. 9. Greh zagovarjati.

Dobro pred Bogom je vse, kar je po božji postavi; po božji postavi pa so čednosti in dobra dela.

Čednosti so božje in dejanske. *Božje so tri:* 1. Vera. 2. Upanje. 3. Ljubezen. Dejanskih pa je mnogo.

Poglavitne dejanske čednosti so: 1. Modrost; 2. zmernost; 3. pravičnost; 4. srčnost.

Čednosti poglavitnim grehom nasprotne: 1. Sv. ponižnost. 2. Radodarnost. 3. Sveta čistost. 4. Krščanska ljubezen. 5. Treznost. 6. Sv. potrpežljivost (krotkost). 7. Gorečnost v dobrem.

Dolžnosti, katere je Jezus Kristus posebno priporočil: 1. Pred vsem drugim iskati kraljestvo božje in njegovo pravico. 2. Samega sebe zatajevati. 3. Svoj križ nositi. 4. Za Kristusom hoditi. 5. Krotek in ponižen biti. 6. Sovražnike ljubiti, dobro storiti njim, kateri nas sovražijo, moliti za tiste, kateri nas žalijo in preganjajo.

Osem od Gospoda Jezusa posebno blagrovanih čednostij: 1. Blagor ubogim v duhu,

ker njih je nebeško kraljestvo. 2. Blagor krotkim, ker zemljo bodo posedli. 3. Blagor žalostnim, ker potolaženi bodo. 4. Blagor lačnim in žejnim pravice, ker nasičeni bodo. 5. Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli. 6. Blagor njim, kateri so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali. 7. Blagor mirnim, ker otroci božji bodo imenovani. 8. Blagor njim, ki zovoljo pravice preganjanje trpijo, ker njih je nebeško kraljestvo.

Dobra dela najimenitnejša so tri: 1. Molitev; 2. post; 3. miloščina.

Telesna dela usmiljenja: 1. Lačne nasičevati. 2. Žejnim pijače dajati. 3. Popotnike sprejemati. 4. Nage oblačiti. 5. Bolnike obiskovati. 6. Jetnike reševati. 7. Mrličke pokopavati.

Duhovna dela usmiljenja: 1. Grešnike svariti. 2. Nevedne učiti. 3. Dvomečim prav svetovati. 4. Žalostne tolažiti. 5. Krivico voljno trpeti. 6. Razžalnikom iz srca odpustiti. 7. Za žive in mrtve moliti.

Trije nasveti evangeljski: 1. Radovoljno uboštvo. 2. Vedno devištvo. 3. Popolna pokorščina pod duhovnim poglavarjem.

Štiri poslednje reči: 1. smrt; 2. sodba; 3. pekel; 4. nebesa.

Popolno obžalovanje grehov ali kes.

(Po katekizmu.)

O moj Bog! vsi moji storjeni grehi so mi iz srca žal, ker sem tebe, svojega preljubeznjivega Boga, tebe, vso svetost in neskončno dobroto, katero iz vsega srca ljubim, ž njimi razžalil. Trdno sklenem s tvojo milostjo svoje življenje poboljšati, in vse, tudi smrt rajši pretrpeti, kakor tebe, svojega Boga, tebe neskončno svetost in dobroto, še kedaj s kakim grehom žaliti. Daj mi milost, dopolniti ta svoj sklep. To te prosim po neskončnem zasluženju tvojega božjega Sina, našega Gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa. Amen.

KAZALO.

	Stran
Predgovor	5
A. M. Slomška: Življenja srečen pot.	
Nagovor	13
Mladeničev tovaršija (Pesem)	17
I. del. — Potrebni nauki za mladeniče.	
1. Mladeničev trojno premoženje	19
I. Zdravo teló	20
II. Dobra glava	25
III. Pošteno srce	29
2. Mladeničev najlepše oblačilo	34
3. Sedem strupenih kač, ki so mladeničem posebno nevarne	42
4. Štiri spotike, mladeničem posebno škodljive	57
5. Devet strašnih prepadov, mladeničem najbolj nevarnih	72
6. Petero zdravil za mladeničev najhujšo bolezen (noroglavost)	104
7. Dober svet hlapcem in služabnikom	110
8. Nekaj za rokodelce	113
9. Popotnica mladeničem, ki na dežele gredo, ali pa v vojake stopijo	116
10. Dvanajst tovarišev in tovaršic, mladeničem posebnih prijateljev in prijateljic	119
11. Mladeničev trojna domovina	144
12. Nebeško ogledalo krščanskega mladeniča	148
13. Sedem zlatih naukov mladeničem za srečen pot	153
Vesela pesem nedolžnega mladeniča (Pesem)	162
Želje krščanskega mladeniča (Pesem)	163

II. del. — Vzgledi.

*Dva in petdeset božjih svetnikov, mladeničem
posebnih prijateljev in nebeških tovarišev.*

	Stran
1. Sv. Alojzij. (Vzglede svete nedolžnosti.) . . .	167
2. Sv. Ambrož. (Pošten mladenič in imeniten mož.)	171
3. Sv. Andrej. (Ljubitelj zveličanskega križa.) . .	174
4. Sv. Anton p. (Bogaboječ mladenič in svet mož.)	178
5. Sv. Avguštin. (Vzglede pravega poboljšanja.) .	182
6. Sv. Bazilij in sv. Gregor. (Poštena tovariša in zvesta prijatelja.)	187
7. Sv. Benedikt. (Imeniten učitelj sv. življenja.)	192
8. Sv. Bernard. (Srčen premagovalec hudobije.)	194
9. Sv. Blaž. (Pobožen črednik.)	197
10. Zv. Boštjan. (Beži pred zapeljivkami!) . . .	199
11. Sv. brata Ciril in Metod. (Slovenska učenika.)	203
12. Sv. Dominik. (Ubogih usmiljen prijatelj.) . .	207
13. Sv. Feliks. (Srečen kmetiški hlapec.)	210
14. Sv. Filip Ner. (Pokoren sin ljubih starišev.)	212
15. Sv. Florijan. (Srčen vojščak za božje kraljestvo.)	214
16. Sv. Frančišek Ks. (Vzglede, kaj dobri znanci pomagajo.)	217
17. Sv. Frančišek Zal. (Vzglede pohlevnega mla- deniča.)	220
18. Sv. Frančišek Ser. (Mlad prijatelj ubogih.) .	223
19. Sv. Gregor Vel. (Ves ponižen služabnik božji.)	226
20. Sv. Ignacij Loj. (Vzglede, kaj premore branje svetih bukev.)	229
21. Sv. Izidor. (Pobožen kmetiški delavec.) . . .	233
22. Sv. Jakob ml. (Vzglede Bogu zvesto služiti.) .	236
23. Sv. Janez evang. (Nedolžen mladenič poseben prijatelj Jezusov.)	238
24. Sv. Janez Kriz. (Greha goreč sovražnik.) . .	241
25. Sv. Janez Nep. (Zvest cerkveni služabnik.) .	244
26. Sv. Jefrem. (Strahovan mladenič, mož po volji božji.)	248

	Stran
27. Sv. Jernej. (Vzgled prave prijaznosti.) . . .	252
28. Sv. Jeronim. (Srčen premagalec skušnjav.) . .	254
29. Sv. Jožef. (Priden delavec.)	258
30. Sv. Jurij. (Imeniten krščanski vojščak.) . .	261
31. Sv. Karol Bor. (Učenik poštene dobrevolje.) .	264
32. Sv. Klemen Anc. (Dober sin bogaboječe matere.)	268
33. Sv. Lavrencij. (Srčen mladenič za nebeško kraljestvo.)	271
34. Sv. Lukež. (Dobro mu, kdor kaj dobrega zna.)	275
35. Sv. Maksimilijan. (Skrben domoljub.) . . .	277
36. Sv. Marko. (Mož po volji božji.)	281
37. Sv. Martin. (Zvest služabnik v svojem stanu.)	284
38. Sv. Matevž. (Vzgled pravega poboljšanja.) .	289
39. Sv. Matija. (Kako se pride v srečen stan.) .	291
40. Sv. Miklavž. (Skrben varih nedolžnosti.) . .	293
41. Sv. Pankracij. (Mlad služabnik Jezusov.) . .	295
42. Sv. Paškal. (Ubog učenec in bogaboječ pastir.)	297
43. Sv. Pavel. (Kako se pokoriti za zmôte mladih let.)	300
44. Sv. Peter. (Vzgled goreče ljubezni do Jesusa.)	305
45. Sv. Primož in sv. Felicijan. (Ljubeznjiva brata.)	310
46. Sv. Rok. (Priatelj bolnikov.)	313
47. Sv. Rupert. (Priden delavec v vinogradu Go- spodovem.)	316
48. Sv. Tomaž Akv. (Srčen premagalec posvetnih zadržkov.)	319
49. Sv. Valentin. (Kako se v Boga trdno zaupa.)	321
50. Sv. Vendelin. (Zvest hlapec in svet gospod.)	324
51. Sv. Vid. (Vzgled, kaj premoremo z Jezusom.)	327
52. Sv. Vincencij. (Vzgled, kaj premore sv. petje.)	330

III. del. — Molitve.

Jutranji vzdihljeji	333
Kratka jutranja molitev	336
Molitvice med dnevom	337
Večerne molitve	341
Večerni blagoslov	343

Kratka večerna molitev	344
Mašne molitve	345
Kratke molitve k sveti maši	355
Molitev k blagoslovu s presv. rešnjim Telesom	359
Molitev pred pridigo ali krščanskim naukom	359
Molitev po pridigi ali krščanskem nauku	360
Tri božje čednosti	361
Opravilo svete spovedi	363
Molitve za pripravo na izpoved	364
Molitve po izpovedi	368
Sveto obhajilo	371
Molitve pred sv. obhajilom	372
Molitve po svetem obhajilu	376
Razne molitve: Ponovi krstno obljubo	379
Priporoči se Jezusu	380
Mariji Devici	380
Angelju varihu	381
Svojemu svetemu patronu	382
Moli za žive stariše	382
Za mrtve stariše	383
Za brate, sestre in žlahto	383
Za vse žive	384
Za vse verne mrtve	384
Molitve za popolne odpustke: Za ohranitev sv. vere	385
Krajša molitev za popolen odpustek	387
Litanije presvetega imena Jezusovega	389
Molitev k časti imena Jezusovega	393
K presv. rešnjemu Telesu (kedar je izpostavljeno)	393
Lavretanske litanije	394
Molitve po litanijah: K sveti Devici Mariji	396
K svetemu Jožefu. — Za vse potrebe	398
Litanije vseh svetnikov	400
Kraljevi pot svetega Križa	411
Presveti Marijin rožnivenec	429
Poglavitne reči iz krščanskega nauka	433
Popolno obžalovanje grehov ali kes	442

Kazalo

godovnih dni svetnikov, katerih življenje je popisano v II. delu te knjige.

Prosenec ali januar.

Dan	Stran
17. Sv. Anton pušč. .	178
23. Sv. Klemen Anc. .	268
27. Sv. Janez Kriz. .	241
29. Sv. Frančišek Zal. .	220

Svečan ali februar.

3. Sv. Blaž . . .	197
14. Sv. Valentin . .	321
15. Sv. Jefrem . .	248
24. Sv. Matija . .	291
25. Zv. Boštjan, franč. .	199

Sušec ali marec.

7. Sv. Tomaž Akv. .	319
12. Sv. Gregor Vel. .	226
19. Sv. Jožef . . .	258
21. Sv. Benedikt . .	192
27. Sv. Rupert . .	316

Mali traven ali april.

24. Sv. Jurij . . .	261
25. Sv. Marko . .	281

Veliki traven ali maj.

Dan	Stran
1. Sv. Jakob ml. .	236
4. Sv. Florijan . .	214
9. Sv. Gregor Nac. .	187
12. Sv. Pankracij . .	295
15. Sv. Izidor . . .	233
16. Sv. Janez Nep. .	244
17. Sv. Paškal . . .	297
21. Sv. Feliks Kant. .	210
26. Sv. Filip Nerij .	212

Rožnik, ržni cvet ali junij.

9. Sv. Primož in Felicijan	310
14. Sv. Bazilij . . .	187
15. Sv. Vid	327
21. Sv. Alojzij . . .	167
29. Sv. Pavel ap. .	300
29. Sv. Peter ap. .	305

Mali srpan ali julij.

5. Sv. Ciril in Metod .	203
19. Sv. Vincencij Pavl. .	330
31. Sv. Ignacij . . .	229

Veliki srpan ali avgust.

Dan	Stran
4. Sv. Dominik . . .	207
10. Sv. Lavrencij . . .	271
16. Sv. Rok . . .	313
20. Sv. Bernard . . .	194
24. Sv. Jernej . . .	252
28. Sv. Avguštin . . .	182

Kimovec ali september.

21. Sv. Matevž . . .	289
30. Sv. Jeronim . . .	254

Vinotok ali oktober.

4. Sv. Frančišek Serafinski . . .	223
-----------------------------------	-----

Dan	Stran
12. Sv. Masimilijan . . .	277
18. Sv. Lukež . . .	275
20. Sv. Vendelin . . .	324

Listopad ali november.

4. Sv. Karol Bor. . .	264
11. Sv. Martin . . .	284
30. Sv. Andrej . . .	174

Gruden ali december.

3. Sv. Frančišek Ks. . .	217
6. Sv. Nikolaj . . .	293
7. Sv. Ambrož . . .	171
27. Sv. Janez evang. . .	238

